

Gunnlaug Daugstad

Grenseløs kjærlighet?
Familieinnvandring og
ekteskapsmønstre i det
flerkulturelle Norge

Rapporter

I denne serien publiseres statistiske analyser, metode- og modellbeskrivelser fra de enkelte forsknings- og statistikkområder. Også resultater av ulike enkeltundersøkelser publiseres her, oftest med utfyllende kommentarer og analyser.

Reports

This series contains statistical analyses and method and model descriptions from the various research and statistics areas. Results of various single surveys are also published here, usually with supplementary comments and analyses.

© Statistisk sentralbyrå, desember 2006
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen,
vennligst oppgi Statistisk sentralbyrå som kilde.

ISBN 82-537-7095-2 Trykt versjon
ISBN 82-537-7096-0 Elektronisk versjon
ISSN 0806-2056

Emnegruppe
02.02.30

Design: Enzo Finger Design
Trykk: Statistisk sentralbyrå/58

Standardtegn i tabeller	Symbols in tables	Symbol
Tall kan ikke forekomme	Category not applicable	.
Oppgave mangler	Data not available	..
Oppgave mangler foreløpig	Data not yet available	...
Tall kan ikke offentliggjøres	Not for publication	:
Null	Nil	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	Less than 0.5 of unit employed	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	Less than 0.05 of unit employed	0,0
Foreløpig tall	Provisional or preliminary figure	*
Brudd i den loddrette serien	Break in the homogeneity of a vertical series	—
Brudd i den vannrette serien	Break in the homogeneity of a horizontal series	
Desimalskilletegn	Decimal punctuation mark	,(,)

Sammendrag

Gunnlaug Daugstad

Grenseløs kjærlighet?

Familieinnvandring og ekteskapsmønstre i det flerkulturelle Norge

Rapporter 2006/39 • Statistisk sentralbyrå 2006

Denne rapporten beskriver familierelatert innvandring og ekteskapsmønstre i det flerkulturelle Norge. Innledningsvis beskrives innvandrerbefolkningens sammensetning med hensyn til alder, kjønn, landbakgrunn. Deretter tegner vi det generelle bildet av familierelatert innvandring i perioden 1991-2004, for videre å se nærmere på innvandring av ektefeller og skillet mellom familieetablering og familiegjenforening. Så beskrives ekteskapsmønstre i det flerkulturelle Norge grundig; Sivilstand, ekteskapsbestand, ekteskapsinngåelser registrert i Norge, ekteskapsinngåelser over grensene og skilsmisser.

Hvorfor lage en slik beskrivelse? En beskrivelse av familierelatert innvandring kan hjelpe oss til å forstå ulike prosesser rundt innvandringen til Norge. Siden ekteskapsinnvandring utgjør en betydelig del av familieinnvandringen, er en bred beskrivelse av ekteskapsmønstre i hele befolkningen og innvandrerbefolkningen til hjelp når vi skal forstå disse prosessene. Norge er et internasjonalt og flerkulturelt samfunn også på dette området, noe som representerer ulike utfordringer med hensyn til integrasjon og utforming av kommunal og offentlig forvaltning.

Prosjektet bygger på arbeid utført i Rapport 2004/1 (Lie 2004a), og er initiert og gjennomført av Gunnlaug Daugstad, Seksjon for leveårsstatistikk. Vebjørn Aalandslid, Seksjon for leveårsstatistikk, har stått for tilrettelegging av filer og tabellproduksjon til kapittel 3 og 4, og har skrevet avsnitt 3.1. Oddveig Selboe, Seksjon for befolkningsstatistikk har stått for tabellproduksjonen til kapittel 5, 6, 7, 8 og 9. Minja Dzamarija, Seksjon for befolkningsstatistikk, har utarbeidet store deler av teksten og tabellene til kapittel 7. Liv Hansen og Marit Berger Gundersen har tilrettelagt figurene. En særlig takk til Lars Østby og Vebjørn Aalandslid for verdifulle innspill til prosjektet, både under planlegging, gjennomføring og slutføring.

Prosjektstøtte: Prosjektet er finansiert av Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Innhold

Hovedkonklusjoner	13
1. Innledning.....	16
1.1. Formål.....	16
1.2. Datagrunnlag og metode	16
1.3. Begrepsbruk	18
1.4. Statistikk er forenkling.....	19
1.5. Kulturforskjeller og ekteskapets rolle	19
1.6. Vi måler ikke grad av kjærlighet, arrangement eller tvang i inngåelsene	21
1.7. Disposisjon	22
2. Hvem er innvandrerbefolkningen i Norge?	24
2.1. Innvandrerbefolkningen er sammensatt.....	24
2.2. Botid og bosettingsmønstre.....	26
2.3. Alder og kjønn	27
2.5. Store forskjeller i alders- og kjønnssammensetning for enkeltland	28
2.5. Oppsummering	36
3. Familierelatert innvandring	37
3.1. Datagrunnlaget i dette kapitlet.....	37
3.2. Familierelatert innvandring	39
3.3. Flest uten innvandrerbakgrunn er ankerpersoner til ektefeller.....	41
3.4. Flest ektefeller fra Thailand og Russland	43
3.5. De største landgruppene som har kommet som ektefeller	43
3.6. Oppsummering	51
4. Familieetableringer og familiegjennomføringer.....	53
4.1. Familiegjennomføring eller familieetablering - kan vi lage et skille?.....	53
4.2. Store variasjoner i botid for førstegenerasjonsinnvandrere som var ankerpersoner.....	55
4.3. Førstegenerasjonsinnvandrere som ankerpersoner i perioden 1999-2004.....	56
4.4. Anslag over familieetablering og familiegjennomføring	60
4.5. Familiegjennomføringer til personer med flyktningbakgrunn	61
4.6. Oppsummering	61
5. Sivilstand og familiemønstre.....	63
5.1. Høyere andel er gift i innvandrer-befolkningen sammenlignet med hele befolkningen	63
5.2. Sivilstand sier ikke alt om samliv og familiedannelse	65
5.3. Få unge er gift.....	67
5.4. Seks av ti i 40- og 50- årene er gift.....	70
5.5. Etterkommere gifter seg senere enn førstegenerasjonsinnvandrere	70
5.6. Er det mange som aldri har vært gift?	76
5.8. Oppsummering	77
6. Hvor mange bestående ekteskap er det?.....	79
6.1. Ekteskapsbestanden ved inngangen til 2005	79
6.2. Hvem er kvinner i Norge gift med?	80
6.3. Menn har andre ekteskapsmønstre enn kvinner	81
6.4. Eksogame ekteskap blant menn og kvinner uten innvandrerbakgrunn	83
6.5. I hvilke innvandrergrupper er det størst andel eksogame ekteskap?.....	85
6.6. Hvilke utviklingstrekk ser vi fra 1990 i innvandrerbefolkningen?	88
6.7. Ekteskapsbestand blant etterkommere	89
6.6. Oppsummering	90

7. Inngåelser av ekteskap	92
7.1. Økning i antall ekteskap som involverer personer med innvandrerbakgrunn	93
7.2. Stadig flere uten innvandrerbakgrunn finner ektefelle med innvandrerbakgrunn	94
7.3. Stadig flere ekteskap mellom to med innvandrerbakgrunn inngås i Norge	95
7.4. Stadig flere søker lykken med ektefeller med utenlandsk bakgrunn	95
7.5. Inngåelser av ekteskap blant personer med innvandrerbakgrunn i 2004	97
7.6. Ekteskapsinngåelser og kjønnsforskjeller.....	100
7.7. Kan vi se noen endringer over tid?	101
7.8. Oppsummering	102
8. Inngåelser av ekteskap over grensene	104
8.1. Grenseløs kjærlighet.....	104
8.2. Inngåelser av transnasjonale ekteskap blant personer uten innvandrerbakgrunn.....	105
8.3. Inngåelser av transnasjonale ekteskap blant utvalgte ikke-vestlige innvandrergrupper	109
8.4. Transnasjonale ekteskapsinngåelser 1996-2004.....	120
8.5. Transnasjonale ekteskap blant førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret som barn eller voksne	121
8.6. Transnasjonale ekteskapsinngåelser blant unge	125
8.7. Oppsummering	128
9. Skilsmisser.....	130
9.1. Hvor mange er skilte i de ulike gruppene?	131
9.2. Endogame ekteskap mest stabile	131
9.3. Ekteskap der en av partene er uten innvandrerbakgrunn oppløses oftere	134
9.4. Skilsmisseandeler når ektefellene har ulik landbakgrunn.....	138
9.4. Ikke grunnlag for si noe om proforma ekteskap.....	139
9.5. Oppsummering	140
10. Oppsummering og veien videre	142
10.1. Grenseløs kjærlighet	142
10.2. Personer med innvandrerbakgrunn er involvert i en stadig større andel av ekteskapene	144
10.3. Ekteskapsmønstre og familieinnvandring blant førstegenerasjonsinnvandrere	145
10.4. Ekteskapsmønstre og familieinnvandring blant etterkommere.....	146
10.5. Er endogame ekteskapsmønstre et tegn på at grupper er lite integrerte?.....	147
10.6. Veien videre	148
Referanser	151
Vedlegg: Tabeller	154
Tabeller.....	154
Tidligere utgitt på emneområdet.....	168
De sist utgitte publikasjonene i serien Rapporter	169

Figurregister

2. Hvem er innvandrerbefolkningen i Norge?

2.1.	Førstegenerasjonsinnvandrere etter verdensregion. 1.1.2005.....	25
2.2.	Etterkommere etter verdensregion. 1.1.2005.....	25
2.3.	Innvandrerbefolkningen. De 20 største gruppene etter landbakgrunn og innvandrerkategori. 1.1. 2005	26
2.4.	Befolkningspyramide for hele befolkningen i Norge og innvandrerbefolkningen. 1.1.2005	27
2.5.	Befolkningspyramide for innvandrerbefolkningen fra vestlige land, etter innvandrerkategori. 1.1.2005	27
2.6.	Befolkningspyramide for innvandrerbefolkningen fra ikke-vestlige land, etter innvandrerkategori. 1.1.2005... ..	28
2.7.	Befolkningspyramide for personer som har kommet som flyktninger til Norge. 1.1.2005	28
2.8.	Befolkningspyramide for personer med landbakgrunn Pakistan, etter innvandrerkategori. 1.1.2005	29
2.9.	Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Tyrkia, etter innvandrerkategori. 1.1.2005	29
2.10.	Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Marokko, etter innvandrerkategori. 1.1.2005	29
2.11.	Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra India, etter innvandrerkategori. 1.1.2005.....	30
2.12.	Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Afghanistan, etter innvandrerkategori. 1.1.2005	30
2.13.	Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Irak, etter innvandrerkategori. 1.1.2005	30
2.14.	Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Iran, etter innvandrerkategori. 1.1.2005	31
2.15.	Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina, etter innvandrerkategori. 1.1.2005.....	31
2.16.	Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Serbia og Montenegro, etter innvandrerkategori. 1.1.2005.....	31
2.17.	Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Sri Lanka, etter innvandrerkategori. 1.1.2005	32
2.18.	Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Vietnam, etter innvandrerkategori. 1.1.2005	32
2.19.	Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Chile, etter innvandrerkategori. 1.1.2005	32
2.20.	Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Somalia, etter innvandrerkategori. 1.1.2005	33
2.21.	Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Eritrea, etter innvandrerkategori. 1.1.2005	33
2.22.	Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Etiopia, etter innvandrerkategori. 1.1.2005.....	33
2.23.	Befolkningspyramide for personer med landbakgrunn fra Filippinene, etter innvandrerkategori. 1.1.2005.....	33
2.24.	Befolkningspyramide for personer med landbakgrunn fra Thailand, etter innvandrerkategori. 1.1.2005	34
2.25.	Befolkningspyramide for personer med landbakgrunn fra Russland, etter innvandrerkategori. 1.1.2005.....	34
2.26.	Befolkningspyramide for personer med landbakgrunn fra Polen, etter innvandrerkategori. 1.1.2005	35
2.27.	Befolkningspyramide for personer med landbakgrunn fra Litauen, etter innvandrerkategori. 1.1.2005	35
2.28.	Befolkningspyramide for personer med landbakgrunn fra Latvia, etter innvandrerkategori. 1.1.2005	35
2.29.	Befolkningspyramide for personer med landbakgrunn fra Danmark, etter innvandrerkategori. 1.1.2005	36
2.30.	Befolkningspyramide for personer med landbakgrunn fra Sverige, etter innvandrerkategori. 1.1.2005	36

3. Familierelatert innvandring

3.1.	Innvandring av personer med ikke-nordisk landbakgrunn etter oppholdsgrunn. 1991-2004. Absolutte tall.....	40
3.3.	Familieinnvandring der relasjonen er ekteskap, etter ankerpersonens landbakgrunn. 1991-2004. Absolutte tall	41
3.4.	Familieinnvandring der relasjonen er ekteskap, etter ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall	41
3.5.	Familieinnvandrede personer (gjennom ekteskap) med ikke-nordisk landbakgrunn etter innvanderens landbakgrunn. De ti største landene i perioden 1991-2004. Absolutte tall.....	43
3.6.	Familieinnvandrede personer (ektefeller) med thailandsk landbakgrunn etter ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall.....	44
3.7.	Familieinnvandrede personer (ektefeller) med pakistansk landbakgrunn etter ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall.....	44
3.8.	Familieinnvandrede personer (ektefeller) med pakistansk landbakgrunn etter kjønn, og ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall.....	45
3.9.	Familieinnvandrede personer (ektefeller) med russisk landbakgrunn etter ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall.....	45
3.10.	Familieinnvandrede personer (ektefeller) med landbakgrunn fra USA etter ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall.....	46
3.11.	Familieinnvandrede personer (ektefeller) med tyrkisk landbakgrunn etter ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall.....	46
3.12.	Familieinnvandrede personer (ektefeller) med tyrkisk landbakgrunn etter kjønn, og ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall.....	47
3.13.	Familieinnvandrede personer (ektefeller) med polsk landbakgrunn etter ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall.....	48

3.14. Familieinnvandrede personer (ektefeller) med polsk landbakgrunn etter kjønn og ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall.....	48
3.20. Familieinnvandrede personer (ektefeller) med indisk landbakgrunn etter ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall.....	51

4. Familieetableringer og familiegjenforeninger

4.1. Førstegenerasjonsinnvandrere som var ankerperson til en ikke-nordisk ektefelle etter ankerpersonens botid og landbakgrunn. 1991-2004. Prosent	56
4.2. Antall førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Pakistan som var ankerperson til ektefelle, etter ankerpersonens botid. 1999-2004	57
4.3. Antall førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Tyrkia som var ankerperson til ektefelle, etter ankerpersonens botid. 1999-2004	57
4.4. Antall førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra India som var ankerperson til ektefelle, etter ankerpersonens botid. 1999-2004	58
4.5. Antall førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Sri Lanka som var ankerperson til ektefelle, etter ankerpersonens botid. 1999-2004	58
4.6. Antall førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Storbritannia som var ankerperson til ektefelle, etter ankerpersonens botid. 1999-2004	59
4.7. Antall førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Tyskland som var ankerperson til ektefelle, etter ankerpersonens botid. 1999-2004	59
4.8. Antall førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Polen som var ankerperson til ektefelle, etter ankerpersonens botid. 1999-2004	60

5. Sivilstand og familiemønstre

5.1. Gjennomsnittlig fødealder og gjennomsnittsalder ved første ekteskapsinngåelse. Kvinner. 1987-2005	67
5.2. Sivilstand blant personer 18-26 år, etter innvandrerkategori, alder og kjønn. 1.1.2005. Prosent.....	68
5.3. Andel gifte blant førstegenerasjonsinnvandrere 18-26 år, etter alder for første innvandring. 1.1.2005. Prosent	68
5.4. Andel gifte i alderen 18-30 år, blant innvandrere-befolkningen med bakgrunn fra Pakistan etter kjønn og innvandrerkategori. 1.1.2005. Prosent.....	71
5.5. Personer født i Norge av to foreldre født i Pakistan, etter sivilstand og alder.1.1.2005	71
5.6. Andel registrert gifte etter kjønn og innvandrerkategori for personer med bakgrunn fra Pakistan 18-30 år. 1.1.2005.....	72
5.7. Andel gifte i alderen 18-26 år, blant innvandrere-befolkningen med bakgrunn fra Tyrkia etter kjønn og generasjon. 1.1.2005.....	72
5.8. Personer født i Norge av to foreldre født i Tyrkia, etter sivilstand og alder.1.1.2005.....	73
5.9. Andel registrert gifte etter kjønn og innvandrerkategori for personer med bakgrunn fra Tyrkia 18-30 år. 1.1.2005.....	73
5.10. Personer født i Norge av to foreldre født i Vietnam, etter sivilstand og alder.1.1.2005	73
5.11. Andel gifte førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Vietnam etter alder ved innvandring og kjønn. 18-30 år 1.1.2005	74
5.12. Personer født i Norge av to foreldre født i Marokko, etter sivilstand og alder.1.1.2005	74
5.13. Personer født i Norge av to foreldre født i India, etter sivilstand og alder.1.1.2005	75
5.14. Personer født i Norge av to foreldre født i Sri Lanka, etter sivilstand og alder.1.1.2005	75
5.15. Andel gifte førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Sri Lanka 18-30 år, etter kjønn og alder ved innvandring. 1.1.2005	76
5.16. Personer født i Norge av to foreldre født i Chile, etter sivilstand og alder.1.1.2005	76

6. Hvor mange bestående ekteskap er det?

6.1. Ekteskapsbestanden etter ektefellenes innvandrerbakgrunn. 1.1.2005. Prosent.....	80
6.2. Antall bestående ekteskap mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn og menn med bakgrunn fra noen enkeltland (12 største i 2005), 1990, 2002 og 2005	85
6.3 Antall bestående ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner med bakgrunn fra noen enkeltland (12 største i 2005), 1990, 2002 og 2005.	85
6.4. Andel bestående ekteskap med personer uten innvandrerbakgrunn etter landbakgrunn og kjønn. 1.1.2005 ..	87
6.5. Gifte menn med innvandrerbakgrunn bosatt i Norge, etter ektefellenes innvandrerbakgrunn. 1990, 2002 og 2005.....	89
6.6. Gifte kvinner med innvandrerbakgrunn bosatt i Norge, etter ektefellenes innvandrerbakgrunn. 1990, 2002 og 2005.....	89

7. Inngåelser av ekteskap

7.1.	Inngåelser av ekteskap etter ektefellenes innvandrerbakgrunn. 2004. Prosent	93
7.2.	Inngåelser av ekteskap etter ektefellenes innvandrerbakgrunn. 1990-2004.....	94
7.3.	Inngåelser av ekteskap der den ene parten var med og den andre parten var uten innvandrerbakgrunn. 1990-2004	94
7.4.	Inngåelser av ekteskap mellom personer med og uten innvandrerbakgrunn. 1999 og 2004	95
7.5.	Inngåtte ekteskap for bosatte menn med innvandrerbakgrunn, etter landbakgrunn ¹ . 2004	97
7.6.	Inngåtte ekteskap etter kvinnens innvandrerbakgrunn. 2004.....	99
7.7.	Inngåelser av ekteskap blant menn og kvinner med innvandrerbakgrunn, etter andel som inngikk ekteskap med person uten innvandrerbakgrunn. 2004	101
7.8.	Inngåelser av ekteskap mellom menn med innvandrerbakgrunn og kvinner uten innvandrerbakgrunn. Utvalgte ikke-vestlige land. 1990, 2001 og 2004. Prosent.....	102
7.9.	Ekteskapsinngåelser mellom kvinner med innvandrerbakgrunn og menn uten innvandrerbakgrunn. Utvalgte ikke-vestlige land. 1990, 2001 og 2004. Prosent.....	102

8. Inngåelser av ekteskap over grensene

8.1.	Menn uten innvandrerbakgrunn som har inngått transnasjonale ekteskap, etter kvinnens statsborgerskap (vestlig/ikke-vestlig). 1996-2004.....	106
8.2.	Kvinner uten innvandrerbakgrunn som har inngått transnasjonale ekteskap, etter mannens statsborgerskap (vestlig/ikke-vestlig). 1996-2004.....	107
8.3.	Førstegenerasjonsinnvandrere som inngikk transnasjonale ekteskap i perioden 1996-2004, etter alder for første innvandring og landbakgrunn. Prosent	122
8.4.	Andel kvinner som inngikk transnasjonale ekteskap i perioden 1996-2004, etter innvandrerkategori og landbakgrunn	123
8.5.	Andel men som inngikk transnasjonale ekteskap i perioden 1996-2004, etter innvandrerkategori og landbakgrunn	123
8.6.	Kvinner med bakgrunn fra Pakistan som inngikk transnasjonale ekteskap etter innvandrerkategori. 1996-2004. Prosent.....	124
8.7.	Menn med bakgrunn fra Pakistan som inngikk transnasjonale ekteskap etter innvandrerkategori. 1996-2004. Prosent.....	124
8.8.	Kvinner med bakgrunn fra Tyrkia som inngikk transnasjonale ekteskap etter innvandrerkategori. 1996-2004. Prosent.....	124
8.9.	Menn med bakgrunn fra Tyrkia som inngikk transnasjonale ekteskap etter innvandrerkategori. 1996-2004. Prosent	124
8.10.	Antall inngåtte ekteskap etter kjønn og innvandrerkategori, blant personer under 24 år. 1996-2004	125

9. Skilsmitter

9.1.	Skilsmitter i ekteskap der partene har samme landbakgrunn. 1999-2004. Prosent	132
9.2.	Skilsmitter i ekteskap der partene har samme landbakgrunn. Utvalgte land. 1999-2004. Prosent	134
9.3.	Skilsmitter i ekteskap der begge eller en av ektefellene er uten innvandrerbakgrunn. 1999-2004. Prosent ...	134
9.4.	Skilsmitter i ekteskap mellom kvinne uten innvandrerbakgrunn og mann med eller uten innvandrerbakgrunn. 1999-2004. Prosent	135
9.5.	Skilsmitter i ekteskap mellom kvinne uten innvandrerbakgrunn og mann med eller uten innvandrerbakgrunn. Utvalgte land. 1999-2004. Prosent.....	136
9.6.	Skilsmitter i ekteskap mellom mann uten innvandrerbakgrunn og kvinne med eller uten innvandrerbakgrunn. 1999-2004. Prosent	137
9.7.	Skilsmitter i ekteskap mellom mann uten innvandrerbakgrunn og kvinne med eller uten innvandrerbakgrunn. Utvalgte land. 1999-2004. Prosent.....	138

Tabellregister

3. Familierelatert innvandring

3.1. Innvandring til Norge 1991-2004 av førstegenerasjonsinnvandrere med nordisk og ikke-nordisk landbakgrunn, ikke-nordiske etter oppholdsgrunnlag. Prosent.....	38
3.2. Familieinnvandrede ikke-nordiske kvinner og menn som har relasjonen ekteskap til personer uten innvandrerbakgrunn. De ti største landgruppene i 1991-2004. Absolutte tall ¹ og prosent.....	42

4. Familieetableringer og familieegjenforeninger

4.1. Førstegenerasjonsinnvandrere som har vært anker-person for ikke-nordisk ektefelle, etter botid. I alt og andel etter botid, for alle førstegenerasjonsinnvandrere og for enkeltland. 1991-2004.....	55
4.3. Andel familieegjenforeninger og andel familieetableringer 1999-2004. Prosent ¹	60
4.4 Personer med flyktningbakgrunn etter landbakgrunn og flyktningstatus. Per 1.1.2005. Prosent.....	61

5. Sivilstand og familiemønstre

5.1. Sivilstand for personer 18 år og over, hele befolkningen 1.1.2005. Absolutte tall og prosent.....	63
5.2. Sivilstand for personer 18 år og over, førstegenerasjonsinnvandrere. 1.1.2005. Absolutte tall og prosent.....	64
5.3. Sivilstand for personer 18 år og over, personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre. 1.1.2005. Absolutte tall og prosent.....	64
5.4. Sivilstand for personer 18 og over, førstegenerasjonsinnvandrere som har innvandret når de var under 16 år. 1.1.2005. Absolutte tall og prosent.....	65
5.5. Sivilstand for personer 18 og over, førstegenerasjonsinnvandrere som har innvandret når de var 16 år eller eldre. 1.1.2005. Absolutte tall og prosent.....	65
5.6. Andel samboere og gifte etter alder i hele befolkningen, andel gifte i innvandrerbefolkningen etter alder og landbakgrunn per 1.1.2005.....	65
5.7. Sivilstand etter kjønn og landbakgrunn for utvalgte land. 18-23 år. 1.1.2005. Prosent.....	69
5.8. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og verdensregion. 1.1.2005.....	70
5.9. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med bakgrunn fra Pakistan. 1.1.2005.....	72
5.10. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med bakgrunn fra Tyrkia. 1.1.2005.....	74
5.11. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med bakgrunn fra Vietnam. 1.1.2005.....	74
5.12. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med bakgrunn fra Marokko. 1.1.2005.....	74
5.13. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med bakgrunn fra India 1.1.2005.....	75
5.14. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med bakgrunn fra Sri Lanka. 1.1.2005.....	76
5.15. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med bakgrunn fra Chile. 1.1.2005.....	76 [△]

6. Hvor mange bestående ekteskap er det?

6.1. Ekteskap mellom personer uten innvandrerbakgrunn og person utenlandsk bakgrunn. 1.1.2005. Absolutte tall og prosent.....	82
6.2. Ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn (verdensregion), bosatte menn og kvinner. 1.1.2005. Prosent.....	83
6.3. Ekteskap mellom personer uten innvandrerbakgrunn og innvandrere (30 største grupper). 1.1.2005.....	84
6.4. Ekteskap etter kvinnens landbakgrunn og kvinnen bosatt i Norge (30 største grupper). 1.1.2005.....	87
6.5. Ekteskap etter mannens landbakgrunn og mannen bosatt i Norge (30 største grupper). 1.1.2005.....	88
6.6. Ekteskap etter kvinnens landbakgrunn, personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre. 1.1.2005. Absolutte tall og prosent.....	90

7. Inngåelser av ekteskap

7.1. Ekteskapsinngåelser etter ektefellenes innvandrerbakgrunn. 1990, 1995, 2000-2004. Absolutte tall og prosent.....	94
7.2. Inngåelser av ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn (verdensregion). 2004.....	95
7.3. Inngåtte ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner med innvandrerbakgrunn. 1990, 1995, 2000-2004. Absolutte tall og prosent.....	96
7.4. Inngåtte ekteskap mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn og menn med innvandrerbakgrunn. 1990, 1995, 2000-2004.....	96

7.5.	Inngåtte ekteskap etter mannens landbakgrunn. Absolutte tall og prosent. 2004	98
7.6.	Inngåtte ekteskap etter kvinnens landbakgrunn. Absolutte tall og prosent. 2004	100

8. Inngåelser av ekteskap over grensene

8.1.	Inngåelser av ekteskap mellom bosatte menn uten innvandrerbakgrunn og ikke-bosatte kvinner, etter kvinnens statsborgerskap. 1996-2004	106
8.2.	Inngåelser av ekteskap mellom bosatte kvinner uten innvandrerbakgrunn og ikke-bosatte menn, etter mannens statsborgerskap. 1996-2004.....	107
8.3.	Inngåelser av ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og utenlandske kvinner etter statsborgerskap og bosatt/ikke-bosatt. 1996, 2002, 2003 og 2004	108
8.4.	Inngåelser av ekteskap mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn og utenlandske menn etter statsborgerskap og bosatt/ikke-bosatt. 1996, 2002, 2003 og 2004	109
8.5.	Bosatte personer med innvandrerbakgrunn som har inngått ekteskap med en person som ikke bodde i Norge, etter den ikke-bosattes statsborgerskap. 1996-2004. Prosent.....	110
8.6.	Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Pakistan. 1996-2004.....	111
8.7.	Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Tyrkia. 1996-2004	112
8.8.	Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Vietnam. 1996-2004	112
8.9.	Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Marokko. 1996-2004	113
8.10.	Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Sri Lanka. 1996-2004.	113
8.11.	Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra India. 1996-2004.....	114
8.12.	Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Irak. 1996-2004.....	115
8.13.	Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Iran. 1996-2004.	115
8.14.	Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Somalia. 1996-2004	116
8.15.	Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn Etiopia 1996-2004	116
8.16.	Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn Eritrea 1996-2004.....	117
8.17.	Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Chile. 1996-2004.	117
8.18.	Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Serbia og Montenegro. 1996-2004	118
8.19.	Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Bosnia Hercegovina 1996-2004	118
8.20.	Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Filippinene. 1996-2004.....	119
8.21.	Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Thailand. 1996-2004.	119
8.22.	Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Kina. 1996-2004	120
8.23.	Ekteskapsinngåelser blant bosatte personer med bakgrunn fra 17 utvalgte ikke-vestlige land, etter ektefellens landbakgrunn og bosatt/ikke-bosatt. 1996-2004. Absolutte tall og prosent	121
8.24.	Bosatte personer under 24 år som inngikk transnasjonale ekteskap i perioden 2000-2005, etter den bosattes landbakgrunn	126
8.25.	Bosatte personer under 21 år som inngikk transnasjonale ekteskap i perioden 2000-2005, etter den bosattes landbakgrunn	127

9. Skilsmisser

9.1.	Skilsmisser i ekteskap der partene har samme landbakgrunn. 1999-2004. Prosent	132
9.2.	Skilsmisser i ekteskap der partene har samme landbakgrunn. Utvalgte land. 1999-2004. Prosent.....	133
9.3.	Skilsmisser i ekteskap der begge eller en av ektefellene er uten innvandrerbakgrunn. 1999-2004. Prosent ...	134
9.4.	Skilsmisser i ekteskap mellom kvinne uten innvandrerbakgrunn og mann med eller uten innvandrerbakgrunn. 1999-2004. Prosent	135
9.5.	Skilsmisser i ekteskap mellom kvinne uten innvandrerbakgrunn og mann med eller uten innvandrerbakgrunn. Utvalgte land. 1999-2004. Prosent.....	136
9.6.	Skilsmisser i ekteskap mellom mann uten innvandrerbakgrunn og kvinne med eller uten innvandrerbakgrunn. 1999-2004. Prosent	137
9.7.	Skilsmisser i ekteskap mellom mann uten innvandrerbakgrunn og kvinne med eller uten innvandrerbakgrunn. Utvalgte land. 1999-2004. Prosent.....	138
9.8.	Skilsmisser i ekteskap mellom to innvandrere med forskjellig landbakgrunn. Begge bosatt i Norge, etter mannens landbakgrunn. Verdensregion. 1999-2004	139
9.9	Skilsmisser mellom to innvandrere med forskjellig landbakgrunn. Begge bosatt i Norge, etter kvinnens landbakgrunn. Verdensregion. 1999.2004.....	139

Vedlegg

A1.	Førstegenerasjonsinnvandrere etter botid og landbakgrunn, per 1.1.2005. Prosent	154
A2.	Innvandring i perioden 1991-2004 etter landbakgrunn og oppholdsgrunnlag. Prosent.....	155
A3.	Førstegenerasjonsinnvandrere med flyktningbakgrunn eller annen oppholdsgrunn, utvalgte landgrupper. Per 1.1.2005. Prosent	156

A4.	Innvandring til Norge 1991-2004. Etter innvandringskategori og år. Absolutte tall.....	156
A5.	Innvandring til Norge 1991-2004 av førstegenerasjonsinnvandrere etter verdensregion og år. Absolutte tall	156
A6.	Personer 20 år og over i privathusholdninger. Andel som lever/ikke lever i par, etter innvandrerbefolkningens landbakgrunn1. 3. november 2001. Prosent	157
A7.	Personer 16 år og eldre i enpersonshusholdninger etter landbakgrunn, kjønn og sivilstand. Per 3. november 2001. Prosent	158
A8.	Sivilstand etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn for utvalgte land. 18-23 år. 1.1.2005. Prosent ..	159
A9.	Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og landbakgrunn (utvalgte land). 1.1.2005.....	160
A10.	Prosentandel som er aldri har vært gift eller registrert partner etter alder, kjønn og utvalgte land. 1.1.2005.	161
A11.	Ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn, bosatte kvinner 1.1.2005. Absolutte tall.....	162
A12.	Ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn, bosatte menn 1.1.2005. Absolutte tall	162
A13.	Inngåelser av ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn (verdensregion). 2002	162
A14.	Inngåelser av ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn (verdensregion). 2003	163
A15.	Ekteskapsinngåelser etter mannens landbakgrunn. Absolutte tall og prosent. 2002	163
A16.	Ekteskapsinngåelser etter mannens landbakgrunn. Absolutte tall og prosent. 2003	164
A17.	Andel bosatte førstegenerasjonsinnvandrere etter alder for innvandring som inngikk ekteskap i perioden 1996-2004, etter ektefellenes landbakgrunn	165
A18.	Bosatte menn med og uten innvandrerbakgrunn under 24 år viet til ikke-bosatte kvinner i 2004, etter kvinnens landbakgrunn.....	165
A19.	Bosatte kvinner med og uten innvandrerbakgrunn under 24 år viet til ikke-bosatte kvinner i 2004, etter mannens landbakgrunn	166
A20.	Bosatte menn med og uten innvandrerbakgrunn under 21 år viet til ikke-bosatte kvinner i 2004, etter kvinnens landbakgrunn.....	166
A21.	Bosatte kvinner med og uten innvandrerbakgrunn under 21 år viet til ikke-bosatte kvinner i 2004, etter mannens landbakgrunn	166
A22.	Prosentandel som er skilt og gift, etter alder og kjønn og utvalgte land. 1.1.2005	167

Hovedkonklusjoner

I rapporten beskrives omfang av familierelatert innvandring, ektefelleinnvandring og ekteskapsmønstre i det flerkulturelle Norge fra begynnelsen av 1990-tallet fram til 2005. Familierelatert innvandring er av betydelig omfang, har gjennomgått betydelige endringer og er av stor innvandringspolitisk interesse. Innvandrerbefolkningen har blitt mer enn doblet siden 1990, og særlig er det den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen som har økt. Økningen i innvandrerbefolkningen i Norge skyldes både innvandring og at det har blitt født flere personer i Norge av to første-generasjonsinnvandrere (disse blir her omtalt som etterkommere).

I perioden 1991-2004 fikk om lag en av tre ikke-nordiske førstegenerasjonsinnvandrere til Norge opphold på grunn av flukt og familiegjennforening med flyktninger, drøyt en av tre opphold på grunn av familieinnvandring til andre enn flyktninger og knappe en av tre fikk opphold på grunn av arbeid, utdanning eller andre årsaker. Av de som har kommet gjennom familierelatert innvandring, har 58 prosent kommet som ektefeller eller partnere til en ankerperson som bor i Norge. Det vil si at i hele perioden 1991-2004 så var det 2 av 10 av de ikke-nordiske innvandrerne som kom som ektefeller, enten for å inngå eller gjenoppta ekteskap. Imidlertid er det 13 prosent av de som kom som familieinnvandrede der vi ikke har klart å identifisere hvilken relasjon de hadde til ankerpersonen. Tallene vil derfor hele tiden være minimums-anslag.

Flest ankerpersoner til ektefeller var uten innvandrerbakgrunn

De fleste som kom som ektefeller, kom til en ankerperson (herboende) som ikke hadde innvandrerbakgrunn. I hele perioden 1991-2004 var det 57 prosent av ankerpersonene som var uten innvandrerbakgrunn, og det var også flest menn som var ankerpersoner til ektefeller. De største landgruppene som kom som ektefeller i hele perioden 1991-2004 var kvinner med bakgrunn fra Thailand, Russland og Filippinene. Disse gruppene stod alene for 43 prosent av ektefellene som innvandret til menn uten innvandrerbakgrunn

Av ankerpersonene med innvandrerbakgrunn var det klart flest som var førstegenerasjonsinnvandrere, 40 prosent, mens bare 3 prosent av ankerpersonene var etterkommere. Det var flest menn som var ankerpersoner, uanhengig og de hadde innvandrerbakgrunn eller ikke.

Inntil åtte av ti innvandringer av ektefeller var familieetableringer

Innvandring av ektefeller kan både være på grunnlag av et allerede etablert ekteskap, eller på grunnlag av inngåelse av ekteskap. Dette finnes det ikke noen klare registreringer av i dag, men vi har i rapporten forsøkt å etablere et skille mellom *familiegjennforeninger* (der partene sannsynligvis har hatt et samliv før innvandrer søker om opphold), og *familieetableringer* (der ektefellene har vært registrert bosatt i hvert sitt land ved inngåelsen).

Av alle familieinnvandringer gjennom ekteskap i perioden 1999-2004 var det mellom 13 og 17 prosent familiegjennforeninger med førstegenerasjonsinnvandrere, mens 59 prosent var familieetableringer til personer uten innvandrerbakgrunn. Resten (23 prosent) var familieetableringer til førstegenerasjonsinnvandrere som har bodd så lenge i Norge at der er rimelig å anta at det er gjenopptakelse av tidligere samliv, eller etterkommere. Innvandrerbefolkningens familieetableringer utgjorde i perioden 1999-2004 en av fire ekteskapsinnvandringer. Andelene er (igjen) minimums-anslag på grunn av at det er mange med uoppgitt relasjon til ankerpersonen.

Familierelatert innvandring har sammenheng med ekteskapsmønstre

Familierelatert innvandring er av betydelig omfang, og det er en nær sammenheng mellom ekteskapsmønstre og migrasjon. En bred beskrivelse av ekteskapsmønstre i det flerkulturelle Norge vil dermed gi en forståelse for de ulike prosessene som påvirker familierelatert innvandring, og ekteskapsinnvandring må sees i sammenheng med ekteskapsmønstre i ulike grupper av befolkningen i Norge. Imidlertid er det viktig å huske på at ekteskap bare er en del av pardanningsmønsteret. Samboerskap har blitt mer og mer vanlig som

samlivsform, og særlig blant personer uten innvandrerbakgrunn og blant de yngste. I hele befolkningen over 18 år var det 48 prosent som var gift og 12 prosent som levde i samboerskap per 1.1.2005. Samboerskap er imidlertid mye mindre utbredt blant ikke-vestlige innvandrere enn det er blant vestlige innvandrere og i befolkningen ellers.

Færre ekteskap inngås mellom par der begge er uten innvandrerbakgrunn

Antallet ekteskap som inngås i Norge, varierer fra år til år. Det er stadig færre ekteskap som inngås i Norge mellom to som ikke har innvandrerbakgrunn, mens et stadig større antall, og en stadig større andel av ekteskapene som inngås involverer en eller to personer med innvandrerbakgrunn. I 1990 var 84 prosent av ekteskapsinngåelsene mellom to personer uten innvandrerbakgrunn, mens 16 prosent involverte en eller to personer med innvandrerbakgrunn. I 2004 hadde denne andelen økt til 31 prosent av alle ekteskapsinngåelsene. Dette har en klar sammenheng med at samboerskap er en vanlig samlivsform i Norge, særlig blant personer uten innvandrerbakgrunn og personer med bakgrunn fra vestlige land. Men dette har også en sammenheng med at innvandrerbefolkningen har økt, mange har innvandret og flere har kommet i en alder der ekteskap kan være aktuelt.

Etterkommere gifter seg senere enn førstegenerasjonsinnvandrere

Et betydelig fokus rettes mot etterkommerne. Etterkommerne er ennå unge og få har kommet i en alder der ekteskap er aktuelt. Ved inngangen til 2005 hadde 86 prosent av alle etterkommere ennå ikke fylt 20 år.

Det er flest etterkommere med bakgrunn fra Pakistan, Tyrkia og Vietnam som har kommet i en alder der giftemål er aktuelt. I forhold til førstegenerasjonsinnvandrere med samme landbakgrunn, ser etterkommerne ut til å utsette giftemålet. Mens det for eksempel blant førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Pakistan var halvparten av alle kvinnene som var gifte når de var 21 år, må vi opp i en alder på 25 år for etterkommerne for å finne en like høy andel. Det er altså store forskjeller mellom gruppene, der Vietnam avviker klart fra de andre. Blant vietnamesiske etterkommere i alderen 20-24 år var 3 prosent gift ved inngangen til 2005, mens henholdsvis 9 og 39 prosent blant menn og kvinner som var førstegenerasjonsinnvandrere var gift.

Vestlige innvandrere gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn

Det er store forskjeller i hvem personer med innvandrerbakgrunn i Norge gifter seg med. Flertallet av både menn og kvinner med vestlig bakgrunn inngår i stor grad ekteskap med personer uten innvandrerbakgrunn. I 2004 var det 69 prosent av vestlige menn

og 77 prosent av vestlige kvinner som fant en ektefelle uten innvandrerbakgrunn.

Blant ikke-vestlige personer som giftet seg i Norge i 2004, var det 27 prosent av mennene og 54 prosent av kvinnene som fant ektefelle uten innvandrerbakgrunn. Det er imidlertid store forskjeller mellom de enkelte landgruppene. Mens kvinner med bakgrunn fra Thailand, Russland, Filippinene og Polen i stor grad inngikk ekteskap med menn uten innvandrerbakgrunn (mellom 73 og 91 prosent av inngåelsene i 2004), var det i andre ikke-vestlige grupper var det svært få kvinner som fant menn uten innvandrerbakgrunn (for eksempel under 5 prosent for kvinner med bakgrunn fra Pakistan og Irak).

For menn med bakgrunn fra Tyrkia, Chile, Marokko, Serbia og Montenegro, Irak og Iran var det mellom 20 og 40 prosent som inngikk ekteskap med kvinner uten innvandrerbakgrunn i 2004. Med unntak av kvinner med bakgrunn fra Chile og Iran, var det en lavere andel av kvinnene med bakgrunn fra disse landene som inngikk ekteskap med menn uten innvandrerbakgrunn.

Flere menn enn kvinner gifter seg transnasjonalt

Flere menn enn kvinner inngår transnasjonale ekteskap, dvs. gifter seg med en person som ikke er bosatt i Norge ved inngåelsen. Dette gjelder både personer i innvandrerbefolkningen og befolkningen ellers. I løpet av perioden 1996-2004 har det årlige antallet menn uten innvandrerbakgrunn som har inngått ekteskap med en kvinne som ikke var bosatt i Norge ved inngåelsen, blitt mer enn tredoblet. Særlig gjelder økningen ekteskap der kvinnen hadde thailandsk, filippinsk og russisk statsborgerskap.

Mange ikke-vestlige innvandrere gifter seg med en som ikke bor i Norge

Også mange med ikke-vestlig bakgrunn inngår transnasjonale ekteskap. Særlig gjelder dette personer med bakgrunn fra de tidlige ikke-vestlige arbeidsinnvandrerlandene Pakistan, Tyrkia og Marokko. I disse gruppene var det mellom 65 og 76 prosent av de som giftet seg i perioden 1996-2004 i Norge, som giftet seg med en person som var bosatt utenfor Norges grenser. Også etterkommere med bakgrunn fra disse landene som har giftet seg, har inngått transnasjonale ekteskap i like stort omfang som førstegenerasjonsinnvandrere. Etterkommernes ekteskapsmønstre må imidlertid sees i sammenheng med at det store flertallet ikke har kommet i en alder der det er aktuelt å gifte seg, og at etterkommerne ser ut til å utsette giftemålet i forhold til førstegenerasjonsinnvandrere.

Mange finner også en med samme landbakgrunn i Norge

Andre ikke-vestlige innvandrergupper giftet seg i perioden 1996-2004 i stor grad med personer med samme landbakgrunn som dem selv som er bosatt i Norge før inngåelsen. Særlig gjelder dette personer med bakgrunn fra Vietnam, Sri Lanka, Bosnia-Hercegovina og Serbia og Montenegro. Dette er grupper der mange har flyktningbakgrunn. I andre flyktninggrupper som de med bakgrunn fra Chile og Iran, var det flere som inngikk ekteskap med personer uten innvandrerbakgrunn.

Lave skilsmisserater i ekteskap der partene har samme landbakgrunn

Det er lave skilsmisserater i ekteskap der begge parter har samme landbakgrunn, og særlig i ekteskap der begge har bakgrunn fra Pakistan, Tyrkia og Vietnam. Det er særlig høy oppløsningsgrad i ekteskap mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn og menn med bakgrunn fra Asia eller Afrika. I ekteskap der mannen er uten innvandrerbakgrunn, er skilsmisseratene lavere. Skilsmisserater i befolkningen uten innvandrerbakgrunn og blant personer med vestlig bakgrunn må imidlertid sees i sammenheng med at mange lever i samboerskap, og at oppløsning av samboerskap ikke blir registrert i denne sammenheng. Samboerskap er vanlig i befolkningen uten innvandrerbakgrunn og blant vestlige innvandrere, men langt mindre vanlig blant ikke-vestlige innvandrere.

Komplekse forklaringer på ekteskapsmønstre

Det er komplekse forklaringer på de ulike mønstrene i familieinnvandring og ekteskap som vi ser, og denne rapporten kan ikke gi svar på hvorfor mønstrene er som de er, og så forskjellige som de er. Det er store variasjoner i ekteskapsmønstrene i ulike innvandringsgrupper i Norge. Rapporten har viet de største gruppene mest oppmerksomhet, men mønstre vi ser i en gruppe er ikke representativt for mønstrene i andre innvandrergupper.

Denne rapporten er først og fremst deskriptiv, og danner et faktagrunnlag for å forstå noen av prosessene rundt familierelatert innvandring og ekteskapsmønstre. Pardannelse og ekteskap er både et resultat av personen(e)s preferanser, gruppen(e)s påvirkningskraft, og de strukturelle begrensningene i gruppen. Bl.a. vil kjønns- og alderssammensetningen påvirke mønstrene. Samtidig er gruppens størrelse og bosettingsmønster også viktig for å forklare de forskjellene vi ser.

1. Innledning

1.1. Formål

Denne rapporten belyser familieinnvandring og ekteskapsmønstre i det flerkulturelle Norge og er en videreføring av arbeidet som ble gjort i Lie 2004a. Formålet med rapporten er å gi et faktabasert datagrunnlag om omfang av familierelatert innvandring, ektefelleinnvandring og ekteskapsmønstre, og trekke opp noen hovedtrekk og tendenser. Vi beskriver først innvandrerbefolkningen, deretter ser vi på omfang av familierelatert innvandring og innvandring av ektefeller, og skiller mellom familieetablering og familiegjenforening. Rapporten gir deretter en bred beskrivelse av ekteskapsmønstre i innvandrerbefolkningen, befolkningen ellers og i hele befolkningen. Vi ser på om det forekommer ekteskap over grensene (transnasjonale ekteskapsinngåelser), og i hvilket omfang dette forekommer i ulike grupper av befolkningen. Vi ser videre på skilsmissemotstand for ulike grupper, etter ekteskapets varighet.

Personer med innvandrerbakgrunn er en del av landets befolkning, og mange mener mye om innvandreres vei inn i det norske samfunnet. Familierelatert innvandring er av betydelig omfang, har gjennomgått betydelig endringer og har stor innvandringspolitisk interesse. Innvandring av personer som er gift med noen som bor i Norge utgjør den største delen av den familierelaterte innvandringen til Norge. Innvandring av "nye" og "gamle" ektefeller er aktuell på flere måter i den offentlige debatten. Debatten er knyttet til forslag om ny utlendingslov og eventuell aldersgrense ved ekteskapsinngåelser over grensene (NOU 2004:20 Ny utlendingslov). Videre aktualiseres temaet stadig i debatten om at mange innvandrergrupper gifter seg med personer med samme landbakgrunn som dem selv, og at de i stor grad inngår ekteskap med personer som er bosatt i utlandet ved inngåelsen (Storhaug 2003 og 2006, HRS 2005 og 2006). I enkelte sammenhenger blir dette presentert som noe som er til hinder for integrasjon av ulike innvandrergrupper, i andre tilfeller blir det fokusert på proforma ekteskap og omgørelse av innvandringsregulerende bestemmelser (se bl.a. Dagsavisen 12, 13, 14.03.2006). Videre går debatten rundt grad av frivillighet eller tvang i ekteskapsinngåelsene, og arrangerte ekteskap.

Debatten har gått sterkt i media, både blant forskere (bl.a. Bredal 2004, Wikan 2005) og andre samfunnsdebattanter (bl.a. Raja 2005, Aftenposten 3.9.2006, Woon 2006). Ingen av disse skisserte debattene kan sees uavhengig av hverandre.

Denne rapporten kan på ingen måte gi noen konklusjoner i disse debattene, men kan danne et bakteppe for de ulike diskusjonene. Rapporten gir ikke opplysninger om individuell atferd, men om gruppeatferd. Vi har brutt ned dataene etter landbakgrunn, kjønn og i enkelte tilfeller også generasjon. Vi har valgt å sette fokus på de største innvandrergruppene, hvem som har innvandret som ektefeller, og å beskrive ekteskapsmønstrene i og mellom disse gruppene. Dette er likevel et generalisert bilde og det finnes mange individuelle forskjeller som ikke lar seg belyse gjennom datagrunnlaget, og som det ikke er mulig å studere i detalj med en statistisk tilnærming.

1.2. Datagrunnlag og metode

Analyser av familieinnvandring, ekteskapsmønstre og forekomst av ekteskap mellom to med forskjellig landbakgrunn har blitt gjort ved ulike tilnæringsmåter. Tilnæringsmåten og metoden (andeler, prosent, indekser, tidsserieanalyser osv), er ofte bestemt av tilgangen på data. Denne rapporten føyer seg ikke inn i en spesiell metodetradisjon eller teoretisk retning. Det er i første rekke et deskriptivt prosjekt, hvor de empiriske faktaene er basert på statistikk og blir beskrevet og fremstilt ved hjelp av enkle figurer og tabeller. Det er ikke gjort noen egen datainnsamling i forbindelse med denne studien. Det er et rent kvantitativt prosjekt basert utelukkende på registerdata. Det meste av tabellene er tilrettelagt spesielt for denne publikasjonen, mens det også er benyttet tabeller som er publisert i andre sammenhenger og av andre (bl.a. HRS 2006, Daugstad 2006b).

Norge har en unik datasituasjon. Det finnes en rekke offentlige registre som SSB, under strenge regler, kan brukes til statistikkformål. I SSB er det en befolkningsdatabase, basert på Det sentrale folkeregisteret (DSF), hvor det blant annet finnes opplysninger om fødeland, eget og foreldrenes. I mange andre land blir en nødt til

å gjøre analyser på grunnlag av statsborgerskap. Ved å ta utgangspunkt i statsborgerskap får en ikke med de tilfeller hvor personer med utenlandsk bakgrunn har skiftet statsborgerskap. Fødeland er en variabel som ikke forandrer seg. Det er med utgangspunkt i eget og foreldres fødeland vi har gjort denne studien (se avsnitt om landbakgrunn).

I dette prosjektet ser vi på ekteskap og ekteskapsinn-gåelser som blir registrert i Norge. Dersom en person innvandrer til Norge allerede er gift (eller skilt) med en person som ikke er bosatt i Norge, blir ikke dette nødvendigvis registrert. Dersom en person som har vært bosatt i Norge flytter til utlandet, og gifter seg der, uten å registrere ekteskapsinngåelsen i Norge fanges det ikke opp i denne studien. Vi kan ikke si noe om hvor mange ekteskap dette dreier seg om, men vi har grunn til å tro at de aller fleste ekteskap vil bli registrert, før eller siden. Registrering av ekteskapet i Norge representerer en mulighet for å komme med ektefellen til Norge. Registrering av ekteskapsinn-gåelsen og registrering av bosted ved ekteskapsinn-gåelsen står sentralt i kapittel 6 hvor vi ser spesielt på ekteskap mellom bosatte og ikke-bosatte personer.

Vi har valgt å se utelukkende på *ekteskap* mellom kvinner og menn, og har ikke gått inn på partnerskap. Det er gjort fordi partnerskap i utgangspunktet er svært lite utbredt. I kapittel 3 beskrives noen hovedtall om partnerskap. Det årlige tallet på inngåtte partnerskap representerer langt under en prosent av ekteskapsinn-gåelsene, og de er relativt lite relevante i forhold til det innvandrerperspektivet denne rapporten har.

Datakilder og datasvakheter

Rapporten er i basert på statistikk som bygger på folkeregisteropplysninger, data fra Folke- og bolig-tellingen i 2001 og opplysninger fra Datasystem for utlendings- og flyktningesaker (DUF).

Etter 1946 har det i hver enkelt kommune vært et lokalt folkeregister som skal føre register over alle bosatte i kommunen i samsvar med lov om folke-registrering og forskrifter til loven. Folkeregistrene får meldinger om fødsler, dødsfall, giftermål, skilsmisser, flyttinger med videre fra ulike kilder. Melding om ekteskapsinngåelse sendes fra vigselsmannen til det lokale folkeregisteret. Meldinger som mottas om ekteskap inngått i utlandet av personer bosatt i Norge, blir også tatt med.

Oppdateringene i DSF gjøres delvis ved de lokale folke-registerkontorene, som er knyttet til registerbasen (DSF) via terminaler, delvis sentralt i Skatte-direktoratet. Grunnlaget for statistikken over endringer i befolkningen er elektroniske kopier til Statistisk sentralbyrå av alle slike meldinger som oppdaterer registeret. Meldingene oppdateres dessuten i en egen befolkningsdatabase i Statistisk sentralbyrå utviklet for

statistikkformål. Denne befolkningsbasen danner grunnlaget for statistikken over befolkningens sammensetning og befolkningsendringer. Mer detaljerte opplysninger om hvilke bearbeiding av data og kontroller som foretas er gitt i siste publiserte dokumentasjon (Brørs 2000).

Data om samboerskap er hentet fra Folke- og bolig-tellingen i 2001 og familie og husholdsstatistikken per 1.1.2005 (kapittel 3). SSB gjennomførte 3. november 2001 en folke- og bolig telling i Norge (FoB2001). Hensikten med denne landsomfattende tellingen var å beskrive hvordan folk bor i Norge, og å gi informasjon om befolknings sammensetning og levekår. I FoB2001 blir opplysningene hentet inn både fra registre og ved hjelp av spørreskjema. Data fra tellingen blir også benyttet til å supplere og oppdatere DSF. Folke- og bolig tellingen 2001 omfattet alle personer, også utenlandske statsborgere, som ifølge Folkeregisteret var bosatt i Norge på tellingstidspunktet 3. november 2001. Familie- og husholdsstatistikken er laget ut fra hvor personene var registret bosatt 1. januar 2005, og er generelt godt sammenlignbare med tilsvarende tall fra FoB2001, selv om usikkerheten er noe større. Familie- og husholdsstatistikken per 1.1.2005 er ikke publisert med innvandrerbakgrunn som variabel, derfor er det ikke nyere samboertall for innvandrerbefolkningen enn for FoB2001.

Informasjon om oppholdsgrunn er hentet fra Data-system for utlendings- og flyktningesaker (DUF), i tillegg til informasjon fra DSF. I DUF blir alle ikke-nordiske innvandrere som søker om opphold i Norge, registrert. Ved å koble informasjon om de som har innvandret til opplysninger i DUF, kan det til alle personene som DSF har registrert som innvandret i løpet av 1991-2004 tilknyttes en første oppholdsgrunn som er basert på første vedtak registrert i DUF. Det vil si at personopplysninger fra DSF legges til grunn og kobles med første tillatelsesopplysninger fra DUF. Arbeidet som er gjort med disse koblingene, er nærmere beskrevet i kapittel 3.

En del feil ved innsamling og bearbeiding av dataene er uunngåelig. Det kan være kodefeil, revisjonsfeil, feil i databehandlingen etc. Det er utført et omfattende arbeid for å minimalisere disse feilene, og SSB anser disse feiltyperne for å være relativt ubetydelige. Kvaliteten på datagrunnlaget fra Det sentrale folke-register er generelt svært god for statistiske formål. Et forhold som kan være aktuelt er likevel forsinkede meldinger. Forsinkede meldinger medfører at hendelser telles med i feil kalenderår. Dette blir mindre problematisk når tall for flere år summeres.

I 2003 ble variabelen *landbakgrunn* gjennomgått med tanke på nye land i for eksempel tidligere Jugoslavia. Resultatet av operasjonen er at fødeland (og dermed også landbakgrunn) nå bare har någjeldende verdier,

og at fordelingen mellom enkelte land er blitt riktigere. Sovjetunionen, Tsjekkoslovakia og samlekodene er forsvunnet. Personer fra det tidligere Jugoslavia er fordelt på de nye landene, og tilsvarende er gjort for Etiopia/Eritrea og Israel/Det palestinske området. Data i denne rapporten bygger imidlertid også på data fra før denne gjennomgangen. I noen tilfelle vil det kunne se ut som om noen er fra forskjellige land (naboland) uten at det nødvendigvis er helt reelt.

Det er noen usikkerhetsmomenter knyttet til filene med data om registrerte ekteskap. Fra tid til annen kommer det skilsmissemelding for ekteskap DSF ikke har fått vigselmelding for. Ekteskap for to utlendinger som gifter seg i utlandet får vi ikke nødvendigvis vigselmelding for, og i en del tilfeller får vi meldingen lenge etter at vigselen ha funnet sted. Det har vært noen tilfeller der det bare forekommet dubletter på grunn av feil fødselsnummer og datoer. Med nyankomne innvandrere og ikke-bosatte vil det være problemer i forhold til fødselsnummer, og en del etterslep i registreringen. Noen vigselmeldinger fra 1998 og tidligere har forsvunnet på grunn av feil i annulleringsprosedyrene. Fra 1995 er oppdateringene sikrere og det er bedre samsvar mellom endringsfiler og situasjonsfilene.

Tallene vil være usikre av flere årsaker. Vi regner med fem hovedgrupper av feilkilder: frafallsfeil, målefeil, bearbeidingsfeil, registerfeil og modellfeil. I forbindelse med Folke- og boligtellingsen er det frafallsfeil som utgjør det viktigste usikkerhetsmomentet. Frafaller medfører ikke feil på tallene for ektepar, registrerte partnere eller samboere med felles barn. Vi må imidlertid regne med at vi har fått for mange aleneboende og mor/far med barn siden en del av disse antakelig skulle vært slått sammen i større husholdninger til samboere uten felles barn. Det betyr også at tallet på samboere har blitt for lite. Disse feilene er antakelig ikke store og betyr lite for tolkningen av tallene og sammenlikningen med annen statistikk.

1.3. Begrepsbruk

I rapporten bruker vi en rekke begreper, som det er viktig å definere.

Innvandrerbefolkningen = personer med to foreldre født i utlandet

Statistisk sentralbyrå (SSB) definerer innvandrerbefolkningen som personer som enten selv har innvandret til Norge eller er født i Norge av to utenlandsfødte foreldre. Innvandrerbefolkningen deles inn i gruppen *førstegenerasjonsinnvandrere* uten norsk bakgrunn og *personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre* (i rapporten omtalt som *etterkommere*). Førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn er født i utlandet av to foreldre som er født i utlandet. De med én av foreldrene født i Norge inngår dermed ikke i

innvandrerbefolkningen. Det samme gjelder de som er født i utlandet av to norskfødte foreldre.

Uten innvandrerbakgrunn = de som ikke inngår i innvandrerbefolkningen

De personene som ikke inngår i innvandrerbefolkningen, dvs. verken er førstegenerasjonsinnvandrere eller født i Norge av to utenlandsfødte foreldre, vil bli omtalt som personer uten innvandrerbakgrunn. Disse personene vil ha norsk landbakgrunn, selv om de for eksempel kan ha en utenlandsfødt forelder eller være barn av en etterkommer og en førstegenerasjonsinnvandrere. I denne gruppen inngår personer som kan ha en annen innvandringsbakgrunn (se Daugstad 2006a og Østby 2006a).

Landbakgrunn = Eget, mors eller fars fødeland

Vi har brukt opplysninger om landbakgrunn når det gjelder innvandrerbefolkningen. Innvandrerbefolkningen består, slik SSB definerer den, av personer med to utenlandsfødte foreldre. For førstegenerasjonsinnvandrere vil landbakgrunn være eget fødeland. For personer født i Norge med to utenlandsfødte foreldre vil landbakgrunn være bestemt av foreldrenes fødeland - og hvis det er forskjellig, mors fødeland. Personer utenfor innvandrerbefolkningen er her registrert med Norge som landbakgrunn.

I denne rapporten grupperes innvandrerbefolkningen etter landbakgrunn. Landbakgrunn sier noe om eget og foreldres fødeland og er en statistikkvariabel som kan avledes fra opplysninger i befolkningsstatistikk-systemet. Landbakgrunn som kjennetegn vil i en del tilfeller kunne gi oss en antydning om etnisitet, kulturell bakgrunn og religionstilknytning, men langt fra i alle tilfeller. Landbakgrunn er i rapporten brukt som et endimensjonalt statistisk kjennetegn, og er uavhengig av individ- og gruppeidentitet og tilhørighet, og det er viktig å være klar over at det ikke er noe en til en forhold mellom landbakgrunn, religion og etnisitet.

Vestlig- og ikke-vestlig bakgrunn

I rapporten bruker vi, i tillegg til skillet på verdensdel, skillet vestlig og ikke-vestlige landbakgrunn. Med *vestlige land* siktes det til landene i Norden, Vest-Europa, Nord-Amerika og Oseania. Med *ikke-vestlige land* siktes det til landene i Øst-Europa, Asia m/Tyrkia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika. Øst-Europa inkluderer i denne sammenhengen landene: Bulgaria, Romania, Ungarn, Albania, Makedonia, Serbia og Montenegro, Bosnia-Hercegovina, Kroatia, Slovenia, Russland, Hviterussland, Ukraina, Moldova, Latvia, Litauen, Estland, Polen, Tsjekkia og Slovakia.

Dette skillet er ikke helt uproblematisk, da mange av de landene som inngår i Øst-Europa nå er medlemmer av EU. I denne sammenhengen er det likevel relevant å

ha et slikt skille, da vi har data tilbake fra 1990 og framover til 2004, før de nye østeuropeiske landene ble EU-medlemmer.

Familierelatert innvandring

Familierelatert innvandring dekker innvandring av ulike art, men der begrunnelsen for oppholdet er basert på enten en familiegjenforening eller en familieetablering. Disse begrepene drøftes i rapporten, særlig med fokus på der relasjonen mellom ankerperson og den ikke-bosatte er ekteskap. Familiegjenforening dekker i utgangspunktet både gjenforening med ektefelle, foreldre, barn og andre familiemedlemmer. Familieetablering forstås som nytt ekteskap der den ene parten ikke er bosatt i Norge i utgangspunktet (transnasjonal ekteskapsinngåelse) og der den ikke-bosatte parten kan få opphold på grunnlag av familiegjenforening med sin bosatte ektefelle.

Transnasjonal ekteskapsinngåelse

Begrepet transnasjonal ekteskapsinngåelse beskriver ekteskap der partene registerteknisk er bosatt i to ulike land når ekteskapet inngås. Den ene parten er bosatt i Norge ved inngåelsen, mens den andre personen ikke var folkeregistrert bosatt i Norge ved inngåelsen. På grunnlag av ekteskapet får ofte den ikke-bosatte ektefellen oppholdstillatelse i Norge. Personene kan for eksempel i teorien ha vært samboere i utlandet i en periode før inngåelsen blir registrert.

Endogami og eksogami

Et begrepspar som benyttes for å beskrive ulike samfunns tendens til å gifte seg innad eller utad i slektsgruppen, er endogami og eksogami. *Endogami* beskriver en gruppe har en tendens til å gifte seg innen (slekts-)gruppen og *eksogami* defineres som en gruppes tendens til å gifte seg utav (slekts-) gruppen (Hylland-Eriksen 1993). I denne rapporten defineres gruppen som landgruppen. Det vil si at vi her vil snakke om endogami i de tilfellene to med samme landbakgrunn gifter seg med hverandre, og eksogami når en landgruppe har tendens til å gifte seg med personer med en annen landbakgrunn og "ut" av egen landgruppe. Dette er en grov forenkling. I realiteten kan to personer ha ulik etnisk og religiøs bakgrunn selv om de har samme landbakgrunn i SSBs registre.

1.4. Statistikk er forenkling

Rapporten er basert på statistiske opplysninger. Statistikken gir oss noen få opplysninger om noen type hendelser og aspekter ved folks liv. Den gir oss et generalisert bilde, eller et oversiktsbilde, og ikke individuelle beskrivelser. Statistikken kan fortelle oss noe om hvordan folk handler i ulike situasjoner, men sier ikke i seg selv noe om hvorfor.

Rapporten gir ikke en oversikt over pardannelses-mønstre. Rapporten gir en situasjonsbeskrivelse av familierelatert innvandring, innvandring av personer

som er gift med noen som er bosatt i Norge, sivilstand i befolkningen, ekteskapsbestand, ekteskapsinngåelser og skilsmisser. Dette er et svært begrenset materiale for å beskrive pardannelsesmønstre, men kan beskrive noen siden ved ekteskapsmønstre i det flerkulturelle Norge.

Andre studier, som for eksempel antropologiske og sosiologiske, hvor en intervjuer enkeltpersoner, hvor en ser både på hva de gjør, hva de sier at de gjør, og hvorfor de gjør som de gjør, vil kunne være utfyllende. For eksempel hva som er individets preferanser for en ektefelle og de sosiale prosessene i gruppen som personen er en del av. Derimot er kvalitative undersøkelser lite egnet til å si noe om omfang av en type fenomen og endringer over tid i ulike grupper. I en kompleks virkelighet, der de personlige erfaringene ikke er tilstrekkelig til å gi en full oversikt, blir statistikk og generelle oversikter svært viktig. De to tilnæringsmåtene er begge viktige og utfyller hverandre.

Den generaliserte kunnskapen gir viktig innsikt, samtidig som grupperinger som lages i denne rapporten, gjør at vi ser på handlingsmønstre på gruppenivå etter innvandrerbakgrunn og landbakgrunn. Dette er et sterkt forenklet bilde av en persons bakgrunn. En person er langt mer enn ens eget eller foreldres opprinnelsesland. Andre variabler som sosial bakgrunn, holdninger, preferanser, sosioøkonomisk status, utdanningsnivå og lignende er ikke tatt med i denne rapporten. Det som er sammenhenger for de gruppene som presenteres her, trenger ikke stemme på individnivå.

Gjennomsnitt og gruppeforskjeller kan hjelpe oss å få en oversikt over systematiske forskjeller. Det vil også ofte være lettere å følge personer over tid i statistikken, enn i feltstudier (i hvert fall i Norge, hvor vi har et godt utgangspunkt for å lage statistikk). Den generaliserte kunnskapen statistikken gir kan med andre ord hjelpe oss til å ordne verden, basert på en type kunnskap og fakta.

1.5. Kulturforskjeller og ekteskapets rolle

Siden ekteskapsinnvandring utgjør en betydelig del av den familierelaterte innvandringen til Norge, er en bred beskrivelse av ekteskapsmønstre i hele befolkningen og i innvandrerbefolkningen til hjelp når vi skal de ulike prosessene i innvandringen.

I Norge har vi en sivil familierett som gir alle borgere rett til å inngå ekteskap med en av motsatt kjønn, skille seg, gifte seg igjen. Homofile gis rett til å inngå partnerskap, skille seg og inngå nye partnerskap. I tillegg kan alle leve i samboerskap, om det ønskes det (Thorbjørnsrud 2005). Disse rettighetene er regulert av staten, men valget av samlivsform er overlatt til den enkelte.

I tillegg til familieretten så eksisterer det i Norge en lang rekke trossamfunn som alle har sine synspunkter på ekteskap, skilsmisse gjengifte og homofilt partnerskap. I Norge er det lange tradisjoner for sameksistens mellom en sivil familierett og ulike religiøse familierettssystemer (ibid:9).

Familierett er et sensitivt team, fordi det regulerer hvem den enkelte kan gifte seg med, når og hvordan. Indirekte dreier det seg dermed også om hvem den enkelte kan få barn med. Slik dreier dette seg også om hvordan en gruppe reproducerer seg selv, som familie eller etnisk eller religiøs gruppe (ibid:19). Parforhold mellom mann og kvinne er dermed sentralt i alle samfunn, men måtene en knytter relasjoner, hvilken betydning relasjonene har, og rollene en har i forholdet varierer fra samfunn til samfunn, fra miljø til miljø, generasjoner til generasjon, og fra parforhold til parforhold.

Ekteskap og slektskap...

Ekteskap og slektskap har blitt viet stor oppmerksomhet i samfunnsfagene, for eksempel sosialantropologisk forskning (Smedal 2000). Mennesker er sosiale vesener, men den sosiale organiseringen kan ta ulike former og operere etter ulike prinsipper fra samfunn til samfunn. Slektskap er et grunnleggende aspekt ved sosial organisasjon. Mennesker trenger å samarbeide om oppgaver. Samarbeid og samhandling er en forutsetning i ethvert samfunn. Vi knytter til oss andre personer, vi skiller mellom nære og fjerne slektinger og venner, de som er i den innerste sirkelen, de vi kan stole på osv. Vi bygger relasjoner og investerer i dem. Hvem er det så en knytter til seg? En bygger gjensidig forpliktende relasjoner gjennom ytelser og motytelser.

Tidlig antropologi var opptatt av de "primitive" samfunns organisering, der slektskap og regler for ekteskap hadde viktige organisatoriske funksjoner, i en krysning mellom avstamning og allianse. Andre forskere mente at ekteparet sammen med mors bror, representerte selve slektskapsatomet i de "primitive" samfunn. Her eksisterte det positive og negative ekteskapsregler som ga retningslinjer om hvem som kunne gifte seg eller ikke. Mye av disse teoriene var forankret i at man gjennom strategiske ekteskapsmønstre kunne bygge allianser, gjensidighet og beholde rettigheter og plikter i slekta.

... og det kjærlighetsbaserte ekteskap

I følge de tidlige antropologene så eksisterte ikke slike ekteskapsregler i "komplekse" eller moderne samfunn, for der ble ekteskap basert på kjærlighet og følelser. I historisk og globalt perspektiv er den romantiske kjærligheten imidlertid et ganske nytt fenomen med begrenset utbredelse (jamfør Gullestad 2002, Smedal 2000 og Hylland-Eriksen 1993). Enkelte hevder at det kjærlighetsbaserte ekteskapet er nokså ny og historisk unik ekteskapsform selv i vesten (se bl.a. Coontz

2006). Og i boken "Mors og fars historie" skildrer for eksempel den norske forfatteren Edvard Hoem sine foreldres "fornuftsekteskap" i den norske etterkrigstiden. Når Edvard som seksåring spør: "Mamma, elsker du han pappa?", svarer ikke moren lett fraværende slik hun i travelheten nesten alltid gjør. Hun sier med "ei røyst som var ukjenneleg, det som skulle ligge på meg i femti år: – Eg var ikkje så glad i far din da eg kom saman med han, men eg vart glad i han, for han var trufast, og truskap er like viktig som kjærleik" (Hoem 2005).

At de romantiserte ideene om hvordan partnere velges i det moderne samfunn har nokså lite med virkeligheten å gjøre, i alle fall statistisk sett, er noe den franske sosiologen Pierre Bourdieu og hans samarbeidspartnere har vist ganske klart. De frie partnervalgene i dagens Frankrike, i hvert fall, kan forutsees ganske nøyaktig ut fra kandidatens samfunnsmessige posisjon. For det er nettopp den samfunnsmessige posisjonen som genererer folk som er like nok til å trives sammen, enten det går på utdanning, økonomisk bakgrunn, politisk grunnholdning eller smak. Dette er en slags felles tiltrekning til de samme estetiske gleder og forbruksgoder (se bl.a. Bourdieu 1995). Også studier av pardannelse blant norske ungdommer viser at det er stor grad av samsvar i verdier, forestillinger og forventinger til forholdet hos partene i et parforhold (Næsjø 1996). Mer eller mindre bevisst er man ute etter en partner som har like verdier som en selv, og på mange måter er lik en selv, slik at de helt åpne valgene ikke er så åpne som man kanskje tror, og at likhet i stor grad virker tiltrekkende i pardannelsen. Denne konteksten er viktig å ha med seg når man ofte kontrasterer majoritetens ekteskapsinngåelser som frie og kjærlighetsbaserte, mens minoritetens ekteskapsmønstre ofte blir betraktet med skepsis når vi ser at mange velger å gifte seg med en person med samme landbakgrunn, eller at det ligger større grad av uballanse i maktforholdet mellom partene/familiene enn det er hos majoritetsbefolkningen.

Felles religiøs overbevisning kan også være viktig når man danner par. I en analyse av pardannelsemønstre blant etniske minoriteter i Danmark (Schmidt og Jacobsen 2004:104) vektlegges bl.a. at man deler samme religiøse tilknytning med sin (potensielle) ektefelle. Særlig ser dette ut til å være viktig for kvinner, i størst grad for kvinner med bakgrunn fra Pakistan og Tyrkia. Henholdsvis 9 og 8 av 10 av de spurte kvinnene med slik bakgrunn mente at det i høy eller noen grad var viktig at man delte samme religion som sin (framtidige) ektemann. Det samme fant de blant somaliske kvinner og menn. De fant også at religion for mange var viktigere enn opprinnelsesland (ibid:110), og at det å gifte seg med en person som var dansk ikke var særlig ettertraktet, da de ble betraktet som ustabile og sjansen for å skilles var store (ibid:114).

Komplekse prosesser bak pardannelsesmønstre

I sin oppsummering av sosiologisk forskning om pardannelsesmønstre, identifiserer Kalmijn (1998) tre grunnleggende faktorer som vil være med på å forme det individuelle partnervalget for personer. Dette er (1) preferansen som personen har for spesielle karakteristika hos ektefellen (sosialøkonomiske ressurser, kulturelle ressurser, likhet med seg selv i forhold til utdanning, arbeid, verdier og lignende), (2) påvirkningen som individet utsettes for i den sosiale gruppen han eller hun er medlem av (eksogami kan for eksempel true gruppens identitet og fellesskap, dessuten treffer personen i stor grad personer som er innenfor sin egen sosiale grupper), og (3) potensielle strukturelle begrensninger i ekteskapsmarkedet der individet leter etter en ektefelle. Mens vi ikke kan fange inn de to første aspektene ved hjelp av et statistisk datagrunnlag i denne rapporten, kan vi kartlegge de strukturelle trekkene ved ekteskapsmarkedet som kan være en nøkkelfaktor for ekteskapsmønstre i ulike innvandrergrupper. De ulike innvandrergruppene (landgruppers) størrelse, innvandrerbakgrunn, bosettingsmønstre, alders- og kjønns sammensetning vil kunne påvirke personenes grad av gifte med noen "i" eller "utenfor" egen landgruppe, og grad av transnasjonale ekteskap. Samtidig kan gruppens størrelse i seg selv (statistisk) øke sjansen for at man gifter seg i "egen" gruppe, og kan gi en økt sjanse for sosial kontroll (González-Ferrer 2006). Noen av disse strukturelle begrensningene har vi med som bakgrunnsfaktorer i denne rapporten.

At noen innvandrergrupper tilsynelatende foretrekker personer med samme landbakgrunn som dem selv, gjør at de har et ekteskapsmønster som ligner på majoritetsbefolkningens. Vi skal i rapporten se at blant personer uten innvandrerbakgrunn er de aller fleste gift med en person med samme landbakgrunn som dem selv. Ved inngangen til 2005 var 97 prosent av kvinner og 95 prosent av mennene uten innvandrerbakgrunn gift med en person med samme landbakgrunn som dem selv (kapittel 6). Tall for inngåelser viser også at det i 2004 var 84 prosent av mennene uten innvandrerbakgrunn som inngikk ekteskap med kvinne med samme bakgrunn, og 91 prosent av kvinnene (kapittel 7). Dette er på linje med mange av de mest endogame innvandrergruppene. I SSBs holdningsundersøkelse om innvandring og innvandringspolitikk, kommer det fram at 33 prosent ville synes det var ubehagelig om ens sønn eller datter giftet seg med en person med innvandrerbakgrunn (Blom 2005). Det vil si at det i majoritetsbefolkningen ikke nødvendigvis er veldig stor toleranse for at man gifter seg med personer med en annen landbakgrunn enn sin egen.

Ekteskapstradisjoner er ikke statiske

Ekteskapspraksis eller pardannelsesmønstre er på ingen måte statiske. Ekteskapsmønstre tar form og

endres og tilpasses i ulike kulturelle kontekster av oppfatninger, normer og meningssystemer. Ekteskapet tillegges ulik verdi og funksjon (jamfør Hylland-Eriksen 1993). Det tar form innenfor mønstre av sosiale relasjoner, gruppetilhørighet, politikk, forplantning, omsorg og kjærlighetsbilder. Ekteskapet, og relativt sett stabile pardannelser, bidrar til å skape sosial stabilitet, gjennom etablering av familieband og relasjoner. Det representerer et system for overføring av materielle verdier, forpliktelser, omsorgsforpliktelser, rettigheter til barn og så videre. Som regel innebærer ekteskapet noe også for andre enn akkurat de to personene som inngår ekteskap. Ekteskapet har blitt - og blir nok fremdeles tildels sett på som en ramme for kontroll av kvinners seksualitet.

Ekteskapsmønstre eller mønstre i pardannelse er noe som er under stadig endring. I Norge har framveksten av samboerforholdet som både sosialt og juridisk akseptert samlivsform endret selve ekteskapsinngåelsens betydning. Fram til 1972 var samboerskap forbudt i Norge, selv om det ikke hadde vært gjort noen påtaler mot slike lovovertrедelser flere år tidligere (Asland 2005). Samboerskap er ikke per i dag underlagt de samme juridiske rettigheter og plikter som ekteskapet, men samboere sidestilles i mange tilfeller med ektefeller i en del sammenhenger. Ved samlivsbrudd mellom samboere er det ingen spesielle prosedyrer som må følges. Samboerskap har blitt mer og mer vanlig som samlivsform, og i 2005 var 47 prosent av de førstegangsfødende kvinnene samboende og 45 prosent gift (se kapittel 5). Dette innebærer at samlivet reelt sett ikke startes ved ekteskapsinngåelsen, men ved at to personer flytter sammen og eventuelt får barn. Mange gifter seg ikke selv om de får barn, men ofte blir pardannelsen formalisert i nær tilknytning til parets første barn. Denne rapporten handler imidlertid ikke om ulike samlivsformer, men om ekteskapsinngåelser, og tar som sagt heller ikke opp partnerskap særskilt. Lov om registrert partnerskap gjeldende fra 1. august 1993.

Kulturforskjeller og ekteskapets ulik funksjon i ulike samfunn og miljøer er viktige elementer å ha i tankene når vi ser på ekteskapsmønstre og praksis blant ulike innvandrergrupper i Norge.

1.6. Vi måler ikke grad av kjærlighet, arrangement eller tvang i inngåelsene

Det eksisterer mange teorier og forestillinger om hva slags motivasjon eller føring som ligger bak familieinnvandringen eller ekteskapsinngåelsen. Dette prosjektet er utarbeidet kun på data fra registre, og dermed de formelle registreringene av familierelatert innvandring, ekteskapsinngåelser og oppløsning. Vi har ingen kontekstuelle opplysninger rundt ekteskapsinngåelsene og familieinnvandringene.

Denne rapporten kan derfor på ingen måte gi en pekepinn på grad av kjærlighet eller tvang i en ekteskapsinngåelse. Statistikk er ikke et redskap for å se om et ekteskap er arrangert av partenes familie, eller initiert av paret selv. Datagrunnlaget gir kun en beskrivelse av hvor mange og hvem som inngår ekteskap, hvor mange som er gift og hvor mange som er ugifte, og å se på dette etter alder, kjønn og landbakgrunn.

Tvangsekteskap er - noe kort beskrevet - betegnelsen på et avvik fra arrangert ekteskap. Arrangerte ekteskap er en ekteskapsform som praktiseres i store deler av verden. I vesten har mange problemer med skille tvangsekteskap fra arrangerte ekteskap (se bl.a. Gullestad 2002). Det faktum at det er glidende overganger mellom mildt press og tvang, gjør det ikke enklere (Schmidt og Jacobsen 2004, Bredal 1998).

Innslaget av tvang, arrangement og kjærlighet er vanskelig å måle. Bredal påpeker at barna kan ha ulik grad av innflytelse i et arrangert ekteskap (Bredal 2006). Fra at barn ber om at ekteskapet blir arrangert etter å ha funnet partner selv, eller har ønsker om partner og ber foreldrene finne en partner, eller at foreldrene finner noen og spør/presser barna til å gifte seg. Det er altså mange grader av selvbestemmelse, og ulike arrangement der foreldre og de som skal gifte seg er aktive i forskjellig grad.

Thorbjørnsrud (2001) deler oversiktlig inn i tre ulike nivåer for selvbestemmelse i ekteskapsinngåelsen:

1. Sønner/døtters rett til å gi eller holde tilbake sitt frivillige samtykke
2. Deres rett til selv å velge en som foreldrene aksepterer
3. Deres rett til å velge en partner som foreldrene ikke aksepterer

"...Alternativ 3 bryter ikke bare med de sosiale og økonomiske prinsipper som tradisjonelt har regulert familielivet, men også ofte med de sentrale religiøse idealene. Det er sannsynligvis i slike tilfeller en finner de vanskeligste konfliktene." (2001:7).

Når vi presenterer tall og viser hvor stor andel f.eks. med bakgrunn fra Pakistan som gifter seg med ektefeller med samme landbakgrunn, og gjerne bosatt i Pakistan, må en være forsiktig med å trekke slutninger om hvorvidt det er snakk om tvangsekteskap eller ikke. SSBs dataene sier ikke noe om innslag av tvang eller arrangement, og en skal være forsiktig med å generalisere en praksis til å gjelde for en hel gruppe som har bakgrunn fra ett eller flere land. Selv om en kan påvise flere enkelttilfeller av tvang innenfor en gruppe (se bl.a. Storhaug 2006), er det ikke grunnlag for å slutte at hele gruppens ekteskapsmønster er preget av tvang.

I denne rapporten tegner vi opp det store bildet, eller forekomsten av ekteskap etter landbakgrunn. Det er viktig å ha det store mønsteret som bakgrunnsbilde i diskusjonen om tvangsekteskap. Skal en si noe om utbredelse av tvangsekteskap må en bruke andre datakilder. Om man på en eller annen måte kan kartlegge omfanget av tvangsekteskap gjennom for eksempel representative utvalgsundersøkelser eller eksisterende datakilder, må man deretter se hvordan disse tilfellene relaterer seg til det store mønsteret av ekteskap som beskrives her.

En dansk undersøkelse finansiert av Ministeriet for Flyktninge, Indvandrere og Integration basert på et en spørreundersøkelse i et representativt utvalg (Schmidt og Jacobsen 2004), viser at det blant danskpakistanske ungdommer er 14 prosent som overhodet ikke har vært involvert i å finne sin ektefelle. 50 prosent oppgir imidlertid at de selv har funnet ektefellen. Over 80 prosent blant unge med bakgrunn fra tidligere Jugoslavia, Tyrkia, Libanon og Somalia har funnet ektefelle selv. Mens bare 4 prosent blant de med bakgrunn fra Libanon og 2 prosent blant de med bakgrunn fra Tyrkia oppgir at de ikke har hatt noe å si i spørsmålet om ektefelle (ibid:125). Undersøkelsen tar imidlertid ikke mål av seg å kartlegge omfanget av tvangsekteskap, men å vise antall og omfang av inngåelser som er i en risikopopulasjon.

1.7. Disposisjon

Kapittel 1 inneholder en redegjørelse for noen metodiske forhold og en begynnende problematisering. Videre beskriver vi innvandrerbefolkningen i Norge i kapittel 2. Vi ser nærmere på innvandrerbefolkningens sammensetning, etter landbakgrunn, generasjon, alder, kjønn og botid i Norge. Befolkningssammensetningen er et svært viktig bakteppe når vi skal se nærmere på ekteskapsmønstre i de ulike gruppene. Hvor mange kvinner og menn det er i alderen 20-45 år vil si oss noe om hvor mange som er i en aktuell alder for ekteskapsinngåelse og pardannelse.

I kapittel 3 trekker vi opp det brede bildet av familie-relatert innvandring i perioden 1991-2004. Vi ser bare på oppholdsgrunn blant personer med ikke-nordisk landbakgrunn. Familierelatert innvandring er av stort omfang, har gjennomgått betydelige endringer og har stor innvandringspolitisk interesse. Det har hittil manglet nødvendig informasjon om art og omfang av familierelatert innvandring og familieinnvandrings andel av den totale innvandringen til Norge. Videre ser vi mest på hvor mange som har kommet som ektefeller til en som er bosatt i Norge i denne perioden, etter landbakgrunn, kjønn og ankerpersonens innvandrer-kategori. Videre ser vi nærmere på hvordan vi kan få et mer tydelig skille mellom hva som er familiegjenforeninger og familieetableringer av de som har kommet som ektefeller i perioden 1999-2004 i kapittel 4.

I kapittel 5 ser vi nærmere på sivilstand og andeler som er gift i ulike aldersgrupper i hele befolkningen, i innvandrerbefolkningen og for ulike grupper i innvandrerbefolkningen. Vi skal også nærmere på hva alder ved innvandring har å si for når de gifter seg, og om etterkommere gifter seg senere enn førstegenerasjonsinnvandrere. Videre beskriver vi i kapittel 6 ekteskapsbestanden i Norge, dvs. hvor mange eksisterende ekteskap som er registrert per 1.1.2005. Utgangspunktet er ektefellenes landbakgrunn (eget fødeland for førstegenerasjonsinnvandrere og mors/fars fødeland for etterkommere). Vi ser på ekteskap mellom personer med og uten innvandrerbakgrunn, og ulike mønstre i forskjellige innvandrergrupper og vi trekker paralleller tilbake til 2002 og 1990 for å få fram utviklingstrekk.

I kapittel 7 ser vi nærmere på inngåelser av ekteskap i perioden 1990-2004 i ekteskap der minst en av partene er registrert bosatt i Norge. Vi ser på ekteskapsinngåelser i løpet av 2004 særskilt, med fokus på personer med og uten innvandrerbakgrunn, etter kjønn og etter landbakgrunn. Vi ser også på ektefellenes landbakgrunn, og ser etter noen endringer i perioden 1990-2004. Deretter ser vi nærmere på transnasjonale ekteskapsinngåelser i kapittel 8. Vi ser nærmere på transnasjonale ekteskapsinngåelser både blant bosatte personer uten innvandrerbakgrunn og bosatte personer med innvandrerbakgrunn. Vi ser både på førstegenerasjonsinnvandrere etter alder for innvandring og etterkommere, der disse gruppene er store nok.

I kapittel 9 gjøres en enkel analyse av skilsmisser etter ekteskapets varighet og ektefellenes landbakgrunn. Vi ser også på andel personer som er skilte i ulike grupper av befolkningen.

Rapporten oppsummeres i kapittel 10, og peker på ting som bør sees nærmere på.

2. Hvem er innvandrerbefolkningen i Norge?

- Ved inngangen til 2005 utgjorde innvandrerbefolkningen 8 prosent av hele befolkningen i Norge.
- 301 000 var førstegenerasjonsinnvandrere og 64 000 var født i Norge med to utenlandsfødte foreldre (etterkommere)
- Blant førstegenerasjonsinnvandrerne hadde 7 av 10 bakgrunn fra et ikke-vestlig land, men de største gruppene av førstegenerasjonsinnvandrere er de med bakgrunn fra Sverige og Danmark.
- Personer med bakgrunn fra Pakistan og Irak er de største gruppene blant ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere.
- 9 av 10 etterkommere har ikke-vestlig bakgrunn, noe som bl.a. skyldes nettopp ekteskapsmønstrene i innvandrerbefolkningen.
- Det er flest etterkommere som har bakgrunn fra Pakistan, Tyrkia og Vietnam som har fylt 18 år, og dermed er i en alder der ekteskap kan være aktuelt.
- Det er store forskjeller i botid blant førstegenerasjonsinnvandrere. Mens 60 prosent av førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Pakistan har en botid på 15 år eller mer, har 57 prosent av irakere og 88 prosent av afghanere bodd i Norge i mindre enn 5 år.
- Halvparten av ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere har flyktningbakgrunn
- Den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen er langt yngre enn den vestlige befolkningen og hele befolkningen. Mens bare 5 prosent av den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen er 60 år eller eldre, er det 21 prosent i den vestlige innvandrerbefolkningen og 20 prosent i hele befolkningen som har blitt så gamle.
- Det er ulik kjønns sammensetning i de ulike landgruppene. Det er et visst mannsoverskudd blant innvandrere i aldersgruppen 20-44 år blant de med bakgrunn fra Marokko, Tyrkia, Afghanistan, Irak og Iran, mens det er et klart kvinneoverskudd blant de med bakgrunn fra Thailand, Filippinene og Russland i samme aldersgruppe.
- Innvandrergruppens størrelse, alders- og kjønns sammensetning vil ha innflytelse på ekteskapsmønstrene i de ulike innvandrergruppene.

I dette kapitlet ser vi nærmere innvandrerbefolkningens struktur og sammensetning, etter landbakgrunn, alder, kjønn og botid i Norge. Befolknings sammensetningen er et svært viktig bakteppe når vi skal se nærmere på ekteskapsmønstre i de ulike gruppene. Kjønns sammensetningen i alderen 20-45 år vil si oss noe om hvor mange som er i en aktuell alder for ekteskapsinngåelse og pardannelse, samtidig som størrelsen i seg selv kan være en indikator på grad av giftemål innad i egen innvandrergruppe.

2.1. Innvandrerbefolkningen er sammensatt

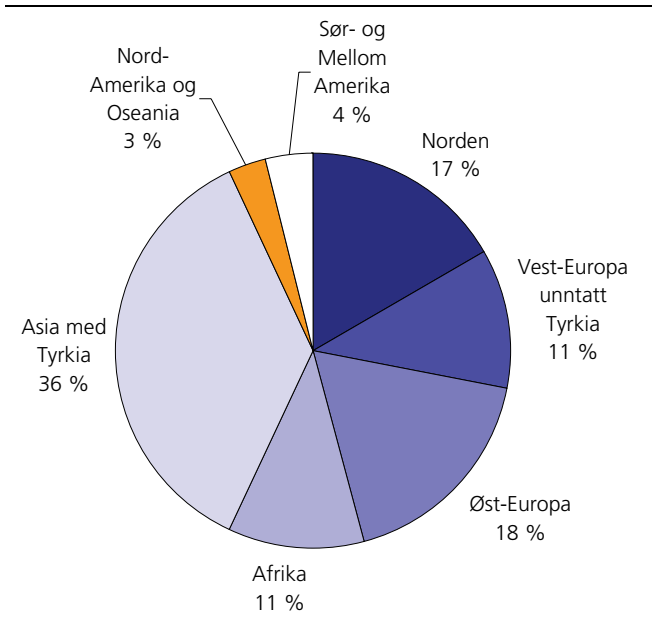
I personstatistikken finnes det knapt en gruppe som er mer sammensatt enn det som SSB kaller for innvandrerbefolkningen (Østby 2006a). Innvandrerbefolkningen slik som SSB definerer den (personer med to utenlandsfødte foreldre), bestod av 365 000 personer per 1.1.2005, og utgjør om lag 8 prosent av befolkningen i Norge. Ca 64 000 av disse er etterkommere (født i Norge med to utenlandsfødte foreldre). De resterende 301 000 personene har selv innvandret til Norge fra ulike deler av verden.

Dersom vi ser på landbakgrunn (eget, mors eller fars fødeland) for førstegenerasjonsinnvandrerne og grupperer etter verdensregion, ser vi at knapt halvparten (46 prosent) kommer fra andre europeiske land, mens 54 prosent kommer fra andre land utenom Europa (inklusive Tyrkia). 18 prosent kommer fra andre land i Norden, 11 prosent kommer fra vest-europeiske land og 18 prosent fra Øst-Europa. 36 prosent kommer fra Asia inklusive Tyrkia og 11 prosent har bakgrunn fra Afrika (se figur 2.1).

Innvandrerbefolkningen har bakgrunn fra over 200 ulike land og omfatter både personer som har kommet som flyktninger, som arbeidsimmigranter, gjennom familieforening med flyktninger eller andre, gjennom familieetablering til personer med eller uten innvandrerbakgrunn, og i tillegg omfatter innvandrerbefolkningen også personer som er født og oppvokst i Norge – eller etterkommerne.

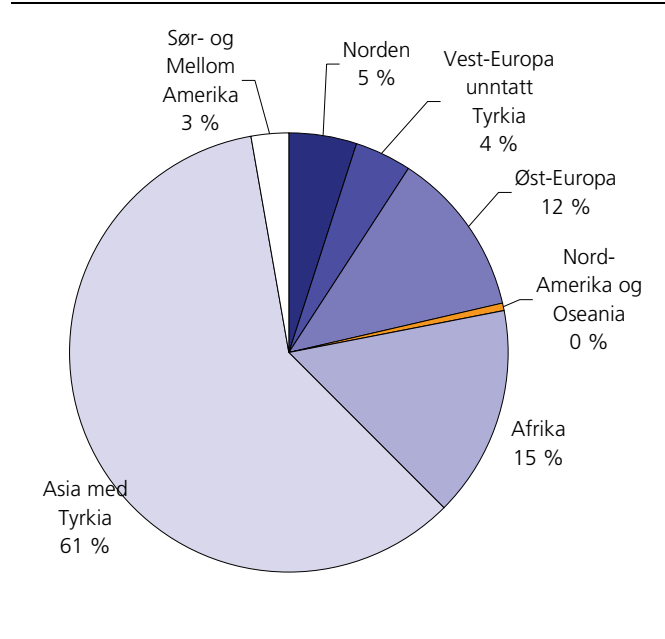

Figur 2.1. Førstegenerasjonsinnvandrere etter verdensregion. 1.1.2005. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.2. Etterkommere etter verdensregion. 1.1.2005. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

For en del innvandrere er selve ekteskapsinngåelsen, eller *familieetableringen* med en person med eller uten innvandrerbakgrunn, den viktigste grunnen til at de etablerer seg i Norge. For andre er ekteskap en sekundærgrunn, ved at de flytter for å bli gjenforent med en ektefelle som tidligere har flyttet av andre grunner. I all hovedsak gjelder dette *familiegjenforening* med flyktninger eller andre. For en siste gruppe er migrasjonen ikke et følge av ekteskap i det hele tatt, men pga. flukt, arbeid eller studier. I praksis er det ikke klare skiller mellom disse kategoriene, men at det er en sammenheng mellom ekteskap og migrasjon er tydelig. Generelt vil det være viktig for ekteskaps sammensetningen i de enkelte gruppene om folk innvandrer like før den viktige etableringsfasen i 20-30 årsalderen, eller om de innvandrer like etter.

Lesetips: For mer utfyllende informasjon om innvandrerbefolkningen i Norge, se Daugstad 2006a, Tronstad 2004, Østby 2004a og 2004b og Lie 2004d.

Ni av ti etterkommere har bakgrunn fra ikke-vestlige land

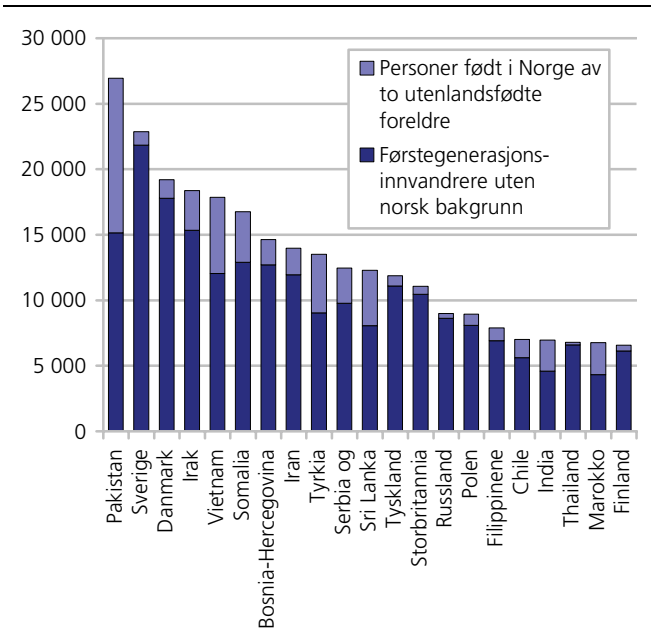
Etterkommerne har i stor grad bakgrunn fra det vi kaller ikke-vestlige land (se kapittel 1). Figur 2.2. viser etterkommerne etter landbakgrunn ved inngangen til 2005. Av de i alt 64 000 etterkommerne (dvs. de som er født i Norge og har to førstegenerasjonsinnvandrere som foreldre), er det 9 av 10 som har bakgrunn fra det SSB definerer som et ikke-vestlig land. Hele 6 av 10 etterkommere har bakgrunn fra et asiatiske land (inklusive Tyrkia), mens 15 prosent har bakgrunn fra et afrikansk land. 3 prosent har bakgrunn fra et sør- eller mellomamerikansk land.

Det er bare 1 av 10 etterkommere som har vestlig innvandrerbakgrunn. Dette skyldes, som vi skal se senere, at vestlige innvandrere, i den grad de etablerer seg her i Norge, etablerer seg med en person som ikke har innvandrerbakgrunn. Det vil si at når disse parene får barn, vil ikke disse barna komme inn under det SSB definerer som innvandrerbefolkningen. Ved inngangen til 2005 var det 200 000 personer med én norskfødt og én utenlandsfødt forelder bosatt i Norge, 174 000 av disse var født i Norge og 26 000 i utlandet. Om vi lar deres landbakgrunn bestemmes av den innvandrede forelderens, hadde 74 prosent bakgrunn fra vestlige land. Av disse 200 000 hadde 73 000 har bakgrunn fra Norden, 50 000 fra Vest-Europa, 12 000 fra Øst-Europa, 24 000 Nord-Amerika og Oseania, 23 000 fra Asia, 9 000 fra Afrika og 8 000 fra Sør- og Mellom-Amerika. Disse personene inngår ikke i innvandrerbefolkningen, og er heller ikke identifisert i denne rapporten.

Flest med bakgrunn fra Pakistan

Den største enkeltgruppen i innvandrerbefolkningen har landbakgrunn fra Pakistan. Det er også blant personer med bakgrunn fra Pakistan vi finner den største gruppen etterkommere. Den nest største gruppen og tredjestørste gruppen er fra våre naboland, Sverige og Danmark. I disse gruppene er det i hovedsak førstegenerasjonsinnvandrere. Deretter følger de med bakgrunn fra Irak og Vietnam. Per 1.1.2005 er det blant irakere vi finner den største gruppen førstegenerasjonsinnvandrere blant de ikke-vestlige landgruppene. Figur 2.3. viser de 20 største landgruppene i innvandrerbefolkningen, etter innvandrer-kategori.

Figur 2.3. Innvandrerbefolkningen. De 20 største gruppene etter landbakgrunn og innvandrerkategori. 1.1. 2005

Kilde: Befolningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

2.2. Botid og bosettingsmønstre

Hvor lenge en førstegenerasjonsinnvandrer har vært bosatt i Norge, vil trolig påvirke dennes integrering i det norske samfunnet ellers (se også Østby 2004b). Videre vil bosettingsmønstre påvirke personenes nærmiljø.

Stor variasjon i botid for førstegenerasjonsinnvandrere

Hvor lenge en har bodd i Norge, og om en eventuelt er født i Norge, vil kunne ha betydning for ekteskapsmønsteret. I tabell A1 viser vi hvor lang botid de ulike gruppene av førstegenerasjonsinnvandrere hadde per 1.1.2005. Av 301 000 førstegenerasjonsinnvandrere har 35 prosent bodd i Norge i 15 år eller mer. 32 prosent har bodd her mellom 5 og 15 år og like stor andel har bodd her fem år eller kortere. Det er imidlertid store variasjoner i forhold til hvor lenge de ulike innvandrerguppene har bodd i Norge, om en ser på innvandrerbakgrunn.

Av de største gruppene etter landbakgrunn, er det en særlig store andel med lang botid (15 år eller mer) blant de med bakgrunn fra Danmark (64 prosent) og en del andre vestlige land. Også blant enkelte ikke-vestlige landgrupper er det en stor andel som har lang botid. Blant de største innvandrergruppene finner vi bl.a. (nevnt etter gruppens størrelse) Pakistan (60 prosent), Vietnam (57 prosent), Tyrkia (45 prosent), Sri Lanka (41 prosent), Chile (74 prosent), India (59 prosent) og Marokko (47 prosent). Blant andre grupper er det så å si ingen med så lang botid.

Blant de gruppene med spesielt stor andel nyankomne (botid 5 år eller mindre) kan vi nevne innvandrere fra

Irak (57 prosent), Somalia (55 prosent), Russland (69 prosent), Thailand (55 prosent) og Afghanistan (88 prosent). Ellers kan det nevnes at blant personer med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina har 90 prosent bodd her mellom 5 og 15 år.

Personer med bakgrunn fra Marokko og Pakistan er mest konsentrert i Oslo

Det bor personer med innvandrerbakgrunn i alle landets kommuner, og ikke-vestlige innvandrere i alle kommuner med unntak av to (Beiarn og Osen). Innvandrerbefolkningens bosettingsmønstre er påvirket av flere faktorer, som bosetting av nyankomne flyktninger, behov for arbeidskraft i ulike kommuner, flyttemønstre i innvandrerbefolkningen, blant flyktninger og hele befolkningen, og ekteskapsmønstre i hele befolkningen.

Andelen for hele innvandrerbefolkningen som er bosatt i Oslo er høyere enn for personer uten innvandrerbakgrunn (se for eksempel Blom 2002). Av hele innvandrerbefolkningen er det 32 prosent som er bosatt i Oslo. Det er en noe høyere andel av de med ikke-vestlig bakgrunn som bor i Oslo enn blant de med vestlig bakgrunn. Av alle i innvandrerbefolkningen med ikke-vestlig bakgrunn, bodde 36 prosent i hovedstaden, mens andelen for personer med vestlig bakgrunn lå på 22 prosent. Blant personer uten innvandrerbakgrunn var om lag 10 prosent som var bosatt i Oslo.

Hele 76 prosent av alle personer med marokkansk bakgrunn som bodde i Norge per 1. januar 2005, var bosatt i Oslo. Personer med bakgrunn fra Marokko var dermed den gruppen som hadde høyest konsentrasjon i Oslo. På andreplass ligger personer med bakgrunn fra Pakistan, med 72 prosent. Også blant personer med bakgrunn fra Sri Lanka, Somalia og India var det en høy andel som var bosatt i Oslo, med henholdsvis 57, 44 og 43 prosent. Blant personer med bakgrunn fra Tyrkia var det om lag 40 prosent som var bosatt i Oslo ved inngangen til 2005, mens det var 26 prosent som var bosatt i Akershus og Buskerud.

Blant andre gruppene med over 1 000 innbyggere i hovedstaden, er konsentrasjonen lavest for personer med bakgrunn fra Russland (12 prosent), Bosnia-Hercegovina (13 prosent) og Thailand (16 prosent).

Halvparten av førstegenerasjonsinnvandrerne har flyktningbakgrunn

Innvandringsgrunn har også mye å si for ekteskapsmønsteret. Noen har kommet til Norge nettopp for å gifte seg, gjennom *familieetablering*, enten med en person uten innvandringsgrunn, eller en som selv har innvandret eller er født i Norge av to utenlandsfødte foreldre. Andre kommer som flyktninger alene eller som flyktninger, og de som har familie får ofte sin familie til Norge i etterkant. Andre kommer igjen

gjennom arbeid og studier. (se kapittel 3 for en nærmere beskrivelse av oppholdsgrunn)¹.

Per 1.1.2005 var det 107 000 personer med flyktningbakgrunn i Norge. Dette utgjør 35 prosent av alle førstegenerasjonsinnvandrere, og over halvparten av de ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrerne (se tabell A3). Det er store forskjeller i andelen personer med flyktningbakgrunn mellom de ikke-vestlige landene. Rundt 9 av 10 av førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Irak, Bosnia-Hercegovina, Somalia, Iran og Afghanistan har bakgrunn som flyktninger, mens henholdsvis 29, 23 og 8 prosent av førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Russland, Tyrkia og Pakistan har flyktningbakgrunn.

2.3. Alder og kjønn

I innvandrerbefolkningen er det relativt mange unge voksne sammenlignet med gjennomsnittet i Norge. Det vil derfor være en større andel som er i en etableringsfase i innvandrerbefolkningen i forhold til befolkningen ellers. Det er derfor viktig å se på alders- og kjønns-sammensetningen i ulike grupper av befolkningen, for å forstå ekteskapsmønsteret i de ulike gruppene. Det er også viktig å se på forholdet mellom førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere.

I dette kapitlet har vi derfor tatt med en rekke figurer som viser befolkningspyramider for ulike befolkningsgrupper, og for innvandrerbefolkningen har vi tatt med befolkningspyramider etter landbakgrunn. I de alle figurene er det skilt mellom førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere, siden dette er grupper som vi på langt på vei forsøker å beskrive hver for seg i rapporten. Vi har tatt med de største gruppene, og tatt med de gruppene hvor befolkningsmønsteret er mest avvikende fra befolkningsmønsteret er for hele befolkningen.

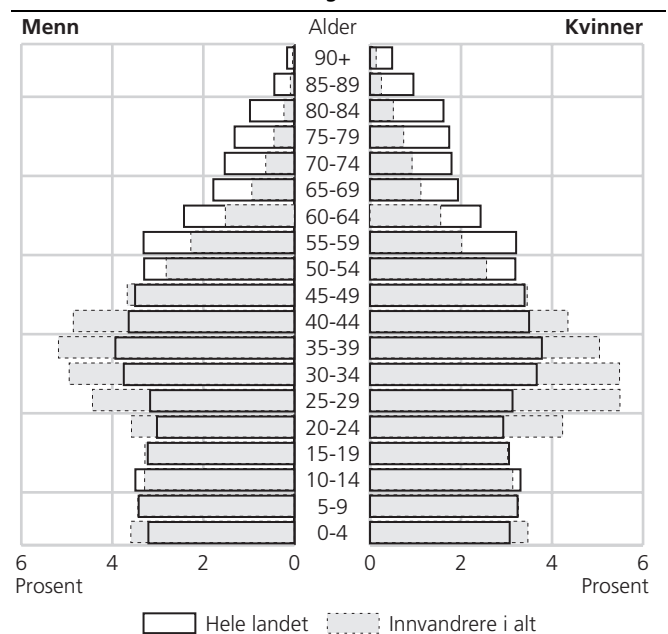
Fra figur 2.4 framgår det hvor ulik kjønns- og alders-sammensetningen det er for innvandrerbefolkningen sammenlignet med hele befolkningen i Norge. Nesten halvparten av innvandrerbefolkningen var ved inngangen til 2005 i alderen 20-44 år. Samtidig var det en langt mindre andel eldre i innvandrerbefolkningen enn i befolkningen ellers. De gamle i innvandrerbefolkningen har stort sett vestlig bakgrunn, mens de fleste barna har ikke-vestlig bakgrunn. Siden ikke-vestlig innvandring egentlig startet på slutten av 1960-tallet, er det få som har rukket å bli 60 år gamle.

¹ SSB utarbeider årlig en oversikt over antall bosatte personer som har kommet til Norge som flyktninger eller var familiegjennforente til en flyktning. SSB utarbeider en variable som heter forenket innvandringsgrunn. Dette er en variable som bygger på data fra Utlendingsdirektoratet (UDI), hvor flukt har vært årsaken til søknad og innvilgelse av opphold. Det skilles mellom hovedperson flyktning og familietilknyttet til flyktning. Fra og med 2006 vil SSB også publisere innvandrerbefolkningen etter annen innvandrerbakgrunn, se: <http://www.ssb.no/innvgrunn/>. Her grupperes familiemedlemmene til flyktninger som familierelatert innvandring. Tallene vil derfor avvike noe.

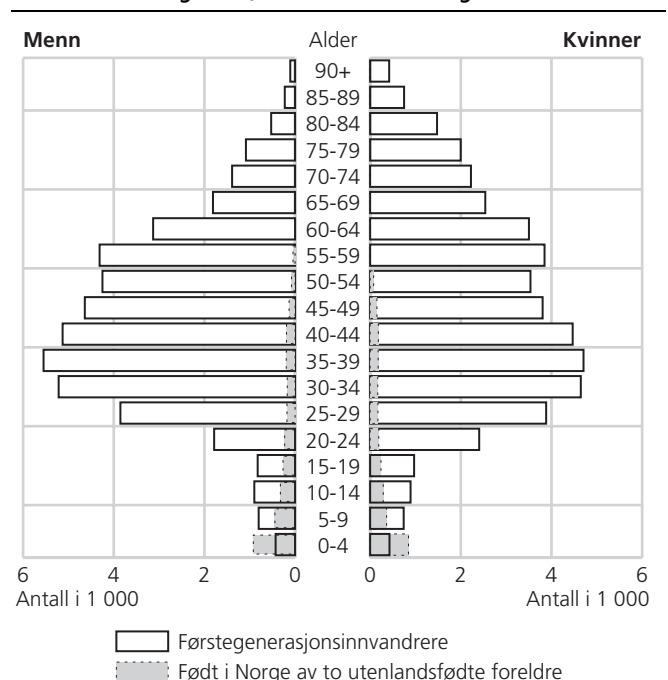
Den ikke-vestlige befolkningen er langt yngre enn hele befolkningen og den vestlige innvandrerbefolkningen. Mens bare 5 prosent i den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen er 60 år eller eldre, er det 21 prosent i den vestlige innvandrerbefolkningen og 20 prosent i hele befolkningen som er like gamle.

Om vi sammenligner førstegenerasjonsinnvandrerne med etterkommerne, ser vi at alderssammensetningen er svært ulik. Her er over en tredjedel av etterkommerne fire år eller yngre, og det var bare drøye en femtedel som var eldre enn 15 år. For førstegenerasjonsinnvandrerne er over halvparten i alderen 20-44 år.

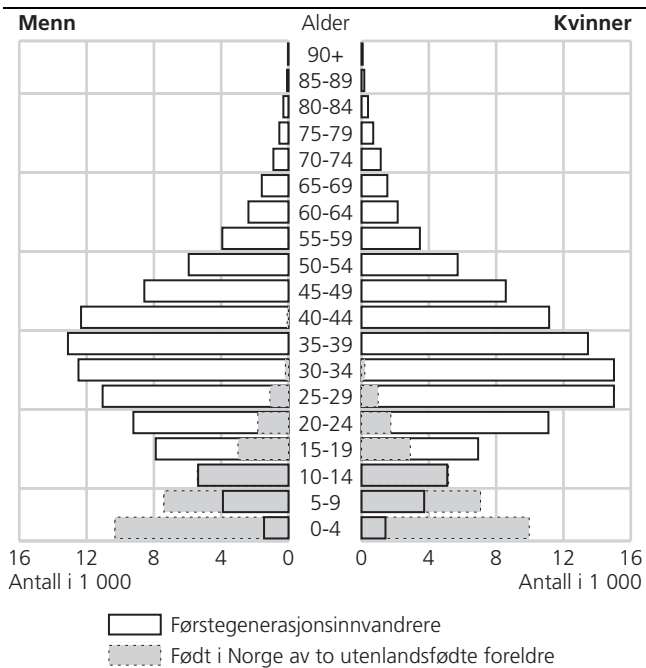
Figur 2.4. Befolkningspyramide for hele befolkningen i Norge og innvandrerbefolkningen. 1.1.2005

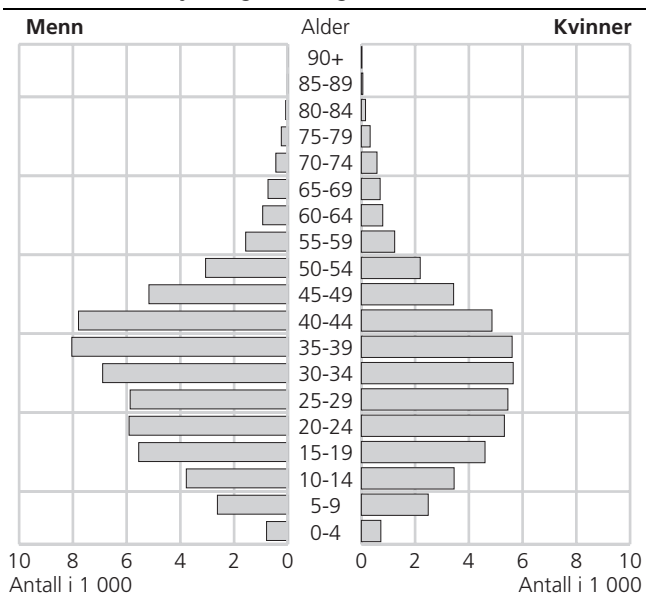
Figur 2.5. Befolkningspyramide for innvandrerbefolkningen fra vestlige land, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

Figur 2.6. Befolkningspyramide for innvandrerbefolkningen fra ikke-vestlige land, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

Figur 2.7. Befolkningspyramide for personer som har kommet som flyktninger til Norge. 1.1.2005

Som vist i figur 2.2, så vi at etterkommere i stor grad har ikke-vestlig bakgrunn. I figur 2.5 ser vi den vestlige innvandrerbefolkningen etter innvandrerkategori og kjønn. Det er forholdsvis på etterkommere som har vestlig bakgrunn, og det er en stor aldersspredning sammenlignet med den ikke-vestlige gruppa av etterkommerne (figur 2.6). Av vestlige etterkommere er 40 prosent 20 år eller eldre, mens bare 11 prosent av de ikke-vestlige etterkommerne er like gamle.

Også flyktningbefolkningen er ung. Om vi sammenligner flyktningbefolkningen i figur 2.7 med hele befolkningen i figur 2.4, ser vi at bildet er helt forskjellig. Mens vi så at 20 prosent av hele befolkningen

er over 60 år, er bare 5 prosent av flyktningbefolkningen like gamle.

2.5. Store forskjeller i alders- og kjønnssammensetning for enkeltland

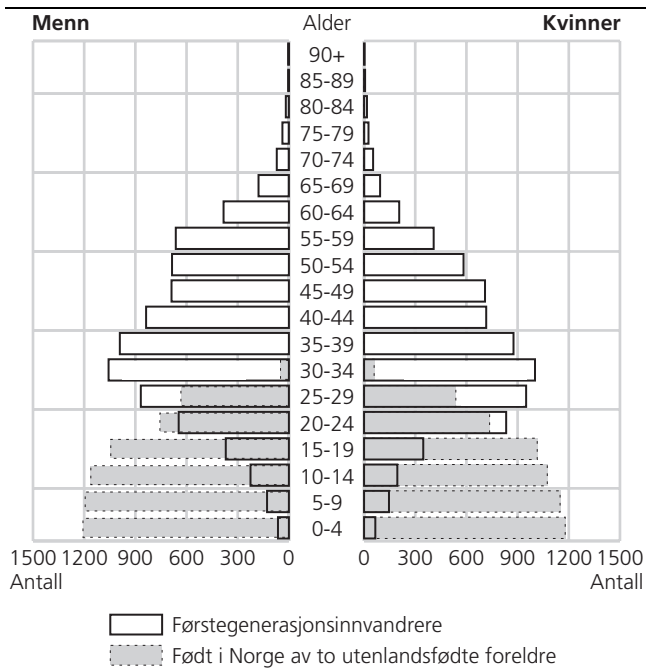
Figur 2.5 og 2.6 viser aldersfordelingen i innvandrerbefolkningen i vestlig og ikke-vestlige land, fordelt etter om personen er førstegenerasjonsinnvandrer eller etterkommer (innvandrerkategori). Det er store forskjeller i alderssammensetningen mellom innvandrere fra vestlige og ikke-vestlige land. Blant vestlige innvandrere er det færre barn og flere eldre. Dette skyldes som tidligere nevnt at mange vestlige innvandrere kommer til Norge for å arbeide i en periode, og når de etablerer seg så etablerer de seg i hjemlandet. Noen blir boende og blir gamle i Norge, og mange av de som blir boende etablerer seg med en person uten innvandrerbakgrunn. I den grad de får barn med personer uten innvandrerbakgrunn, kommer ikke barna deres innenfor den definisjonen som SSB bruker på innvandrerbefolkningen ettersom de da har en utenlandsfødt forelder. Som tidligere nevnt er det et betydelig antall bosatte personer som har en forelder med vestlig bakgrunn og en forelder uten innvandrerbakgrunn (148 000 per 1.1.2005).

Personer med bakgrunn fra ikke-vestlige land har som oftest andre grunner til å komme til Norge. Halvparten av førstegenerasjonsinnvandrerne har kommet som flyktninger. Andre igjen har kommet som arbeidsinnvandrere før innvandringsstoppen, og mange har kommet som familieinnvandrede til andre innvandrere. En del kommer også gjennom nye ekteskap med personer med eller uten innvandrerbakgrunn. Flertallet av ikke-vestlige innvandrere har også ektefelle fra et ikke-vestlig land. Dermed kommer deres barn inn under definisjonen av innvandrerbefolkningen, som etterkommer (person født i Norge av to utenlandsfødte foreldre).

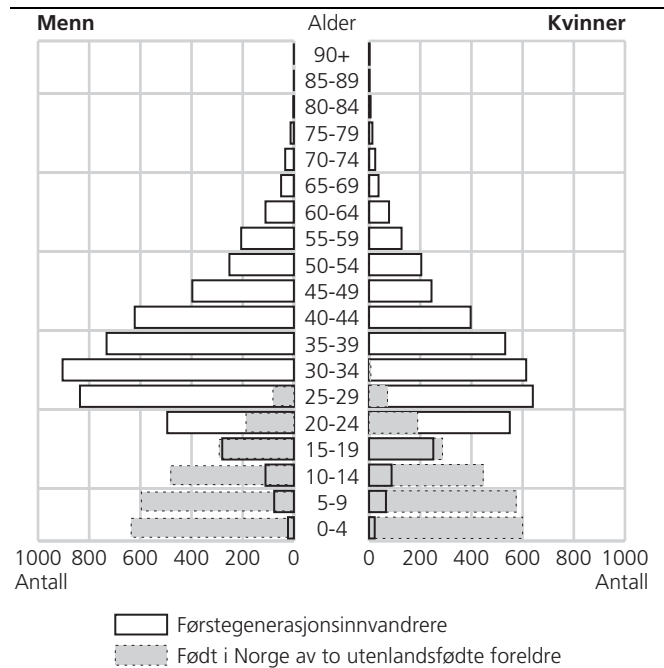
Blant ikke-vestlige innvandrere er det også relativt sett mer stabilitet, og færre som flytter ut igjen. I motsetning til arbeidsinnvandrere har de som har kommet gjennom flukt eller gjennom familierelasjoner, flere bindinger i Norge og færre bindinger til opprinnelseslandet (Tysse og Keilman 1998 og Tronstad m.fl kommende).

Figur 2.8 til 2.29 illustrerer de store forskjellene befolkningssammensetningene for 22 ulike landgrupper. De til dels store forskjellene i alderssammensetning og kjønn har mye å si for hvilke ekteskapsmønstre en finner i de ulike gruppene. Er det landgrupper der det er et flertall av menn i alderen 20-50 år, er det sannsynlig at en del er gift med kvinner med en annen landbakgrunn enn dem selv. Tilsvarende vil vi se at i landgrupper der det er et overskudd av kvinner i samme alder, så vil flere kvinner være gift med menn med en annen landbakgrunn enn dem selv. Vi skal utover i rapporten se at det er store forskjeller selv om kjønns- og alderssammensetningen er relativt lik.

Figur 2.8. Befolkningspyramide for personer med landbakgrunn Pakistan, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

Figur 2.9. Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Tyrkia, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

Personer med bakgrunn fra Pakistan utgjør den største innvandrergruppen

Personer med bakgrunn fra Pakistan er den største gruppen av innvandrere i Norge, om en ser på både førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere under ett (se figur 2.8). Mange har bodd her såpass lenge at de har rukket å få barn som også har blitt voksne, og 60 prosent av førstegenerasjonsinnvandrerne har bodd i Norge i 15 år eller mer. Etterkommere utgjør en stor del av de under 25 år.

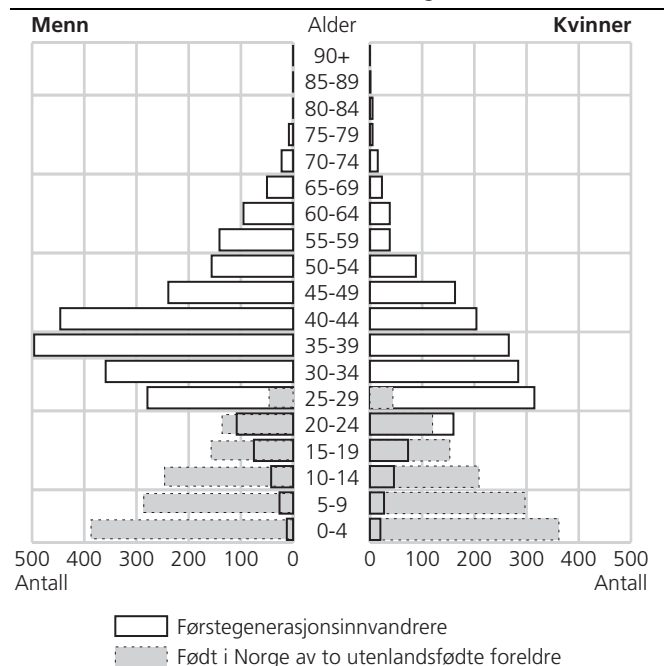
Ved inngangen til 2005 var det 15 000 førstegenerasjonsinnvandrere og 12 000 etterkommere med bakgrunn fra Pakistan bosatt i Norge. Pakistanske etterkommere er den ikke-vestlige gruppen det er flest som har kommet i en alder der giftemål kan være aktuelt. Men fremdeles er bare 24 prosent av etterkommeren 20 år eller eldre (2770).

Flertall av menn med bakgrunn fra Tyrkia og Marokko

I figur 2.9, 2.10 og 2.11 presenterer vi befolknings-sammensetningen for noen andre av de innvandrergroppene med lengst botid i Norge. Blant førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Tyrkia har 45 prosent bodd i Norge i mer enn 15 år, 59 prosent blant indere og 47 prosent av marokkanere. Dette innebærer også at en del har rukket å få barn her i Norge.

Det er et visst mannsoverskudd blant de med bakgrunn fra Tyrkia. Av 13 500 personer med bakgrunn fra Tyrkia er 7 400, 55 prosent menn. Menn er mest overrepresentert i aldersgruppen 25-44 år, der det er 58 prosent menn. En av tre med tyrkisk bakgrunn er etterkommere, men hele 88 prosent av disse er 19 år eller yngre.

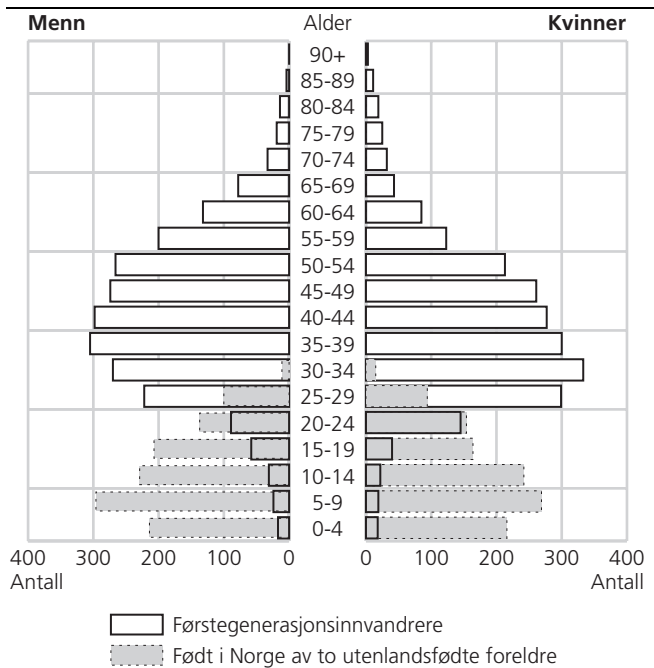
Figur 2.10. Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Marokko, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

Også blant personer med bakgrunn fra Marokko er menn et klart flertall. Menn utgjør 56 prosent av hele befolkningsgruppen, og i aldersgruppa 25-44 år utgjør menn 59 prosent. En av fire med marokkansk bakgrunn er en mann i denne aldersgruppa. Etterkommere utgjør 36 prosent av personer med bakgrunn fra Marokko, og bare 14 prosent er 20 år eller eldre.

Figur 2.11. Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra India, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

Den indiske innvandrergroupe er langt jevnere kjønnsmessig, og 49 prosent av befolkningsgruppen er kvinner. En av tre med indisk bakgrunn er etterkommere, og 22 prosent av disse har blitt 20 år eller eldre. En like stor andel av etterkommerne som blant de med pakistansk bakgrunn er altså kommet i en alder der ekteskap er mest aktuelt, og andelsvis flere enn blant de med tyrkisk og marokkansk bakgrunn er etterkommere.

Også ujevn kjønns sammensetning for de med bakgrunn fra Afghanistan, Irak og Iran

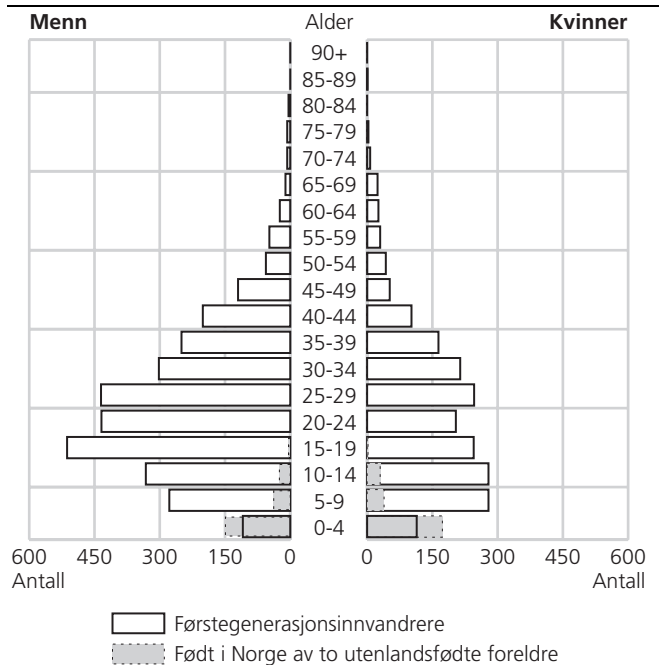
I flere av innvandrergroppene der mange har kommet som flyktninger, er det et langt tydeligere mannsoverskudd i enkelte aldersgrupper, enn i andre innvandrergropper.

Blant personer med bakgrunn fra Afghanistan finner vi det tydeligste mannsoverskuddet (figur 2.12). Av totalt 5 600 personer med bakgrunn fra Afghanistan er 60 prosent menn. I aldersgruppa 25-44 år er det 62 prosent som er menn. Det er også et klart mannsoverskudd i aldersgruppa 15-20 år, der 68 prosent er menn. Det er få etterkommere med afghansk bakgrunn, noe som har en klar sammenheng med den korte botiden denne gruppen har. Ved inngangen til 2005 hadde hele 88 prosent av afghanske førstegenerasjonsinnvandrere en botid i Norge på under 5 år.

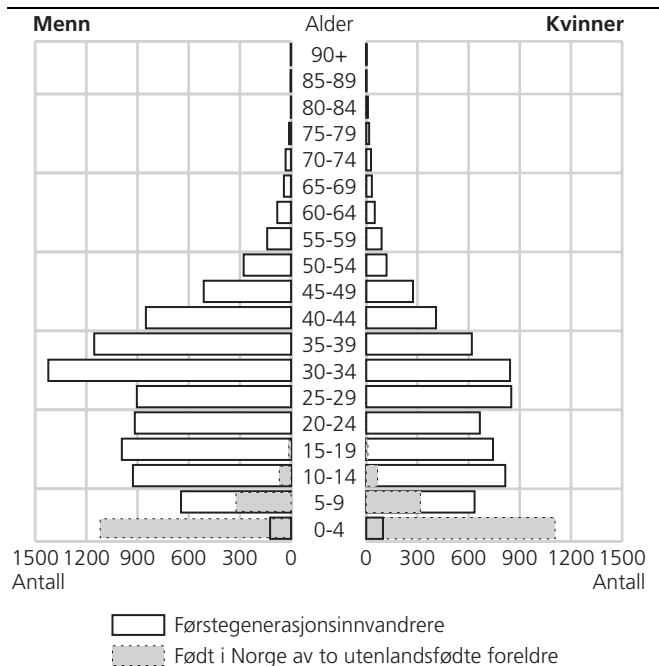
Også irakiske førstegenerasjonsinnvandrere er en gruppe med relativt kort botid. Ved inngangen til 2005 hadde 86 prosent en botid i Norge på under 10 år (se tabell A1). Irakiske førstegenerasjonsinnvandrerne den største ikke-vestlige gruppen ved inngangen til 2005. I alt er det over 15 000 førstegenerasjonsinnvandrere og drøye 3000 etterkommere, der mindre enn 1 prosent

har fylt 15 år. 58 prosent av hele innvandrergroppen med bakgrunn fra Irak er menn. Sammenlignet med 2002 har gruppa fått en jevnere kjønns sammensetning, da var andelen menn var på 68 prosent. I aldersgruppa 25-44 år utgjør menn 61 prosent (figur 2.13).

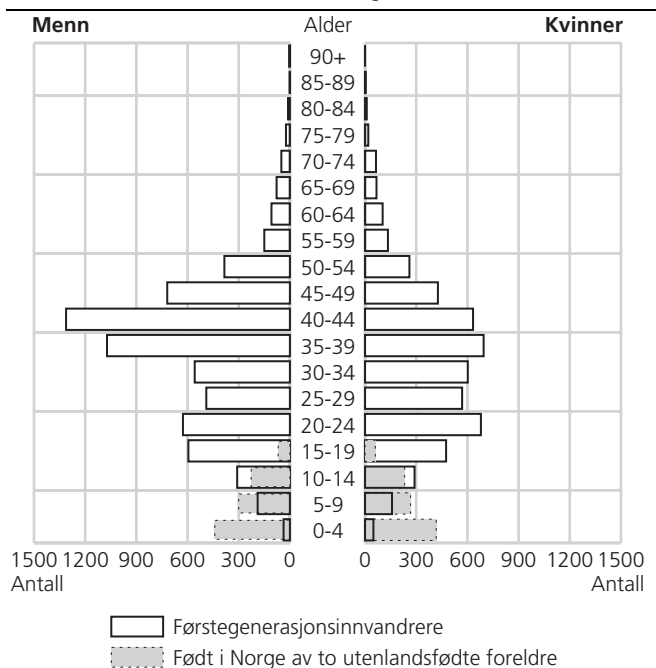
Figur 2.12. Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Afghanistan, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

Figur 2.13. Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Irak, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

Figur 2.14. Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Iran, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

Personer med bakgrunn fra Iran er også en flyktninggruppe som har et visst mannsoverskudd (figur 2.14). 55 prosent av de i alt 14 000 personene med bakgrunn fra Iran var menn ved inngangen til 2005. I aldersgruppa 25-44 år er andelen menn noe større, med 58 prosent. Førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Iran har en noe lengre botid i Norge en de to forgående flyktninggruppene, og over halvparten har bodd i Norge i 10 år eller mer. 14 prosent, eller drøye 200 personer, er etterkommere, og disse er ennå unge. Under 20 personer har fylt 20 år. Vi skal senere i rapporten se at en årsak til at det ikke er flere etterkommere i denne gruppen, er at det er mange som har giftet seg med personer med norsk eller annen landbakgrunn (kapittel 4, 5 og 6). Deres barn vil således ikke inngå i innvandrerbefolkningen.

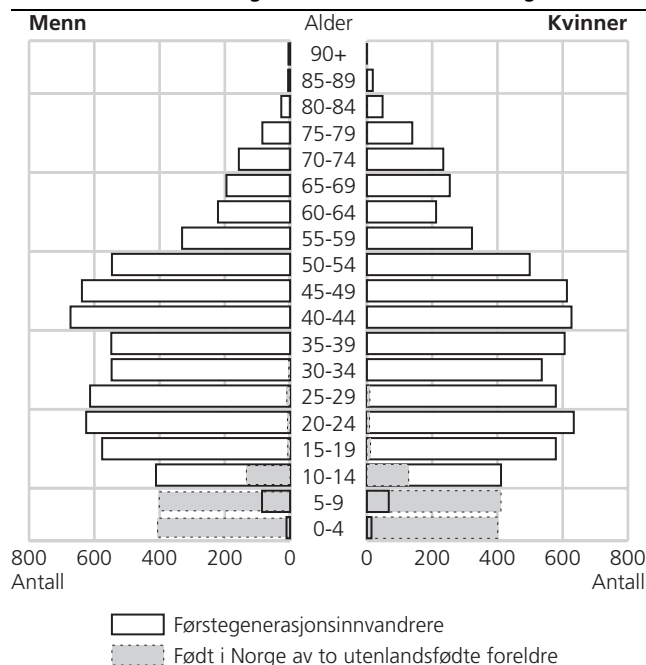
Jevnere kjønnsfordeling for andre flyktninggrupper

For andre store flyktninggrupper er kjønnsfordelingen noe jevnere. Blant personer med bakgrunn fra Serbia og Montenegro og Bosnia-Hercegovina er kjønnsfordelingen på henholdsvis 52 og 50 prosent menn. Dette er en sammenheng med at de har hatt en noe annerledes migrasjonshistorie, der det i stor grad var familier som innvandret.

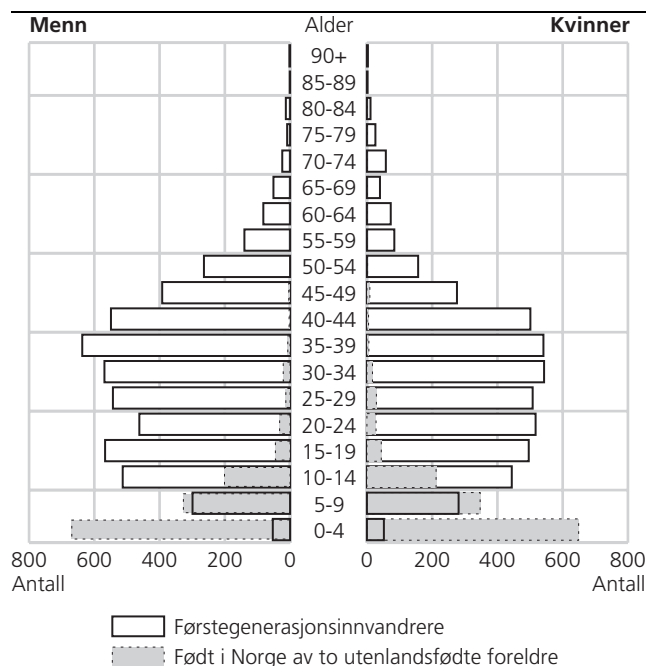
Blant de med bakgrunn fra Serbia og Montenegro utgjør etterkommerne 21 prosent av befolkningsgruppen, og av disse har 7 prosent rukket å blir 20 år eller eldre. Det er litt tilfeldig at disse plasseres med bakgrunn fra Serbia og Montenegro. Noen (70 personer) har rukket å bli over 30 år, noe som viser at innvandring fra tidligere Jugoslavia har en lengre historie (se figur 2.16). Norge mottok et ikke

ubetydelig antall arbeidsinnvandrere fra Jugoslavia sent på 1960-tallet og tidlig på 1970-tallet. Blant personer med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina utgjør etterkommerne 13 prosent av befolkningen, derav har bare drøye 2 prosent rukket å bli 20 år (se figur 2.15).

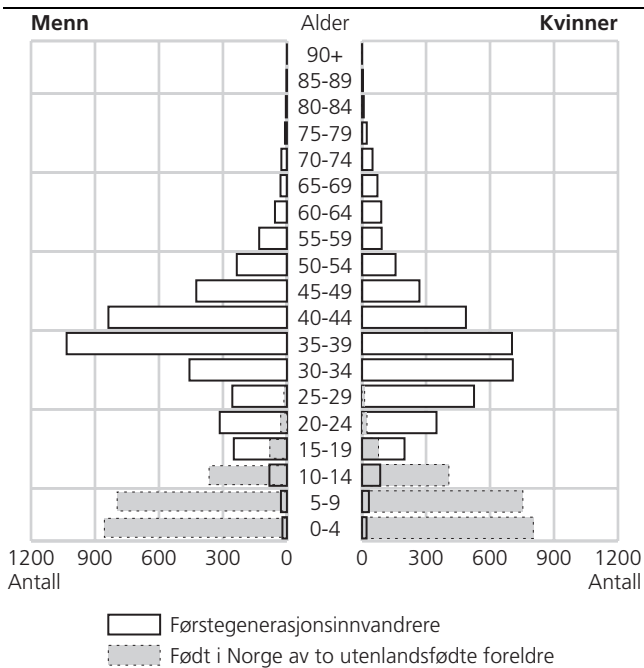
Figur 2.15. Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

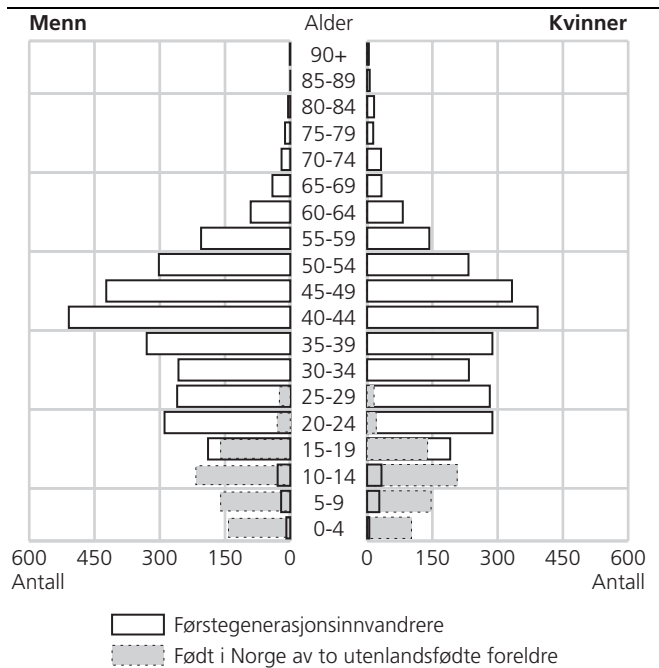
Figur 2.16. Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Serbia og Montenegro, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

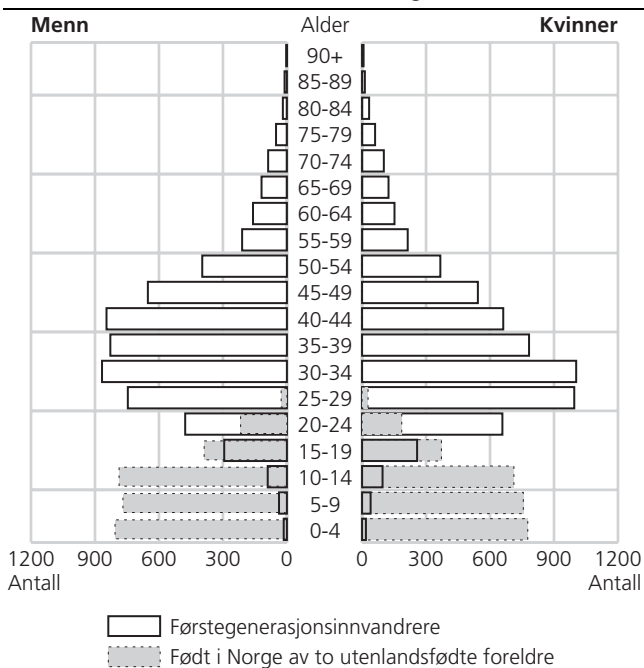
Figur 2.17. Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Sri Lanka, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

Figur 2.19. Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Chile, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

Figur 2.18. Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Vietnam, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

Personer med bakgrunn fra Sri Lanka har også en relativt jevn kjønnsfordeling. Av de 12 200 personene med srilankisk bakgrunn er 52 prosent menn, og denne fordelingen er det også i alderen 25-44 år. I aldersgruppen 35-44 år er det derimot et mannsoverskudd på 61 prosent. Etterkommerne utgjør 34 prosent av befolkningsgruppen, hvor bare 2 prosent er 20 år eller eldre.

Personer med bakgrunn fra Vietnam er av de eldste flyktninggruppene i Norge. Hele 83 prosent av første-generasjonsinnvandrerne har bodd i Norge i 10 år eller mer. Blant etterkommerne er det fremdeles bare 4 prosent som er 20 år eller eldre. Kjønnsfordelingen i den vietnamesiske innvandrerbefolkningen er helt jevn, med 50 prosent menn og kvinner.

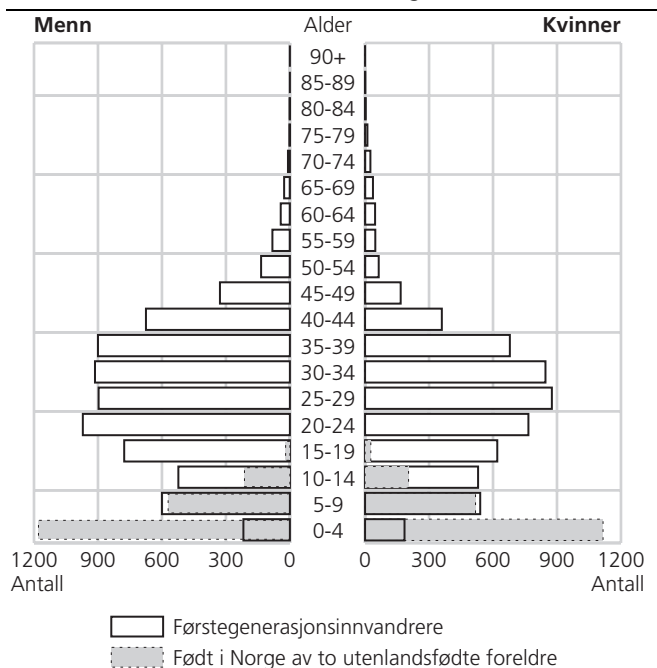
Den chilensk innvandrerbefolkningen har også en relativt jevn kjønnsfordeling, med 53 prosent menn i hele befolkningsgruppen og i alderen 25-44 år. 19 prosent av de 7000 personene med chilensk bakgrunn er etterkommere, derav har bare 4 prosent fylt 20 år (se figur 2.20). Tre av fire første-generasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Chile har bodd i Norge i mer enn 15 år. Vi skal se at en årsak til at det ikke er flere etterkommere, er at det er en betydelig andel som har giftet seg med personer uten innvandrerbakgrunn blant de med chilensk bakgrunn (kapittel 4, 5 og 6), og at deres barn således ikke inngår i innvandrerbefolkningen.

Jevn kjønnsfordeling i innvandrergrupper med bakgrunn fra afrikanske land

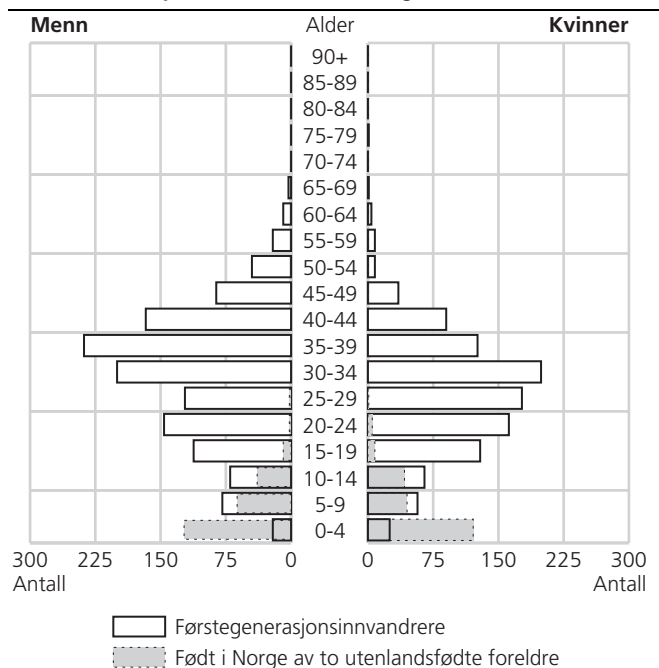
Personer med bakgrunn fra Somalia er den største enkeltgruppen av de med afrikansk bakgrunn i Norge, og dette er en gruppe hvor 78 prosent av første-generasjonsinnvandrerne har en botid i Norge på mindre enn 10 år. Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Somalia har en relativt jevn kjønnsbalanse, på tross av at det har kommet en rekke enslige. Dette skyldes at det har kommet både enslige kvinner og menn, og det er et lite mannsoverskudd på 54 prosent. En av fire personer er etterkommere, og disse er ennå svært unge. Bare et titalls personer har fylt 20 år (se figur 2.20).

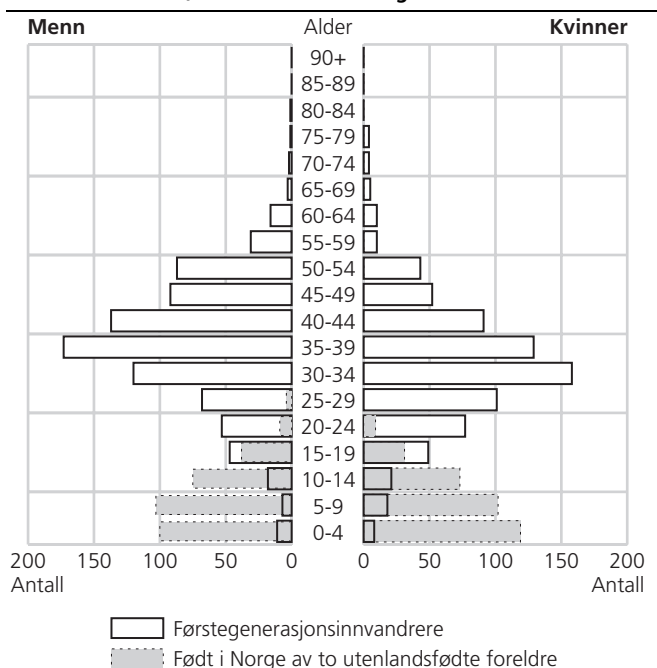
Figur 2.20. Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Somalia, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

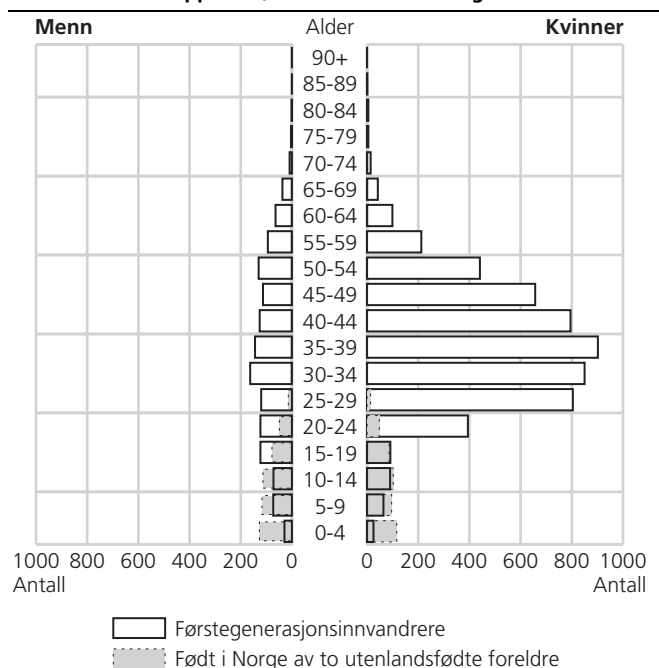
Figur 2.22. Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Etiopia, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

Figur 2.21. Befolkningspyramide for personer med bakgrunn fra Eritrea, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

Figur 2.23. Befolkningspyramide for personer med landbakgrunn fra Filippinene, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

Eritreiske og etiopiske personer utgjør vesentlig færre personer. Personer med bakgrunn fra Eritrea utgjør bare drøye 2300 personer, 29 prosent er etterkommere. Menn utgjør 52 prosent av befolkningsgruppen (se figur 2.21). Blant etiopiske personer er kjønnsforskjellen noe større, der menn utgjør 54 prosent av befolkningsgruppen på i alt 2 900 personer. Etterkommere utgjør 16 prosent av den etiopiske innvandrerbefolkningen (figur 2.22).

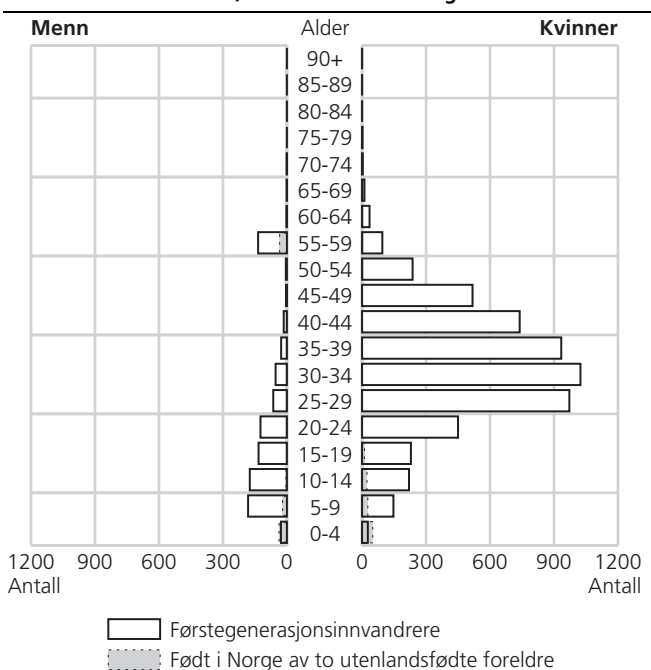
Stort kvinneoverskudd blant bosatte personer med bakgrunn fra Thailand, Russland og Filippinene

I figur 2.23-2.26 viser vi en del figurer av innvandrergrupper med bakgrunn fra land hvor det, i motsetning til de andre gruppene vi har sett på, er et kvinneoverskudd blant de som er bosatt i Norge. Personer med bakgrunn fra Filippinene, Thailand, Russland, Litauen, Latvia, og Polen er blant de gruppene hvor denne tendensen er tydeligst.

Tydligst er kvinneflertallet blant de med bakgrunn fra Thailand (figur 2.23). Om lag 1000 menn og 5 700 kvinner var bosatt per 1.1.2005, og kvinnene utgjorde 85 prosent av den thailandske befolkningsgruppen. Kvinner i alderen 25 til 44 år utgjorde 53 prosent av alle bosatte personer med bakgrunn fra Thailand. Etterkommerne utgjorde bare 3 prosent av befolkningsgruppen.

Blant de med bakgrunn fra Filippinene var det i alt 1 900 menn og 5 950 kvinner, dvs. at kvinnene utgjorde 75 prosent av befolkningsgruppen per 1.1.2005 (figur 2.24). Kvinner i alderen 25-44 år utgjorde 43 prosent av befolkningsgruppen. Etterkommerne utgjorde 12 prosent av befolkningsgruppen, altså noen flere enn blant de med thailandsk bakgrunn. Dette skyldes at det er en noe større andel som er gift med personer med samme landbakgrunn i den filippinske innvandrerguppen enn den thailandske, og at det thailandske ekteskapsmønsteret i Norge er langt mer "rendyrket" enn det filippinske, som vi skal se i videre kapitler. Dette skyldes også at den filippinske innvandrerbefolkningen har en noe mer sammensatt innvandringsbakgrunn enn den thailandske. Innvandring av tidligere sjøfolk og deres familier, og senere annen arbeids- eller utdanningsinnvandring (au-pair o.l.) har vært av ikke ubetydelig størrelse (se tabell A2).

Figur 2.24. Befolkningspyramide for personer med landbakgrunn fra Thailand, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

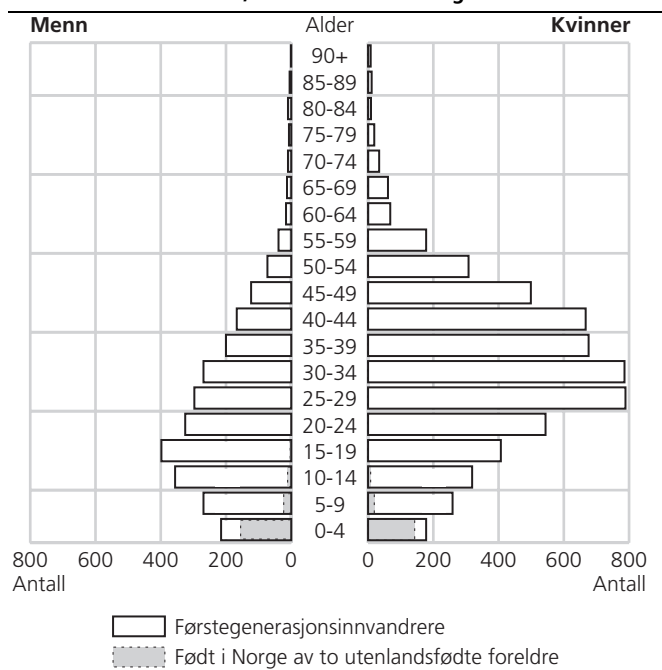

Blant personer med bakgrunn fra Russland utgjorde kvinner 67 prosent ved inngangen til 2005. Kvinner i alderen 25-49 år utgjorde 33 prosent av den russiske befolkningsgruppen i Norge. Siden 2002 (Lie 2004a:21) har befolknings sammensetningen i den russiske innvandrerguppen endret seg noe, og fått en noe jevnere kjønnsfordeling. Dette skyldes at det i denne perioden har kommet flere tjetsjenske flyktninger av begge kjønn.

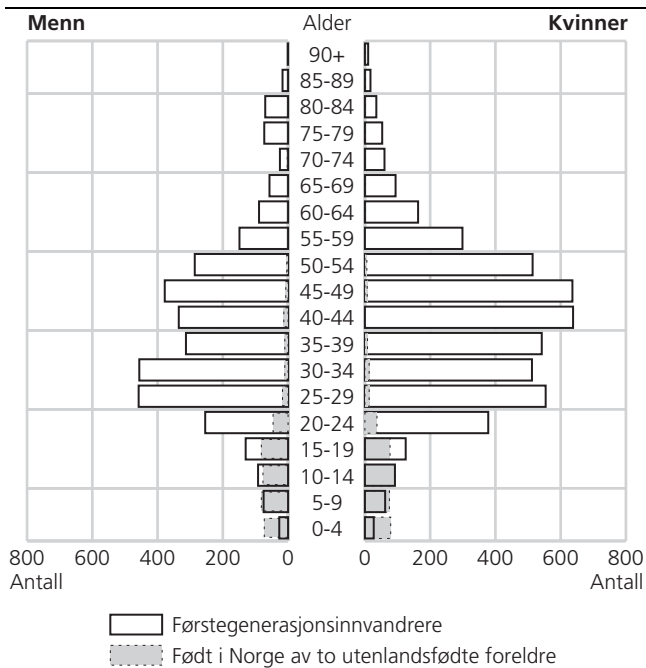
Det er også et flertall av kvinner med bakgrunn fra Polen. Av de knappe 9000 personene med bakgrunn fra Polen som var bosatt i Norge ved inngangen til 2005, var 58 prosent kvinner. Sammenlignet med 3 år tidligere har kjønnsfordelingen i denne befolkningsgruppen også blitt jevnere. Dette skyldes at det har vært en økt arbeidsinnvandring også av unge menn til Norge, og denne innvandringen har fortsatt i 2005 og 2006.

Blant personer med bakgrunn fra Litauen og Latvia er også kvinnene i flertall, med henholdsvis 72 og 68 prosent. Foreløpig er dette små grupper (1300 og 700 personer), men gruppene har økt en del de siste årene grunnet økt arbeidsinnvandring. Det er relativt mange nyankomne fra disse landgruppene, og store andeler er kvinner. Arbeidsinnvandringen har imidlertid utjevnet kjønnsforskjellene også fra disse landene, i likhet med det vi har sett for Polen.

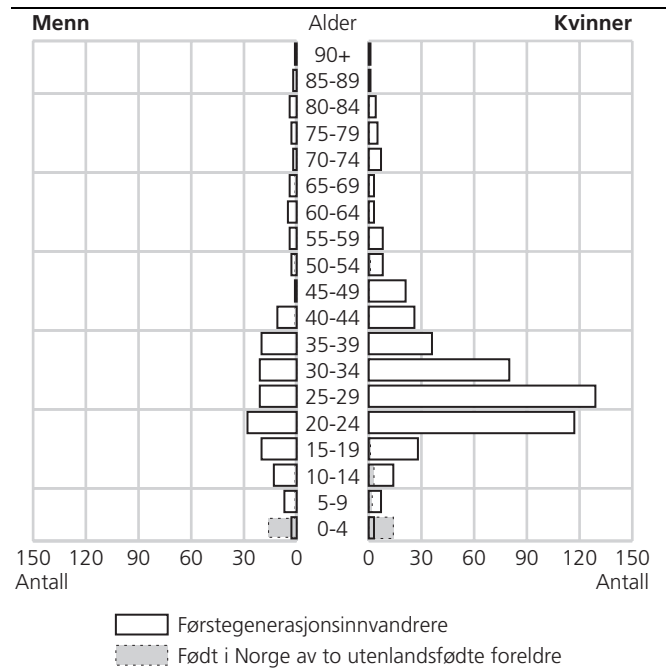
Figur 2.25. Befolkningspyramide for personer med landbakgrunn fra Russland, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

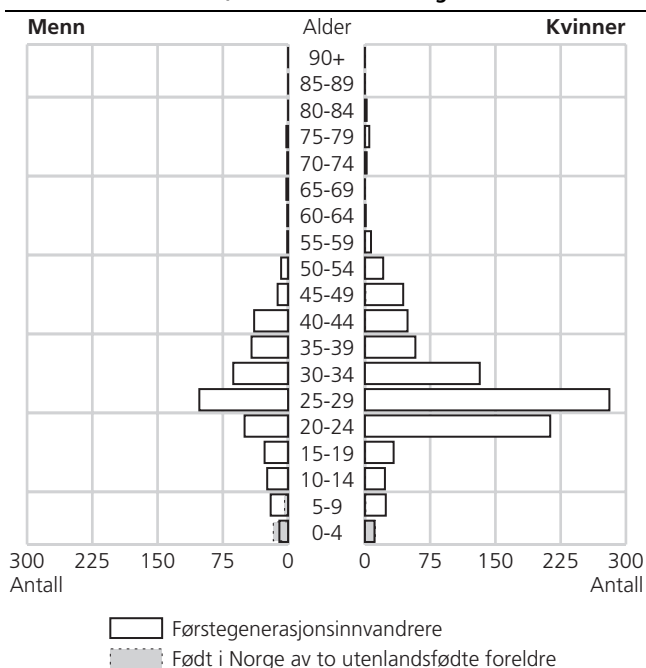
Figur 2.26. Befolkningspyramide for personer med landbakgrunn fra Polen, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

Figur 2.28. Befolkningspyramide for personer med landbakgrunn fra Latvia, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

Figur 2.27. Befolkningspyramide for personer med landbakgrunn fra Litauen, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

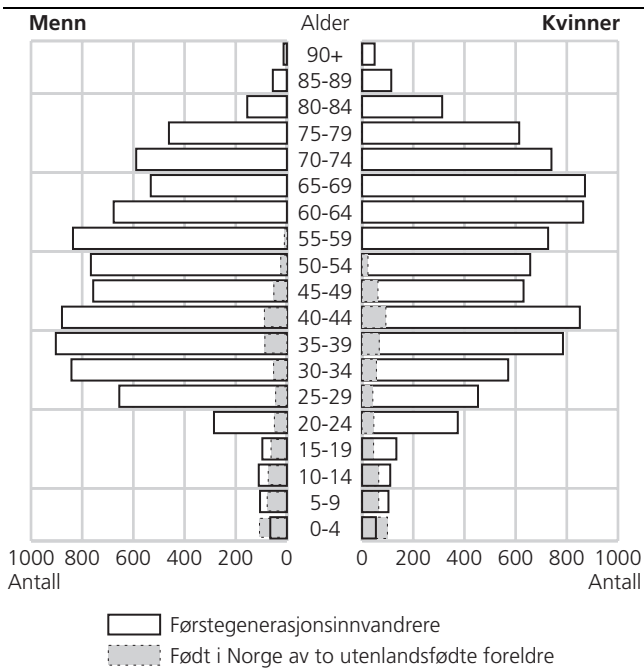

Mange eldre og få etterkommere blant innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Sverige og Danmark

Vi så i figur 2.5 og 2.6 at den vestlige innvandrerbefolkningen var en del eldre enn den ikke-vestlige befolkningen. Den nest største innvandrerguppen etter Pakistan, er de med landbakgrunn fra Sverige. Og ser vi bare på førstegenerasjonsinnvandrere er svensker og dansker de to største gruppene per 1.1.2005. Figur 2.29 og 2.30 viser befolkningen etter alder, kjønn og innvandrerkategori for personer med bakgrunn fra Sverige og Danmark. Disse figurene illustrerer fordelingen i forhold til kjønn og alder for innvandrere fra vestlige land. Det er typisk at det er mange voksne menn og kvinner, som er gift med personer uten innvandrerbakgrunn, og relativt sett færre barn og etterkommere.

Flere eldre personer med bakgrunn fra Danmark er bosatt i Norge, sammenlignet med de med bakgrunn fra Sverige. 1 av 3 med dansk bakgrunn er 60 år eller eldre, og blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Danmark har 64 prosent bodd i Norge mer enn 15 år. En god del dansker slo seg ned i Norge i etterkrigstiden, og flere stiftet familie med personer uten innvandrerbakgrunn. Blant svensker er 15 prosent av gruppen 60 år eller eldre, og 52 prosent har bodd i Norge kortere enn 10 år. Mange svensker har kommet de siste ti årene som et resultat av arbeidsinnvandring. En del etablerer seg her i Norge, mens andre flytter tilbake til Sverige etter en periode. Dette skal vi se nærmere på etter hvert i rapporten.

Figur 2.29. Befolkningspyramide for personer med landbakgrunn fra Danmark, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

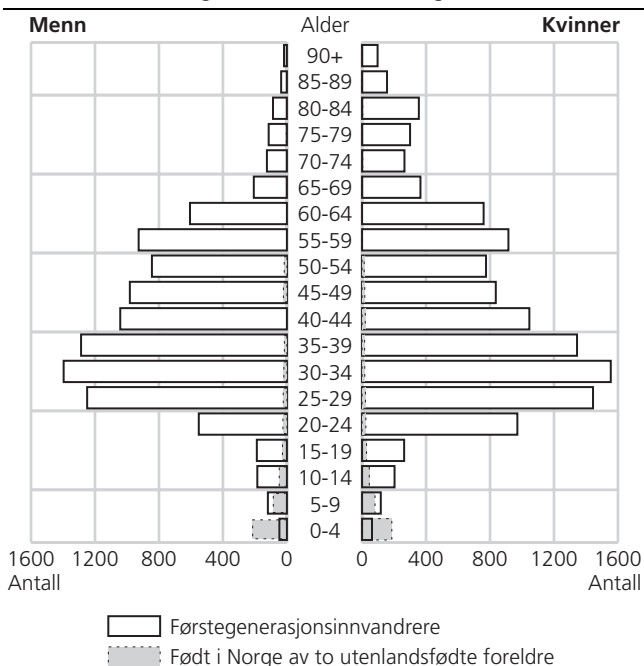

perioden 1970 til 2005, og det har i denne perioden vært mer enn en seksdobling av innvandrerbefolkningen (Østby 2006a). Den største økningen har vært i den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen. I dette innvandringsbildet er det ulike prosesser som har virket inn, som etterspørsel etter arbeidskraft, behov for beskyttelse fra krig og forfølgelse, og familie-etableringer og -gjenforeninger til både personer med og uten innvandrerbakgrunn. Halvparten av ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere har flyktningbakgrunn.

Blant førstegenerasjonsinnvandrerne hadde 7 av 10 bakgrunn fra et ikke-vestlig land, men de største gruppene av førstegenerasjonsinnvandrere er de med bakgrunn fra Sverige og Danmark. Personer med bakgrunn fra Pakistan og Irak er de største gruppene blant ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere.

9 av 10 etterkommere har ikke-vestlig bakgrunn, noe som skyldes nettopp ekteskapsmønstrene i innvandrerbefolkningen. Blant etterkommerne var det 86 prosent som var under 20 år ved inngangen til 2005. Det vil si at det store flertallet ikke har kommet i en alder hvor det er aktuelt å gifte seg. Det er flest etterkommere som har bakgrunn fra Pakistan, Tyrkia og Vietnam som har blitt over 18 år.

Figur 2.30. Befolkningspyramide for personer med landbakgrunn fra Sverige, etter innvandrerkategori. 1.1.2005

Det er store forskjeller i botid. Mens 60 prosent av førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Pakistan har en botid på 15 år eller mer, har 57 prosent av de med bakgrunn fra Irak og 88 prosent av de med bakgrunn fra Afghanistan har bodd i Norge i mindre enn 5 år.

Den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen er langt yngre enn den vestlige innvandrerbefolkningen og hele befolkningen. Mens bare 5 prosent av den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen er 60 år eller eldre, er det 21 prosent i den vestlige innvandrerbefolkningen og 20 prosent i hele befolkningen som har blitt så gamle. Dette vil påvirke ekteskapsmønstrene.

Det er ulik kjønnssammensetning blant de ulike landgruppene. Dette vil påvirke ekteskapsmønstrene, samtidig som det også er en konsekvens av ekteskapsmønstre. Det er et visst mannsoverskudd blant personer i aldersgruppen 20-44 år med bakgrunn fra Marokko, Tyrkia, Afghanistan, Irak og Iran, mens det er et klart kvinneoverskudd blant de med bakgrunn fra Thailand, Filippinene og Russland i samme aldersgruppe.

2.5. Oppsummering

Vi har i dette kapitlet sett på noen demografiske og strukturelle trekk ved innvandrerbefolkningen. Innvandrerbefolkningen er svært sammensatt og har bakgrunn fra over 200 ulike land. Vel to tredjedeler har bakgrunn fra ikke-vestlige land. Innvandrerbefolkningen utgjorde ved inngangen til 2005 hele 365 000 personer, eller 8 prosent av hele befolkningen. 301 000 var førstegenerasjonsinnvandrere og 64 000 var etterkommere. Innvandrerbefolkningen har økt mye i

3. Familierelatert innvandring

- I perioden 1991-2004 var det om lag 320 000 første-generasjonsinnvandrere som innvandet til Norge. Av disse hadde om lag 244 000 landbakgrunn fra et annet land enn Norden. Av de ikke-nordiske innvandrerne fikk om lag en av tre opphold på grunn av flukt, en av tre opphold på grunn av familieinnvandring og en av tre fikk opphold på grunn av arbeid, utdanning eller andre årsaker.
- Av de om lag 80 000 ikke-nordiske innvandrerne som kom gjennom familierelatert innvandring i perioden 1991-2004, har 58 prosent (eller 47 000) kommet som ektefeller eller partnere til en ankerperson bosatt i Norge. Dette tilsvarer om lag 20 prosent av all ikke-nordisk innvandring i perioden 1991-2004.
- Personer uten innvandrerbakgrunn har i størst grad vært ankerpersoner til en ikke-nordisk ektefelle i perioden 1991-2004. I hele perioden var det 57 prosent av ankerpersonene som var uten innvandrerbakgrunn, mens 40 prosent var første-generasjonsinnvandrere og 3 prosent av ankerpersonene som var etterkommere.
- En rekke usikkerhetsmomenter er knyttet til disse tallene, da vi mangler relasjon mellom den som innvandet og ankerpersonen for 13 prosent av de som kom gjennom familierelatert innvandring.
- Flest ektefeller kom det til menn uten innvandrerbakgrunn. De største landgruppene i hele perioden 1991-2004 var kvinner med bakgrunn fra Thailand, Russland og Filippinene. Disse gruppene alene stod alene for 43 prosent av ektefelleinnvandringen til menn uten innvandrerbakgrunn.
- Til kvinner uten innvandrerbakgrunn kom det i større grad ektefeller med vestlig bakgrunn. Flest ektemenn hadde bakgrunn fra USA og Storbritannia, til sammen 23 prosent av alle ektefelleinnvandringene til kvinner uten innvandrerbakgrunn i perioden 1991-2004.
- Mens innvandrere fra vestlige land (USA, Storbritannia, Tyskland) i stor grad kom til en ektefelle uten innvandrerbakgrunn i perioden 1991-2004, har det i samme periode også vært en økning i antallet som hadde en ankerperson som var første-generasjonsinnvandrer. Noe av den samme tendensen ser vi blant innvandrede ektefeller med bakgrunn fra Polen.

- Ektefeller med bakgrunn fra Pakistan hadde i størst grad første-generasjonsinnvandrere som ankerperson, men det har vært en økning i antallet etterkommere som er ankerperson i perioden.
- Blant ektefeller med bakgrunn fra Tyrkia og Marokko ser vi et noe annet mønster. Her er det betydelig flere som hadde en ankerperson uten innvandrerbakgrunn i perioden 1991-2004.

I dette kapittel vil vi kartlegge omfanget av familierelatert innvandring i perioden 1991-2004 for personer med ikke-nordisk landbakgrunn. Familierelatert innvandring er av stort omfang, den har gjennomgått betydelige endringer og den har stor innvandringspolitisk interesse. Det har hittil manglet nødvendig informasjon om art og omfang av familierelatert innvandring. I dette kapitlet har vi benyttet informasjon om oppholdsgrunn fra Datasystem for utlendings- og flyktningsaker (DUF), i tillegg til informasjon fra Det sentrale folkeregisteret (DSF). Vi kan vise familieinnvandringens andel av den totale innvandringen til Norge. Dette er et statistikkgrunnlag som er under utvikling, og det vil fortsatt kunne skje endringer i dette datagrunnlaget (Vassenden 2005). Ordinær statistikk over innvandrerbefolkningen etter innvandringsgrunn ble publisert av SSB for første gang 30.11.2006 (<http://www.ssb.no/innvgrunn/>).

3.1. Datagrunnlaget i dette kapitlet

Vårt fokus i dette kapitlet er på første-generasjonsinnvandrere med ikke-nordisk landbakgrunn som innvandet til Norge i perioden 1991-2004 og som vi kan knytte til en oppholdsgrunn. Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene. Vi vil ikke kunne gjenfinne disse i utlendingsforvaltningen sine registre med noe oppholdsgrunnlag, og disse er derfor utelatt. En hovedårsak til at vi ikke går lengre tilbake, er at det for årene før 1990 ikke finnes gode registeropplysninger i utlendingsforvaltningen som kan brukes til vårt formål. I de videre analysene i kapittel vil vi bare kommentere og tolke funn for de personene som har innvandet i denne perioden og som vi har klart å knytte en oppholdsgrunn til. Nedenfor skal vi beskrive hvordan vi har gått fram.

Tabell 3.1. Innvandring til Norge 1991-2004 av førstegenerasjonsinnvandrere med nordisk og ikke-nordisk landbakgrunn, ikke-nordiske etter oppholdsgrunnlag. Prosent

Innvandringsår	Nordiske innvandrere	Ikke-nordiske innvandrere (N)	Oppholdsgrunnlag for de med ikke-nordisk landbakgrunn						
			Ukjent	Annet	Arbeid	Familie	Flukt	Familieinnvandrede til flyktninger	Utdanning
1991	3 264	12 143	18	5	12	24	29	7	5
1992	3 223	13 224	13	3	12	27	31	9	6
1993	3 670	17 926	8	2	9	20	47	8	5
1994	4 615	12 630	9	2	13	29	32	8	7
1995	4 424	11 481	8	3	16	35	23	7	9
1996	5 389	11 173	9	3	18	40	14	7	10
1997	8 016	13 507	9	3	20	40	13	7	9
1998	9 676	16 654	8	2	20	38	17	6	9
1999	7 482	24 473	6	1	12	29	40	6	6
2000	6 738	21 078	5	1	13	33	32	8	8
2001	6 213	19 205	5	1	16	37	22	9	9
2002	6 211	24 610	4	1	13	37	18	18	9
2003	5 135	21 930	5	1	13	34	25	11	11
2004	4 460	23 695	4	1	20	37	22	5	11
Totalt 1991-2004	78 516	243 729	7	2	15	33	27	9	8

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Når SSB årlig publiserer tall over innvandring til Norge så gjør vi dette vanligvis etter to hovedlinjer; innvandring etter statsborgerskap og innvandring etter fraflyttingsland². I 2004 innvandret det for eksempel 36 482 personer til Norge, av disse var 27 864 utenlandske statsborgere og 8 618 var norske statsborgere. Tilsvarende informasjon har vi om utvandring. I 2004 utvandret det 23 271 personer, av disse var 9 415 norske statsborgere, mens 13 856 hadde utenlandsk statsborgerskap.

Vårt formål er å belyse omfang av familierelatert innvandring og ekteskapsinnvandring, og et forsøk på å skille mellom familiegjenforening og familie-etablering. Til dette gir ikke slike oversikter over inn- og utvandring etter statsborgerskap god nok informasjon. Blant de med norsk statsborgerskap vil det være personer med innvandrerbakgrunn, og våre analyser ville ikke fange opp denne gruppen om vi isolert sett bare studerte statsborgerskap. Tilsvarende, om vi bare fokuserer på fraflyttingsland vil vi fange opp mange som har norsk bakgrunn og som av forskjellige årsaker har valgt å flytte tilbake til Norge.

Vi har i dette kapitlet basert oss på informasjon om landbakgrunn fra DSF. Denne informasjonen har vi deretter koblet til tillatelsesdata fra Datasystem for flyktning- og utlendingssaker (DUF). Koblingen har til hensikt å gi grunnlag for å si noe om oppholdsgrunn for alle førstegenerasjonsinnvandrere med ikke-nordisk landbakgrunn som har innvandret til Norge.

Ved å koble informasjon om de som innvandret i denne perioden til opplysninger i DUF, kan det til alle personene som DSF har registrert som innvandret i løpet av 1991-2004 tilknyttes en første oppholdsgrunn som er basert på første vedtak registrert i DUF. Det vil si at personopplysninger fra DSF legges til grunn og kobles med første tillatelsesopplysninger fra DUF.

I de tilfeller hvor det første positive vedtaket omhandlet søknad om visum eller annen tillatelse som ikke gir grunnlag for oppholdstillatelse, velges det første vedtaket som gir grunnlag for en oppholdstillatelse. Det vil si at grunnlaget er det første positive oppholdsvedtaket som kan knyttes til en persons innvandring. Vi bruker altså ikke innvandrers opprinnelige søknad, men det første positive vedtaket som kan danne grunnlag for en oppholdstillatelse.

Dette gir seg utslag i at en person som for eksempel søkte om asyl i Norge og fikk avslag, men senere har fått en tillatelse som familieinnvandret med norsk borger blir kategorisert under familieinnvandring. Det er viktig å presisere at dette reflekterer én måte å se innvandringen til Norge på, vi vektlegger det formelle oppholdsgrunnlaget som utlendingsmyndighetene vedtar, ikke innvandrers opprinnelige intensjon ved innvandring.

I noen tilfeller har det ikke vært nok å se bare på vedtaket, dette gjelder særlig saker tidlig på 1990-tallet hvor oppholdsgrunnvariabelen er en kombinasjon av søknad og vedtak.

I tabell 3.1 framgår det at det i alt var 244 000 ikke-nordiske førstegenerasjonsinnvandrere som fikk opphold i Norge i perioden 1991-2004, og at det har vært en økning i perioden. I tillegg ser vi at det har innvandret drøye 78 000 nordiske førstegenerasjons-

² Se for eksempel:

<http://www.ssb.no/emner/02/02/20/innvutv/tab-2006-03-30-01.html> eller

<http://www.ssb.no/emner/02/02/20/innvutv/tab-2006-03-30-03.html>

innvandrere i samme periode, noe som innebærer at det i løpet av 1991-2004 innvandret drøye 322 000 førstegenerasjonsinnvandrere til Norge. Se tabell A4 og A5 for en oversikt over all innvandring til Norge i perioden 1991-2004.

Oppholdsgrunn

Det juridiske kodeverket i DUF er svært omfattende og kodene er svært detaljerte. For vårt bruk har det i første omgang vært interessant å lage forenklete fordelinger, basert på fem hovedtyper av innvandringsgrunn: Flukt, arbeid, utdanning og familieinnvandring, i tillegg har vi skilt ut dem som har familieinnvandret til flyktning som egen gruppe.

Men vi starter med de som står i kategorien "ukjent". Dette er personer som er registrert innvandret i DSF, er førstegenerasjonsinnvandrere, har ikke-nordisk landbakgrunn og skulle i utgangspunktet vært innregistrert i DUF. Vi finner imidlertid ikke igjen disse personenes fødselsnummer i UDIs registre. Andelen ukjente blir gradvis mindre i årene fra til 1991-2004 og er for de siste årene nede i 4-5 av alle de ikke-nordiske førstegenerasjonsinnvandrerne. Vi har altså kunnskap om når disse personene innvandret, men vi kjenner ikke deres oppholdsgrunnlag.

Det er flere årsaker til at vi ikke gjenfinner disse personene i UDIs registre. En forklaring er at noen av dem som har innvandret til Norge i årene før 1990 har fått norsk statsborgerskap, utvandret fra Norge og har gjeninnvandret til Norge igjen i årene etter 1990. Disse personene vil ikke ha behov for å gå via UDI eller politiet da de har rettigheter på lik linje med dem som ikke har noen innvandringsbakgrunn. En annen årsak til den høye ukjentandelen tidlig på 1990-tallet er at fødselsnummer ikke ble brukt gjennomført i FREMKON (datidens registreringssystem i UDI), noe som utelukker kobling til DSF. En siste årsak er at det for noen barn har det ikke blitt opprettet egen sak - bare for disse barnas foreldre. I DSF er de imidlertid innregistrert, men vi har ikke gjort noe forsøk på å knytte foreldrenes oppholdsgrunnlag til barna. I tabell A2 har vi laget en oversikt disse personene som har en ukjent innvandringsgrunn etter landbakgrunn, som vi ikke har klart å koble mellom de to registrene.

Familieinnvandring (Familie) omfatter alle som har fått vedtak om familieinnvandring knyttet til en person bosatt i Norge og hvor denne referansepersonen ikke er flyktning. For vårt formål er de viktigste skillene å se på hvem den herboende - eller ankerpersonen - er, og hvilken relasjon det er mellom den som innvandrer og ankerpersonen. Det er i denne gruppa vi identifiserer hvem som har relasjonen ekteskap til ankerpersonen.

Familieinnvandrede til flyktninger. I SSBs flyktningstatistikk³ blir familieegjenforente til flyktninger kategorisert inn under flukt, her har vi skilt ut disse som en egen gruppe. Familieinnvandrede til flyktninger omfatter alle personer som har fått en familieinnvandringstillatelse knyttet til en person som er flyktning.

Flukt omfatter personer som har fått et positivt asylvedtak, vedtak om opphold på humanitært grunnlag eller er overføringsflyktninger.

Arbeid omfatter personer som har fått et positivt vedtak om arbeidstillatelse i Norge, mange av disse tillatelsene gis for en begrenset tidsperiode. Innunder arbeid hører blant annet de som har fått en faglært tillatelse (som tidlige ble kalt spesialisttillatelse).

Utdanning gjelder i hovedsak studenter, men også praktikanter og au-pairer⁴. Mange av disse tillatelsene er av kortere varighet og danner i utgangspunktet ikke grunnlag for permanent bosetting i Norge, men det kan ofte være innledningen til et lengre opphold.

I tillegg kommer noen søknader som ikke lar seg klassifisere, disse er gruppert under *annet*. Her finner vi igjen innvandrerene i UDIs registre, men den første positive tillatelsen lar seg ikke klassifisere inn under noen av de fem hovedtypene. Dette kan være saker hvor f.eks. innvilget visum er eneste positive vedtak.

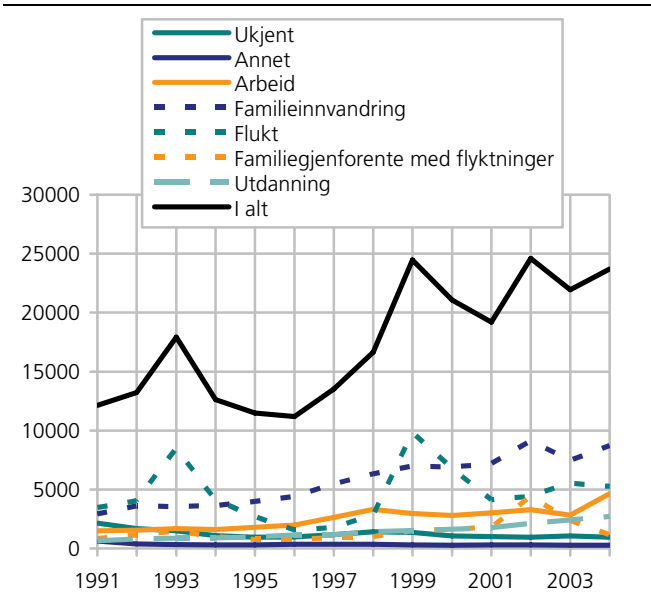
3.2. Familierelatert innvandring

I perioden 1991-2004 var det om lag en tredjedel av de ikke-nordiske innvandrerne som fikk opphold på grunnlag av flukt og familieinnvandring til flytninger, drøyt en tredjedel på grunnlag av familierelasjoner til andre ennflyktninger og knapt en tredjedel på grunnlag av arbeid, utdanning og annet (se også Tronstad, Aalandslid, Daugstad og Østby 2006). Figur 3.1 viser oppholdsgrunn for ikke-nordiske innvandrere for perioden 1991 til 2004 i absolutte tall. Vi kan se at i 2002 var om lag en tredjedel av familieinnvandringene til flyktninger, og de resterende til andre personer. 2002 var et toppår for familieegjenforeninger til flyktninger, og det var særlig stor innvandring av irakere. Vi har valgt å se på dette som flyktninginnvandring i denne omgang - og ikke som familieinnvandring - da dette i hovedsak er eksisterende familiebånd som blir gjenopprettet. Disse ser vi nærmere på i kapittel 4.

³ I rapporten har vi kategorisert familieinnvandrede til flyktninger som flyktninger i tråd med det som er gjort i flyktningstatistikken, se for eksempel <http://www.ssb.no/emner/02/01/10/flyktninger/>. I statistikken over innvandring etter innvandringsgrunn grupperes disse som familierelatert innvandring, se: <http://www.ssb.no/emner/02/01/10/innvgrunn/>. Tallene vil derfor avvike noe.

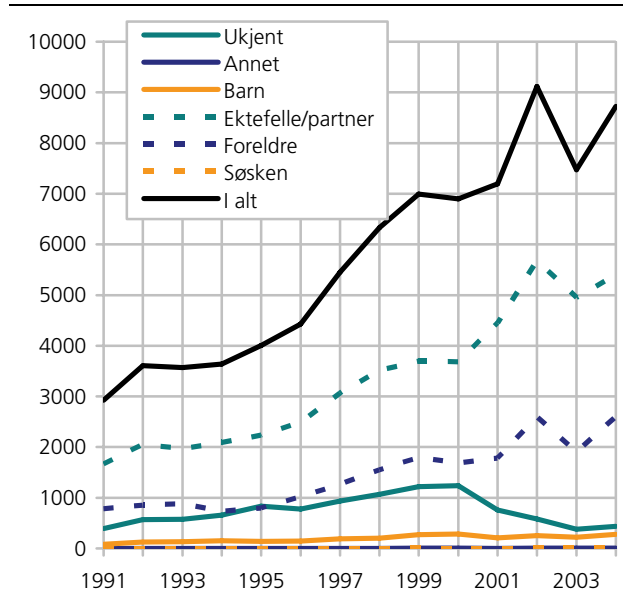
⁴ UDI kategoriserte disse tidligere inn under arbeidstillatelser.

Figur 3.1. Innvandring av personer med ikke-nordisk landbakgrunn etter oppholdsgrunn. 1991-2004. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.2. Innvandring av personer med ikke-nordisk landbakgrunn etter ankerpersonens relasjon til den personen som har innvandret. 1991-2004. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Hvor mange har kommet som ektefeller?

I denne rapporten er det den tredjedelen (om lag 80 000 personer) som har kommet som familieinnvandrede vi har fulgt videre. For vårt formål har det vært nødvendig å stadfeste hvilken relasjon det er mellom ankerpersonen og den som innvandret. Familieinnvandrede omfatter både *familieetablering* til en person uten innvandrerbakgrunn, som f.eks. transnasjonale ekteskap mellom en mann uten innvandrerbakgrunn og russisk kvinne, og *familiegjenforening* mellom f.eks. arbeidsinnvandrede menn fra Polen som blir gjenforent med kona og barna sine. Dette skillet skal vi drøfte videre i kapittel 8, mens vi i dette kapittelet skal identifisere hvem som kommer som ektefeller.

De ulike relasjonene mellom ankerpersonen og innvandrerens har vi identifisert som: Barn – ankerpersonen er datter/sønn av innvandrerens. Foreldre – ankerpersonen er mor/far til innvandrerens. Søsken – ankerpersonen er bror/søster til innvandrerens. Ektefelle – ankerpersonen er ektefelle til innvandrerens. Annet – annen familierelasjon mellom ankerperson og innvandrerens. Ukjent – det er ukjent relasjon mellom ankerpersonen og innvandrerens. Vi vet at innvandrerens har kommet som familieinnvandrede, men ikke hva slags familieinnvandring.

I hele perioden 1991-2004 var det om lag 47 000 som kom som ektefeller, noe som tilsvarte om lag 20 prosent av alle ikke-nordiske innvandring i perioden. Figur 3.2 viser familieinnvandrede personer med ikke-nordisk landbakgrunn etter ankerpersonenes relasjon til den som innvandret. Som vi ser er gruppen ankerpersoner som er barn og henter sine foreldre, relativt liten. Årlig har vi identifisert mellom 100 og

280 personer som har kommet til sine barn. Gruppen hvor ankerperson er foreldre, dvs. de henter barna sine, er økende. I 1991 var det om lag 800 som innvandret til sine foreldre, mens om lag 2 600 innvandret til sine foreldre i 2004. Dette må også forstås registerteknisk. I om lag halvparten av disse sakene kom mor og barn eller hele familien på samme tid, men relasjonen i registeret er bygd opp slik at vi får et slikt utfall. I følge UDIs årsmelding i 2004 er 1/3 av disse særkullsbarn til kvinner som har giftet seg med menn uten innvandrerbakgrunn. Noen er til vest-europeiske innvandrere, og noen er gjenforeninger med flyktninger som vi ikke har klart å luke ut tidligere, da relasjonene ikke har vært klare nok. Vi ser også at det er en betydelig gruppe vi ikke klarer å stadfeste noen relasjon til. Vi vet at de har kommet gjennom familieinnvandring, men kjenner ikke relasjonen til ankerpersonen i Norge.

Den største gruppen, som vi har fulgt videre, er den gruppen som utgjorde 58 prosent av de som har kommet gjennom familieinnvandring i løpet av 1991-2004, nemlig de som har kommet gjennom ekteskap/partnerskap. Antallet er økende i perioden, i 1991 var det om lag 1 700 og i 2004 var det 5 400 personer som hadde relasjonen ekteskap til ankerpersonen. De som har en ukjent relasjon er også kommet gjennom familieinnvandring, men vi har som sagt ikke klart å identifisere hva slags relasjon de har til ankerpersonen. I hele perioden 1991-2004 utgjør de med ukjent relasjon til ankerpersonen 13 prosent av de familieinnvandrede. Etter 2000 har ukjentandelen blitt mindre (under 10 prosent). Samtidig med at ukjentandelen synker, stiger andelen som har kommet som ektefeller. Dette kan bety at mange av de som har ukjent relasjon til ankerper-

sonen, egentlig skulle hatt relasjonen ekteskap. Anslaget over de som har ektefelle som relasjon til ankerpersonen må derfor ansees som et minimum, og usikkerheten blir større når vi ser nærmere på enkeltland. Dette må også sees i sammenheng med ukjentandelen for oppholdsgrunnlag. mange av de som er klassifisert med "ukjent" oppholdsgrunnlag skulle trolig vært klassifisert som familieinnvandret. Om vi hadde klart å fange opp dette ville vi nok sett at andelen med ukjent relasjon ville vært synkende utover 1990-tallet.

3.3. Flest uten innvandrerbakgrunn er ankerpersoner til ektefeller

I perioden 1991-2004 var det klart flest personer uten innvandrerbakgrunn i absolutte tall, som var ankerperson en ektefelle. Antallet uten innvandrerbakgrunn som er ankerpersoner har økt, mens det i 1991 var 900 personer så hadde antallet økt til om lag 3000 personer i 2004. 2002 var et foreløpig toppår, med om lag 3 300 ankerpersoner uten innvandrerbakgrunn. I hele perioden var det 57 prosent av ankerpersonene som var uten innvandrerbakgrunn, mens resten hadde innvandrerbakgrunn. Figurene 3.3 og 3.4 viser antall personer med og uten innvandrerbakgrunn som har vært ankerperson for en person som har relasjonen ekteskap. Her ser vi at antallet ankerpersoner med innvandrerbakgrunn har vært lavere i hele perioden. Det har også vært en stigning i denne gruppa, i 1991 var det 760 personer med innvandrerbakgrunn som var ankerpersoner, mens det var 2 300 i 2004. De aller fleste er førstegenerasjonsinnvandrere (40 prosent av alle ankerpersonene). I perioden 1991 har det bare vært 3 prosent av ankerpersonene som var etterkommere, men antallet er økende i perioden (på begynnelsen var det bare et ensifret antall etterkommere som var ankerpersoner, mens det var 220 i 2004). Dette har en klar sammenheng med at etterkommerne er svært unge (se kapittel 2).

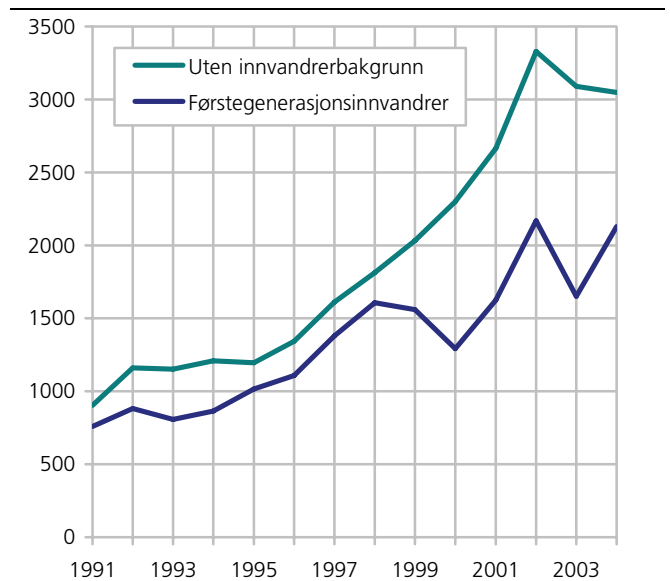
Blant ankerpersonene med innvandrerbakgrunn er det flest som har ikke-vestlig innvandrerbakgrunn i hele perioden (34 prosent av alle ankerpersonene i perioden). Denne gruppen av ankerpersoner har også økt mye, i 1991 var det 500 med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn som var ankerperson, mens det i 2004 var 1 900 (en økning fra 31 til 36 prosent av ankerpersonene). Et foreløpig toppår var i 2002.

I hele perioden 1991-2004 er det mellom 240 og 410 med vestlige innvandrerbakgrunn som var ankerperson, med et foreløpig toppår i 2004 (figur 3.3). At vi ser så store forskjeller mellom vestlige og ikke-vestlige innvandrere, har trolig en sammenheng med at den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen har økt mye siden 1991. Samme periode har den vestlige innvandrerbefolkningen vært relativt stabil. Ved inngangen til 1991 var den ikke-vestlige befolkningen på under 100 000 mens den hadde økt til 265 000 ved inngangen til 2005. Tilsvarende hadde den vestlige befolkningen økt fra

76 000 til 99 000 i samme periode. Økning i antall ikke-vestlige innvandrere forklarer ikke dette alene, den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen har også økt nettopp på grunn av familieinnvandring.

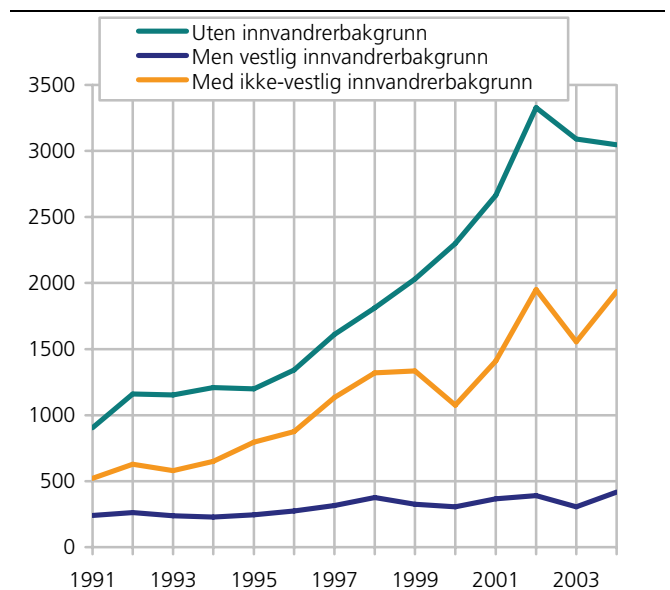
Det er altså flest personer uten innvandrerbakgrunn som er ankerpersoner. Sett i forhold til andel av befolkningsgruppene, er det en klart større andel av de med innvandrerbakgrunn som er ankerpersoner til ektefellen. Dette må sees i sammenheng med at dette primært er førstegenerasjonsinnvandrere som selv har innvandret til Norge, og sannsynligvis har mye samhandling over grensene med venner og familie.

Figur 3.3. Familieinnvandringer der relasjonen er ekteskap, etter ankerpersonens landbakgrunn. 1991-2004. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.4. Familieinnvandringer der relasjonen er ekteskap, etter ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Innvandrede kvinner (ektefeller) til personer uten innvandrerbakgrunn

Vi skal nå se nærmere på hvilke landgrupper som i størst grad innvandrer til en ankerperson som er uten innvandrerbakgrunn (tabell 3.2)⁵. Det er flest menn uten innvandrerbakgrunn som er ankerperson til kvinner med bakgrunn fra Thailand, Russland og Filippinene i denne perioden. Kvinner med bakgrunn fra Thailand har vært den største enkeltgruppen siden 2001, og har økt mye i perioden med et foreløpig toppår i 2004 på over 600 kvinner. Kvinner med bakgrunn fra Russland var på topp i 1999 og 2000, før de ble forbigått av kvinner med bakgrunn fra Thailand. Siden 2002 har det vært en liten nedgang i denne gruppa, noe som kan skyldes at 2002 var et toppår for mange grupper, men kan også ha andre forklaringer.⁶ Tilsvarende var det en nedgang blant kvinner med bakgrunn fra Filippinene fra 2002. Kvinner med bakgrunn fra Filippinene har i løpet av 1990-tallet vært blant de største gruppene som har hatt relasjon ekteskap til ankerperson uten innvandrerbakgrunn.

I hele perioden 1991-2004 var kvinner med bakgrunn fra Brasil den sjettede største gruppen. Kvinner med bakgrunn fra Brasil som har fått opphold på grunnlag av familieinnvandring har vært økende i perioden, men i 2004 likevel ikke over 100 personer. Kvinner med bakgrunn fra Polen lå på topp tidlig på 1990-tallet. Antallet kvinner med bakgrunn fra Polen har hatt en nedgang i perioden fra over 100 i 1992 til knappe 60 i 2004. Antall kvinner med bakgrunn fra USA har vært stabil i perioden (om lag 70 i året), men betydelig mindre enn i de tre største landgruppene. Også kvinner med bakgrunn fra Tyskland og Storbritannia har vært stabile i perioden (om lag 30 i året), og sammen med USA er dette landgrupper som det har relativt stabil tilvekst av ektefelleinnvandrede kvinner og menn.

Innvandrede menn (ektefeller) til kvinner uten innvandrerbakgrunn

Det er betydelig færre ikke-nordiske menn enn kvinner som har innvandret til en ankerperson uten innvandrerbakgrunn i perioden 1991-2004. I 2004 var det i underkant av 700 ikke-nordiske menn og 2100 kvinner som kom som ektefeller. I perioden har økningen vært stor, i 1991 kom 340 menn og 490 kvinner. Kjønnssammensetningen blant de ikke-nordiske innvandrerne som har kommet som ektefeller til personer uten innvandrerbakgrunn har altså endret seg; mens det i 1991 var om lag 60 prosent kvinner som innvandret som ektefeller, var andelen økt til 75 prosent i 2004.

Når det gjelder menn som har kommet til kvinner uten innvandrerbakgrunn, ser vi at det er helt andre

landgrupper som er blant de største innvandrergruppene (tabell 3.2). De største gruppene i perioden har vært menn med bakgrunn fra USA, Tyrkia og Storbritannia. Dette mønsteret kjenner vi igjen fra kapittel 6, når vi så på transnasjonale ekteskapsinn-gåelser blant personer uten innvandrerbakgrunn. Tyrkiske menn utgjør den største ikke-vestlige gruppen av menn som har kommet som ektefeller til kvinner uten innvandrerbakgrunn i denne perioden (over 700 i perioden), og har variert mye fra år til år. Til sammenligning er det bare om lag 80 menn som kom som ektefeller fra Pakistan i denne perioden, og like mange med bakgrunn fra India.

Det har vært store variasjoner fra år til år for enkelte landgrupper. I 1999 var det flest menn med bakgrunn fra Serbia og Montenegro som kom til en ankerperson uten innvandrerbakgrunn, og i 2000 var det flest menn med bakgrunn fra Irak. Begge landgruppene med langt flere innvandringer disse årene enn årene før og etter. Vi har ingen entydig forklaring på dette, men dette er to landgrupper som i all hovedsak har kommet som flyktninger fra slutten av 1990-tallet. Dette var i hovedsak unge menn. Det kom svært mange fra Serbia og Montenegro (kosovoalbanere) i 1999, disse fikk midlertidig oppholdstillatelse dette året (registrert i DSF), og senere kan disse ha inngått ekteskap med kvinne uten innvandrerbakgrunn. Dermed har disse blitt registrert som familieinnvandrede gjennom ekteskap i 1999. Det samme gjelder menn med bakgrunn fra Irak, som skiller seg ut i 2000 i forhold til årene før og etter. Her kom det også mange (mannlige) irakere som flyktninger, som fikk midlertidig oppholdstillatelse dette året (og registrert i DSF). Ekteskapene ble ikke inngått i 2000, men i etterkant av første midlertidige bosetting i perioden 2000-2004.

Tabell 3.2. Familieinnvandrede ikke-nordiske kvinner og menn som har relasjonen ekteskap til personer uten innvandrerbakgrunn. De ti største landgruppene i 1991-2004. Absolutte tall¹ og prosent

	Ankerperson kvinne uten innvandrerbakgrunn		Ankerpersonen mann uten innvandrerbakgrunn	
	I alt	Prosent	I alt	Prosent
Mennens landbakgrunn	1991-2004		Kvinnens landbakgrunn	1991-2004
I alt	7595	100	I alt	17189
USA	899	12	Thailand	3138
Storbritannia	817	11	Russland	2330
Tyrkia	769	10	Filippinene	2000
Marokko	366	5	Polen	1012
Tyskland	308	4	USA	998
Serbia og Montenegro	259	3	Brasil	480
Nederland	188	2	Tyskland	394
Irak	165	2	Storbritannia	391
Frankrike	158	2	Ukraina	383
Canada	141	2	Romania	376
Andre land	3525	46	Andre land	5687
				33

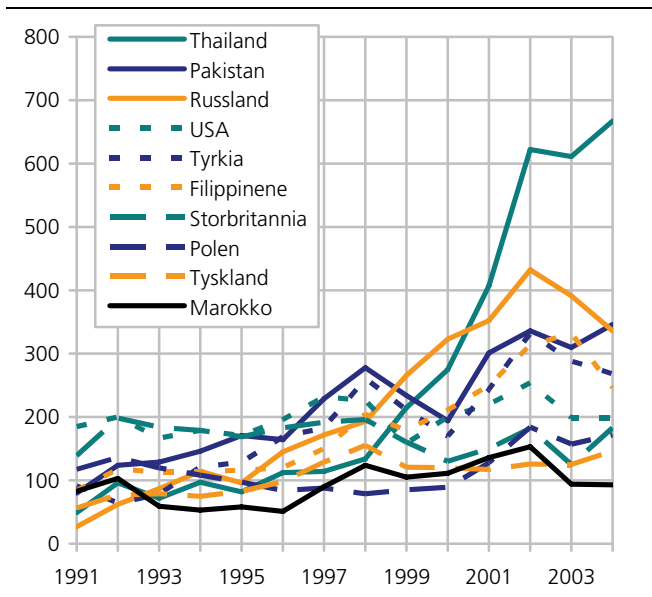
⁵ Dette er minimumsanslag, da de uten kjent oppholdsgrunn ikke er tatt med i denne beregningen.

⁶ I 2002 ble det behandlet svært mange saker i UDI sammenlignet med tidligere år og årene etter.

¹ Dette er minimumsanslag, da de uten kjent oppholdsgrunn ikke er tatt med her.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Figur 3.5. Familieinnvandrede personer (gjennom ekteskap) med ikke-nordisk landbakgrunn etter innvanderens landbakgrunn. De ti største landene i perioden 1991-2004. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

3.4. Flest ektefeller fra Thailand og Russland

Den største innvandrergруппen som har kommet gjennom ekteskap de senere årene, er personer med bakgrunn fra Thailand (se figur 3.5). I alt har det kommet om lag 3550 som ektefeller med bakgrunn fra Thailand, og antallet har økt mye i løpet av perioden, fra 50 i 1991 til 670 i 2004. Dette er primært kvinner med bakgrunn fra Thailand som har kommet som ektefelle til menn uten innvandrerbakgrunn, som vi så i avsnittet over. Dette er en gruppe som vi fra tallene for ekteskapsbestanden vet har økt mye siden 2002.

Ektefeller med bakgrunn fra Russland har vært nest største gruppe i perioden 1999 til 2003. I alt kom det om lag 3000 som ektefeller fra Russland i perioden 1991-2004. I 2004 kom 340 som ektefeller fra Russland, og ble forbigått av ektefeller med bakgrunn fra Pakistan, som har 350 personer i 2004. I hele perioden har det kommet om lag 3000 personer med bakgrunn fra Pakistan som ektefeller, og antallet har vært økende. Ektefeller med bakgrunn fra Tyrkia er også blant de fem største gruppene i perioden, 2600 har kommet som ektefeller i løpet av 1991-2004, og det har vært en økning i perioden. Ektefeller med bakgrunn fra USA har vært blant de fem største landgruppene i perioden, i alt 2900, som er på samme nivå som ektefeller med bakgrunn fra Russland, og flere enn med bakgrunn fra Tyrkia. Antallet har vært mellom 170 til 250 personer i året. Deretter følger ektefeller med bakgrunn fra Filippinene om vi ser hele perioden under ett, på om lag samme nivå som de med bakgrunn fra Tyrkia sett hele perioden under ett. Som vi ser har det vært en liten nedgang siden 2002. Ektefeller med bakgrunn fra Storbritannia har, i likhet med ektefeller med bakgrunn fra USA, vært relativt stabile i perioden, og uten at vi ser

noen klar nedgang eller økning. I alt har det kommet 2400 britiske ektefeller, med et antall på 130-190 per år. En klarere økning ser vi blant ektefeller med bakgrunn fra Tyskland, der antallet har vært mellom 60 i 1991 og 160 i 2004. I alt har det kommet 1 500 tyske ektefeller. Personer med bakgrunn fra Polen ligger på en åttendeplass, om vi ser på hele perioden under ett. I alt har det kommet 1650 personer som ektefeller fra Polen. Ektefeller med bakgrunn fra Marokko er den tiende største gruppen hele perioden sett under ett. I alt har det kommet 1 300 personer som ektefeller fra Marokko i løpet av 1991 til 2004.

3.5. De største landgruppene som har kommet som ektefeller

Vi skal nå se nærmere på de enkeltlandene der det kommer flest personer gjennom ekteskapsinnvandring i hele perioden 1991-2004. Når vi ser nærmere på den enkelte landgruppe, er det viktig å huske på at det blir flere og flere forutsetninger som ligger til grunn. Andelen med ukjent oppholdsgrunnlag og andelen med ukjent familierelasjon gjør at tallene kan bli noe for lave for enkelte grupper. Tallene må derfor betraktes som et minimumsanslag for de enkelte gruppene.

Familieinnvandring blant personer med bakgrunn fra Thailand

Familieinnvandring er viktigste årsak til at personer med bakgrunn fra Thailand har innvandret til Norge i perioden. Hele 84 prosent av de som har innvandret fra Thailand, har fått opphold på grunnlag av familierelasjoner (se tabell A2). Videre er innvandringen dominert av transnasjonale ekteskapsinngåelser. I kapittel 2 så vi at det er langt flere kvinner enn menn i den thailandske befolkningen i Norge, noe som har en klar sammenheng med at mange kvinner kommer som ektefeller til menn uten innvandrerbakgrunn.

I perioden 1991-2004 har om lag 70 prosent av de familieinnvandrede med bakgrunn fra Thailand kommet som ektefelle/partner. I tillegg har en relativt stor andel av de familieinnvandrede har kommet til sine foreldre i Norge, om lag 20 prosent. Dette er trolig særkullsbarn som følger med en av sine foreldre (oftest moren). Dette betyr at om lag en av fire har med seg (særkull-)barn når de innvandrer til Norge. Andelen som har ukjent relasjon til ankerpersonene er høy på 1990-tallet, men avtagende fra 2001 og framover (under 4 prosent). Disse vet vi har kommet som familieinnvandrede med bakgrunn fra Thailand, men ikke hva slags relasjon de har til ankerpersonen.

De fleste som kommer som ektefeller fra Thailand kommer, som tidligere nevnt, til personer uten innvandrerbakgrunn. I figur 3.6 har vi fordelt de som har innvandret som ektefeller etter ankerpersonens innvandrerbakgrunn. Ikke overraskende er de fleste kommet til en ankerperson som ikke har innvandrerbakgrunn. De fleste som har innvandret som ektefeller

i denne perioden er kvinner. Hele perioden sett under ett har det kommet 88 prosent kvinner og 12 prosent menn av de som har kommet som ektefeller. Vi har også tatt med de som har familieinnvandret men har ukjent relasjon til ankerpersonen.

Familieinnvandring blant personer med bakgrunn fra Pakistan

Familieinnvandring blant personer med bakgrunn fra Pakistan er den nest største gruppen av ektefeller som innvandret i hele perioden 1991-2004. Familieinnvandring av personer med bakgrunn fra Pakistan tilsvarte nesten hele nettoinnvandringen i 2004. Av innvandrerbefolkningen utgjør personer med bakgrunn fra Pakistan den største enkeltgruppen, om vi teller med etterkommerne (se kapittel 2). De er også den gruppen ikke-vestlige innvandrere som har bodd i Norge lengst, av førstegenerasjonsinnvandrerne har 60 prosent en botid på 15 år eller mer. Blant etterkommerne er de med bakgrunn fra Pakistan den desidert største gruppen som har blitt voksne. 24 prosent av etterkommerne er 20 år eller eldre (2773 ved inngangen til 2005).

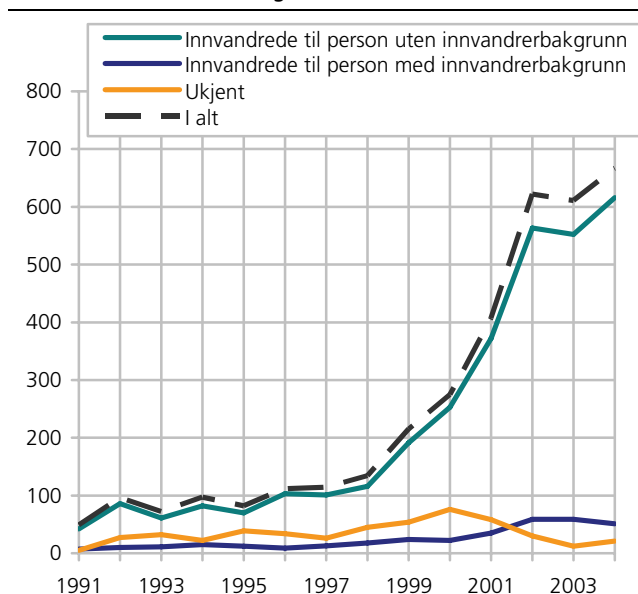
Familieinnvandring er viktigste årsak til at personer med bakgrunn fra Pakistan har innvandret i perioden 1991-2004 (61 prosent av alle innvandringer). Det er imidlertid også enkelte personer som har kommet som flyktninger, familie til flyktninger, arbeid og utdanning (se tabell A2). I perioden 1991-2004 var om lag 60 prosent av de som innvandret i løpet av 1991-2004 som fikk opphold på grunn av familierelasjoner, ektefeller til en bosatt ankerperson. Om lag 20 prosent har kommet til sine foreldre som allerede var bosatt i Norge. Foreldrene kan for eksempel ha innvandret til Norge for en del år tilbake mens barna har bodd hos familie i Pakistan. Det kan også være at det har blitt inngått ekteskap i Pakistan mens ankerpersonen og ektefellen har bodd i hvert sitt land, og de har fått barn før ektefellen har kommet etter. Dette kan også ha registerte tekniske forklaringer; dvs. at barna kan ha kommet samtidig med sine foreldre.

Det er verdt å legge merke til at det er en betydelig andel som har ukjent relasjon til ankerpersonen (15 prosent i hele perioden). I for eksempel 1999 og 2000 er det nesten en av fire familieinnvandrede som har ukjent relasjon, mens dette gjelder under 8 prosent og mindre for 2001 og senere år. Som vist i tabell A2 er også innvandrede fra Pakistan overrepresentert i gruppen som vi ikke har klart å identifisere oppholdsgrunn for.

Det er ektefeller som er den største gruppen, og det er et økende antall som kommer inn til Norge som ektefeller blant personer med bakgrunn fra Pakistan. Vi skal følge disse personene videre for å se hvem ankerperson er. Her er også ukjentandelen betydelig i hele perioden fram mot 2001. I figur 3.7 ser vi isolert på de

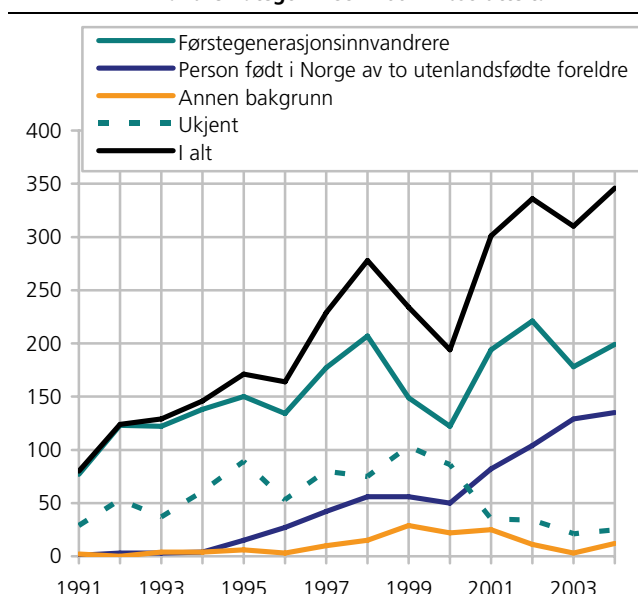
personene som har kommet gjennom ekteskap og ankerpersonens innvandrerbakgrunn. Figuren viser at det er store variasjoner i antall fra år til år. Tendensen er imidlertid at de ekteskapene der ankerpersonen er førstegenerasjonsinnvandrer er økende hele perioden sett under ett (om lag 80 i 1991 og 200 i 2004), men har variert mellom 200 og 120 siden 1998. Familieinnvandring av ektefeller til ankerpersoner som er etterkommere er klart stigende, fra nesten ingen i 1991 til 130 i 2004. Det er få personer med bakgrunn fra Pakistan som kom som ektefeller til en ankerpersonen ikke hadde innvandrerbakgrunn.

Figur 3.6. Familieinnvandrede personer (ektefeller) med thailandsk landbakgrunn etter ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall

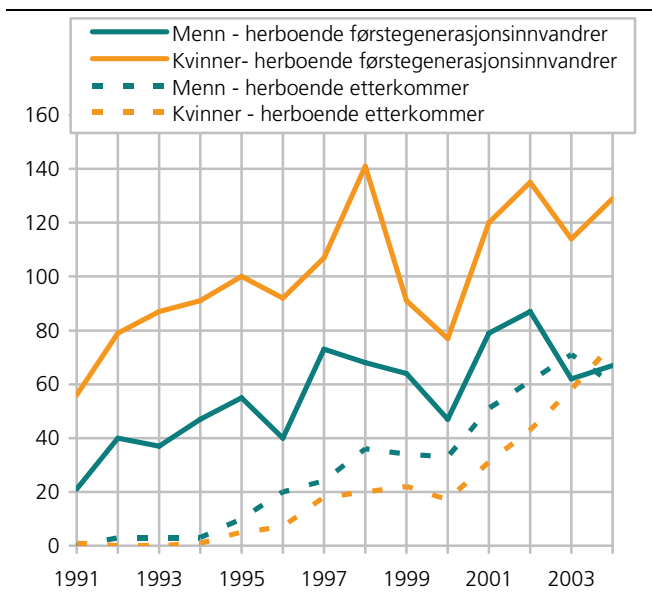
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.7. Familieinnvandrede personer (ektefeller) med pakistansk landbakgrunn etter ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.8. Familieinnvandrede personer (ektefeller) med pakistansk landbakgrunn etter kjønn, og ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Gjennomgående er det i størst grad kvinner som har kommet til Norge som ektefeller blant de familieinnvandrede med bakgrunn fra Pakistan. Figur 3.8 viser familieinnvandrede personer (ektefeller) etter kjønn, og etter ankerpersonens innvandrerkategori. Førstegenerasjonsmenn fra Pakistan har fått flere ektefeller til Norge enn førstegenerasjonskvinner. Dette kan skyldes at det var flere menn som kom til Norge som arbeidsinnvandrere i starten, og at når de skulle etablere seg så valgte de å hente sin ektefelle fra Pakistan.

I perioden 1991-2003 var det flere menn som kom til en ankerperson som var etterkommer, enn det kom kvinner. I 2004 var det flere kvinner enn menn som kom til en ankerperson som var etterkommer. Dette har trolig sammenheng med at menn gifter seg senere enn kvinner, og at mannlige etterkommere nå er i ferd med å gifte seg og "ta igjen" kvinnelige etterkommere.

Familieinnvandring blant personer med bakgrunn fra Russland

Over halvparten av de som innvandret i perioden 1991-2004 med bakgrunn fra Russland, fikk opphold på grunnlag av familierelasjoner til en bosatt ankerperson (tabell A2). Vi har sett at familieinnvandrede med bakgrunn fra Russland som har kommet som ektefelle til ankerpersonen, var den tredje største gruppen som har kommet som ektefeller i perioden 1991-2004. Av de familieinnvandrede med bakgrunn fra Russland er det i hovedsak ektefeller som har kommet. I hele perioden var det 57 prosent av de som kom som familieinnvandrede som har kommet som ektefeller til ankerpersonen. 30 prosent kom til ankerperson som var foreldre. Dette er, i likhet med

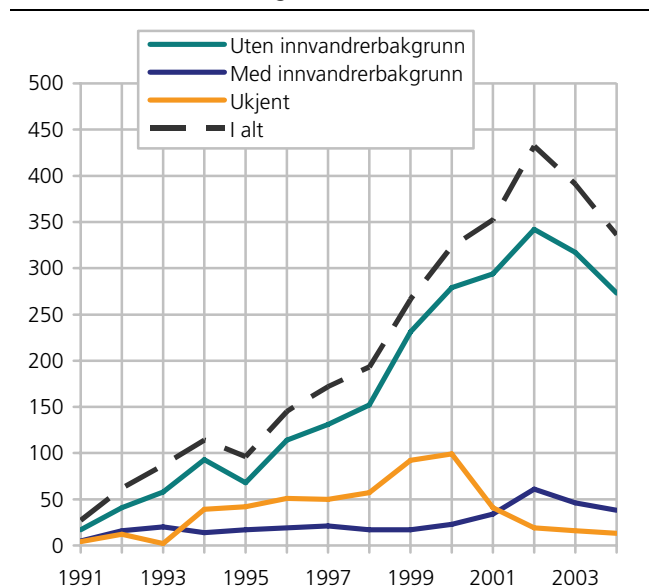
familieinnvandring blant de med bakgrunn fra Thailand, trolig i stor grad særkullsbarn til de som har innvandret som ektefeller. Det vil si at om lag 1 av 3 har (særkullsbarn som kommer sammen med sin (i de fleste tilfellene) mor. Det er altså flere kvinner med bakgrunn fra Russland enn de med bakgrunn fra Thailand som tar med seg sine særkullsbarn når de flytter til Norge på grunn av ekteskap. Om lag 11 prosent har ukjent relasjon til ankerperson i perioden, men fra 2002 er ukjentandelen under 3 prosent.

De fleste som kom som ektefeller i perioden 1991-2004 kom til en ankerperson uten innvandrerbakgrunn. I hele perioden har det vært 80 prosent som har kommet som ektefeller til personer uten innvandrerbakgrunn. Nesten alle som kom til ankerperson uten innvandrerbakgrunn var kvinner (figur 3.9).

Vi har hatt både arbeids- og utdanningsinnvandring fra Russland, og noen av disse har valgt å få sine ektefeller til Norge. I perioden 1991-2004 var 11 prosent av ankerpersonene til de som kom som ektefeller, førstegenerasjonsinnvandrere. Blant de som har kommet som ektefeller til førstegenerasjonsinnvandrere er det noe flere menn (20 prosent) enn kvinner (80 prosent) som har kommet i hele perioden. Dette er en noe jevnere kjønnsfordeling enn blant de som har kommet som ektefeller til personer uten innvandrerbakgrunn.

Vi ser at det var en foreløpig topp i innvandringen av ektefeller i 2002, uavhengig av ankerpersonens innvandrerbakgrunn. Fra 2002 har det vært en liten nedgang, og i alt var det 340 som hadde relasjonen ekteskap til ankerpersonen i 2004. Denne toppen kan som tidligere nevnt, skyldes at det ble behandlet ekstra mange saker i 2002.

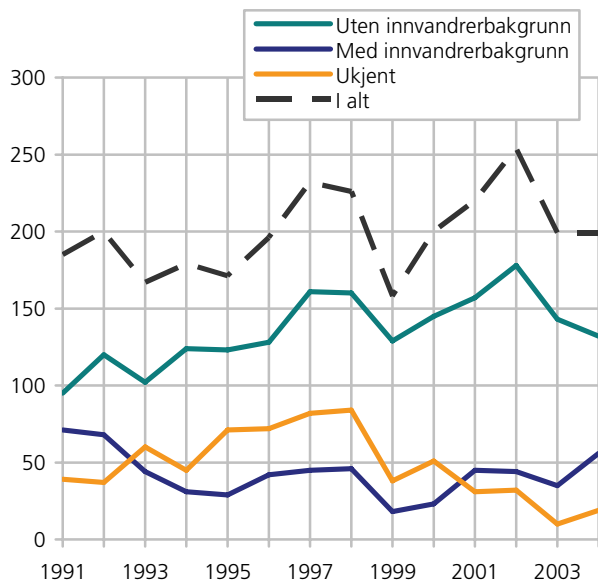
Figur 3.9. Familieinnvandrede personer (ektefeller) med russisk landbakgrunn etter ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.10. Familieinnvandrede personer (ektefeller) med landbakgrunn fra USA etter ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Familieinnvandring blant personer med bakgrunn fra USA

Innvandringen av personer med bakgrunn fra USA er klart preget av at mange også kommer gjennom arbeid, hele 29 prosent av de som fikk opphold i perioden på grunnlag av arbeid, mens 47 prosent fikk opphold på grunnlag av familierelasjon til en bosatt ankerperson. Av de som kom gjennom familieinnvandring av personer med bakgrunn fra USA i perioden 1991-2004, var det 56 prosent som kom som ektefeller, og 27 prosent som kom til sine foreldre. Det vil si at om lag en av tre av de som kom som ektefeller fra USA, hadde med seg sine barn. Det er relativt mange som vi ikke har identifisert hvilken relasjon de har til ankerpersonen til, 14 prosent for hele perioden (og avtagende 2001 og senere).

Vi så tidligere at svært mange som har kommet som ektefeller fra USA, har kommet som ektefeller til personer uten innvandrerbakgrunn (70 prosent). Det har vært om lag like mange menn og kvinner (47/53 prosent) som har kommet som ektefeller til personer uten innvandrerbakgrunn.

Blant de som har kommet som ektefeller til en ankerperson som hadde innvandrerbakgrunn, er kjønnsfordelingen noe mer ujevn. Her er det bare 15 prosent menn.

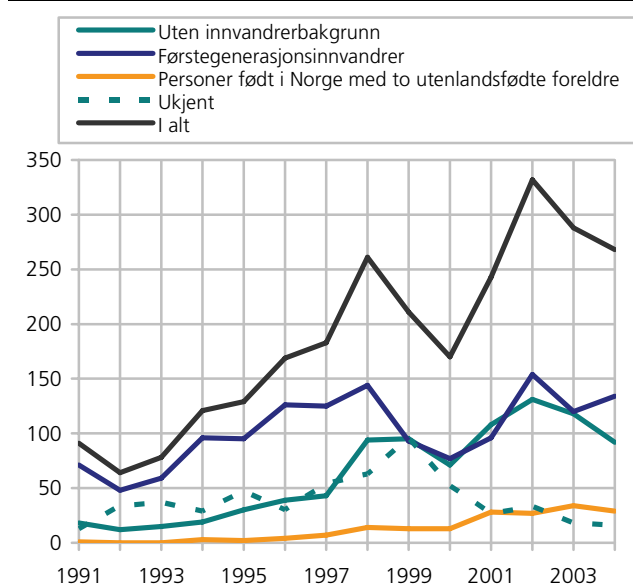
Familieinnvandring blant personer med bakgrunn fra Tyrkia

I løpet av perioden 1991-2004 har opphold på grunnlag av familierelasjoner til en bosatt ankerperson, vært viktigste innvandringsårsak av personer med bakgrunn fra Tyrkia. Hele 67 prosent har kommet som

familieinnvandrede, men det har også vært en del som har kommet som flyktninger og familiegjenforente til disse, samt arbeid og utdanning (se tabell A2). Familieinnvandring blant personer med bakgrunn fra Tyrkia har noen likhetstrekk med det vi så for de med bakgrunn fra Pakistan, men skiller seg også klart på noen måter. Blant alle personer som kom som familieinnvandrede fra Tyrkia i perioden, var det en av tre som kom som ektefeller til en ankerperson, mens 15 prosent var barn som kom til sine foreldre som var bosatt i Norge. Også her er ukjentandelen betydelig, 14 prosent for hele perioden, og nedadgående fra 2001 og senere.

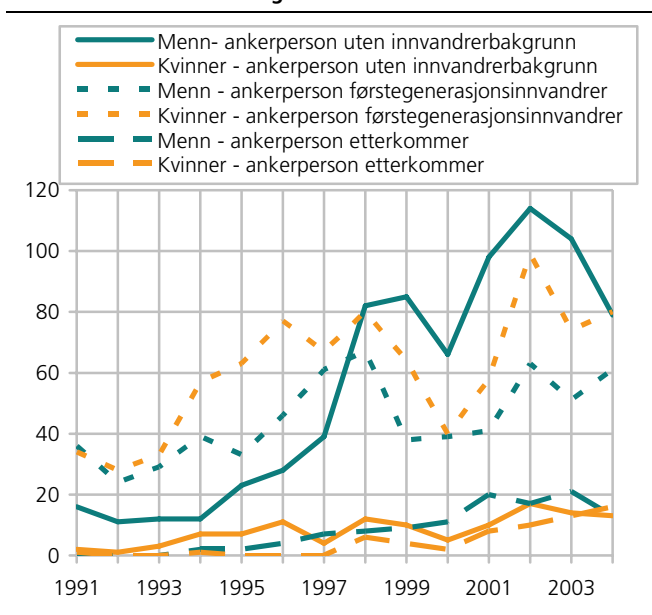
De fleste som kom som ektefeller blant de med bakgrunn fra Tyrkia i perioden, kom til en person med innvandrerbakgrunn (se figur 3.11). For 55 prosent av de som kom som ektefeller var ankerpersonen en førstegenerasjonsinnvandrer, og 7 prosent kom til en som var etterkommer. I hele perioden var det 34 prosent som kom til ankerperson uten innvandrerbakgrunn. I 1999 og 2001 var det flest av de med bakgrunn fra Tyrkia som hadde ankerperson uten innvandrerbakgrunn. Sammenlignet med den pakistanske innvandringen i samme periode, ser vi at det er et ganske ulikt mønster. Mens pakistanske innvandrere i hovedsak hadde en ankerperson som var førstegenerasjonsinnvandrer, har en stor andel av de som kommer gjennom ekteskap fra Tyrkia en ektefelle som er uten innvandrerbakgrunn. Vi minner om tabell 3.4 som viste at menn med bakgrunn fra Tyrkia har vært den tredje største gruppen menn som har kommet som ektefeller til kvinner uten innvandrerbakgrunn.

Figur 3.11. Familieinnvandrede personer (ektefeller) med tyrkisk landbakgrunn etter ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.12. Familieinnvandrede personer (ektefeller) med tyrkisk landbakgrunn etter kjønn, og ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.12 viser antall innvandringer av personer med tyrkisk bakgrunn etter kjønn i perioden 1991-2004, etter ankerpersonens innvandrerkategori. Dette viser tydelig at det er flest kvinner uten innvandrerbakgrunn som er ankerperson til (ekte)menn med tyrkisk bakgrunn i perioden. Det er også noen kvinner med bakgrunn fra Tyrkia som har kommet gjennom ekteskap til en person uten innvandrerbakgrunn, de siste årene om lag like mange som det har kommet kvinner og menn til en ankerperson som er etterkommer. Vi ser at det er svært få etterkommere som er ankerpersoner i denne perioden, som regel færre enn 30 per år. Ingen eller under ti etterkommere var ankerpersoner før i 1998. Dette har en sammenheng med at etterkommerne i den tyrkiske innvandrerbefolkningen er svært unge og at det også i større grad utsetter giftemålet i forhold til førstegenerasjonsinnvandrere (se kapittel 5).

Det er noen flere kvinner enn menn med bakgrunn fra Tyrkia som har kommet som ektefelle til en førstegenerasjonsinnvandrer. Dette har trolig en sammenheng med at det er en noe skjev kjønnsammensetning i den tyrkiske innvandrerbefolkningen bosatt i Norge (se kapittel 2). Antallet innvandrede ektefeller med bakgrunn fra Tyrkia varierer fra år til år, men det ser ut til å være på et gjennomsnittlig stabilt nivå siden 1997/98. Det var like mange kvinner som kom som ektefeller til ankerperson som var førstegenerasjonsinnvandrer i 1998 som i 2004 (om lag 80). Tilsvarende var det like mange menn som kom i 1997 som i 2004 (om lag 60).

Familieinnvandring gjennom ekteskap fra Tyrkia ser ut til å ha et noe ulikt mønster i forhold til for eksempel familieinnvandring blant de med bakgrunn fra

Pakistan, to land som ofte blir sammenlignet. Begge land er muslimske og er av de gruppene som kollektivt sett har lengst botid. Her ser vi at det imidlertid er store forskjeller i hvem som er ankerperson ved familieinnvandring gjennom ekteskap.

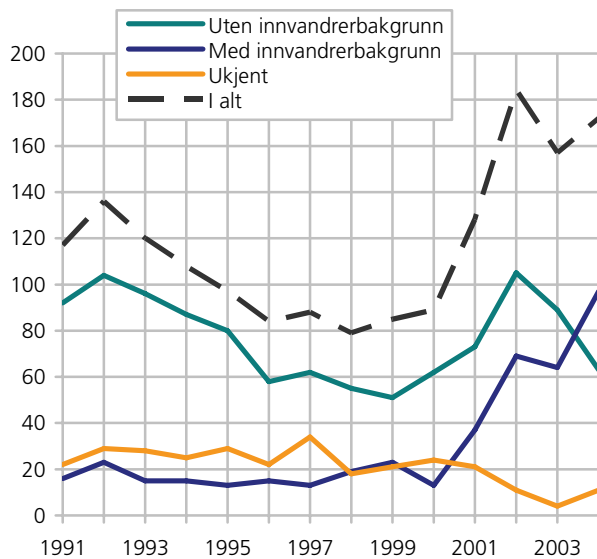
Familieinnvandring blant personer med bakgrunn fra Polen

Familieinnvandring har i perioden 1991-2004, har vært viktigste oppholdsgrunnlag for personer med bakgrunn fra Polen. I løpet av perioden har 47 prosent av personer med bakgrunn fra Polen fått opphold på grunnlag av familierelasjon til en bosatt ankerperson. Arbeidsinnvandringen er også betydelig. Hele 35 prosent av de som har innvandret i samme periode, har kommet gjennom arbeid og siden 2003 har det blitt en økning av arbeidsinnvandring fra Polen, slik at vi også trolig framover vil se en endring i mønstrene. Flest av de som kommer gjennom familieinnvandring, har kommet som ektefeller. I alt i perioden har 61 prosent kommet som ektefeller til en bosatt ankerperson, mens 25 prosent hadde bosatte foreldre som ankerperson. Andelen med ukjent relasjon til ankerpersonen for hele perioden, var på 11 prosent.

Flest av de med bakgrunn fra Polen som kom som ektefeller i løpet av 1991-2004 kom til ankerpersoner uten innvandrerbakgrunn (66 prosent), og 26 prosent hadde en ankerperson som var førstegenerasjonsinnvandrer. I 2004 skjer det en endring ved at flere kom gjennom ekteskap til en ankerperson som selv er førstegenerasjonsinnvandrer. Dette kan skyldes at de som har kommet gjennom arbeidsinnvandring fra Polen har fått ektefellen til Norge etter at de selv har innvandret. Antallet som har kommet som ektefeller til personer uten innvandrerbakgrunn har variert mye i perioden, og det har vært en nedgang etter 2002. 2002 var imidlertid et toppår for familieforeninger fra alle land. I figur 3.13 inkluderer de med innvandrerbakgrunn både etterkommere og førstegenerasjonsinnvandrere, men i hele perioden er det bare 10 etterkommere som har vært ankerperson til en ektefelle med bakgrunn fra Polen.

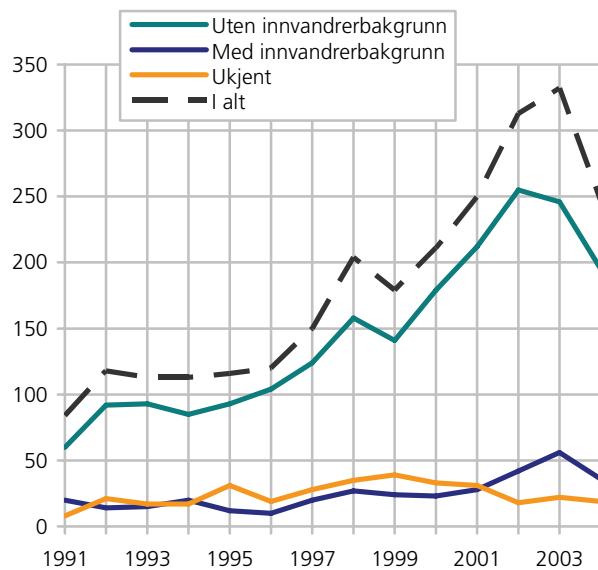
Det er klart flest kvinner som har kommet som ektefeller fra Polen i denne perioden (figur 3.14). Vi så tidligere (tabell 3.2) at kvinner med bakgrunn fra Polen var den fjerde største gruppen ikke-nordiske innvandrere som har kommet som ektefeller til menn uten innvandrerbakgrunn i hele perioden 1991-2004. Blant de som kom som ektefeller til personer uten innvandrerbakgrunn, var 94 prosent kvinner. Blant de som har kommet som ektefeller til førstegenerasjonsinnvandrere, er det en noe større andel menn (25 prosent). Vi ser at det har vært en betydelig økning blant kvinner som hadde en ankerperson som var førstegenerasjonsinnvandrer, særlig fra 2003 og senere, noe som kan skyldes gjenforeninger til arbeidsinnvandrere. Dette er et trekk som personer med bakgrunn fra Polen har felles med det mønsteret vi så blant de med bakgrunn fra USA.

Figur 3.13. Familieinnvandrede personer (ektefeller) med polsk landbakgrunn etter ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall

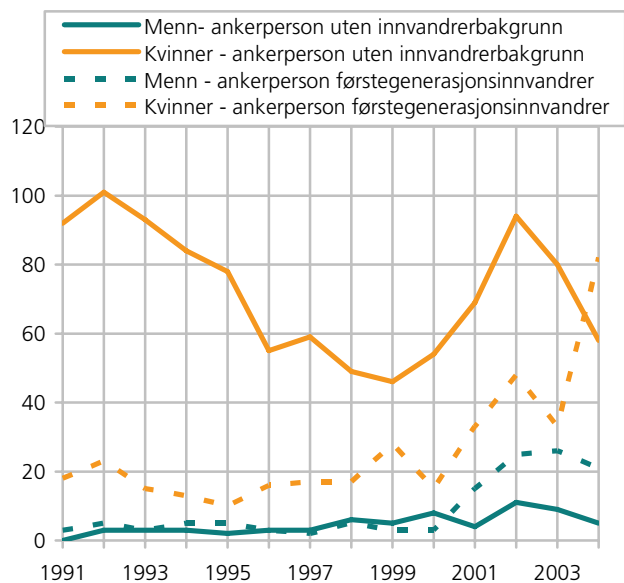
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.15. Familieinnvandrede personer (ektefeller) med filippinsk landbakgrunn etter ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.14. Familieinnvandrede personer (ektefeller) med polsk landbakgrunn etter kjønn og ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Familieinnvandring blant personer med bakgrunn fra Filippinene

Innvandring av personer med bakgrunn fra Filippinene, er i likhet med innvandring av personer med bakgrunn fra Thailand, preget av familieinnvandring (se tabell A2). Verdt å merke seg er at det er en betydelig større andel som har fått opphold på grunnlag av utdanning (trolig au-pair ordning i størst grad). I løpet 1991-2004 var det i alt 72 prosent av de som kom gjennom familieinnvandring som kom som

ektefelle til en bosatt ankerperson. 15 prosent innvandret til sine bosatte foreldre. Dette er altså en gruppe som i relativt liten grad tar med seg sine barn. Innvandring av barn er av betydelig mindre omfang enn det var hos for eksempel russiske innvandrere.

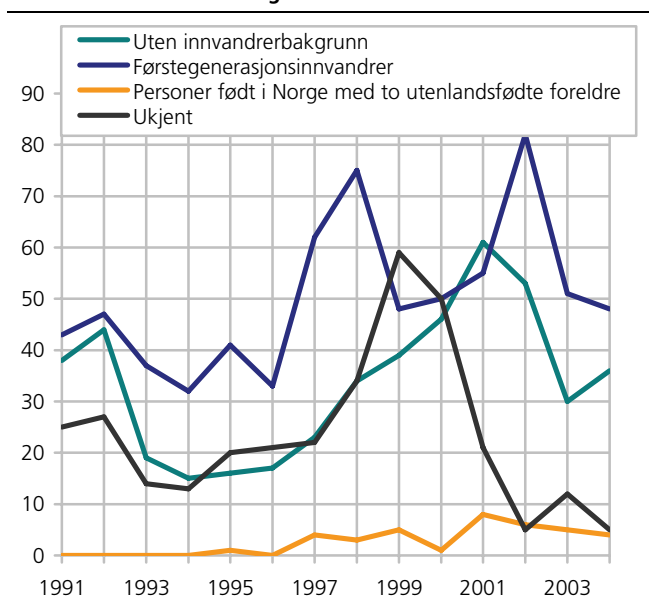
Av de som har innvandret som ektefeller med bakgrunn fra Filippinene i denne perioden, var det i all hovedsak kvinner som innvandret til menn uten innvandrerbakgrunn (figur 3.15). I alt var det 80 prosent som hadde ankerperson uten innvandrerbakgrunn, og 99 prosent av ankerpersonene var menn. 13 prosent av de som innvandret som ektefeller hadde førstegenerasjonsinnvandrere som ankerpersoner. Her er det en langt jevnere kjønnsfordeling; i hele perioden var det 40 prosent menn og 60 prosent kvinner blant disse. I figur 3.15 inkluderer de med innvandrerbakgrunn både førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere, og det var under 10 etterkommere som var ankerpersoner i perioden 1991-2004 til ektefeller med bakgrunn fra Filippinene.

Familieinnvandring blant personer med bakgrunn fra Marokko

Den marokkanske innvandrerbefolkningen i Norge er relativt liten, og dette er en av de minste innvandrergruppene vi har sett på her. Befolkningsgruppen er også svært Oslo-basert. Som innvandring blant personer med bakgrunn fra Pakistan og Tyrkia, er det i hovedsak på grunnlag av familierelasjoner til en bosatt ankerperson som har gitt personer opphold i perioden 1991-2004, og 68 prosent har kommet som familieinnvandrede (se tabell A2). Verdt på merke seg er at det er høy andel vi ikke har identifisert oppholdsgrunn for i denne omgang. Blant de som kom som

Figur 3.16. Familieinnvandrede personer (ektefeller) med marokkansk landbakgrunn etter ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall

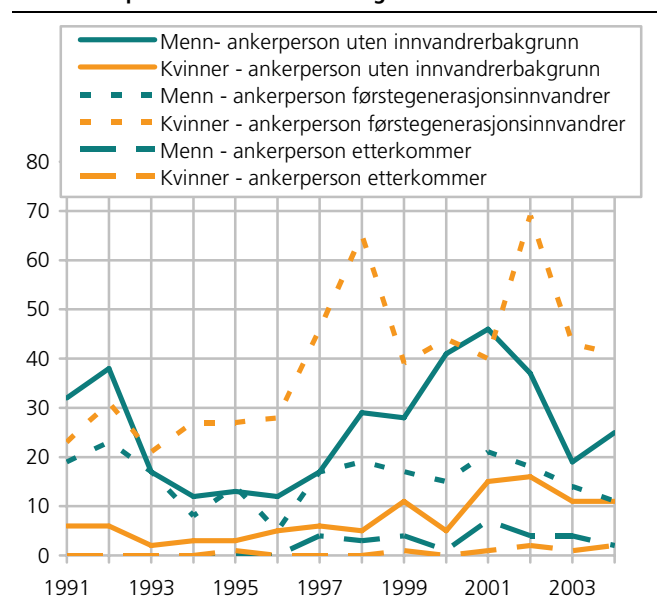
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

familieinnvandrede fra Marokko i perioden 1991-2004, er det også relativt mange som har ukjent relasjon til ankerpersonen. Hele 17 prosent av de som kom som familieinnvandrede hadde ukjent relasjon. Ukjent-andelene avtar noe i løpet av perioden, og samtidig øker andelen som har relasjon ekteskap. Derfor må vi anta, i denne gruppen som de andre gruppene vi har sett på, at antall som kommer gjennom ekteskap er et minimum for den tidligste perioden. Særlig høy ukjentandel var det i 1999 (32 prosent). Disse anslagene vi gir her er derfor preget av en del usikkerheter.

I løpet av hele perioden 1991-2004 var det 36 prosent av de familieinnvandrede med bakgrunn fra Marokko som kom som ektefeller, som kom til en ankerperson som var uten innvandrerbakgrunn. Dette er ulikt det mønsteret som vi for eksempel så for familieinnvandrede med bakgrunn fra Pakistan og mer likt det mønsteret vi så blant de med bakgrunn fra Tyrkia. For 54 prosent var ankerpersonen en førstegenerasjonsinnvandrer, mens bare 3 prosent kom til en etterkommer. I 2001 var det noen flere som kom til en ankerperson uten innvandrerbakgrunn, enn til en førstegenerasjonsinnvandrer (figur 3.16).

I perioden 1991-2004 var det noen flere menn enn kvinner som kom som ektefelle til en bosatt ankerperson. Vi har tidligere sett at mange menn med bakgrunn fra Marokko har kommet gjennom ekteskap til en kvinne uten innvandrerbakgrunn (tabell 3.2), og blant de som har kommet til en uten innvandrerbakgrunn var hele 77 prosent menn. I hele perioden har det vært flere kvinner som har kommet gjennom ekteskap til en mann uten innvandrerbakgrunn enn det

Figur 3.17. Familieinnvandrede personer (ektefeller) med marokkansk landbakgrunn etter kjønn og ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

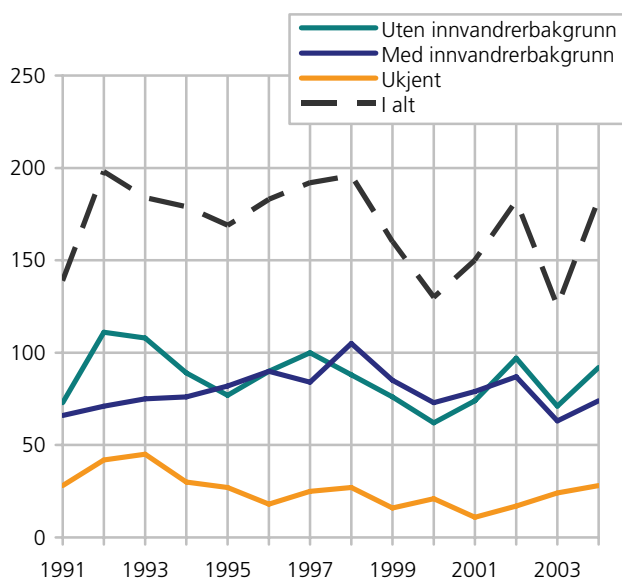
har kommet gjennom ekteskap til en etterkommer (figur 3.17). I kapittel 3 så vi at det er svært få etterkommere med bakgrunn fra Marokko som har giftet seg, og at de ennå er svært unge (kapittel 2). 71 prosent av ektefellene med bakgrunn fra Marokko som kom til en førstegenerasjonsinnvandrer var kvinner.

Familieinnvandring blant personer med bakgrunn fra Storbritannia

I perioden 1991-2004 var over halvparten av de med bakgrunn fra Storbritannia som fikk opphold i Norge, opphold på grunnlag av arbeid (og utdanning). Sammenlignet med de andre gruppene vi har sett på her, både vestlige og ikke-vestlige, er andelen som har fått opphold på grunnlag av familierelasjon til en bosatt ankerperson relativt sett lav. I hele perioden 1991-2004 har det vært 37 prosent som har fått opphold gjennom familie (se tabell A2). Av de med bakgrunn fra Storbritannia som har kommet som familieinnvandrede, har relativt mange kommet som ektefeller. Blant de som kom som familieinnvandrede var det over halvparten som kom som ektefeller og en tredjedel som kom til (eller sammen med) sine foreldre.

Av de som kom som ektefeller var det over halvparten (41 prosent) som til en ankerperson uten innvandrerbakgrunn, og om lag like mange kom til førstegenerasjonsinnvandrere (46 prosent). Det har kommet flere kvinner enn menn som ektefeller i perioden, men mønsteret er noe ulikt. Blant de som innvandet som ektefelle til en person uten innvandrerbakgrunn var det i stor grad menn som kom, hele 68 prosent. I kapittel 6 så vi at mange kvinner uten innvandrerbakgrunn har giftet seg med

Figur 3.18. Familieinnvandrede personer (ektefeller) med britisk landbakgrunn etter ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

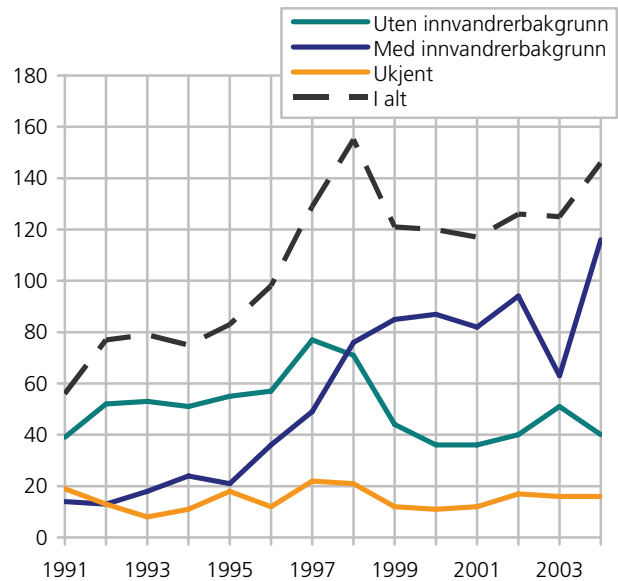
menn med britisk statsborgerskap. Blant de som innvandret til en førstegenerasjonsinnvandrer var det 97 prosent kvinner. Dette har en sammenheng med at mange førstegenerasjonsinnvandrere som har kommet gjennom arbeidsinnvandring har fått ektefellen til Norge, det samme så vi for innvandringsmønsteret blant de med bakgrunn fra USA, og også for de med bakgrunn fra Polen de seneste årene.

Familieinnvandring blant personer med bakgrunn fra Tyskland

Hele 65 prosent av innvandringen av personer med bakgrunn fra Tyskland har i perioden 1991-2004 kommet gjennom arbeid eller utdanning. I hele perioden utgjorde de som fikk opphold på grunnlag av familierelasjon til en bosatt ankerperson 26 prosent av innvandringen (se tabell A2). Familieinnvandring fra Tyskland har mange likhetstrekk med familieinnvandring fra Storbritannia og USA. Hele perioden 1991-2004 sett under ett, var det 50 prosent (eller 1 500 personer) som kom som ektefeller og 40 prosent som kom til sine foreldre. Dette er en høy andel barn, sammenlignet med alle de gruppene vi har sett på her, både vestlige og ikke-vestlige. 7 prosent hadde ukjent relasjon til ankerpersonen i løpet av hele perioden 1991-2004. I figur 3.19 er antallet personer med ukjent relasjon til ankerpersonen tatt med.

Fram til 1998 ser det ut til at ankerpersonen til ektefeller med bakgrunn fra Tyskland i de fleste tilfellene var en person uten innvandrerbakgrunn (figur 3.19). Vi så i tabell 3.2 at det både var mange menn og kvinner uten innvandrerbakgrunn som har giftet seg med en person med bakgrunn fra Tyskland i perioden 1991-2004. 1997 var et foreløpig toppår med om lag

Figur 3.19. Familieinnvandrede personer (ektefeller) med tysk landbakgrunn etter ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

80 personer som kom som ektefeller til ankerperson uten innvandrerbakgrunn. Om lag like mange menn som kvinner med bakgrunn fra Tyskland har kommet som ektefeller, 56 prosent kvinner og 44 prosent menn.

Fra 1998 og fram til 2004 har det vært flest som har kommet til en ankerperson med innvandrerbakgrunn. Kjønnfordelingen blant de som har kommet til en ankerperson som er førstegenerasjonsinnvandrer er mye skjev. Blant disse er det 86 prosent kvinner blant de som har kommet. Dette er et tilsvarende mønster som det vi så for innvandring av personer med bakgrunn fra USA og Storbritannia, men har også noen likhetstrekk med familieinnvandring fra Polen, der vi så at antallet som kommer som ektefeller til personer med innvandrerbakgrunn (førstegenerasjonsinnvandrere) har økt. Det vil si at mens arbeidsinnvandringen er preget av menn, så er den familie-relaterte innvandringen tilknyttet til disse arbeidsinnvandrerne, kvinner og eventuelt barn.

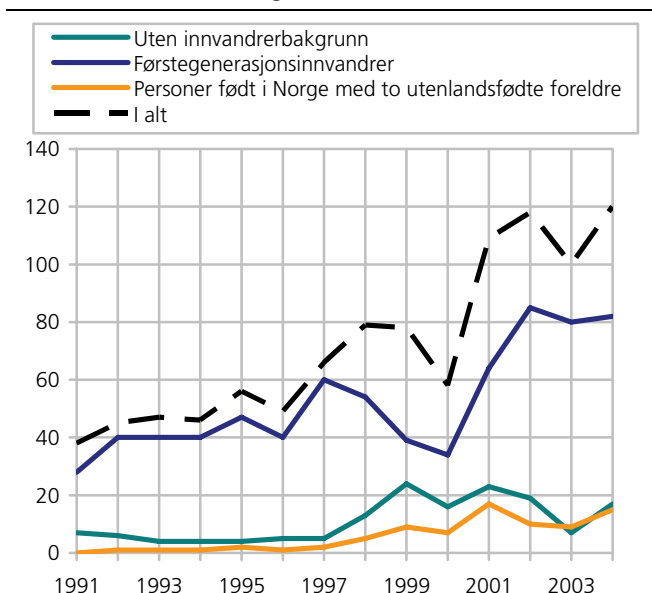
Familieinnvandring blant personer med bakgrunn fra India

Et annet land som er relevant å se på i denne sammenheng, er innvandring av personer med bakgrunn fra India. Også blant personer med bakgrunn fra India er det et flertall som har fått opphold på grunnlag av familierelasjon til en bosatt ankerperson i perioden 1991-2004, men sammenlignet med for eksempel innvandringen fra Pakistan, Marokko og Tyrkia, er det langt flere som har fått opphold på grunnlag av arbeid (se tabell A2). Personer med bakgrunn fra India er den trettende største gruppen innvandrere som kommer gjennom ekteskap i perioden 1991-2004. Innvandring av personer med bakgrunn fra India har en del

innvandrershistoriske likhetstrekk med Pakistan, Marokko (og Tyrkia). De første som kom fra India har kommet som arbeidsinnvandrere, og de begynte å komme på slutten av 1960/begynnelsen av 1970. I løpet av 1991-2004 har det i alt kommet 1000 personer som ektefeller til Norge, og har årlig vært på over 100 personer siden 2001.

Om lag 15 prosent av de som kom som ektefeller i perioden 1991-2004, kom til en ankerperson uten innvandrerbakgrunn, og her var det er om lag like mange kvinner som menn som kom. De fleste imidlertid hadde en ankerperson som var førstegenerasjonsinnvandrer (se figur 3.20). Her var 68 prosent av de som kom som ektefeller, kvinner. Det vil si at det i størst, i likhet med de andre gruppene vi har sett på her, er menn som er ankerperson. Det var bare 80 etterkommere som var ankerperson til en ektefelle med bakgrunn fra India i løpet av 1991-2004. Hele perioden sett under ett, ser vi at det har vært flere som har kommet til en person uten innvandrerbakgrunn enn en person som er etterkommer. Vi så i kapittel 3 at få etterkommere med bakgrunn fra India som er gift, og at de ennå er svært unge. Innvandringsmønsteret blant personer med bakgrunn fra India som har kommet som ektefeller til en bosatt ankerperson, har flere likhetstrekk med innvandringen av personer med bakgrunn fra Marokko og Tyrkia, enn Pakistan.

Figur 3.20. Familieinnvandrede personer (ektefeller) med indisk landbakgrunn etter ankerpersonens innvandrerkategori. 1991-2004. Absolutte tall

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

3.6. Oppsummering

I dette kapitlet har vi sett på familierelatert innvandring fra ikke-nordiske land, og omfang av innvandring der relasjonen til ankerperson er ekteskap i perioden 1991-2004. Mange innvandrere har ukjent oppholdsgrunn, og videre er det mange som har ukjent relasjon til ankerpersonen (den herboende). De anslagene som vi har gitt her, må derfor betraktes som et minimumsanslag over hvor mange som har kommet som ektefeller. I neste kapittel skal vi se nærmere på om vi kan etablere et skille mellom familiegjenforening mellom ektefeller eller familieetablering.

I perioden 1991-2004 var det om lag 320 000 førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret til Norge. Av disse hadde om lag 244 000 landbakgrunn fra et annet land enn Norden. Av de ikke-nordiske innvandrerne fikk om lag en av tre opphold på grunn av flukt, en av tre opphold på grunn av familieinnvandring og en av tre fikk opphold på grunn av arbeid, utdanning eller andre årsaker. Av de om lag 80 000 ikke-nordiske innvandrerne som kom gjennom familierelatert innvandring i perioden 1991-2004, har 58 prosent (eller 47 000) kommet som ektefeller eller partnere til en ankerperson bosatt i Norge. Dette tilsvarer om lag 20 prosent av all ikke-nordisk innvandring i perioden 1991-2004.

Det var i perioden 1991-2004 flest personer uten innvandrerbakgrunn som var ankerpersoner til en førstegenerasjonsinnvandrer gjennom ekteskap. Deretter følger førstegenerasjonsinnvandrere. Etterkommere er i liten, men økende, grad ankerperson til en førstegenerasjonsinnvandrer gjennom ekteskap.

Det er flest menn uten innvandrerbakgrunn som er ankerpersoner, og det klart fleste ektefeller til disse som har bakgrunn fra Thailand, Russland og Filippinene. Dette er grupper som har hatt stor økning i innvandring i perioden 1991-2004. Innvandring gjennom ekteskapsrelasjon til en ankerperson har vært relativt stabil fra vestlige land.

Langt færre kvinner uten innvandrerbakgrunn er ankerpersoner til en ektefelle i perioden 1991-2004. For kvinner uten innvandrerbakgrunn har det kommet flest ektefeller med bakgrunn fra USA, Storbritannia og Tyrkia i perioden sett under ett.

Om vi ser ektefelleinnvandring under ett, er det flest ektefeller som har kommet i perioden 1991-2004 som hadde bakgrunn fra Thailand, Russland og Pakistan. Familierelatert innvandring fra Thailand, Russland, Filippinene og Polen har mange felles trekk med at det i hovedsak er kvinner som innvandrer til en ektefelle uten innvandrerbakgrunn. Mens innvandringen av ektefeller med bakgrunn fra Russland og Polen i de senere årene har vært tiltagende til en ankerperson som er førstegenerasjonsinnvandrer. Dette må trolig

sees i sammenheng med at det har vært en tiltagende arbeidsinnvandring i alle fall fra Polen, der disse etter hvert får ektefellen til Norge.

Familierelatert innvandring og innvandring av ektefeller blant personer med bakgrunn fra Polen, har i de senere årene fått en større likhet med familierelatert innvandring fra vestlige land. For de vestlige landgruppene vi har sett på her, er det en økning i antallet som har kommet som ektefelle som selv har innvandrerbakgrunn, og at disse bosatte ankerpersonene i stor grad er menn.

Ekteskapsinnvandring fra de største ikke-vestlige innvandrergruppene utenom Thailand, Filippinene og Russland, beskriver et annet fenomen. Blant de som har kommet som ektefeller med bakgrunn fra Pakistan hadde de fleste en førstegenerasjonsinnvandrer som ankerperson, og det er også noen etterkommere som har vært ankerperson.

Innvandring av ektefeller med bakgrunn fra Tyrkia og Marokko har noen likhetstrekk med ektefelleinnvandring fra Pakistan, men også noen tydelige ulikheter. Både blant personer med bakgrunn fra Tyrkia og Marokko utgjorde en relativt stor andel av innvandringen av ektefeller til en ankerperson som var uten innvandrerbakgrunn, fortrinnsvis en kvinne. Det er også flere menn uten innvandrerbakgrunn som er ankerperson, enn det er etterkommere med bakgrunn fra Marokko. Dette er land som vi tenker på som relativt like, men har klart ulikt mønster knyttet til ekteskapsinnvandring. Ekteskapsinnvandring av personer med bakgrunn fra India har noe mer likhet med Pakistan enn innvandringen fra de to andre landene, da det er flest førstegenerasjonsinnvandrere som er ankerpersoner, men det er også flere ankerpersoner som ikke har innvandrerbakgrunn.

Ekteskapsinnvandring fra de vestlige landene vi har sett på her, har en del likhetstrekk. Ekteskapsinnvandringen av personer med bakgrunn fra USA og Storbritannia har vært noenlunde på samme nivå i perioden 1991-2004, og det er mange ankerpersoner som ikke har innvandrerbakgrunn. Det er noen flere ankerpersoner som er førstegenerasjonsinnvandrere blant de med bakgrunn fra Storbritannia enn for de med bakgrunn fra USA.

Til sammenligning har innvandring av ektefeller med bakgrunn fra Tyskland økt en del i perioden, og det er i økende grad førstegenerasjonsinnvandrere som er ankerperson. Flest kvinner kommer til ankerpersoner som er førstegenerasjonsinnvandrere, og dette kan tyde på at en del menn som kommer som arbeidsinnvandrere fra disse landene, senere får ektefellen til Norge.

4. Familieetableringer og familiegjenforeninger

- I dette kapitlet etablerer vi et registerteknisk skille mellom familieetableringer og familiegjenforeninger gjennom ekteskap basert på en ren registerteknisk definisjon.
- Familieetableringer forstås som de personene som innvandret som ektefeller til ankerpersoner som ikke selv har bodd i utlandet over lang tid. Dette er personer som kommer som ektefeller til personer uten innvandrerbakgrunn, etterkommere og førstegenerasjonsinnvandrere som har en botid på 5 år eller mer.
- Familiegjenforeninger forstås som de personene som innvandret som ektefeller til førstegenerasjonsinnvandrere med kort botid i Norge (1 år eller mindre). De som har en botid på mellom 2-4 år regnes for å være grensetilfeller.
- Mens ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere som var ankerpersoner til en ektefelle i perioden 1991-2004 i stor grad hadde bodd lenge i Norge, hadde vestlige ankerpersoner kort botid.
- For førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Pakistan som var ankerpersoner til en ektefelle, var det inntil 13 prosent som hadde familiegjenforening med en ikke-bosatt ektefelle.
- Inntil 41 prosent av innvandringene av ektefeller til indiske førstegenerasjonsinnvandrere var en gjenforening, og inntil 39 prosent av innvandringene av ektefeller til srilankiske førstegenerasjonsinnvandrere.
- Hele 8 av 10 av britiske førstegenerasjonsinnvandrere som var ankerpersoner til en ektefelle hadde en familiegjenforening, mens 9 av 10 tyske førstegenerasjonsinnvandrere hadde det samme.
- I perioden 1999-2004 var det i alt 59 prosent av de ikke-nordiske familieinnvandringene av ektefeller som var familieetableringer til en ankerperson uten innvandrerbakgrunn.
- I samme periode var 3 prosent av familieinnvandringene av ektefeller etableringer til en etterkommer, mens 20 prosent var til en førstegenerasjonsinnvandrer som hadde bodd i Norge i mer enn 5 år.
- I perioden 1999-2004 var det bare mellom 13 og 17 prosent av familieinnvandringene av ektefeller som var familiegjenforeninger med atskilte ektefeller, om vi følger den definisjonen vi etablerer her.
- Innvandrerbefolkningens familieetableringer utgjorde i perioden 1999-2004 en av fire ekteskapsinnvandringene.

Vi har i de forgående kapitlene sett at det er en nær sammenheng mellom ekteskapsinngåelser, familieinnvandring og migrasjon. I kapittel 3 så vi på familieinnvandring der relasjonen var ekteskap, og at disse stod for 58 prosent av alle familierelaterte innvandringene i løpet av 1991-2004. I dette kapitlet vil vi forsøke å gjøre et mer tydelig skille mellom hva som er familiegjenforeninger og familieetableringer av de som har kommet gjennom ekteskap til bosatt ankerpersonen. Datagrunnlaget er det samme som i kapittel 3, og vi konsentrerer oss bare om de ankerpersonene som hadde en ekteskapsrelasjon til den som innvandret.

4.1. Familiegjenforening eller familieetablering - kan vi lage et skille?

Det er, som vi har sett, en nær sammenheng mellom ekteskapsinngåelse og migrasjon gjennom *familieinnvandring*. Problemstillingen har vært å kartlegge omfanget av familierelatert innvandring, om vi kan skille mellom innvandring av ektefeller, foreldre og barn, og videre om vi kan skille mellom *familieetablering* og *familiegjenforening*. Dette har ikke vært mulig på grunnlag av DUF-data eller DSF-data alene, men ved å koble til data fra DUF til DSF, kan vi finne ut mer om ankerpersonen (den herboende ektefellen). På denne måten kan vi danne oss et bilde av skillet mellom familieetablering og familiegjenforening. Datagrunnlaget i kapitlet er observasjoner av registrerte innvandringene og relasjon mellom ankerpersonen og den som innvandrer.

Vi har i denne omgangen valgt å ikke se på familieinnvandring til flyktninger der relasjonen er ekteskap. En flyktning er de som ifølge DUF er overføringsflyktninger, har fått asyl eller opphold på humanitært grunnlag, og har fått oppholdstillatelse i Norge.

Personer hvis ankerperson er flyktning er underlagt regelverk for gjenforening, og når SSB har identifisert innvandringsgrunn er disse kategorisert som personer med flyktningbakgrunn (se fotnote 3).

Familieinnvandring

Familieinnvandring kan deles i to kategorier: Familieetablering og familiegjenforening.⁷ Vi operasjonaliserer skillet på følgende måte:

- Familiegjenforening: Oppholdstillatelse på grunnlag av ekteskap med en ankerperson som er bosatt eller skal bosette seg i Norge, i de tilfellene der partene tidligere kan ha levd i husstandsfellesskap av en viss varighet.
- Familieetablering: Oppholdstillatelse på grunnlag av inngåelse av ekteskap med en ankerperson som er bosatt eller skal bosette seg i Norge, i de tilfellene der partene har vært registrert bosatt i hvert sitt land når de har giftet seg.

Søknader til Utlendingsdirektoratet (UDI) om familieinnvandring omfatter langt mer enn søknader om oppholdstillatelse i forbindelse med inngåelse av transnasjonale ekteskap. Mange flyktninger og noen andre innvandrere som kommer til Norge er allerede gift når de kommer til landet. De kan så søke om å få familiegjenforening primært for ektefelle og barn. En gjenforening av to ektefeller på grunnlag av et ekteskap inngått før innvandringen regnes imidlertid ikke som familieetablering.

Mange som søker om familieinnvandring gjør det i forbindelse med inngåelse av ekteskap, og dermed er betegnelsen familieetablering mer betegnende for dette fenomenet. Dette gjelder både ekteskapsinngåelser blant personer med og uten innvandrerbakgrunn.

Forslag til skille mellom familiegjenforening og familieetablering

Vi har valgt å se nærmere på familieinnvandring der relasjonen er ekteskap til personer som ikke er flyktninger. Vi så i figur 3.3 familieinnvandrede personer med ikke-nordisk bakgrunn når relasjonen til ankerpersonen var ekteskap, etter ankerpersonens innvandringskategori i perioden 1991-2004. Om vi ser på ankerpersonens innvandrerkategori, ser vi at det er flest som kommer som ektefeller til personer uten innvandrerbakgrunn. Dette har vært den største gruppen i hele denne perioden vi har sett på. Dette er også en gruppe som vi klart kan identifisere som familieetablering. Etterkommere som ankerperson utgjør ikke noen stor gruppe, men gruppen er økende. Dette er også en gruppe som vi kan identifisere som familieetablering.

Vi identifiserer familieinnvandring som *etableringer* når:

- ankerpersonen er uten innvandrerbakgrunn
- ankerpersonen er født i Norge av to utenlandsfødte foreldre (etterkommer)

Dette kan vi forstå som familieetablering, da ekteskapsinngåelsen eller pardannelsen (i stor grad) må ha skjedd mens partene var registrert bosatt i hvert sitt land. Her kan de to partene godt ha kjent hverandre lenge og for eksempel studert sammen ved et utenlandsk universitet, eller blitt kjærestere i ankerpersonens eget eller foreldres opprinnelsesland, men dette kan vi ikke registerteknisk finne ut av.

Utfordringen har vært å finne et godt kriterium for å skille mellom *gjenforening* eller *etablering* når en førstegenerasjonsinnvandrer er ankerperson. Vi kan ikke bruke tidspunkt for vielsen til å si noe om etablering versus gjenforening, da datagrunnlaget ikke vil være tilstrekkelig. Ved vielser foretatt i utlandet er det beheftet stor usikkerhet om inngåelsestidspunkt. Alder ved innvandring er også en indikator, men ikke alltid tilstrekkelig. Når vi kommer til personer som er for eksempel under 18 år ved innvandring er dette trolig en familieetablering, men for de som har innvandret i voksen alder og senere er ankerperson for en ektefelle kan det både være snakk om en etablering og en gjenforening. Vi har ikke fulgt denne problemstillingen videre i denne omgang.

Vi har valgt å se ankerpersonens *botid* for å anslå et antall/andel som er en familiegjenforening og de vi må anta er en familieetablering. I de tilfellene hvor en person har bodd i Norge i mer enn 5 år er det lite trolig at det er en gjenforening, selv om det selvfølgelig på individnivå kan forekomme.

Vi har i denne omgang valgt å bruke botid for ankerpersonen når denne er førstegenerasjonsinnvandrer.

Vi har valgt å se på familieinnvandring til førstegenerasjonsinnvandrere som *gjenforeninger* når:

- ankerpersonen har en botid på 1 år eller mindre.

Vi har valgt å definere familieinnvandring til førstegenerasjonsinnvandrer som *etableringer* når:

- ankerpersonen er førstegenerasjonsinnvandrer og har en botid på mer enn 5 år.

De mer uklare tilfellene er når ankerperson er førstegenerasjonsinnvandrer og har kort botid, dvs. når ankerpersonen har en botid mellom 2-4 år. Denne siste gruppen kan, slik vi har definert det, både være etablering og gjenforening. Saksbehandlingstid i utlendingsforvaltningen og ankerpersonens eget oppholdsvedtak kan føre til at det tar lang tid før ektefellen kommer etter.

⁷ I NOU 2004:20 Ny utlendingslov ble det foreslått et tilsvarende skille.

Denne tredelte grupperingen for førstegenerasjonsinnvandrere vil trolig stemme på gruppenivå, men trolig ikke på individnivå. Vi vil alltid finne enkelt-historiene som ikke passer inn i denne definisjonen.

4.2. Store variasjoner i botid for førstegenerasjonsinnvandrere som var ankerpersoner

Den nest største gruppen som var ankerpersoner til ektefeller i perioden 1991-2004, var bosatte førstegenerasjonsinnvandrere (se figur 3.3). I tabell 4.1 ser vi antall førstegenerasjonsinnvandrere som har vært ankerperson for en ektefelle i perioden 1991-2004, etter ankerpersonens botid og landbakgrunn. I alt er det nesten 19 000 førstegenerasjonsinnvandrere som har vært ankerperson til en ektefelle i perioden 1991-2004. Her må vi imidlertid huske på de som vi identifiserte som familieinnvandrede, men ikke kunne identifisere relasjonen til ankerpersonen for i kapittel 3, og vi må huske på ukjentandelen som er høy for enkelte av gruppene (tabell A2).

Av hele gruppen av førstegenerasjonsinnvandrere som var ankerpersoner for en ektefelle i perioden 1991-2004 sett under ett, var det 33 prosent som hadde en botid på ett år før ektefellen fikk opphold. Disse personene må ansees for å ha en *familiejenforening*. Mange av disse kan ha kommet samtidig med ektefellen, eller før ektefellen har vært bosatt her i 2 år. Av hele gruppen av førstegenerasjonsinnvandrere var det 53 prosent som med relativt stor sikkerhet kan identifiseres som *familieetableringer*. Her hadde ankerpersonen bodd i Norge i 5 år eller mer, og sannsynligheten for at dette er en gjenforening er trolig lav. Men det er flere forbehold her. Enkelte personer kan på grunn av ulike årsaker, ha en etterlatt ektefelle i opprinnelseslandet. Dette kan være seg på grunn av at opphold i Norge i utgangspunktet er tenkt å være av temporær karakter men at dette endrer seg, eller at ektefellen er bosatt i et nærliggende land der man i lengre perioder har pendlet mellom to hjem.

Gruppen som vi har identifisert som mest usikre, er de som har en botid mellom 2-4 år. Dette utgjør imidlertid en andelsmessig liten gruppe, 8 prosent eller om lag 1600 personer over hele perioden 1991-2004. For 5 prosent av de bosatte førstegenerasjonsinnvandrerne har vi ikke identifisert botid som kan brukes i denne analysen. For de første årene har mange fått registrert negativ botid, dvs. at ankerpersonen angivelig har kortere botid enn innvandreren. Dette kan for eksempel skyldes at vedkommende har utvandret og gjeninnvandret.

Vi har ikke i denne analysen sett på om den bosatte ankerpersonen og den innvandrede ektefellen har samme landbakgrunn. Dette må gjøres i mer grundige analyser.

Tabell 4.1. Førstegenerasjonsinnvandrere som har vært anker-person for ikke-nordisk ektefelle, etter botid. I alt og andel etter botid, for alle førstegenerasjonsinnvandrere og for enkeltland. 1991-2004

	I alt (N)	Andel med 0-1 år botid	Andel med 2-4 års botid	Andel med botid 5 år eller mer	Ikke identifisert
Totalt	18 848	33	8	53	5
<i>Herav med bakgrunn fra:</i>					
Pakistan	2 191	6	4	85	5
Tyrkia	1 438	5	6	78	12
Storbritannia	1 096	80	4	15	1
Sri Lanka	866	18	8	71	2
Tyskland	767	79	7	11	3
India	733	21	6	68	5
Serbia og Montenegro	717	30	9	49	11
Marokko	704	3	2	82	12
Vietnam	689	4	2	93	1
Iran	664	23	11	64	2
Kina	623	36	20	35	9
USA	590	85	2	12	1
Nederland	480	83	4	12	1
Irak	466	19	33	40	8
Polen	422	46	9	39	6
Frankrike	392	83	3	12	2
Bosnia-Hercegovina	381	32	5	57	6
Russland	347	62	13	18	7
Filippinene	340	20	12	65	3
Sverige	281	42	12	41	5
Ghana	246	25	20	43	12
Somalia	245	4	26	68	2
Chile	244	14	4	79	3
Danmark	221	33	11	52	4

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Store variasjoner mellom ulike landgrupper

Vi ser imidlertid klare forskjeller når vi ser nærmere på den bosatte ankerpersonens landbakgrunn. I tabellen har vi tatt med de landgruppene der vi har identifisert flere enn 200 ankerpersoner til ektefeller i perioden 1991-2004, og i figur 4.1 har vi sett på andelen ankerpersoner som har botid 0-1 år og 5 år eller mer for de samme landene i hele perioden 1991-2004. Vi ser at det er klare forskjeller mellom enkeltland. Mens vestlige land har en stor andel ankerpersoner som har kort botid, har de fleste med ikke-vestlig bakgrunn en botid på 5 år eller mer.

For bosatte førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra USA, Nederland, Frankrike, Storbritannia og Tyskland har om lag 8 av 10 av ankerpersonene en botid på 1 år eller mindre. En andel på mellom 11 og 15 prosent hadde en botid på fem år eller mer. Førstegenerasjonsinnvandrere fra Sverige og Danmark har en noe lavere andel med ankerpersoner som har kort botid, med henholdsvis 42 og 33 prosent. En noe høyere andel har en botid over 5 år, og flere har en botid på mellom 2 og 4 år i forhold til de andre vestlige landene vi har sett på her. Her er ikke innvandreren landbakgrunn identifisert, og det er ikke sikkert dette

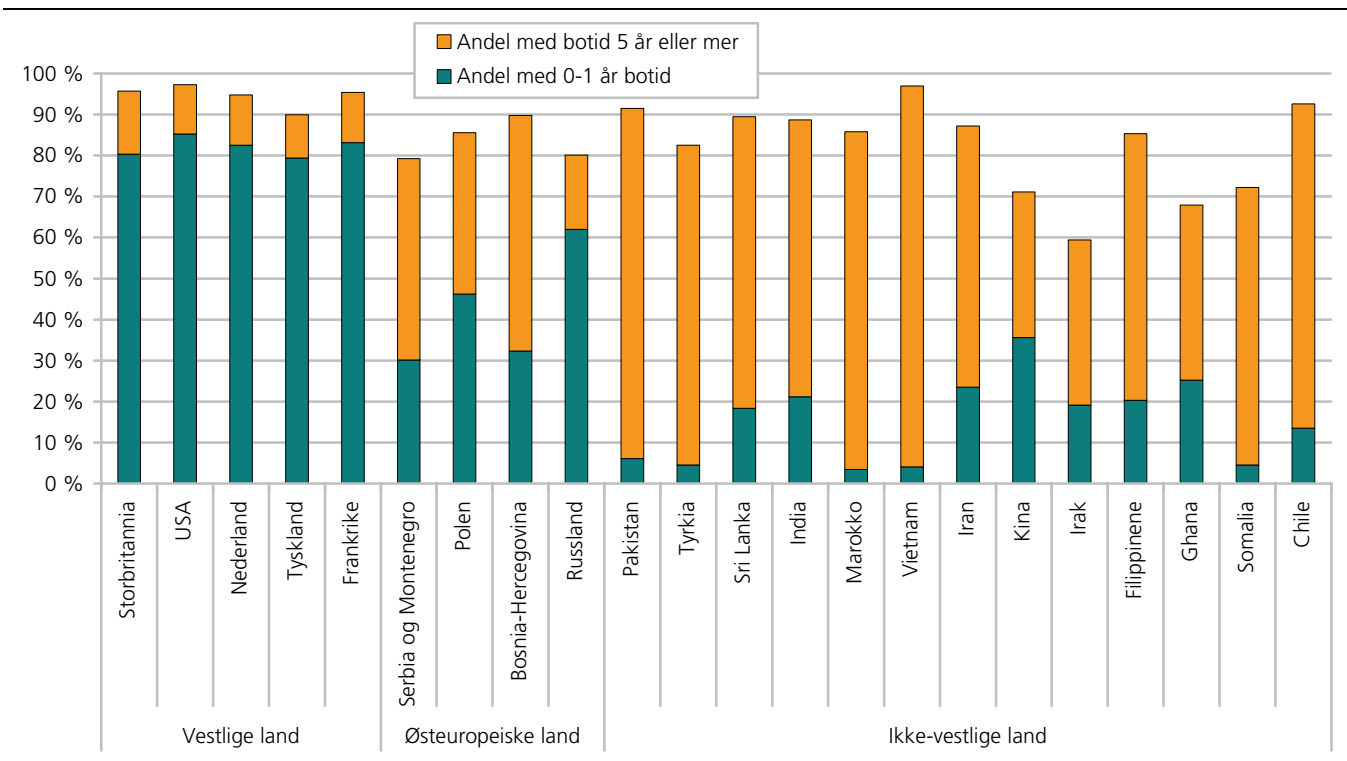
er i ankerpersonens opprinnelsesland. For de ankerpersonene med svensk eller dansk bakgrunn hadde ikke innvandreren (ektefellen) samme landbakgrunn som ankerpersonen, siden våre koblinger bare omfatter ikke-nordiske innvandrere som har kommet til en ankerperson gjennom ekteskap. Dette er m.a.o. en spesiell gruppe.

For bosatte førstegenerasjonsinnvandrere fra de ikke-vestlige landene vi har sett på her ser vi også at det er store forskjeller, men at det gjennomgående er flere som har en botid på fem år eller mer når de er ankerperson til en ektefelle. Om lag 8 av 10 av ankerpersonene som er førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Pakistan, Marokko, Tyrkia og Chile har en botid på 5 år eller mer, og 9 av 10 av ankerpersonene med bakgrunn fra Vietnam har samme botid. For disse landene er det tilsvarende få som har en botid på 1 år eller mindre når de er ankerperson for en ektefelle, mellom 3 og 6 prosent.

For førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra østeuropeiske land som Russland og Polen, ser vi igjen et annet mønster. Her hadde henholdsvis 62 og 42 prosent en botid på ett år eller mindre når de var ankerperson for en ektefelle, som er mer likt de vesteuropeiske landgruppene vi har sett på her.

Bosatte førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Irak er den gruppa som skiller seg ut med å ha størst andel som har en botid på mellom 2-4 år. Dette kan skyldes at mange som kom i 1999 fikk midlertidig oppholdstillatelse og ikke rett til familiegjenforening. Når disse etter hvert fikk bosettingstillatelse, kan de ha ventet i flere år på å få ektefellen hit til Norge. Samtidig har de fleste irakere fått opphold som flyktninger, slik at det bare er et fåtall som kommer med i denne framstillingen, siden vi ser på personer som ikke har flyktningstatus. Det samme gjelder bosatte førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Somalia og andre flyktninggrupper.

Figur 4.1. Førstegenerasjonsinnvandrere som var ankerperson til en ikke-nordisk ektefelle etter ankerpersonens botid og landbakgrunn. 1991-2004. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

4.3. Førstegenerasjonsinnvandrere som ankerpersoner i perioden 1999-2004

Vi skal nå se nærmere på førstegenerasjonsinnvandrere fra enkelte land, som var av de største gruppene av ankerpersoner i 1991-2004. For videre analyse konsentrerer vi oss bare om seksårsperioden fra 1999 til 2004, der andelen som ikke har oppgitt botid er klart lavere enn tidligere år, og andelen med ukjent

relasjon til ankerpersonen er klart synkende. Imidlertid er det en del usikkerheter knyttet til å se på enkeltland, siden det er stadig flere detaljer som må på plass. Antallene vil hele tiden være minimumsanslag.

Vi skal se nærmere på noen av de største gruppene av ankerpersoner blant førstegenerasjonsinnvandrere, noen vestlige landgrupper og noen ikke-vestlige

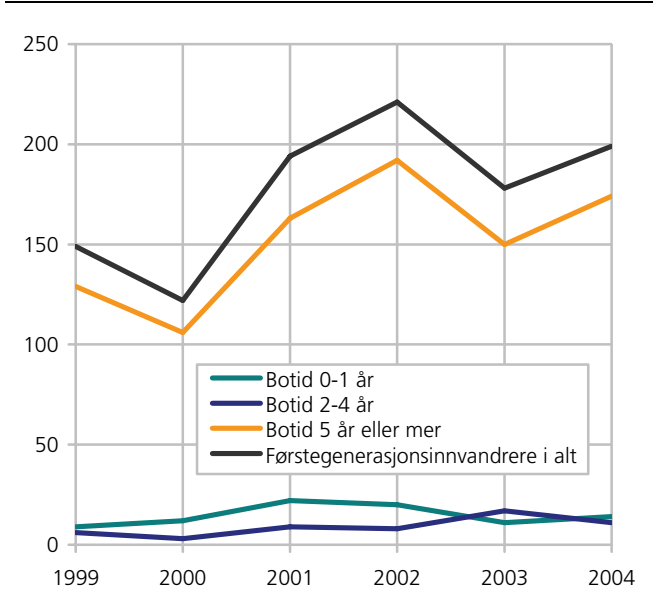
landgrupper. Vi minner om at vi i denne beskrivelsen ikke har sett på om den bosatte ankerpersonen og den innvandrede ektefellen har samme landbakgrunn.

Flest førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Pakistan var ankerpersoner

Det var flest pakistanske førstegenerasjonsinnvandrere som var ankerperson til en ektefelle i perioden 1999-2004 (om lag 1000 personer i alt), som vi skal se nærmere på her. Som det kommer fram av figur 4.2 var det klart flest førstegenerasjonsinnvandrere som var ankerpersoner og som hadde en botid på 5 år eller mer. 86 prosent av førstegenerasjonsinnvandrere som var ankerpersoner inngikk dermed trolig *familieetablering* i denne perioden. Vi bør selvfølgelig være åpne for at noen kan ha hatt ektefelle i hjemlandet lengre enn dette, slik at det er en familiejenforening heller enn etablering.

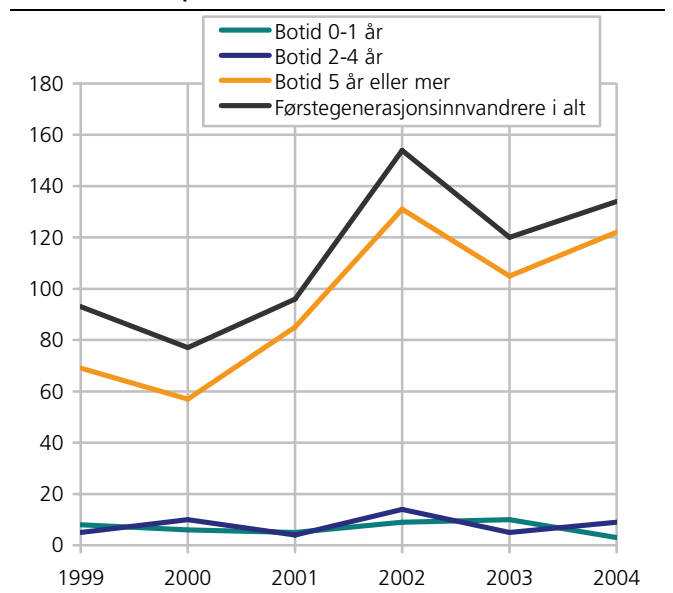
Bare 8 prosent av førstegenerasjonsinnvandrerne som var ankerpersoner til en ektefelle, hadde en botid på 1 år eller mindre. 8 prosent av førstegenerasjonsinnvandrerne som var ankerpersoner for ektefelle, hadde en botid på 1 år eller mindre, mens 5 prosent hadde en botid på 2-4 år. Disse har vi definert som en mer usikker gruppe, men representerer i alt en svært liten gruppe i antall av de som har vært ankerpersoner for en ektefelle. Det vil si at det var mellom 8 og 13 prosent av bosatte førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Pakistan som fikk *familiejenforeninger* i perioden 1999-2004

Figur 4.2. Antall førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Pakistan som var ankerperson til ektefelle, etter ankerpersonens botid. 1999-2004

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.3. Antall førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Tyrkia som var ankerperson til ektefelle, etter ankerpersonens botid. 1999-2004

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Tyrkia

Innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Tyrkia har som vi har påpekt i tidligere kapitler, enkelte likhetstrekk med den pakistanske befolkningen. Vi så imidlertid i kapittel 3 at det har vært mange ektefeller med bakgrunn fra Tyrkia (menn) som hadde en ankerperson uten innvandrerbakgrunn i perioden 1991-2004.

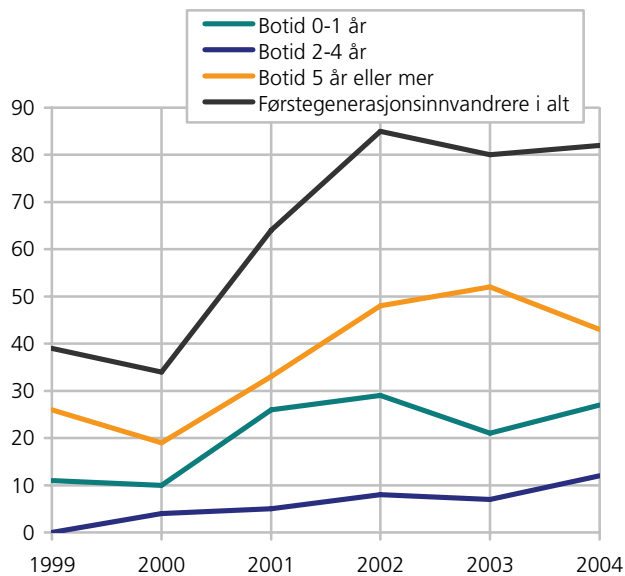
I perioden 1999-2004 var det i alt om lag 700 førstegenerasjonsinnvandrere med tyrkisk bakgrunn som var ankerpersoner til en ektefelle (se figur 4.3). I likhet med det vi så blant pakistanske ankerpersoner (førstegenerasjonsinnvandrere), var det klart flest som hadde en botid på 5 år eller mer. I alt var det 84 prosent av tyrkiske førstegenerasjonsinnvandrere som var ankerpersoner til en ektefelle, og som trolig var familieetableringer i perioden 1999-2004.

Bare 6 prosent hadde en botid på 1 år eller mindre, og kan defineres som familiejenforeninger ut fra de kriteriene vi ha laget for dette. Og bare 7 prosent hadde en botid på 2-4 år. Det vil si at tyrkiske førstegenerasjonsinnvandrere i like stor grad som pakistanske, har familieetableringer. Mellom 6 og 13 prosent av alle familieinnvandring til bosatte tyrkiske førstegenerasjonsinnvandrere i perioden 1999-2004.

Førstegenerasjonsinnvandrere fra India - flere gjenforeninger

Førstegenerasjonsinnvandrere fra India har, i likhet med de fra Pakistan og Tyrkia, kollektivt sett lang botid i Norge. Innvandringshistorisk er det også en del likhetstrekk med tidlig arbeidsinnvandring. Men det har vært noen flere ankerpersoner uten innvandrerbakgrunn for indiske innvandrere enn for eksempel for de pakistanske i perioden 1991-2004 (jmfør kapittel 3).

Figur 4.4. Antall første generasjonsinnvandrere med bakgrunn fra India som var ankerperson til ektefelle, etter ankerpersonens botid. 1999-2004

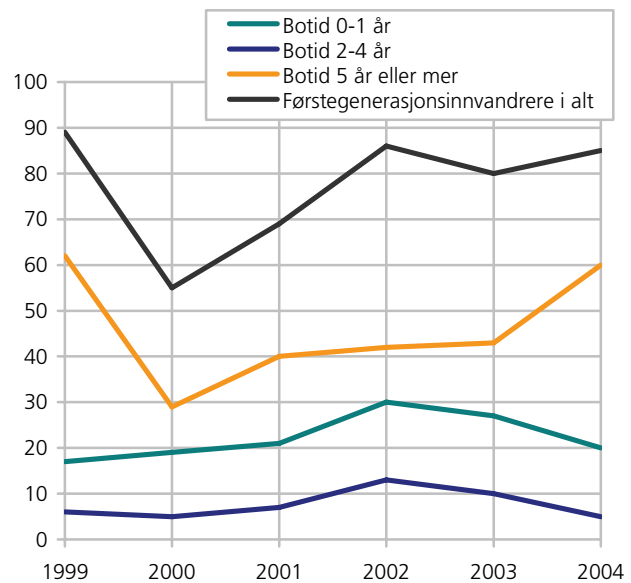
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I perioden 1999-2004 var det i alt 380 indiske første generasjonsinnvandrere som var ankerperson for en ektefelle. I figur 4.4 kommer det fram at det er noen flere som har kort botid, enn for de andre gruppene vi har sett på her. I hele perioden 1999-2006 var det 32 prosent som sannsynligvis hadde familiegjennforeninger (definert som botid på 1 år eller mindre). 58 prosent hadde en botid på 5 år eller mer, og kan defineres som *familieetableringer* på lik linje med innvandringer der ankerpersonen er uten innvandrerbakgrunn eller etterkommer. Bare 9 prosent av indiske første generasjonsinnvandrere hadde en botid på mellom 2 og 4 år, og er en mer usikker kategori. Det vil si at for mellom 32 og 41 prosent av bosatte første generasjonsinnvandrere som var ankerperson for en ektefelle, var det snakk om en familiegjennforening. Dette kan skyldes at det i større grad har vært en del som har fått opphold gjennom arbeid (og utdanning) og at disse senere har fått ektefellen til Norge.

Personer med bakgrunn fra Sri Lanka har et mønster som er likt de med bakgrunn fra India

Den srilankiske befolkningen i Norge er i all hovedsak tidligere asylsøkere, men en del har også kommet til Norge for å ta utdanning (og noen få arbeidsinnvandrere) på slutten av 1970-tallet og en tid framover. Fra 1985 kom det mange som flyktninger parallelt med de andre innvandrerne, slik at den srilankiske gruppa i Norge er en ganske sammensatt med hensyn til oppholdsgrunn. I denne sammenhengen er det familieinnvandringer til de som ikke har flyktningbakgrunn som drøftes.

Figur 4.5. Antall første generasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Sri Lanka som var ankerperson til ektefelle, etter ankerpersonens botid. 1999-2004

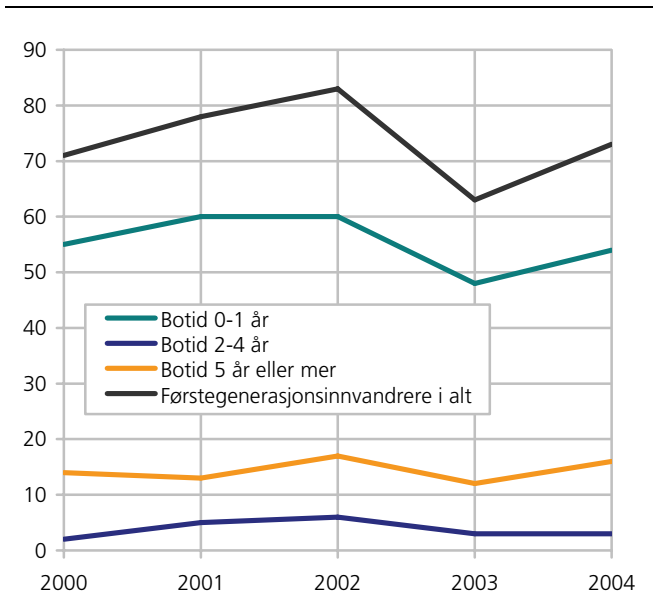
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I alt var det 470 bosatte srilankiske første generasjonsinnvandrere som var ankerperson til en ektefelle i perioden 1999-2004. 29 prosent av disse kan defineres som familiegjennforeninger (kort botid), mens 59 prosent kan defineres som familieetableringer (botid på 5 år eller mer). 10 prosent hadde en botid på 2-4 år, noe som er høyere enn for de andre gruppene vi har sett på hittil (figur 4.5). Det vil si at det var mellom 29 og 39 prosent av familieinnvandringen til bosatte første generasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Sri Lanka som var en familiegjennforening. Førstegenerasjonsinnvandrerne med bakgrunn fra Sri Lanka hadde altså i likhet med første generasjonsinnvandrere med bakgrunn fra India, flere familiegjennforeninger enn blant de med bakgrunn fra Tyrkia og Pakistan.

Flest familiegjennforeninger for første generasjonsinnvandrere med britisk bakgrunn

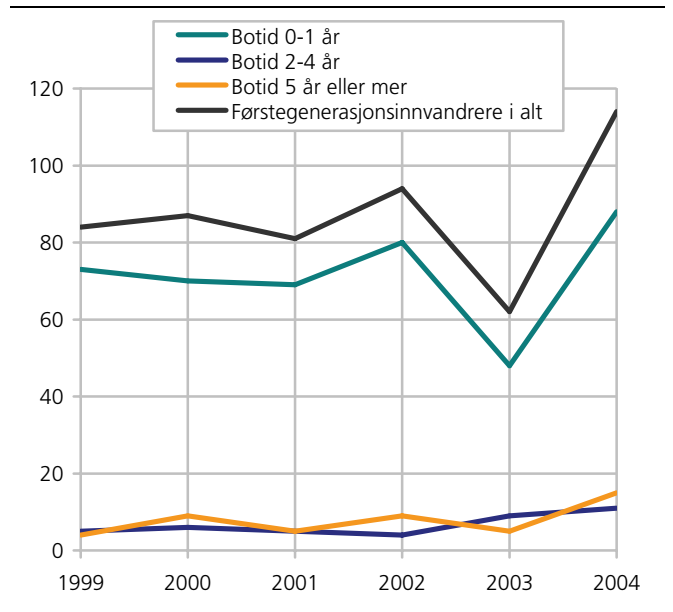
De vestlige landgruppene hadde et annet innvandringsmønster enn de ikke-vestlige gruppene vi hittil har sett på. I perioden 1999-2004 var det i alt 370 bosatte første generasjoner med bakgrunn fra Storbritannia som var ankerpersoner til en ektefelle. Hele 76 prosent av disse var trolig familiegjennforeninger (botid 1 år eller mindre), mens 19 prosent hadde en botid på 5 år eller mer. 5 prosent hadde en botid på 2-4 år. Det vil si at mellom 76 og 81 prosent av britiske første generasjonsinnvandrere som var ankerpersoner i perioden 1999-2004, trolig hadde en familiegjennforening (figur 4.6). I tabell A1 ser vi at 4 av 5 første generasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Storbritannia hadde en botid på 5 år eller mer ved inngangen til 2005.

Figur 4.6. Antall første generasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Storbritannia som var ankerperson til ektefelle, etter ankerpersonens botid. 1999-2004

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.7. Antall første generasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Tyskland som var ankerperson til ektefelle, etter ankerpersonens botid. 1999-2004

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

8 av 10 tyske første generasjonsinnvandrere ble gjenforent med ektefelle

I likhet med personer med britisk bakgrunn, hadde personer med bakgrunn fra Tyskland ofte en ankerperson uten innvandrerbakgrunn i perioden 1991-2004. Men som vi så i kapittel 3, var det en økende andel første generasjonsinnvandrere som var ankerpersoner til innvandrere fra Tyskland. I 2004 var tyske statsborgere den femte største innvandringsgruppen til Norge, og i 2005 var de den fjerde største.

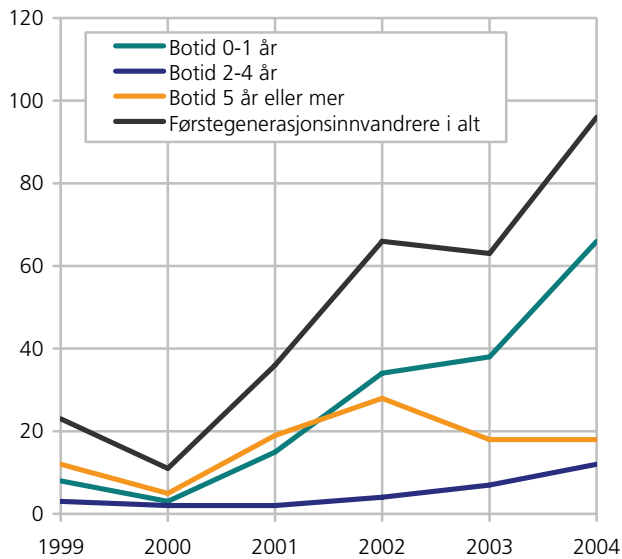
I perioden 1999-2004 var det i alt 520 bosatte første generasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Tyskland som var ankerpersoner til en ektefelle (figur 4.7). Hele 82 prosent av disse ankerpersonene hadde en botid på 1 år eller mindre, og det har vært en økning i perioden av ankerpersoner som har kort botid (fra 7 av 10 i 1999 til 9 av 10 i 2004). I hele perioden 1999-2004 var det 9 prosent av tyske første generasjonsinnvandrere som hadde familieetableringer (botid 5 år eller mer), mens 8 prosent hadde en botid på 2-4 år. Det vil si at det trolig var mellom 82 og 91 prosent av bosatte tyske første generasjonsinnvandreres familieinnvandring som var familiegjenforeninger. Tyske første generasjonsinnvandrere har, i likhet med britiske og andre vestlige grupper, en klart større andel familiegjenforeninger enn de ikke-vestlige gruppene vi har tall for.

Økning i polske første generasjonsinnvandrere som er ankerpersoner

Innvandring med bakgrunn fra Polen har vi tatt med i denne sammenhengen fordi flere og flere første generasjonsinnvandrere er ankerpersoner for personer med bakgrunn fra Polen. Riktignok er det fortsatt mange personer uten innvandrerbakgrunn som er ankerpersoner til polske innvandrere, men første generasjonsinnvandrere utgjør en stadig større andel av ankerpersonene. Bosatte første generasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Polen er en relativt liten gruppe av ankerpersoner i perioden 1999-2004. Det var bare 300 polske første generasjonsinnvandrere som var ankerpersoner, men antallet er klart økende (figur 4.8).

For 56 prosent av innvandrerne var det trolig snakk om en familiegjenforening, da ankerpersonen hadde en botid på ett år eller mindre. Andelen har familiegjenforeninger har vært økende i perioden (fra 35 prosent i 1999 til 69 prosent i 2004). I perioden 1999-2004 var det 34 prosent av første generasjonsinnvandrere som var ankerperson, som hadde en botid på 5 år eller mer. Trolig kan dette defineres som familieetableringer. Andelen er synkende for hvert år i perioden. 10 prosent hadde en botid på mellom 2 og 4 år. Det vil si at det i perioden 1999-2004 var snakk om mellom 56 og 66 prosent familiegjenforeninger for bosatte første generasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Polen.

Figur 4.8. Antall førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Polen som var ankerperson til ektefelle, etter ankerpersonens botid. 1999-2004

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I 2005 var polske statsborgere den største innvandringsgruppen til Norge, og i 2004 var det den nest største. Innvandring blant de med bakgrunn fra Polen ser ut til å ha en del likhetstrekk med de vestlige landene vi har sett på her, og i likhet med Tyskland, er det en økende andel førstegenerasjonsinnvandrere som har gjenforeninger. Dette har trolig en sammenheng med økt arbeidsinnvandring fra nye (og gamle) EØS-land. I UDIs tall for familietillatelse i første tertial i 2006, viser at personer med bakgrunn fra Polen er den største landgruppen. Vi må dermed kanskje regne med at dette er en utvikling vi også vil se framover.

4.4. Anslag over familieetablering og familiegjenforening

Vi skal gi anslag på hvor mange som har kommet gjennom familiegjenforening og familieetablering i perioden 1999-2004. Tabell 4.3 viser andel familieetableringer og familiegjenforeninger etter anker-

personens innvandrerbakgrunn og botid for denne perioden. Andelen ektefeller med ukjent relasjon til ankerpersonen utgjør en stadig mindre andel i perioden.

I hele perioden er det personer uten innvandrerbakgrunn som er den største gruppa som er ankerperson, mens førstegenerasjonsinnvandrere med en botid på 5 år eller mer den nest største gruppa som har familieetableringer. Etterkommer utgjør en liten (men økende) andel av familieetableringene. I tabellen har vi både beregnet andel med og uten de familieinnvandrede med ukjent relasjon til ankerpersonen. Andel inklusive de ukjente er i parentes, og indikerer et minimumsanslag av de som er identifisert som familieinnvandrede.

Innvandrerbefolkningens familieetableringer utgjorde 1 av 4 ekteskapsinnvandring til Norge

Etter denne beregningen av familieinnvandring gjennom ekteskap perioden 1999-2004, utgjorde *familieetableringene* til innvandrerbefolkningen om lag 23 prosent av ekteskapsinnvandringene. Nærmere 6 av 10 av ektefelleinnvandringen var *familieetableringer* til personer uten innvandrerbakgrunn. Innvandrerbefolkningens *familiegjenforeninger* utgjorde mellom 13 og 17 prosent.

Om vi ser på de absolutte tallene for denne perioden, var det i alt om lag 15 000 ikke-nordiske ektefeller som kom gjennom familieetablering til personer uten innvandrerbakgrunn. Av all innvandring fra ikke-nordiske land, tilsvarte dette 12 prosent i årene 1999-2004. Videre var det over 6 600 som var familieetableringer til personer med innvandrerbakgrunn. Dette tilsvarte 5 prosent av all ikke-nordisk innvandring i denne perioden.

I tillegg var det over 6 400 familieinnvandrede personer som vi ikke har identifisert noen relasjon mellom ankerperson på, noe som også tilsvarte om lag 5 prosent av all ikke-nordisk innvandring.

Tabell 4.3. Andel familiegjenforeninger og andel familieetableringer 1999-2004. Prosent¹

Kategori	Ankerperson	1999	2000	2001	2002	2003	2004	1999-2004	1999-2004	
		Prosent							N (N)	
Alle familieinnvandring der relasjonen er ekteskap		100 (100)	100 (100)	100 (100)	100 (100)	100 (100)	100 (100)	100(100)	27844 (34250)	
	Uten innvandrerbakgrunn	55 (40)	63 (48)	60 (49)	59 (50)	62 (51)	56 (48)	59 (48)	16475 (16475)	
	Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	3 (2)	2 (2)	3 (3)	3 (3)	4 (3)	4 (4)	3 (3)	945 (945)	
Familieetableringer	Førstegenerasjonsinnvandrere med botid 5 år eller mer	24 (17)	18 (14)	20 (16)	22 (18)	18 (15)	21 (18)	20 (17)	5667 (5667)	
	Førstegenerasjonsinnvandrere med botid 0-1 år	14 (10)	13 (10)	14 (11)	12 (11)	11 (9)	13 (11)	13 (10)	3553 (3553)	
Familiegjenforeninger	Førstegenerasjonsinnvandrere med botid 2-4 år	2 (2)	3 (2)	3 (2)	4 (3)	4 (4)	5 (4)	4 (3)	1026 (1026)	
	Førstegenerasjonsinnvandrere, ikke identifisert botid	2 (2)	1 (1)	1 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (1)	178 (178)	
Grensetilfeller										
Ukjente	Familieinnvandrede, ukjent relasjon	0 (27)	0 (22)	0 (19)	0 (14)	0 (18)	0 (15)	0 (19)	0 (6404)	

¹ De med ukjent oppholdsgrunn er ikke inkludert i disse tallene, og disse representerer en ytterligere usikkerhet. Se tabell 3.1 og tabell A2

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

4.5. Familiegjenforeninger til personer med flyktningbakgrunn

Vi har ikke i denne rapporten sett på familiegjenforeninger til personer med flyktningbakgrunn for å skille mellom familiegjenforening og familieetableringer. I henhold til regler for familiegjenforeninger har alle personer som har kommet som familieinnvandret til en person med flyktningbakgrunn også blitt regnet som flyktninger. Vi så i kapittel 2 at halvparten av ikke-vestlig innvandrere hadde flyktningbakgrunn ved inngangen til 2005.

En av fire personer med flyktningbakgrunn er familiegjenforente

Ved inngangen til 2005 var det 107 000 personer med flyktningbakgrunn som var bosatt i Norge.⁸ Av disse var 76 prosent hovedflyktninger, mens 24 prosent av familiegjenforente til en hovedflyktning. De familiegjenforente var i all hovedsak ektefeller og barn, og mange kan ha kommet samtidig.

Flyktningbefolkningen består av 60 000 menn og 47 000 kvinner. 84 prosent av mennene har kommet som hovedflyktning, mens 66 prosent av kvinnene har gjort det. Det er altså i noe større grad menn som er hovedflyktninger enn kvinner, men kanskje ikke så systematisk som man ofte tror.

Det er en overvekt av menn i alderen 20-45 år blant de med flyktningbakgrunn. Det er særlig blant flyktninger fra Irak, Iran, Afghanistan og Sri Lanka at det er flere menn enn kvinner. Kjønnforskjellene er størst i de gruppene der det er mange nyankomne flyktninger.

4 av 10 av dem med flyktningbakgrunn fra Irak er familiegjenforente

Vi skal her helt kort beskrive omfanget av familiegjenforeninger til de ulike flyktninggruppene. I tabell 4.4 ser vi at det var store forskjeller i forhold til hvor stor andel av de med flyktningbakgrunn som er familiegjenforente. Halvparten av de med flyktningbakgrunn fra Tyrkia er familiegjenforent med en hovedflyktning, og 38 prosent av de med bakgrunn fra Irak. En nesten like stor andel ser vi blant de med flyktningbakgrunn fra Sri Lanka og Vietnam, henholdsvis 36 og 35 prosent. Blant de med bakgrunn fra Chile, Kroatia, Bosnia-Hercegovina og Serbia og Montenegro er andelen som er gjenforent betydelig lavere, noe som kan skyldes at det i alle fall for de tre siste landgruppene del, var snakk om familier som flyktet.

Tabell 4.4. Personer med flyktningbakgrunn etter landbakgrunn og flyktningstatus. Per 1.1.2005. Prosent

Landbakgrunn	Personer med flyktningbakgrunn		
	I alt (N)	Hovedperson flyktning	Familie-tilknyttet til flyktning
I alt	107208	76	24
Norden	16	56	44
Vest-Europa	163	64	36
Øst-Europa	28076	91	9
Nord-Amerika og Oseania	35	69	31
Asia m/Tyrkia, Afrika, Sør-og Mellom-Amerika	78918	71	29
<i>Utvalgte land</i>			
Irak	14335	62	38
Bosnia-Hercegovina	12073	92	8
Somalia	11534	66	34
Iran	10628	86	14
Vietnam	10577	65	35
Serbia og Montenegro	7953	91	9
Sri Lanka	5733	64	36
Afghanistan	4715	75	25
Chile	4643	76	24
Russland	2504	95	5
Tyrkia	2102	48	52
Kroatia	1821	92	8
Etiopia	1815	77	23
Eritrea	1321	79	21
Pakistan	1214	68	32

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

4.6. Oppsummering

I dette kapitlet har vi etablert et registerteknisk skille mellom familieetableringer og familiegjenforeninger. For å operasjonalisere dette skillet har vi definert *familieetableringer* som innvandrede ektefeller til ankerpersoner som ikke selv har bodd i utlandet over lang tid. Dette er personer som kommer som ektefeller til personer uten innvandrerbakgrunn, etterkommere og førstegenerasjonsinnvandrere som har en botid på 5 år eller mer. Videre forstås familiegjenforeninger som innvandrede ektefeller til førstegenerasjonsinnvandrere med kort botid i Norge (1 år eller mindre). De som har en botid på mellom 2-4 år regnes for å være grensetilfeller.

Basert på denne definisjonen ser vi noen hovedtrekk: Mens ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere som var ankerpersoner til en ektefelle i perioden 1991-2004 i stor grad hadde bodd lenge i Norge, hadde vestlige ankerpersoner kort botid. Hele 8 av 10 av britiske førstegenerasjonsinnvandrere som var ankerpersoner hadde en familiegjenforening, mens 9 av 10 tyske førstegenerasjonsinnvandrere hadde det samme. For ankerpersoner (førstegenerasjonsinnvandrere) med bakgrunn fra Pakistan, var det inntil 13 prosent som hadde familiegjenforening med en ikke-bosatt ektefelle. Et lignende mønster ser vi også blant familieinnvandring til bosatte førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Tyrkia. Vi ser et noe annet mønster for familieinnvandring til andre ikke-vestlige land,

⁸ Se: <http://www.ssb.no/emner/02/01/10/flyktninger/>

der inntil 41 prosent av innvandringene til indiske førstegenerasjonsinnvandrere var en gjenforening, og inntil 39 prosent av innvandringene til srilankiske førstegenerasjonsinnvandrere.

I perioden 1999-2004 var det i alt 59 prosent av de ikke-nordiske familieinnvandringene som var familieetableringene til en ankerperson uten innvandrerbakgrunn. I samme periode var 3 prosent av familieinnvandringene etableringene til en etterkommer, mens 20 prosent var til en førstegenerasjonsinnvandrer som hadde bodd i Norge i mer enn 5 år. Innvandrerbefolkningens familieetableringer utgjorde i perioden 1999-2004 bare en av fire ekteskapsinnvandringene. I perioden 1999-2004 var det bare mellom 13 og 17 prosent av familieinnvandringene som var familiegjenforeninger, om vi følger den definisjonen vi har etablert i dette kapitlet. Familieetableringer anslås på grunnlag av dette til å utgjøre 17 prosent av all ikke-nordisk innvandring i perioden.

Vi har ikke i denne rapporten sett på om den bosatte ankerpersonen og den innvandrede ektefellen har samme landbakgrunn. Dette må gjøres i mer grundige analyser, slik at vi også får sammenstilt hvor mange av de innvandrede ektefellene etter landbakgrunn, som er familiegjenforente eller har hatt en familieetablering.

5. Sivilstand og familiemønstre

- Det er en høyere andel som er gift i innvandrerbefolkningen enn befolkningen ellers. Mens 47 prosent av alle kvinner over 18 år er gift, er 60 prosent av kvinner med innvandrerbakgrunn gift. For menn er forholdet 49 og 57 prosent.
- Inkluderer vi imidlertid samboerskap, er andelen som lever i parforhold i hele befolkningen på 60 prosent per 1.1.2005.
- Det er lavere andel i innvandrerbefolkningen som lever i samboerforhold enn i hele befolkningen. Tall fra folke- og bolig tellingen i 2001 viser at det er en større andel blant de uten innvandrerbakgrunn som er samboere (13 prosent) enn i innvandrerbefolkningen (8 prosent).
- Mens 20 prosent av de med bakgrunn fra Sverige er samboere og 11 prosent blant de med bakgrunn fra Chile, er det bare 1 prosent blant de med bakgrunn fra Pakistan og Afghanistan, og 3 prosent blant de med bakgrunn fra Tyrkia og India.
- Det er få unge som er gift, og etterkommere ser i større grad ut til å utsette giftemålet i forhold til førstegenerasjonsinnvandrere.
- Blant førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Pakistan er halvparten av kvinnene gift med 21 år, for mennene er halvparten gift når de er 24 år. For etterkommerne må vi opp i en alder på 25 år for kvinnene og 27 år for mennene for å finne en like stor andel gifte.
- En større andel av førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret i voksen alder er gift tidlig enn blant førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret før de fylte 16 år.
- Blant personer med bakgrunn fra Pakistan er det ingen som er over 60 år som ikke er registrert gift eller tidligere gift. I hele befolkningen er det er det

henholdsvis 6 og 8 prosent blant kvinner og menn som aldri har vært gifte.

I dette kapitlet skal vi se nærmere på sivilstand og familiemønstre i hele befolkningen, i innvandrerbefolkningen og for ulike grupper i innvandrerbefolkningen. Vi skal også nærmere på hva alder ved innvandring har å si for sivilstand blant førstegenerasjonsinnvandrere, og om etterkommere gifter seg senere enn førstegenerasjonsinnvandrere. Det er viktig å kartlegge sivilstands- og ekteskapsmønstre for å forstå ulike prosesser rundt familierelatert innvandring.

5.1. Høyere andel er gift i innvandrerbefolkningen sammenlignet med hele befolkningen

Tabell 5.1 viser sivilstand (andelen som er gift, skilt osv.) i hele befolkningen i Norge 18 år eller eldre. Blant kvinner over 18 år, er andelen som er gift på 47 prosent, for mennene er andelen på 49 prosent. Blant førstegenerasjonsinnvandrere 18 år eller eldre, er andelen som er gift noe høyere. For kvinner er andelen 60 prosent, og mennene 57 prosent (tabell 5.2). Andelen gifte er med andre ord høyere i innvandrerbefolkningen, og høyere for førstegenerasjonsinnvandrere enn for hele befolkningen. Andelen skilte ser ut til å være relativt lik. Her må vi imidlertid huske å ta hensyn til forskjellene i alderssammensetningene hele befolkningen og blant førstegenerasjonsinnvandrere. Det er flere unge og langt færre gamle blant innvandrerbefolkningen enn i befolkningen sett under ett. Tilsvarende er etterkommerne mye yngre enn førstegenerasjonsinnvandrerne.

Tabell 5.1. Sivilstand for personer 18 år og over, hele befolkningen 1.1.2005. Absolutte tall og prosent

Kjønn	Ugift	Gift	Enke/enkemann	Skilt	Separert	Registrert partner	Annet ¹
	Absolutte tall						
Menn	653241	844208	50579	143461	32697	1669	394
Kvinner	521714	840563	214971	179755	33626	1154	298
	Prosent						
Menn	37,8	48,9	2,9	8,3	1,9	0,1	0,0
Kvinner	29,1	46,9	12,0	10,0	1,9	0,1	0,0

¹ Separert partner, skilt partner eller gjenlevende partner.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 5.2. Sivilstand for personer 18 år og over, førstegenerasjonsinnvandrere. 1.1.2005. Absolutte tall og prosent

Kjønn	Ugift	Gift	Enke/enkemann	Skilt	Separert	Registrert partner	Annet ¹
Absolutte tall							
Menn	38199	73438	1657	10965	4620	399	110
Kvinner	28102	82757	8484	12931	5014	116	30
Prosent							
Menn	29,5	56,8	1,3	8,5	3,6	0,3	0,1
Kvinner	20,4	60,2	6,2	9,4	3,6	0,1	0,0

¹ Separert partner, skilt partner eller gjenlevende partner.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 5.3. Sivilstand for personer 18 år og over, personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre. 1.1.2005. Absolutte tall og prosent

Kjønn	Ugift	Gift	Enke/enkemann	Skilt	Separert	Registrert partner	Annet ¹
Absolutte tall							
Menn	4172	1259	10	178	64	:	:
Kvinner	3291	1626	30	242	97	:	:
Prosent							
Menn	73,4	22,1	0,2	3,1	1,1	0,0	0,0
Kvinner	62,2	30,7	0,6	4,6	1,8	0,0	0,0

¹ Separert partner, skilt partner eller gjenlevende partner

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Om vi ser på personer som er født i Norge av to utenlandsfødte foreldre (etterkommere), ser vi at andelen 18 år eller eldre er som er gift er langt lavere enn for både hele befolkningen og førstegenerasjonsinnvandrere. For kvinner er andelen på 31 prosent og for mennene er andelen på 22 prosent (tabell 5.3). Dette har selvfølgelig en sammenheng med alderssammensetningen i gruppen, etterkommerne er unge og svært få har rukket å bli 30 år eller eldre (4 prosent av etterkommerne). Dette ser vi også igjen at det er svært få som har blitt enker/enkemenn, eller har rukket å skille seg.

Flere menn enn kvinner med innvandrerbakgrunn er ugifte, slik som i befolkningen ellers. 20 prosent av kvinnene som er førstegenerasjonsinnvandrere har aldri giftet seg, mot 29 prosent av mennene med samme bakgrunn. Blant kvinner er andelen enker/enkemenn (6 prosent) noe høyere enn blant førstegenerasjonsmenn (1 prosent). Dette skyldes at det er flere eldre kvinner enn menn også i innvandrerbefolkningen. Andelen skilte er også noe høyere for kvinner enn menn med innvandrerbakgrunn. Vi skal se nærmere på skilsmisser i kapittel 9.

Ser vi på grupper inndelt etter landbakgrunn er det store variasjoner i hvor store andeler som er gift. Dette har sammenheng med alderssammensetningen i de ulike gruppene, og ulik praksis i forhold til ekteskap og samboerskap. Lie (2004) viste at det er langt færre personer med innvandrerbakgrunn som lever i samboerskap enn resten av befolkningen, men at det også er store forskjeller mellom ulike grupper av innvandrerbefolkningen. Analysen i Lie bygger på tall fra Folke- og bolig tellingen i 2001. Det er ikke kommet

til nye data om innvandrerbefolkningens samboerskap etter at Lies analyse er gjort.

Befolkningens sivilstand

I dette kapitlet bruker vi statistikk om befolkningens sivilstand. De formelle sivilstandsgruppene er: ugift (i betydningen aldri gift), gift, enke/enkemann, skilt, separert, registrert partner, separert partner, skilt partner og gjenlevende partner. De fire siste gruppene ble tatt i bruk 1. august 1993 etter innføring av lov om registrert partnerskap.

Alder for innvandring mye å si for førstegenerasjonsinnvandreres sivilstand

Tabell 5.4 og 5.5 viser sivilstand for førstegenerasjonsinnvandrere som har innvandret henholdsvis før og etter fylte 16 år. Her ser vi store forskjeller. Mens 61 prosent av mennene og 64 prosent av kvinnene som innvandret *etter* at de fylte 16 år er gift, gjelder dette en mindre andel blant de som innvandret *før* de fylte 16 år. Det er stor aldersforskjell i de to gruppene. Her er andelen 27 prosent for menn og 31 prosent for kvinner over 18 år. Dette viser tydelig at alder for innvandring har mye å si for sivilstand, og trolig også at mange innvandrere i forbindelse med ekteskapsinnngåelse.⁹

⁹ Tallene i 3.4 og 3.5 avviker fra tabell 3.2 på grunn av at det er en del førstegenerasjonsinnvandrere som har vi ikke har registrert alder ved første innvandring hos, og disse inngår ikke her. Dette gjelder 10 749 personer, der alle er over 30 år.

Tabell 5.4. Sivilstand for personer 18 og over, førstegenerasjonsinnvandrere som har innvandret når de var under 16 år. 1.1.2005. Absolutte tall og prosent

Kjønn	Ugift	Gift	Enke/enkemann	Skilt	Separert	Registrert partner	Annet ¹
	Absolutte tall						
Menn	11110	4373	44	407	260	9	4
Kvinner	8531	4416	188	620	333	4	0
	Prosent						
Menn	68,6	27,0	0,3	2,5	1,6	0,1	0,0
Kvinner	60,5	31,3	1,3	4,4	2,4	0,0	0,0

¹ Separert partner, skilt partner eller gjenlevende partner.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 5.5. Sivilstand for personer 18 og over, førstegenerasjonsinnvandrere som har innvandret når de var 16 år eller eldre. 1.1.2005. Absolutte tall og prosent

Kjønn	Ugift	Gift	Enke/enkemann	Skilt	Separert	Registrert partner	Annet ¹
	Absolutte tall						
Menn	26872	66341	1267	9924	4289	390	106
Kvinner	19306	75064	6301	11166	4608	110	30
	Prosent						
Menn	24,6	60,8	1,2	9,1	3,9	0,4	0,1
Kvinner	16,6	64,4	5,4	9,6	4,0	0,1	0,0

¹ Separert partner, skilt partner eller gjenlevende partner.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

5.2. Sivilstand sier ikke alt om samliv og familiedannelse

Å bare se på sivilstand sier ikke alt om familie- og pardannelse. Særlig ikke i Norge hvor samboerskap er svært utbredt, og samboerforhold på mange måter er sidestilt med ekteskapet, om enn ikke juridisk (se Asland 2005). Vi mangler imidlertid gode nok kilder som viser nyere tall for samboerskap for innvandrerbefolkningen. I vår sammenheng er det imidlertid svært viktig å belyse den pardannelse som reelt foregår i befolkningen gjennom samboerskap, for å gi en forståelsesramme for innvandrerbefolkningens samlivsmønstre. Her kan statistikk over *familier og husholdninger* være et supplement.

Familie og husholdsstatistikken

Statistikken er laget ut fra hvor personene var registrert bosatt 1. januar 2005 (formelt bosted). Det betyr at alle ugifte studenter som er registrert bosatt hos foreldrene, er talt opp i foreldrenes husholdning. Samboertallene omfatter bare samboere av motsatt kjønn. Se mer på www.ssb.no/emner/02/01/20/familie/.

Av landets 5,5 millioner personer 18 år og over, levde 60 prosent i et parforhold ved inngangen til 2005. Par omfatter i denne sammenheng personer som er gift, registrerte partnere eller samboere og registrert bosatt i samme bolig. Også her er det store regionale forskjeller. I Oslo levde halvparten utenfor parforhold. I nabofylket Akershus er tilsvarende tall 36 prosent, noe som er det laveste i landet. Det kan se ut som om parene i Oslo/Akershus velger å bosette seg i Akershus. Ser vi Oslo og Akershus som én region, bor 43 prosent utenfor parforhold.

Av parene er 79 prosent gift – inkludert registrerte partnere – og 21 prosent samboere. Samboerskap er et forholdsvis nytt fenomen, samtidig som mange bor sammen som samboere før de gifter seg. Derfor finnes det relativt få samboere i de høyere aldersgruppene. I alderen 18-29 år er 60 prosent av alle par samboerpar. For aldersgruppen 30-44 år er 69 prosent av alle par gift.

I tabell 5.6 sammenstilles andel samboere og gifte i hele befolkningen per og andel gifte i innvandrerbefolkningen per 1.1.2005.

Tabell 5.6. Andel samboere og gifte etter alder i hele befolkningen, andel gifte i innvandrerbefolkningen etter alder og landbakgrunn per 1.1.2005

	18-29 år	30-44 år	45-66 år	67-79 år	80 år og over
Befolkningen i alt, gifte	10,6	48,6	65,8	59,1	33,1
Befolkningen i alt, samboende	16,2	21,5	8	1,7	0,6
<i>Befolkningen i alt i par</i>	26,9	70,1	73,8	60,8	33,8
Innvandrerbefolkningen i alt, gifte	34,2	65,8	69,3	56,9	30,0
<i>Herav gifte...</i>					
Norden	10,9	44,6	59,3	56,9	30,3
Vest-Europa unntatt Tyrkia	16,5	54,7	67,7	56,9	29,2
Øst-Europa	35,1	72,6	73,7	52,7	33,3
Nord-Amerika og Oseania	33,8	69,5	71,4	58,7	25,3
Afrika	34,2	60,6	65,4	59,1	34,3
Asia med Tyrkia	42,1	76,3	78,0	60,4	36,4
Sør- og Mellom-Amerika	33,1	57,7	57,1	49,6	23,6

Kilde: Familie og husholdningsstatistikk og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Varierende innslag av samboerskap i innvandrerbefolkningen

Vi har som nevnt ikke tilsvarende tall på samboerskap blant innvandrere. Den ferskeste kilden vi har som sier noe om samboerforhold i innvandrerbefolkningen, er tall fra Folke- og bolig tellingen (FoB) 3. november 2001. Dette beskrives i Lie 2004a, se her for en mer grundig gjennomgang. I fremtiden vil Bolig-adresseregisteret kunne brukes til dette samme formålet, men foreløpig er ikke kvaliteten på dette godt nok til å brytes med på innvandrerbakgrunn.

Hovedtrekkene fra FoB2001 viste at det da var få med innvandrerbakgrunn fra afrikanske og asiatiske land som levde i samboerskap (se tabell A6). Mens 12 prosent av personer uten innvandrerbakgrunn og europeiske innvandrere levde i samboerforhold, var det bare 4 og 3 prosent for afrikanske eller asiatiske innvandrere. Blant europeiske innvandrere var samboerforhold mest vanlig for svensker (21 prosent) og dansker (13 prosent), mens det var sjeldent blant personer med bakgrunn fra Jugoslavia og Bosnia-Hercegovina (6 og 4 prosent). Det var ikke så store variasjoner blant afrikanske og asiatiske innvandrere. Blant personer med pakistansk og afghansk bakgrunn, var det under 1 prosent som levde i samboerforhold. Blant andre ikke-vestlige innvandrere finner vi en noe høyere andel. Blant personer med bakgrunn fra Gambia, Iran og Vietnam var andelen henholdsvis på 8, 5 og 4 prosent, mens 11 prosent av chilenske innvandrere var samboende.

Andelen gifte i innvandrerbefolkningen indikerer at ikke-vestlige innvandrere etablerer seg tidligere i parforhold enn personer uten innvandrerbakgrunn. Men både tall fra folke- og bolig tellingen og familie og husholdsstatistikken viser at andelen som lever i par i alt ikke avviker så mye når vi inkluderer samboerpar. Ved å også se på samboerskap, ser vi at andelen som lever i parforhold, særlig blant de yngste, jevner ut noen av de forskjellene vi kan se mellom innvandrerbefolkningen og befolkningen ellers.

Mange med innvandrerbakgrunn bor også alene

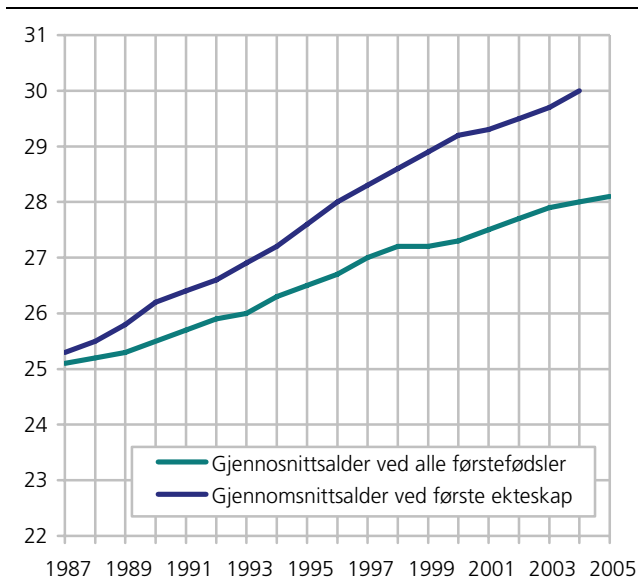
Mange innvandrere bor også alene. Det var til sammen 56 700 personer med innvandrerbakgrunn over 16 år som bodde alene da Folke og bolig tellingen 2001 ble utført (Daugstad og Henriksen 2006). Dette er like mange som det er innbyggere i Drammen. Nær 18 prosent, eller hver femte innvandrer, bodde alene. Dette viser at aleneboende utgjør en betydelig andel av innvandrerne. Det var like mange aleneboende innvandrere fra vestlige land som fra ikke-vestlige land (24 prosent), men det var langt færre vestlige innvandrere i alt enn ikke-vestlige innvandrere (15 prosent). I befolkningen i alt bodde 16 prosent alene. Det kan imidlertid være en betydelig feilkilde i befolkningen i alt, da mange ikke melder flytting ved

studier. Desidert flest personer levde i parforhold med barn boende hjemme, både i innvandrerbefolkningen og i hele befolkningen. De aller fleste innvandrere som bodde alene var førstegenerasjonsinnvandrere. De rundt 1300 etterkommerne som var registrert som aleneboende utgjorde 2,2 prosent av alle innvandrere som bodde alene. Halvparten av disse hadde bakgrunn fra europeiske land, og resten hadde ikke overraskende bakgrunn fra innvandrergrupper med lang botid i Norge, nemlig Pakistan (19 prosent av de som bor alene), Tyrkia (7,5 prosent), Marokko (7 prosent) og Vietnam (3 prosent). At vi finner så få etterkommere blant de aleneboende, har en klar sammenheng med at etterkommerne var svært unge på tidspunktet for tellingen, om vi sammenligner med førstegenerasjonsinnvandrere. Ved utgangen av 2001 var det bare 13 prosent av etterkommerne som var over 20 år, og disse hadde i hovedsak bakgrunn fra de nevnte landene. Andelen voksne etterkommere har blitt noe høyere siden den gang, men fremdeles er de svært unge.

Det var i hele befolkningen og i innvandrerbefolkningen noen flere kvinner enn menn som bodde alene, og andelsvis flere kvinner av befolkningsgruppen over 60 år både blant vestlige og ikke-vestlige innvandrere bodde alene (se mer i Daugstad og Henriksen 2006). Det er imidlertid store forskjeller mellom enkeltland. Et trekk er at de ikke-vestlige innvandrerne som er aleneboende i hovedsak er personer som har bodd kort tid i Norge, gjerne har fluktbakgrunn, og en betydelig større andel er gifte enn i befolkningen ellers.

I tabell A7 ser vi på personer 16 år og eldre som bodde alene etter kjønn, landbakgrunn og sivilstand per 3. november 2001. Det er verdt å merke seg at en høy andel aleneboende personer med innvandrerbakgrunn var gift ved tellingstidspunktet. Særlig slår dette ut for grupper som er preget av at det var mange nyankomne flyktninger på tellingstidspunktet, og dette gjelder særlig personer med bakgrunn fra Irak og Somalia. Trolig har disse personene en ektefelle tilbake i opprinnelseslandet. Men også i andre grupper der gruppen ikke er preget av flyktningbakgrunn, men tvert om er av de eldste ikke-vestlige innvandrergruppene i Norge, kan vi se at det relativt sett er mange som var gift ved tellingstidspunktet. Dette gjelder for eksempel både menn og kvinner med bakgrunn fra Pakistan, Tyrkia og Marokko. Hva dette skyldes er imidlertid usikkert, men kan skyldes at den andre ektefellen ikke var bosatt i Norge på tellingstidspunktet. Fra disse gruppene er også en relativt stor andel enker/enkemenn, noe som har en sammenheng med at de fleste aleneboende med bakgrunn fra disse landene er godt voksne. Henholdsvis 27, 24 og 20 prosent av kvinnene var over 50 år, og 19, 12 og 10 prosent av de aleneboende mennene var like gamle.

Figur 5.1. Gjennomsnittlig fødealder og gjennomsnittsalder ved første ekteskapsinngåelse. Kvinner. 1987-2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Barnefødsler

Inngåelse av ekteskap er en start av familielivet. En annen måte å se på oppstart av familie er når man i parforholdet får sitt første barn. I 2005 ble i alt 45 prosent av de førstefødte barna født av en gift mor, mens 47 prosent av mødrene var samboende. I de resterende tilfellene var kvinnen enslig. Det er altså et flertall av det førstefødte barna som ikke fødes i ekteskap, og samboerpar som får barn har økt i antall over tid (Byberg, Foss og Noack 2001). Dette innebærer at den reelle starten på familielivet for mange, og kanskje etter hvert for et flertall i hele befolkningen, ikke skjer ved ekteskapsinngåelsen, men ved fødsel av det første barnet. Enkelte gifter seg heller aldri selv om de får barn.

Figur 5.1 viser gjennomsnittlig fødealder for kvinner som får sitt første barn i perioden 1987-2005, sammenlignet med gjennomsnittsalder ved ekteskapsinngåelsen for kvinner som ikke har vært gift tidligere 1987-2004. Figuren viser at både gjennomsnittlig fødealder og giftealder er økende, men at gjennomsnittlig fødealder er lavere enn gjennomsnittlig giftealder, og at forskjellen er økende i perioden. Barnefødsler er en annen måte å se på pardannelse på, og samboerskap (som vi har sett) er en annen.

Gjennomsnittlig fødealder er ikke svært forskjellig fra hele befolkningen og kvinner med innvandrerbakgrunn. I 2003 var gjennomsnittlig fødealder på 30 år for kvinner (alle fødsler) i hele befolkningen. Dette er om lag samme aldersnivå som det er for førstegenerasjonsinnvandrerkvinner samme år. Gjennomsnittlig fødealder var lavest for førstegenerasjons innvandrerbakgrunn med tyrkiske bakgrunn (27 år) og bakgrunn fra Serbia- og Montenegro (28 år), og høyest for kvinner fra Veste-Europa og Nord-Amerika og Oseania (32 år) (Hurlen Foss, upublisert).

Lesetips: Se også Hurlen Foss 2006 for samlet fruktbarhetstall for førstegenerasjonsinnvandrerkvinner i perioden 1990-2004, og Lappegård 2000 for fruktbarhet blant innvandrerkvinner.

5.3. Få unge er gift

Ved inngangen til 2005 var det i alt 532 personer mellom 17- og 19 år som var registrert gift, 467 kvinner og 65 menn. 70 prosent av disse hadde innvandrerbakgrunn (60 prosent av mennene og 72 prosent av kvinnene). Statistikken over registrert sivilstand og alder støtter derimot ikke opp om at barneekteskap er utbredt, selv om personer selvfølgelig kan inngå ekteskap religiøst eller uten formell registrering uten at dette registreres i SSBs registre. Per 1.1.2005 var det registrert bare 4 jenter med innvandrerbakgrunn under 18 år som var gift. Alle jentene var 17 år, og ingen gutter var registrert. Det er likevel en mulighet for at noen kan ha giftet seg i utlandet, uten å ha returnert Norge og uten å ha registrert ekteskapsinngåelsen. Det er også mulig at ekteskapsinngåelsen har foregått før de fylte 18 år, da det er alder ved utgangen av året som her brukes.

Situasjonsbeskrivelse

Bildet som beskrives her er sivilstand i befolkningen per 1.1.2005. Vi beskriver mønsteret av gifte/ugifte på dette tidspunktet, for de ulike aldersgruppene. Det er ulike personer det er snakk om i de ulike aldersgruppene, og det er ikke gitt at en person som er 18 år i dag vi ha det samme mønsteret om seks år som de som er 24 år i dag.

Blant personer som er 18 og 19 år, er det en større andel som er gift blant innvandrerbefolkningen enn i hele befolkningen. For blant førstegenerasjonsinnvandrer menn er det nesten ingen som er gift når de er 18 år, mens det blant 19-åringene er 1,5 prosent som er gift. For førstegenerasjon jenter er det 3 prosent som er gift som 18 åringer og 12 prosent som 19 åringer. For etterkommerne er tallene noe lavere, for etterkommere er det ingen gifte 18 åringer, mens 1 prosent av 19-åringene er gift. For jentene med samme bakgrunn er det 2 prosent som er gift som 18-åringer og 6 prosent som 19 åringer.

I hele befolkningen var det mindre enn 0,2 prosent av menn på 18 og 19 år som var gift. Av jentene i hele befolkningen var det under 1 prosent av 18-åringene og drøye 1 prosent av 19 åringer som var gift. Inkluderer en tall for samboere blir forskjellene mellom hele befolkningen og innvandrerbefolkningen noe mindre.

Det er ikke mange som er gift før fylte 20 år i hele befolkningen, men heller ikke så stor andel i innvandrerbefolkningen. Den høyeste andelen gifte finner vi blant innvandrerkvinner fra enkelte ikke-

vestlige land. Dette gjelder først og fremst førstegenerasjons innvandrerkvinner fra Tyrkia (61 prosent), Brasil (56 prosent), Marokko (54 prosent), Thailand (51 prosent) og India (47 prosent). For etterkommerne i samme alder er andelen høyest blant kvinner med bakgrunn fra Tyrkia (36 prosent).

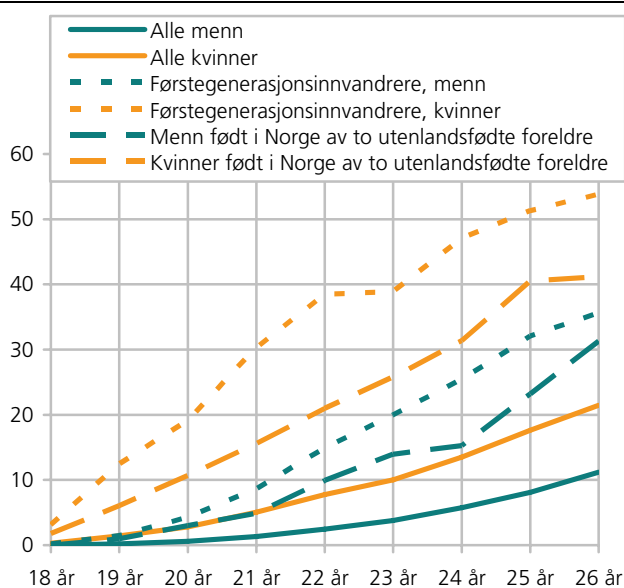
Førstegenerasjonsinnvandrere gifter seg tidligere enn etterkommerne

Figur 5.2 viser prosentandeler kvinner og menn som er gift i alderen 18-26 år, for hele befolkningen og for førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere. Igjen må vi minne om at det for hele befolkningen ikke viser reell pardannelse, siden samboerskap ikke er med.

I alle aldersgrupper og i alle gruppene, er det som ventet flere kvinner enn menn som er gift. Andelen er høyest blant førstegenerasjonsinnvandrere. For førstegenerasjonsinnvandrerkvinner som har fylt 23 år, er andelen gifte 39 prosent. For etterkommerne er andelen på 26 prosent ved samme alder. Deretter kommer førstegenerasjonsinnvandrere som er menn, der andelen gifte er 20 prosent ved 23 år. For etterkommerne er andelen 14 prosent for mennene. Dette er langt lavere enn for kvinnene, men høyere enn for hele befolkningen.

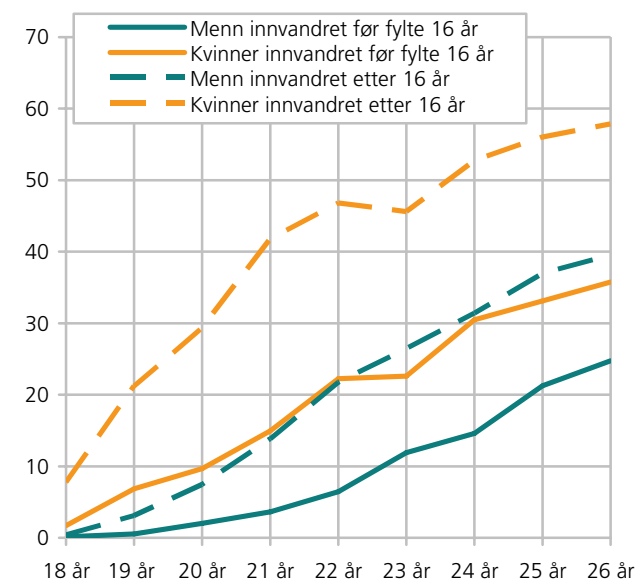
For hele befolkningen kommer ikke andelen som er gift over 10 prosent før i aldersgruppen 23 år kvinner og 26 år for menn. Først i aldersgruppen 34 år er 50 prosent av kvinnene gifte og for mennene i aldersgruppen 39 år. En stor, men ukjent del av forskjellene skyldes samboerskap (se tabell 5.6).

Figur 5.2. Sivilstand blant personer 18-26 år, etter innvandrerkategori, alder og kjønn. 1.1.2005. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 5.3. Andel gifte blant førstegenerasjonsinnvandrere 18-26 år, etter alder for første innvandring. 1.1.2005. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret før fylte 16 år gifter seg senere

Vi viste tidligere at alder ved første innvandring har mye å si for ekteskapsinngåelser. Figur 5.3. viser andelen som er gift i alderen 18-26 år, etter kjønn og alder for første innvandring. Av kvinnene som innvandret etter fylte 16 år, er andelen gifte høyest i alle aldersgrupper. Ved fylte 24 år er andelen gifte blant disse på over 50 prosent. For kvinner som innvandret før fylte 16 år, altså før eller i løpet av skolealder, er andelen gifte i samme alder på 30 prosent. Dette ligger på om lag samme nivå som for kvinnelig etterkommere på samme alder (31 prosent). Vi ser det samme mønsteret for førstegenerasjons innvandrer menn. Mens andelen som er gift ved 24 år er på over 31 prosent for de som innvandret etter fylte 16 år, er andelen gifte på samme alder for de som innvandret før fylte 16 år om lag 15 prosent. Dette er på om lag samme nivå som for menn som er etterkommere.

Store forskjeller i andelen som er gift blant unge...

Det er store forskjeller blant unge (både førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere) i alderen 18-23 år som er gift, om vi ser på landbakgrunn og innvandrerkategori (tabell 5.7). Blant unge mennesker i hele befolkningen er det få som har giftet seg. Henholdsvis 1 prosent for mennene og 5 prosent for kvinnene. Blant unge mennesker fra Sverige og Danmark som bor i Norge, er det relativt få som har inngått ekteskap (henholdsvis 1 og 2 prosent for menn, og henholdsvis 2 og 5 prosent kvinner). Derimot er samboerskap svært utbredt blant personer med svensk og dansk bakgrunn (Lie 2004a).

Ser vi på andelen gifte blant unge fra enkelte øst-europeiske land er andelen noe høyere. For menn og kvinner med polsk bakgrunn er andelen gifte i alderen 18-23 år på henholdsvis 5,5 og 12 prosent. For kvinner med bakgrunn fra Russland, er det nesten 25 prosent som er gift. For mennene med samme bakgrunn er andelen 4 prosent.

Tabell 5.7. Sivilstand etter kjønn og landbakgrunn for utvalgte land. 18-23 år. 1.1.2005. Prosent

Landbakgrunn	Kjønn	Gift	Ugift	Annen sivilstand	Personer i alt (N)
Alle 18-23 år	Menn	1,4	98,5	0,1	167563
	Kvinner	4,6	95,0	0,4	160867
Innvandrerbefolkningen 18-23 år	Menn	7,9	91,4	0,7	15171
	Kvinner	24,1	74,2	1,7	16365
Herav fra...	Menn				
	Kvinner				
Danmark	Menn	2,1	97,9	0,0	291
	Kvinner	5,0	94,7	0,2	436
Sverige	Menn	1,2	98,8	0,0	486
	Kvinner	2,2	97,5	0,3	912
Serbia og Montenegro	Menn	12,7	86,4	0,9	646
	Kvinner	37,2	60,6	2,2	637
Polen	Menn	5,5	93,9	0,6	311
	Kvinner	12,1	87,2	0,7	406
Russland	Menn	4,0	95,7	0,2	422
	Kvinner	24,8	73,6	1,6	572
Tyrkia	Menn	26,7	72,7	0,5	744
	Kvinner	53,5	43,8	2,7	819
Bosnia-Hercegovina	Menn	3,4	96,2	0,4	728
	Kvinner	15,0	84,4	0,7	742
Etiopia	Menn	6,1	93,9	0,0	181
	Kvinner	15,9	82,2	1,9	214
Marokko	Menn	7,1	91,8	1,1	282
	Kvinner	32,3	64,3	3,4	291
Somalia	Menn	10,4	89,2	0,4	1146
	Kvinner	23,8	72,8	3,4	850
Afghanistan	Menn	6,8	92,8	0,3	601
	Kvinner	36,6	63,4	0,0	238
Sri Lanka	Menn	7,7	92,3	0,0	443
	Kvinner	34,3	64,4	1,3	382
Filippinene	Menn	2,2	97,0	0,9	230
	Kvinner	32,3	65,8	1,9	371
India	Menn	9,0	89,5	1,4	277
	Kvinner	23,3	75,3	1,4	296
Irak	Menn	10,7	88,4	0,9	1220
	Kvinner	36,5	60,6	2,9	825
Iran	Menn	2,7	96,7	0,6	813
	Kvinner	18,5	79,0	2,6	780
Pakistan	Menn	12,0	87,0	1,0	1714
	Kvinner	30,3	67,6	2,2	1788
Thailand	Menn	3,1	92,6	4,3	163
	Kvinner	50,5	47,6	1,9	422
Vietnam	Menn	3,5	96,3	0,1	821
	Kvinner	19,8	79,1	1,1	879
Brasil	Menn	8,3	86,1	5,6	36
	Kvinner	55,8	40,0	4,2	95
Chile	Menn	3,4	95,1	1,6	387
	Kvinner	9,9	89,0	1,0	382

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Ser vi på andelen som er gift blant det vi definerer som ikke-vestlige land, ser vi store variasjoner. Blant førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Chile, er andelen gifte lavest blant de landene vi her ser på, med 3 prosent for menn og i underkant av 10 prosent for kvinner (tabell 5.8).

Fra andre land er det relativt mange som er gift i aldersgruppen 18-23 år. Høyest andel finner vi blant de med bakgrunn fra Tyrkia. For kvinner er andelen på 53,5 prosent og for mennene er nær 27 prosent gift. Også Serbia og Montenegro kommer relativt høyt ut for både kvinner og menn, med henholdsvis 37 og 13 prosent.

Andelen er høyere for kvinner i denne aldersgruppen. For noen grupper finner vi store forskjeller i andelen som er gift i forhold til kjønn. For eksempel er det blant unge med bakgrunn fra Brasil en andel på nær 56 prosent som er gift, mens andelen for mennene er på 8 prosent. Stor forskjell er det også blant de med bakgrunn fra Thailand der andelen gifte kvinner er over 50 prosent og mens andelen for mennene er på 3 prosent. Andelen som er gift blant unge kvinner er også langt høyere enn blant menn for personer fra Afghanistan, Sri-Lanka, Marokko, Filippinene og Russland. Fra enkelte av disse landene er det langt flere kvinner enn menn også når vi ser på absolutte tall. Siden så mange allerede er gift, kan det tyde på at mange komme nettopp i anledning av en ekteskapsinngåelse. Dette er tydeligst blant personer med bakgrunn fra Thailand og Filippinene.

...og færre unge etterkommere er gift

Om vi ser på unge i de gruppene som har flest etterkommere, er det gjennomgående andelsvis færre som er gift (se tabell A8). Personer med bakgrunn fra Tyrkia er fremdeles den gruppen der flest er gift. Både blant førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere er andelen relativt høy sammenlignet med de andre landgruppene. For kvinner i alderen 18-23 år er andelen gifte førstegenerasjonsinnvandrere på over 60 prosent og for etterkommerne er andelen på 36 prosent. For menn er andelen henholdsvis 33 prosent og 14 prosent.

Gjennomgående finner vi store forskjeller for unge førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere, og størst er forskjellene for kvinnene. For unge kvinner med bakgrunn fra Pakistan er andelen gifte i alderen 18-23 år på 47 prosent blant førstegenerasjonsinnvandrere og 16 prosent for etterkommerne. For kvinner med bakgrunn fra Marokko er andelen gifte førstegenerasjonsinnvandrere på 54 prosent, og 10 prosent blant etterkommerne. Også for personer med bakgrunn fra Sri Lanka, India og Vietnam er det svært få gifte blant etterkommerne. For menn og kvinner fra Vietnam og kvinner fra Sri Lanka er andelen lavere enn blant alle bosatt i Norge.

Tabell 5.8. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og verdensregion. 1.1.2005

Landbakgrunn	Kjønn	18-19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år +
Hele befolkningen	Menn	0	3	15	35	47	57	68
	Kvinner	1	8	27	45	54	60	67
Norden	Menn	0	3	13	36	49	56	64
	Kvinner	2	5	18	46	56	64	51
Vest-Europa unntatt Tyrkia	Menn	0	4	18	45	61	69	70
	Kvinner	2	10	30	59	68	69	50
Øst-Europa	Menn	1	14	45	67	78	77	74
	Kvinner	7	31	58	74	74	70	44
Nord-Amerika og Oseania	Menn	0	13	38	61	69	71	69
	Kvinner	4	26	55	76	76	72	40
Afrika	Menn	1	16	44	60	62	69	78
	Kvinner	5	34	59	62	59	63	42
Asia med Tyrkia	Menn	1	17	51	72	77	85	81
	Kvinner	10	45	72	80	77	74	50
Sør- og Mellom-Amerika	Menn	0	13	35	45	54	59	60
	Kvinner	5	34	56	65	62	57	42

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

5.4. Seks av ti i 40- og 50- årene er gift

Ekteskapsmønstre i forhold til gifte etter alder og landbakgrunn er relativt stabilt, og det er lite endringer siden 2001 (jamfør Lie 2004a:33). I tabell 5.8 viser vi andelen gifte i ulike aldersgrupper etter innvandrerbefolkningens landbakgrunn gruppert etter verdensregioner. Den høyeste andelen gifte finner vi i aldersgruppen 50-59 år både for kvinner og menn med henholdsvis 67 og 68 prosent. I aldersgruppen 60 år og eldre, er andelen gifte menn mye høyere enn for kvinner. Dette har en sammenheng med at kvinner lever lengre enn menn, og blant de eldste finner vi flere kvinner enn menn, og flere enker enn enkemenn. I de eldre aldersgruppene vil ikke andelen som er gift avspeile bare ekteskapsmønsteret, men også dødeligheten. For innvandrerbefolkningen er det flest gifte kvinner i 30- og 40- årene, og flest gifte menn i 50-årene. For innvandrerbefolkningen er disse tallene også sensitive for alderssammensetningen i gruppen.

Forskjellen er størst mellom innvandrerbefolkningen og befolkningen ellers blant de under 20 år, og i 20-årene. Her er det imidlertid viktig å huske på at samboerskap ikke er med i tallene, og ikke utgjør en reell sammenligning.

For de yngste aldersgruppene (18-19 år, 20-24 år og 25-29 år) har innvandrere fra Norden og Vest-Europa (unntatt Tyrkia) en andel gifte på nivå med befolkningen ellers. Innvandrere med bakgrunn fra de vi regner som ikke-vestlige land en høyere andel gifte både blant menn og kvinner i de yngste aldersgruppene. Særlig høy andel gifte i den yngste aldersgruppen er det blant kvinner med bakgrunn fra Asia med Tyrkia og Øst-Europa. I aldersgruppene 30-39 år, 40-49 og 50-59 år er det mer likt i alle gruppene. Nordiske innvandrere ligger gjennomgående lavere enn befolkningen ellers og innvandrere fra de andre verdensregionene. Dette skyldes trolig at mange er

innom Norge en periode for å jobbe, men etablerer seg ikke her. Om de etablerer seg her i Norge, så er det også i stor grad i samboerskap.

Høy andel gifte i enkelte landgrupper

Som vi tidligere har vist, er det høyest andel unge som er gift blant de med bakgrunn fra Tyrkia. I tabell A9 viser vi prosentandel som er gift etter alder og kjønn for enkelte land. Hele 26 prosent av kvinnene i alderen 18-19 år er gift. Dette er imidlertid en nedgang fra 33 prosent i 2002 (jamfør Lie 2004:34). Også blant unge med bakgrunn fra Marokko har det vært en nedgang siden 2002 i andelen unge som er gift.

Ser vi på de aldersgruppene mellom 20-24 år er andelen som er gift særlig høy blant kvinner med bakgrunn fra Tyrkia og Thailand (68 prosent), Serbia og Montenegro (52 prosent), Sri Lanka (50 prosent). For mennene med bakgrunn fra disse landene er andelen noe lavere. Ekteskapsmønstrene blant personer med bakgrunn fra Russland, Thailand og Filippinene er et annet fenomen enn de andre landene (se kapittel 6, 7 og 8). I aldersgruppene 30-39 år og 40-49 år jevner kjønnsforskjellene seg ut.

5.5. Etterkommere gifter seg senere enn førstegenerasjonsinnvandrere

Etterkommerne er fremdeles svært unge. Hele 86 prosent var under 20 år og 96 prosent var under 30 år ved inngangen til 2005. Som vist i kapittel 2 er det bare i noen landgrupper der etterkommerne har kommet i en alder der ekteskap er aktuelt.

Vi skal her se spesielt på hvor stor andel gifte det er blant personer med bakgrunn fra noen enkeltland; Pakistan, Tyrkia, Vietnam, Marokko, Sri Lanka, India og Chile, og se om det er noen forskjeller mellom førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommerne. For personer med bakgrunn fra disse landene er det

forholdsvis flere gifte i alle aldersgrupper enn det vi ser blant befolkningen ellers. Når vi skal se på personer som er gift blant etterkommerne, må vi konsentrere oss om personer som er 18-30 år. Totalt er det bare 4 prosent av etterkommerne som er 30 år eller eldre, med variasjoner etter landbakgrunn.

Etterkommere med bakgrunn fra Pakistan utsetter giftemålet

Etterkommere med pakistansk bakgrunn er den største gruppen av etterkommere, og vil dermed også få størst fokus. Per 1.1.2005 var det i alt 3524 personer som var født i Norge av to utenlandsfødte foreldre fra Pakistan, som er 18 år eller eldre. Dette er en raskt voksende gruppe. Om fem år vil gruppen etterkommere over 18 år trolig ha vokst med over 2 200 personer.

Blant etterkommere med pakistansk bakgrunn er det nå 68 personer som har rukket å bli 30 år, og bare 37 etterkommere er eldre enn 30 år. Selv om det er relativt mange etterkommere med bakgrunn fra Pakistan, er det få som allerede har giftet seg (se figur 5.4). Etterkommerne fra Pakistan, både menn og kvinner, ser ut til å gifte seg noe senere enn første-generasjon. Blant første-generasjons innvandrere med bakgrunn fra Pakistan, er halvparten av alle kvinnene gifte ved 21- år, for menn var halvparten gift ved 24 år. For etterkommerne må vi opp i en alder på 25 år for kvinnene og 27 år for mennene. Det ser altså ut til at etterkommere med bakgrunn fra Pakistan gifter seg senere enn første-generasjonsinnvandrere.

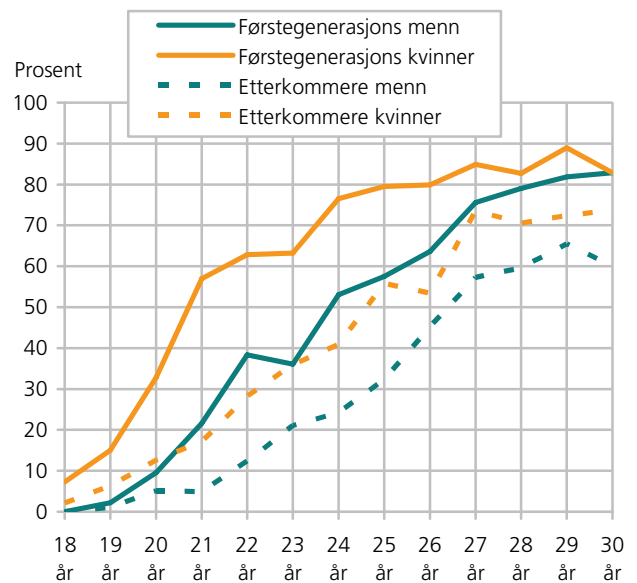
Om vi ser nærmere på første-generasjonsinnvandrere der vi har registrert innvandringsalder, ser vi at det er forskjeller mellom de som innvandret før fylte 16 år og etter fylte 16 år (figur 5.6). Om vi ser hele aldersgruppen 18-30 år under ett, er det 32 prosent av mennene og 47 prosent av kvinnene som er gifte blant de som innvandret i skolealder. Dette er noe høyere enn for etterkommerne, men lavere enn for første-generasjonsinnvandrere som innvandret fra Pakistan etter fylte 16 år. Her er andelen gifte 80 prosent for menn og 86 prosent for kvinner i alderen 18-30 år.

Ettersom de fleste etterkommerne fremdeles er unge og få har giftet seg, er det vanskelig å trekke konklusjoner om hvordan denne gruppens ekteskapsmønster kommer til å være når alle har vært gjennom vanlig alder for inngåelser av ekteskap. De som har giftet seg har gjort dette i ung alder, og vi vet ikke om deres ekteskapsmønster vil være representativt for resten av gruppen.

Figur 5.5 illustrerer alderssammensetningen i gruppen, og andelen som til nå er gift. Tabell 5.9 viser hvor stor andel som har giftet seg i ulike aldersgrupper. Gruppen 30-39 år tas med her, på tross av at det her bare er snakk om 109 etterkommere. I de eldre aldersgruppene er det ingen etterkommere. Vi ser her at det i

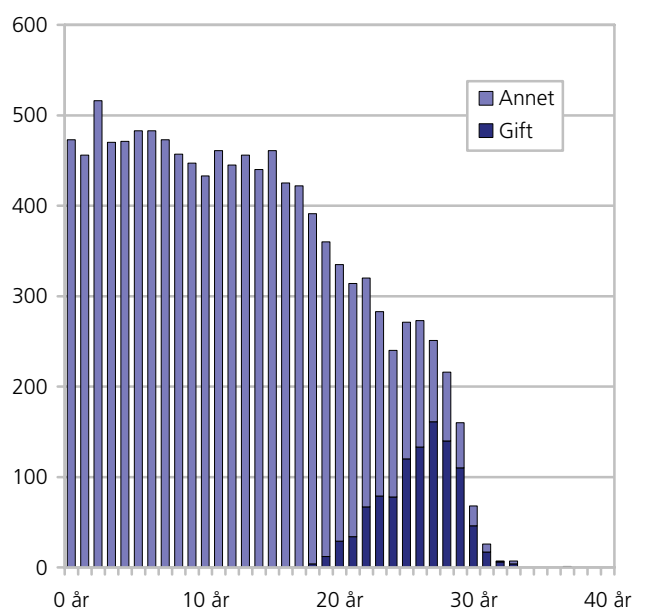
alle aldersgrupper er en større andel som er gift blant første-generasjonsinnvandrere enn etterkommerne. Det er svært få gifte i alderen 18-19 år, ingen mannlige etterkommere er gift og bare 4 prosent av kvinnelig etterkommere. I aldersgruppen 20-24 år er forskjellen henholdsvis 34 og 20 prosentpoeng for kvinner og menn, og i alderen 25-29 år er forskjellen på 19 og 20 prosentpoeng for kvinner og menn.

Figur 5.4. Andel gifte i alderen 18-30 år, blant innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Pakistan etter kjønn og innvandrerkategori. 1.1.2005. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 5.5. Personer født i Norge av to foreldre født i Pakistan, etter sivilstand og alder.1.1.2005

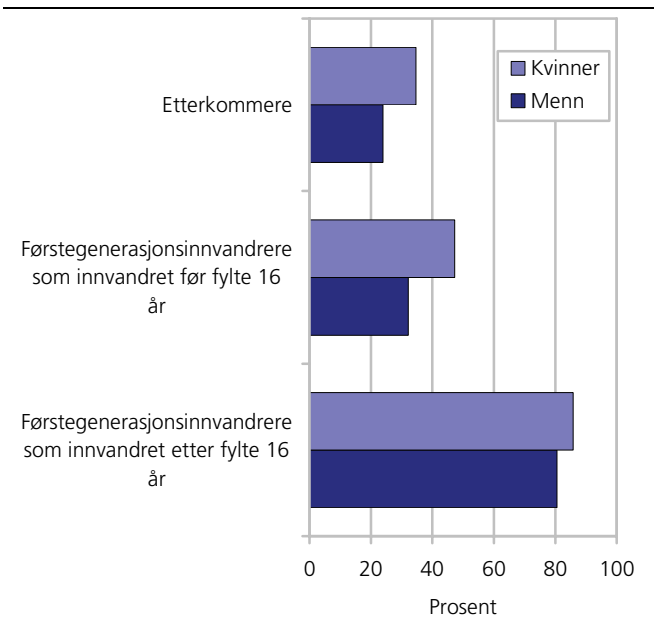
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

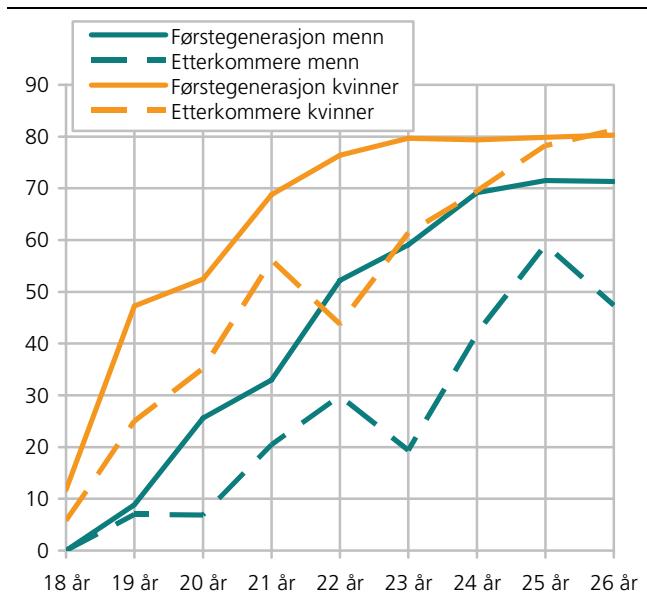
Tabell 5.9. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med bakgrunn fra Pakistan. 1.1.2005

Innvandrerkategori	Kjønn	18-19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år +
Førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn	Menn	1	33	72	85	91	95	89
	Kvinner	12	60	83	88	88	84	62
Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	Menn	0	13	51	59	..	..	..
	Kvinner	4	26	64	75	..	..	..

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 5.6. Andel registrert gifte etter kjønn og innvandrerkategori for personer med bakgrunn fra Pakistan 18-30 år. 1.1.2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 5.7. Andel gifte i alderen 18-26 år, blant innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Tyrkia etter kjønn og generasjon. 1.1.2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Etterkommerne med bakgrunn fra Tyrkia gifter seg tidligere

Vi har tidligere vist at det blant unge er størst andel med bakgrunn fra Tyrkia som er gift, i forhold til andre grupper. Dette gjelder både førstegenerasjonsinnvandrere og til dels etterkommerne, men vi ser også forskjeller i ekteskapsmønsteret her. Etterkommerne med bakgrunn fra Tyrkia er unge. Det er bare 154 personer som er mellom 25-29 år, og 18 personer som er 30 år eller eldre. Vi vil her se på gruppen mellom 18-30 år i størst grad, denne gruppen er på 730 personer i dag. I løpet av de neste fem årene vil gruppen etterkommere med bakgrunn fra Tyrkia 18 år eller eldre fordobles. Figur 5.8 illustrerer gruppen av etterkommerne, og viser at de aller fleste ikke er i en alder dr giftemål er aktuelt.

For førstegenerasjonsinnvandrere er over 50 prosent av kvinnene gift ved 20 år, og mennene ved 22 år. For etterkommerne er halvparten av kvinnene og mennene gifte ved henholdsvis 21 og 25 år. I figur 5.7 sammenlignes andelen gifte etterkommere og førstegenerasjonsinnvandrere etter kjønn og alder. Her ser vi at det er store sprang i andelen for etterkommerne, noe som skyldes at det er få personer det er snakk om, og som får store tilfeldige variasjoner.

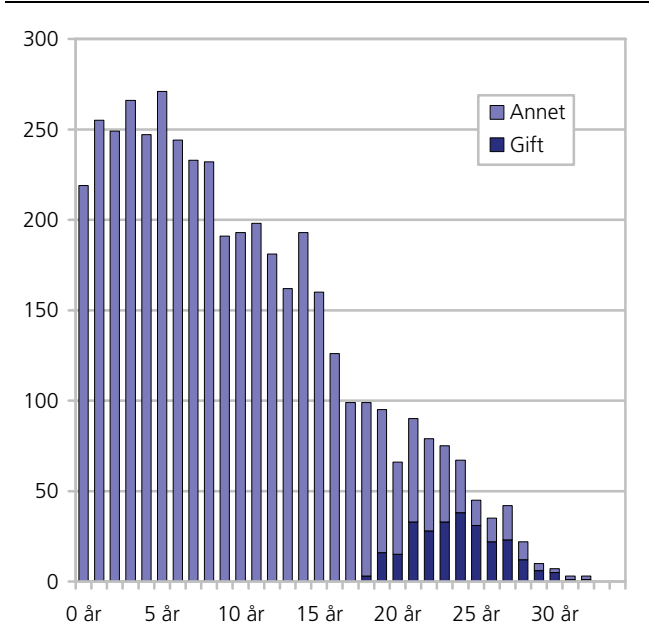
I figur 5.9 viser vi andelen som er gift i alderen 18-30 år, i forhold til om personene er etterkommer, og førstegenerasjonsinnvandrere som kom til Norge før eller etter fylte 16 år. Som hos de pakistanske førstegenerasjonsinnvandrerne som innvandret før fylte 16 år, ser det også ut til at de som innvandret i ung alder fra Tyrkia gifter seg senere enn de som innvandret etter skolealder. For de som innvandret før skolealder er andelen gifte kvinner og menn i alderen 18-30 år henholdsvis på 59 og 42 prosent, mens andelen er på henholdsvis 83 (kvinner) og 73 (menn) prosent for de som innvandret etter fylte 16 år. Blant etterkommerne er andelen i samme aldersgruppe på 47 prosent for kvinnene og 26 prosent for mennene. Det er altså en lavere andel unge etterkommere som er gift enn førstegenerasjonsinnvandrere, uansett alder ved innvandring.

I alderen 18-19 år er det blant førstegenerasjon henholdsvis 4 prosent gifte menn og 35 prosent gifte kvinner. Henholdsvis 3 og 15 prosent av etterkommerne er gifte (tabell 5.10). I alderen 20-24 år er forskjellen mellom generasjonene på henholdsvis 19 og 27 prosentpoeng for kvinner og menn, og i aldersgruppen 25-29 år er forskjellen på 9 (kvinner) og 20 (menn) prosentpoeng. Igjen er det viktig å minne om at det ikke er vanskelig å forutsi når de som ikke har giftet seg vil gjøre det på grunnlag av de som allerede

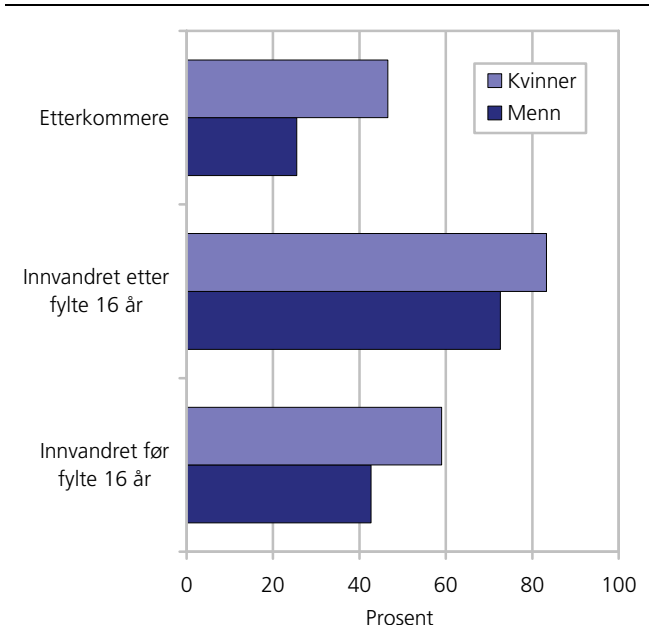
har giftet seg. I alle aldersgrupper ser vi at det er færre blant etterkommerne enn førstegenerasjon som har giftet seg, noe som tyder på at etterkommere utsetter giftemål.

Figur 5.8. Personer født i Norge av to foreldre født i Tyrkia, etter sivilstand og alder. 1.1.2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 5.9. Andel registrert gifte etter kjønn og innvandrerkategori for personer med bakgrunn fra Tyrkia 18-30 år. 1.1.2005

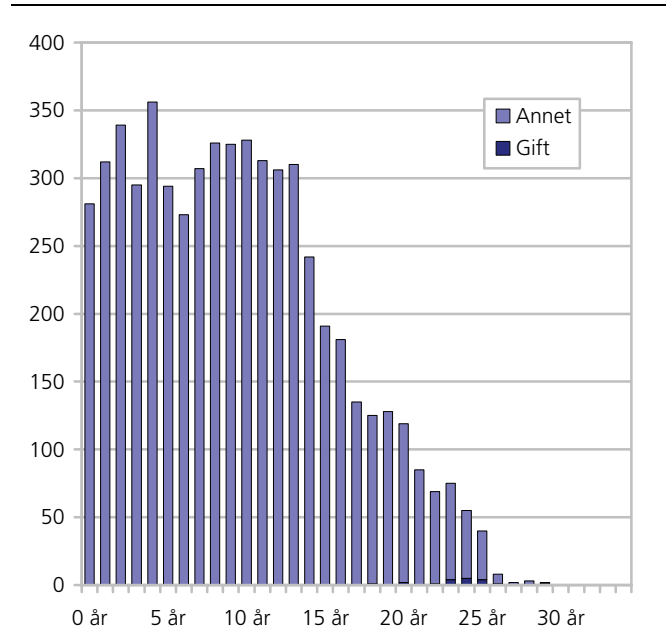
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Nesten ingen etterkommere med bakgrunn fra Vietnam er gift

Etterkommere med bakgrunn fra Vietnam utgjør en relativt stor gruppe. Over 700 personer er mellom 18 og 30 år. Dette er en raskt økende gruppe, og om fem år vil det være over 2 000 etterkommere med bakgrunn fra Vietnam som er 18 år eller eldre. Svært få etterkommere med bakgrunn fra Vietnam er gift (figur 5.10).

Blant etterkommerne var det svært få som hadde giftet seg per 1.1.2005. Tabell 5.12 viser andelen som er gift blant førstegenerasjonsinnvandrere fra Vietnam og etterkommerne. Vi ser av tabell 5.11 at andelen som er gift blant etterkommerne er lavere enn blant førstegenerasjonsinnvandrere, og til dels lavere enn gjennomsnittet for befolkningen i Norge. Om vi ser nærmere på førstegenerasjonsinnvandrere etter alder for innvandring for de dette er kjent, ser vi at det er forskjell på andelen gifte for de som har innvandret før eller etter fylte 16 år. Som det framgår av figur 5.11 er andelen som er gift i alderen 18-30 langt større for de som innvandret etter fylte 16 år enn for de som innvandret tidligere. For kvinner som innvandret før fylte 16 år er andelen som er gift på 26 prosent, for mennene er andelen 19 prosent. For de som innvandret etter fylte 16 år er andelen på henholdsvis 76 prosent for kvinnene og 58 for mennene.

Figur 5.10. Personer født i Norge av to foreldre født i Vietnam, etter sivilstand og alder. 1.1.2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 5.10. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med bakgrunn fra Tyrkia. 1.1.2005

Innvandrerkategori	Kjønn	18-19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år +
Førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn	Menn	4	51	73	76	76	84	87
	Kvinner	35	73	81	81	80	81	58
Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	Menn	3	24	51	..	..	..	..
	Kvinner	15	54	72	..	..	..	..

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 5.11. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med bakgrunn fra Vietnam. 1.1.2005

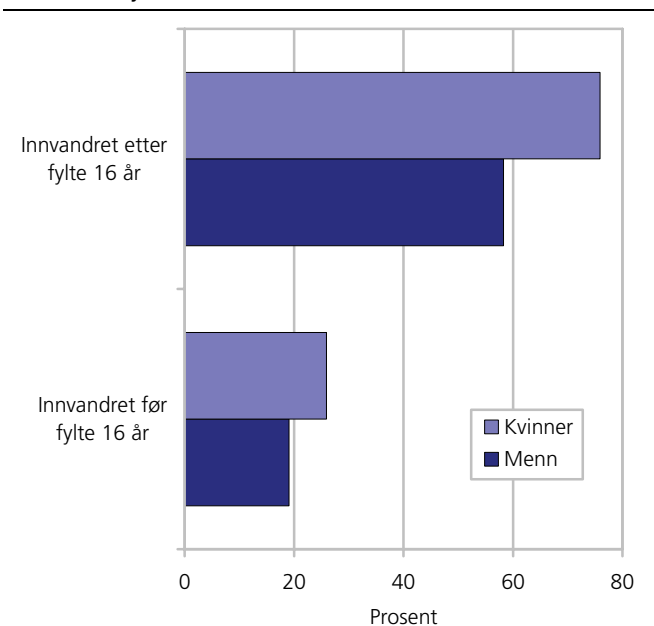
Innvandrerkategori	Kjønn	18-19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år +
Førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn	Menn	0	9	34	60	72	79	81
	Kvinner	5	39	55	67	70	70	49
Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	Menn	0	3	0	..	..	..	..
	Kvinner	1	3	21	..	..	..	..

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

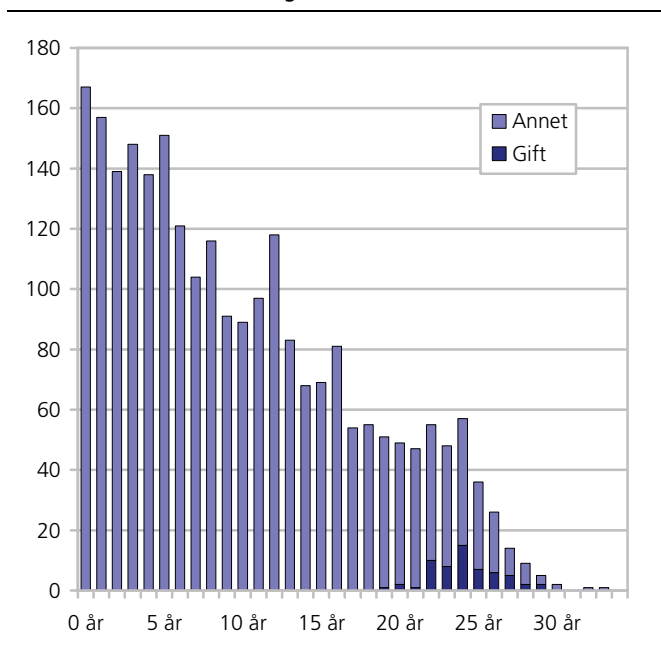
Tabell 5.12. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med bakgrunn fra Marokko. 1.1.2005

Innvandrerkategori	Kjønn	18-19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år +
Førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn	Menn	0	19	48	62	70	80	93
	Kvinner	29	66	80	77	75	84	45
Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	Menn	0	9	9	..	..	..	..
	Kvinner	2	20	41	..	..	..	..

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 5.11. Andel gifte førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Vietnam etter alder ved innvandring og kjønn. 18-30 år 1.1.2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 5.12. Personer født i Norge av to foreldre født i Marokko, etter sivilstand og alder. 1.1.2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Få etterkommere med bakgrunn fra med bakgrunn fra Marokko er gift

Det er også få etterkommere i en alder der ekteskap er aktuelt blant de med bakgrunn fra Marokko. Fremdeles er det bare 19 prosent (450 personer) av etterkommerne 18 år eller eldre, og 13 prosent av disse er gift (figur 5.12). Også dette er en raskt voksende gruppe. Om fem år vil det være om lag 700 etterkommere over 18 år.

Sammenligner vi andelen som er gift blant førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere med bakgrunn fra Marokko, ser vi at det er en tydelig forskjell i hvor mange som er gift i ung alder (tabell 5.12). I aldersgruppen 25-29 år er det bare 55 personer blant etterkommerne.

Etterkommere med bakgrunn fra India gifter seg senere enn førstegenerasjon

Blant etterkommerne med bakgrunn fra India er det noen flere, 640 personer som er over 18 år. Dette utgjør om lag 27 prosent av etterkommerne, og av disse er 22 prosent gift. Som vi kan se av figur 5.13 er også dette en rask voksende gruppe, og gruppen vil øke til nærmere 1 100 personer i løpet av de neste fem årene.

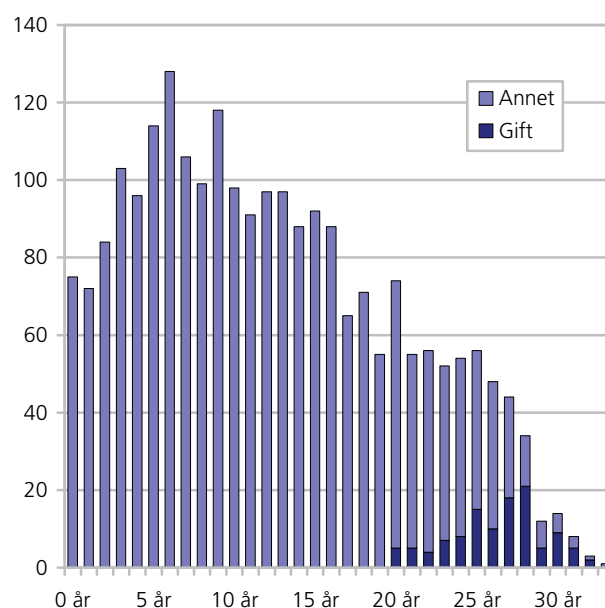
Som vi ser av tabell 5.13 er det store forskjeller mellom generasjonene i andelen som er gift i de ulike aldersgruppene. Det er ingen etterkommere som er gift i den yngste aldersgruppen, og i alderen 20-24 år er forskjellene på henholdsvis 43 og 21 prosentpoeng for kvinner og menn mellom førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere. Det samme ser vi i alderen 25-29 år, der forskjellen er på henholdsvis 42 (kvinner) og 24 (menn) prosentpoeng. Her er det imidlertid like stor andel gifte kvinner og menn blant etterkommerne.

Få i giftealder blant etterkommere med srilankiske foreldre

Når vi ser på innvandrere med bakgrunn fra Sri Lanka blir det vanskelig å sammenligne mellom førstegenerasjon og etterkommere. Som figur 5.14 viser, er det få som er over 18 år. Gruppen over 18 år utgjør bare 2,5 prosent av alle etterkommerne, eller om lag 100 personer. De neste 5 årene vil gruppen mer enn firedobles.

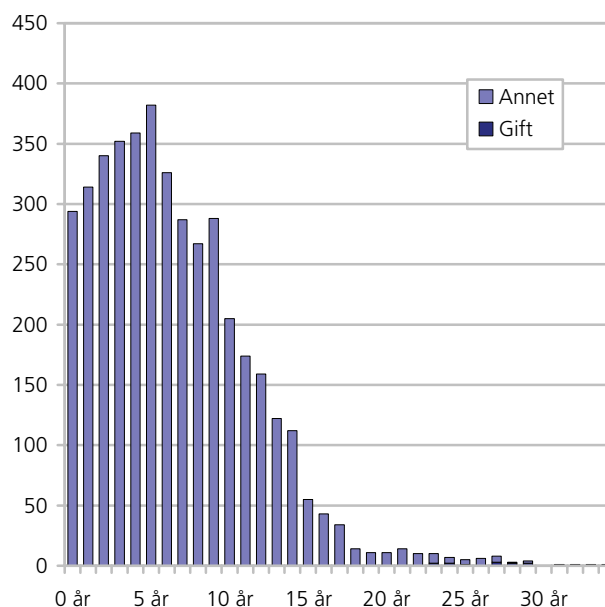
Om vi ser nærmere på førstegenerasjonsinnvandrere for de vi kjenner alder ved innvandring hos, ser vi imidlertid store forskjeller for de som innvandret før eller i løpet av skolealder og de som innvandret etter fylte 16 år. For de som innvandret før fylte 16 år er andelen gifte i alderen 18-30 år på 17 prosent for mennene og 35 prosent for kvinnene (figur 5.15). For kvinnene som innvandret etter fylte 16 år er andelen gifte i samme aldersgruppe på hele 84 prosent og for mennene på 42 prosent. Tendensen er altså at de som har hatt sin oppvekst i Norge og hele eller deler av skolegangen her, si større grad ser ut til å vente med å gifte seg, noe som vi har sett også for de andre gruppene vi har sett på her.

Figur 5.13. Personer født i Norge av to foreldre født i India, etter sivilstand og alder. 1.1.2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 5.14. Personer født i Norge av to foreldre født i Sri Lanka, etter sivilstand og alder. 1.1.2005

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Befolkningsstatistikk.

Tabell 5.13. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med bakgrunn fra India 1.1.2005

Innvandrerkategori	Kjønn	18-19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år +
Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	Menn	0	27	59	80	84	88	80
	Kvinner	22	57	78	84	85	81	44
Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	Menn	0	6	35	..	..	..	..
	Kvinner	0	14	36	..	..	..	..

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 5.14. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med bakgrunn fra Sri Lanka. 1.1.2005

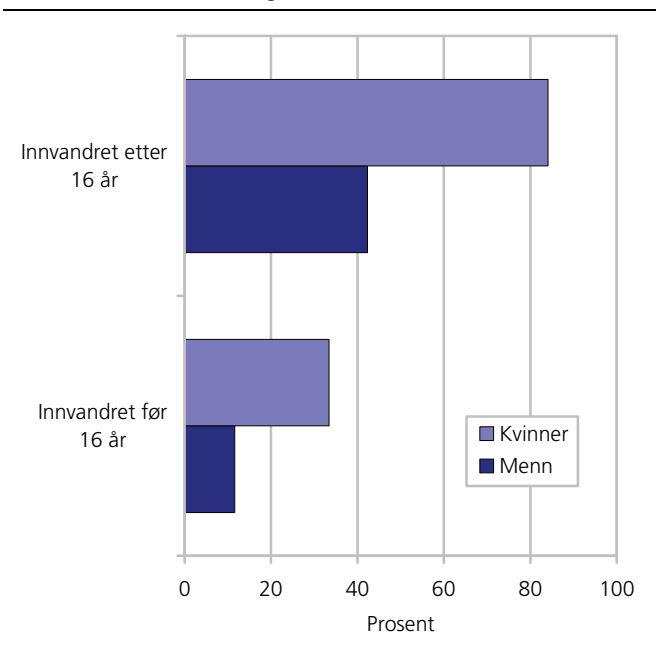
Innvandrerkategori	Kjønn	18-19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år +
Førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn	Menn	1	13	54	84	89	90	76
	Kvinner	12	52	85	93	89	77	35
Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	Menn	0	3	7	..	..	..	..
	Kvinner	0	13	58	..	..	..	..

Kilde: Statistisk sentralbyrå, Befolkningsstatistikk.

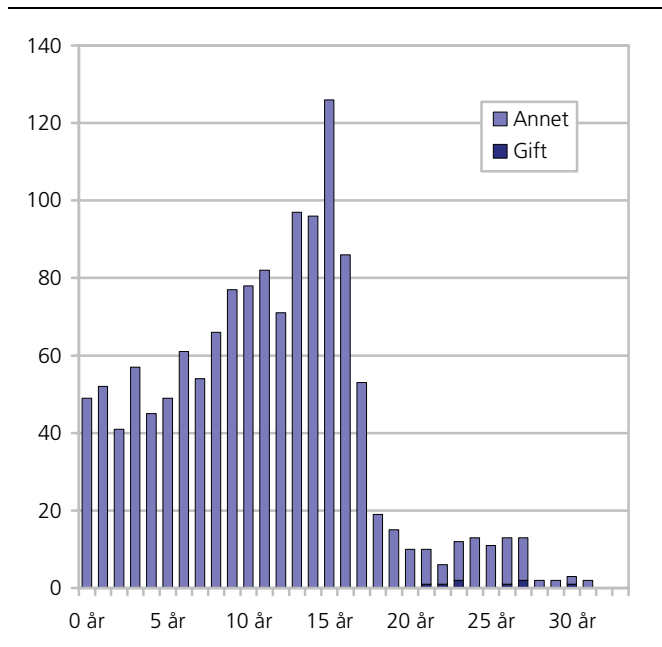
Tabell 5.15. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og innvandrerkategori, blant personer med bakgrunn fra Chile. 1.1.2005

Innvandrerkategori	Kjønn	18-19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år +
Førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn	Menn	0	9	27	41	55	61	65
	Kvinner	3	17	34	52	61	57	41
Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	Menn	0	3	12	..	..	..	..
	Kvinner	0	14	0	..	..	..	..

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 5.15. Andel gifte førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Sri Lanka 18-30 år, etter kjønn og alder ved innvandring. 1.1.2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 5.16. Personer født i Norge av to foreldre født i Chile, etter sivilstand og alder. 1.1.2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Liten forskjell mellom chilenske etterkommere og førstegenerasjonsinnvandrere

Etterkommerne med bakgrunn fra Chile utgjør ingen stor gruppe, og det er også her vanskelig å sammenligne med førstegenerasjonsinnvandrerne. Om lag 10 prosent av etterkommerne er 18 år eller eldre, eller 130 personer. Bare 7 prosent av disse er gift. I løpet av fem år vil gruppen over 18 år mer enn femdobles. I aldersgruppen 18-19 år er det ingen av etterkommerne med chilensk bakgrunn som er gift, og blant førstegenerasjon er nivået på linje med befolkningen ellers. Også i aldersgruppene 20-24 år og 25-29 år er det få som har giftet seg, og det er ikke mulig å trekke konklusjoner siden det er så få personer i hver aldersgruppe.

5.6. Er det mange som aldri har vært gift?

Vi har hittil fokusert på hvor stor andel som er gifte i de ulike aldersgruppene. I tabell A10 ser hvor mange som aldri har vært gift eller registrert partner. Det er mest relevant å se på de eldste aldersgruppene. I aldersgruppene '50-59 år' og '60 år eller eldre' er det i hele befolkningen henholdsvis 7 og 6 prosent av kvinnene og 12 og 8 prosent av mennene som aldri har vært gift. Det er altså flere menn som aldri har vært gift i de eldste aldersgruppene. I de yngre aldersgruppene vil samboerskap forstyrre bildet langt mer enn i de eldste aldersgruppene.

I aldersgruppene over 40 år er det særlig de med bakgrunn fra Sverige og Danmark som skiller seg ut med en høy andel som aldri har vært registrert gift/partner. For alle innvandrergrupper er det

imidlertid en del usikkerhetsmomenter knyttet til at de kan ha vært registrert gift og skilt i sitt opprinnelsesland, uten at dette er registrert i SSBs registre.

For innvandrerbefolkningen sett under ett, er det en lavere andel som aldri har vært gift i alle aldersgrupper, også blant de eldste sett i forhold til hele befolkningen. I noen av landgruppene er andelen som aldri har vært gift i aldersgruppene 40 år eller eldre svært lav, og vi ser at det for mange av landgruppene er en stor samvariasjon mellom menn og kvinner med samme landbakgrunn.

Av førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Pakistan er det ingen menn 60 år eller eldre som ikke har vært gift (nær 700 personer). Av kvinner med bakgrunn fra Pakistan er det ingen over 40 år som aldri har vært gift (over 2 800 kvinner). Vi ser at det samme er tilfelle for innvandrere med bakgrunn fra Marokko, Serbia og Montenegro, India, Sri Lanka og Tyrkia, der det er en svært lav andel som aldri har vært gift/partner, og det er stor samvariasjon mellom kvinner og menn med samme landbakgrunn.

Gjennomgående er det en noe større andel menn enn kvinner som aldri har vært registrert gift/partner i de eldste aldersgruppene. Dette har en sammenheng med befolkningssammensetningen i de enkelte gruppene (se kapittel 2). Det er også få personer som har rukket å bli over 60 år, siden særlig den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen er yngre enn befolkningen ellers.

For nesten samtlige av de eldste aldersgruppene i innvandrerbefolkningen, er andelen som aldri har vært gift lavere enn for befolkningen ellers. Unntakene er som nevnt svensker og dansker, der andelen som aldri har vært registrert gifte eller i partnerskap er høyere både for menn og kvinner i de eldste aldersgruppene. Menn med bakgrunn fra Thailand har også høyere andel som aldri har vært gift, men det er bare 13 personer som er 50 år eller eldre. Her er andelen kvinner i de eldste aldersgruppene, som aldri har vært gift svært lav.

5.8. Oppsummering

Det er flere som er gift i innvandrerbefolkningen enn i befolkningen ellers, uavhengig av alder og kjønn. Mens 47 prosent av alle kvinner over 18 år er gift, er 60 prosent av kvinner med innvandrerbakgrunn gift. For menn er forholdet 49 og 57 prosent. Dette viser at det er mer vanlig å være gift blant personer i innvandrerbefolkningen enn i befolkningen ellers uavhengig av alder. I alle aldersgrupper er det mer vanlig å være gift, men de største forskjellene ser vi i aldersgruppene under 40 år, og større forskjeller jo lavere alder.

Samboerskap er imidlertid en viktig del av samlivsformen som vi ikke får fanget opp her. I befolkningen uten innvandrerbakgrunn er det langt mer vanlig å være samboere enn i innvandrerbefolkningen, og særlig er dette vanlig i de yngste aldersgruppene. Inkluderer vi samboerskap i denne sammenligningen, er andelen som lever i parforhold i hele befolkningen på 60 prosent. Det er lavere andel i innvandrerbefolkningen som lever i samboerforhold enn i hele befolkningen. Tall fra folke- og boligtellingsen i 2001 viser at det er en større andel blant de med innvandrerbakgrunn som er samboere (13 prosent) enn i innvandrerbefolkningen (8 prosent). Mens 20 prosent av de med bakgrunn fra Sverige er samboere og 11 prosent blant de med bakgrunn fra Chile, er det bare 1 prosent blant de med bakgrunn fra Pakistan og Afghanistan, og 3 prosent blant de med bakgrunn fra Tyrkia og India.

Det er få unge som er gift både i innvandrerbefolkningen og i befolkningen ellers. Det var ingen under 18 år i innvandrerbefolkningen som var registrert gift per 1.1.2005. Det er også få som er gifte i alderen 18-19 år, men noen grupper skiller seg ut. Det er en betydelig andel kvinner med bakgrunn fra Tyrkia, Serbia og Montenegro, Marokko og Thailand som er gift (13-26 prosent) i denne aldersgruppen. Tyrkia skiller seg mest ut, også ved sin størrelse.

Etterkommere ser i større grad ut til å utsette giftemålet i forhold til førstegenerasjonsinnvandrere. Blant førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Pakistan er halvparten av kvinnene gift med 21 år, for mennene er halvparten gift når de er 24 år. For etterkommerne må vi opp i en alder på 25 år for kvinnene og 27 år for mennene for å finne en like stor andel gifte. Blant etterkommerne ser vi altså tydelig at de venter med å gifte seg i forhold til førstegenerasjonsinnvandrere med samme bakgrunn. Etterkommerne er imidlertid ennå svært unge, og det er stort sett bare blant pakistanere, tyrkere og vietnamesere gruppen har blitt av særlig størrelse. Her ser vi at det er varierende innslag av gifte. Mens det nær sagt er ingen gifte etterkommere med vietnamesisk bakgrunn, er det betydelig flere blant tyrkiske etterkommere.

Også alder for innvandring ser ut til å påvirke når man gifter seg. Blant førstegenerasjonsinnvandrere er innslaget gifte langt høyere blant de som innvandret etter fylte 16 år enn de som innvandret i skolealder. Dette har en sammenheng med at mange som innvandrer i voksen alder kommer til Norge gjennom familieetablering. For innvandrerbefolkningen sett under ett, så ser vi at de som innvandrer i skolealder (under 16 år) gifter seg senere enn de som innvandret i voksen alder, men tidligere enn etterkommerne. Blant for eksempel tyrkiske førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret før fylte 16 år, er andelen som er gift i alderen 18-30 år på 59 og 42 prosent for kvinner og

menn. For de som innvandret etter fylte 16 år er andelene i samme aldersgruppe på 83 og 73 prosent.

Det er i enkelte innvandrergupper få som aldri har vært gift. Blant personer med bakgrunn fra Pakistan er det ingen som er over 60 år som ikke er registrert gift eller tidligere gift (skilt eller enke/enkemann). I hele befolkningen er det er det henholdsvis 6 og 8 prosent blant kvinner og menn som aldri har vært gift.

6. Hvor mange bestående ekteskap er det?

- Per 1.1.2005 var det registrert om lag 844 000 registrerte ekteskap i Norge, og dermed i underkant av 1,7 millioner gifte kvinner og menn.
- Av de bestående ekteskapene per 1.1.2005 var det 87 prosent av ekteskapene som var mellom to personer uten innvandrerbakgrunn, 8 prosent som involverte en person uten innvandrerbakgrunn og en person med innvandrerbakgrunn, mens 6 prosent - eller 52 000 bestående ekteskap - var mellom to personer med innvandrerbakgrunn.
- Menn og kvinner uten innvandrerbakgrunn er i stor grad endogame. Henholdsvis 95 av mennene og 97 prosent av kvinnene var gift med en person med samme landbakgrunn som dem selv.
- Mens eksogame kvinner uten innvandrerbakgrunn i stor grad er gift med vestlige innvandrere, er eksogame menn med samme bakgrunn gift med kvinner med bakgrunn fra et asiatisk eller østeuropeisk land.
- Fra 1990 har det vært en betydelig økning i ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner med innvandrerbakgrunn, og økningen skyldes stort sett en økning i bestående ekteskap med kvinner med bakgrunn fra asiatiske og østeuropeiske land.
- Det var noen flere gifte kvinner med innvandrerbakgrunn enn gifte menn. Blant disse gifte kvinnene hadde flest bakgrunn fra et asiatisk land, og det var også flest gifte menn som hadde samme bakgrunn. Dette må sees i sammenheng med innvandrerbefolkningens sammensetning.
- Kvinner med bakgrunn fra ikke-vestlige land er mer eksogame enn menn med samme bakgrunn, men det er store forskjeller etter landbakgrunn. To ytterpunkt er kvinner med bakgrunn fra Pakistan og Thailand, der henholdsvis 1 og 94 prosent er gift med en mann uten innvandrerbakgrunn.
- Blant ikke-vestlige menn finner vi størst andel som er gift med norske kvinner blant de med bakgrunn fra Chile, Marokko og Tyrkia.

I dette kapitlet skal vi beskrive *ekteskapsbestanden* i Norge, dvs. hvor mange eksisterende ekteskap som er registrert per 1.1.2005. Utgangspunktet er ektefellenes

landbakgrunn (eget fødeland for førstegenerasjonsinnvandrere og mors/fars fødeland for etterkommere). Vi vil først beskrive ekteskapsbestanden per 1.1.2005 etter ektefellenes landbakgrunn gruppert etter verdensregion. Vi ser på ekteskap mellom personer med og uten innvandrerbakgrunn, og ulike mønster i forskjellige innvandrergrupper. Deretter vil vi trekke paralleller tilbake til 2002 og 1990 for å få fram hva slags utvikling vi ser.

Ekteskapsbestanden på et gitt tidspunkt viser antall gifte menn og kvinner. Ekteskapsbestanden er påvirket av mange ting som har funnet sted fram mot dette tidspunktet, deriblant også innvandringsmønsteret. Siden innvandringsstoppen ble innført i 1975 (Tjelmeland 2003), har det vært flukt og familieinnvandring som har vært den viktigste grunnen til at folk har kommet til Norge, i tillegg til at mang også har kommet på grunn av arbeid eller utdanning.

Statistikken fanger ikke nødvendigvis opp sivilstand ved innvandring til Norge. Personer med og uten innvandrerbakgrunn som utvandrer og så gifter seg med en person uten norsk bakgrunn i utlandet, får heller ikke nødvendigvis registrert ekteskapet i Norge. Ved tilbakevandring vil derimot ekteskapet registreres, og ofte trenger ektefellen oppholdstillatelse i Norge. Vi har derfor sett ekteskap der minst en av partene er registrert bosatt i Norge.

6.1. Ekteskapsbestanden ved inngangen til 2005

Det var om lag 844 000 bestående ekteskap registrert i Norge per 1.1.2005, og dermed i underkant av 1,7 mill gifte menn og kvinner (se tabell 6.1)¹⁰. Det er registrert noen flere gifte menn enn gifte kvinner i vår statistikk, noe som skyldes at det er flere menn enn kvinner som er gift og som har ektefellen bosatt i utlandet. Den parten som ikke er bosatt i Norge har vi ikke alltid så mange opplysninger om, og for mange kjenner vi ikke hvilken landbakgrunn denne personen har. Dette vil særlig forekomme for nyankomne flyktninggrupper eller arbeidsinnvandrere.

¹⁰ Se også tabell A11 og A12.

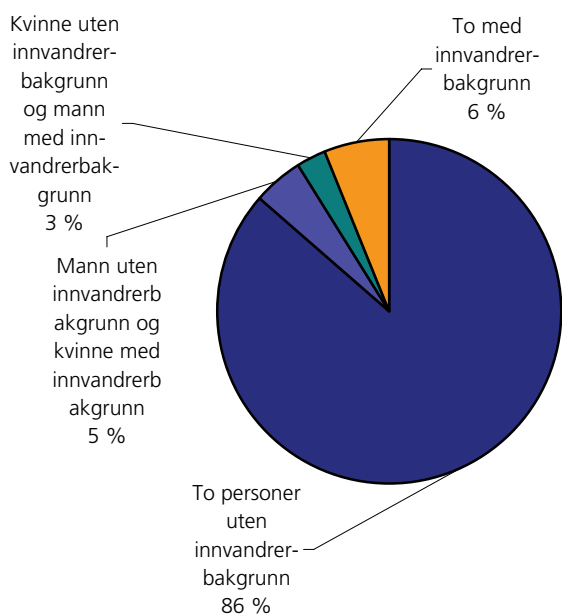
Endogami/eksogami

Begrepsparet beskriver slektsgruppers tendens til å gifte seg innad (endogami) eller ut av (eksogami) slektsgruppen (Hylland Eriksen 1993:100). I denne artikkelen brukes begrepsparet til å beskrive innvandrersgruppers tendens til å gifte seg med personer med samme landbakgrunn (endogame) og gruppers tendens til å gifte seg med personer med annen landbakgrunn enn sin egen (eksogame). I realiteten kan personer med samme landbakgrunn tilhøre ulike slekts-, etniske og religiøse grupper selv om de i vår statistikk gifter seg med en person med samme landbakgrunn som dem selv.

8 prosent av ekteskapene er mellom en person med og en person uten innvandrerbakgrunn

87 prosent av alle ekteskap involverte to personer uten innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2005. De resterende ekteskapene var mellom enten en person uten innvandrerbakgrunn og en person med innvandrerbakgrunn eller mellom to personer med innvandrerbakgrunn. 13 prosent av ekteskapene involverer en eller to personer med innvandrerbakgrunn eller ikke-bosatt utlending. Det er i alt 8 prosent av ekteskapene som er mellom en person uten innvandrerbakgrunn og en person med innvandrerbakgrunn/utenlandsk person. 61 000 menn og kvinner uten innvandrerbakgrunn er gift med en innvandrer/utenlandskperson. Det er per 1.1.2005 om lag 52 000 ekteskap der begge partene har innvandrerbakgrunn, dette utgjør 6 prosent av alle ekteskapene.

Figur 6.1. Ekteskapsbestanden etter ektefellenes innvandrerbakgrunn. 1.1.2005. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Andelen av de bestående ekteskapene mellom to innvandrere har økt siden 1990. Ved inngang til 1990 utgjorde de bestående ekteskapene mellom to personer med innvandrerbakgrunn bare 2 prosent. Dette skyldes i hovedsak at innvandrerbefolkningen har økt, både på grunn av familierelatert innvandring og andre innvandringsgrunner (for eksempel fluktgrunner og arbeidsinnvandring). Dessuten er antallet gifte uten innvandrerbakgrunn på vei nedover, fordi stadig flere lever i ugift samliv framfor å gifte seg (se kapittel 5). I 1990 var 5 prosent av alle registrerte ekteskap mellom to parter der den ene hadde innvandrerbakgrunn og den andre ikke hadde det.

Flest gift med personer fra samme verdensregion

Med noen unntak, er det ekteskap mellom personer med landbakgrunn fra samme verdensregion som er mest vanlig. Blant innvandrere fra nordiske land er det flest som er gift med ektefelle uten innvandrerbakgrunn eller andre nordiske land. Det samme gjelder innvandrere med bakgrunn fra Vest-Europa, der flest har en ektefelle uten innvandrerbakgrunn eller fra samme region. Innvandrere med bakgrunn fra Nord-Amerika og Oseania har også i størst grad ektefelle uten innvandrerbakgrunn. Blant personer med bakgrunn fra Øst-Europa, Asia og Afrika er flest gift med en person med bakgrunn fra samme region.

6.2. Hvem er kvinner i Norge gift med?

Siden menn og kvinner fra noen land har forskjellige ekteskapsmønstre, skal vi se på bosatte kvinners og menns ekteskap hver for seg. Vi begynner med å se på ekteskapene med utgangspunkt i at kvinnen var bosatt i Norge. Om lag 84 400 av disse kvinnene, eller 10 prosent, var kvinner med innvandrerbakgrunn. Det er om lag 9 700 flere gifte kvinner med innvandrerbakgrunn som er bosatt og gift i Norge, enn det er gifte menn med samme bakgrunn. Som vi så i kapittel 5 er det en større andel kvinner enn menn som er gift i hele befolkningen og i innvandrerbefolkningen, og kvinner gifter seg gjennomgående tidligere.

Blant gifte kvinner med innvandrerbakgrunn er den største gruppen fra asiatiske land (med Tyrkia), 35 300. Kvinner med bakgrunn fra Øst-Europa utgjør den nest største gruppen, ca 16 200. Antallet gifte kvinner med innvandrerbakgrunn har økt siden 2002 (jamfør Lie 2004a), og økningen de siste årene kommer i hovedsak fra at det har blitt flere gifte kvinner med bakgrunn fra Asia, Øst-Europa og Afrika. Noe økning har det også vært blant kvinner med bakgrunn fra Sør- og Mellom-Amerika.

Hvem var kvinner uten innvandrerbakgrunn gift med?

Hele 97 prosent av kvinnene uten innvandrerbakgrunn var gift med menn uten innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2005. De resterende 3 prosentene, eller

25 500 kvinner uten innvandrerbakgrunn, var gift med menn med innvandrerbakgrunn.

Den største andelen kvinner uten innvandrerbakgrunn som var gift med menn med innvandrerbakgrunn, var gift med menn fra nordiske eller vesteuropeiske land (henholdsvis 28 og 26 prosent). 10 prosent av de gifte kvinnene uten innvandrerbakgrunn var gift med menn fra asiatiske land (inklusive Tyrkia). 7 prosent har funnet seg menn med bakgrunn fra Øst-Europa, og 7 prosent Nord-Amerika og Oseania (tabell 6.1). 6 prosent har ektefelle fra afrikanske land.

Hvem er kvinnene med innvandrerbakgrunn gift med?

Når vi skal se på hvem kvinner og menn med innvandrerbakgrunn er gift med, er det viktig å være klar over forskjellene i innvandringsgrunn og migrasjonsmønster, som vi allerede har vært inne på. Innvandrere fra ikke-vestlige land kommer i større grad for å bli, mens vestlige innvandrere, som ikke gifter seg i Norge, i langt større grad drar tilbake til sitt opprinnelsesland og stifter familie der. Vi skal her se på innvandrerkvinner etter verdensregion, og her ser vi at det er store forskjeller på regionene og mellom menn og kvinner fra samme region (tabell 6.2).

Vi ser et skille mellom kvinner med vestlig og ikke-vestlig innvandrerbakgrunn. Kvinner med vestlig innvandrerbakgrunn hadde i stor grad ektefelle uten innvandrerbakgrunn. Av kvinner med bakgrunn fra andre land i Norden er 79 prosent gift med menn uten innvandrerbakgrunn, og 15 prosent gift med menn fra andre nordiske land. Blant gifte bosatte kvinner med bakgrunn fra andre vesteuropeiske land, er 71 prosent gift med menn uten innvandrerbakgrunn, og 21 prosent gift med menn med bakgrunn fra andre vesteuropeiske land. Likeledes er hele 84 prosent av kvinner med bakgrunn fra Nord-Amerika og Oseania er gift med menn uten innvandrerbakgrunn, og 8 prosent er gift med nordamerikanske menn.

Ikke-vestlige kvinner med innvandrerbakgrunn som er bosatt i Norge, er i langt større grad gift med menn med landbakgrunn fra samme region. Bare 15 prosent av kvinnene med bakgrunn fra Afrika som er bosatt i Norge, er gift med menn uten innvandrerbakgrunn. 64 prosent av de gifte afrikanske kvinnene har ektemenn med bakgrunn fra samme region. Her mangler vi imidlertid opplysninger om landbakgrunn for 18 prosent av mennene de er gift med, noe som kan tyde på at disse ikke er bosatt i Norge.

Blant gifte kvinner med bakgrunn fra asiatiske land, er det relativt få som er gift med menn uten innvandrerbakgrunn (26 prosent). Andelen er likevel mye høyere enn for asiatiske menn bosatt i Norge (8 prosent). Kvinner med bakgrunn fra asiatiske land i Norge er altså mer eksogame enn menn med samme bakgrunn,

dvs. at de i større grad gifter seg med noen utenom sin egen landgruppe. 69 prosent av kvinnene med bakgrunn fra Asia er gift med menn med bakgrunn fra asiatiske land.

Blant de ikke-vestlige landene er det kvinner med bakgrunn fra østeuropeiske og sør- og mellom-amerikanske land som i størst grad er gift med menn uten innvandrerbakgrunn. Hele 40 prosent av kvinnene med bakgrunn fra Øst-Europa er gift med menn uten innvandrerbakgrunn. Dette er langt høyere enn for østeuropeiske menn bosatt i Norge (14 prosent). 53 prosent av de gifte østeuropeiske kvinnene er gift med menn fra Øst-Europa. Det samme ser vi blant kvinner med bakgrunn fra sør- og mellomamerikanske land, dere hele 62 prosent er gift med menn uten innvandrerbakgrunn. Dette skiller kvinner med bakgrunn fra et sør- eller mellomamerikansk land fundamentalt fra andre ikke-vestlige kvinner. I antall er det imidlertid langt flere kvinner i *antall* med bakgrunn fra asiatiske og østeuropeiske land som er gift med menn uten innvandrerbakgrunn, enn søramerikanske.

6.3. Menn har andre ekteskapsmønstre enn kvinner

Det var i alt 844 000 gifte menn, derav var 769 500 uten innvandrerbakgrunn per 1.1.2005 (tabell 6.2). 74 700 gifte menn, eller 8,8 prosent, hadde innvandrerbakgrunn. Dette er noe mindre enn for kvinnene, det er i underkant av 10 000 flere gifte kvinner enn menn med innvandrerbakgrunn. Også for mennene har det vært en betydelig økning i antallet gifte menn med innvandrerbakgrunn siden 2002 (og 1990) (jamfør Lie 2004a). Den største gruppen gifte menn med innvandrerbakgrunn, var menn med bakgrunn fra Asia (med Tyrkia) og utgjør 30 500 personer. Økningen har også for menn vært størst blant menn med bakgrunn fra Asia, Øst-Europa og Afrika.

Flere menn enn kvinner uten innvandrerbakgrunn har kone med innvandrerbakgrunn

Hvem er mennene gift med? Som sagt er det i stor grad ektefelle med bakgrunn fra samme region som er hovedtendensen både for kvinner og menn. Av gifte menn uten innvandrerbakgrunn bosatt i Norge, var 95 prosent gift med kvinner med samme bakgrunn som dem selv, og det er altså noen flere menn enn kvinner uten innvandrerbakgrunn som er gift med en person med innvandrerbakgrunn. 33 800 menn, eller 5 prosent, var gift med kvinner med innvandrerbakgrunn. Av disse mennene hadde 46 prosent en kone fra et vestlig land (se tabell 6.1). 23 prosent hadde kone med bakgrunn fra et asiatisk land, og 16 prosent hadde kone med bakgrunn fra et østeuropeisk land. Menn og kvinner uten innvandrerbakgrunn har dermed ulike ekteskapsmønstre. Vi så at av de kvinnene som er gift med en mann med innvandrerbakgrunn, er 62 prosent gift med menn med bakgrunn fra nordiske eller vesteuropeiske land. Bare 10 prosent av kvinnene uten

innvandrerbakgrunn er gift med menn fra asiatiske land (inklusive Tyrkia) og 7 prosent har funnet seg menn med bakgrunn fra Øst-Europa.

Siden 2002 (Lie 2004a) har det vært en økning på over 2 500 ekteskap mellom en mann uten innvandrerbakgrunn og en kvinne fra et asiatisk land. Det har også vært en økning på 1 600 ekteskap der det er en kvinne med bakgrunn fra et østeuropeisk land og en mann uten innvandrerbakgrunn. I 2005 manglet vi opplysninger om landbakgrunn for 7 prosent av de utenlandske konene. En noe større andel kvinner uten innvandrerbakgrunn var gift med mann fra et afrikansk land (6 prosent). Vi skal se nærmere på disse ulikhetene etter hvert i kapitlet.

Uoppgittandelen var høyere for utenlandske ektemenn gift med kvinner uten innvandrerbakgrunn (12 prosent). Uoppgittandelen er høyere for menn enn kvinner, og skyldes at det er bosatt flere menn enn kvinner som er gift, og de vi ikke kjenner landbakgrunnen til er trolig ikke bosatt.

Nordiske og vesteuropeiske menn er gift med kvinner uten innvandrerbakgrunn

For menn med innvandrerbakgrunn som er bosatt i Norge, er skillet mellom vestlige og ikke-vestlige land noenlunde det samme som vi så det var for kvinnene. Mens hovedvekten av vestlige menn (og kvinner) er gift med en ektefelle uten innvandrerbakgrunn, er ikke-vestlige innvandremenn (og kvinner) i stor grad gift med en ektefelle med bakgrunn fra samme region som dem selv (tabell 6.2).

Av menn med bakgrunn fra nordiske land er 73 prosent av de bosatte mennene gift med en kvinne uten innvandrerbakgrunn, og 18 prosent er gift med kvinner fra andre nordiske land. Også blant menn med bakgrunn fra Vest-Europa ser vi det samme, og hele 69 prosent som er gift med kvinner som ikke har inn-

vandrerbakgrunn, og 18 prosent er gift med kvinner med bakgrunn fra et vesteuropeisk land. Blant menn med bakgrunn fra Nord-Amerika og Oseania var det 80 prosent som hadde kone uten innvandrerbakgrunn.

Om vi ser på de landgruppene som regnes som ikke-vestlige, ser vi et annet mønster sammenlignet med det vi så for kvinnene med innvandrerbakgrunn. Blant gifte menn med bakgrunn fra Asia (med Tyrkia) er det bare 8 prosent som er gift med ektefelle uten innvandrerbakgrunn (mot 26 prosent av kvinnene med samme bakgrunn). 80 prosent er gift med kvinner med bakgrunn fra samme region. Siden 2002 har det blitt en økning for kvinnene med bakgrunn fra asiatiske land, men andelen er uendret for mennene. Blant menn med bakgrunn fra østeuropeiske land er 14 prosent gift med kvinne uten innvandrerbakgrunn, mens 72 prosent er gift med kvinner med bakgrunn fra et østeuropeisk land. For kvinnen med samme landbakgrunn er det hele 40 prosent av kvinnene som har ektemann som ikke hadde innvandrerbakgrunn. Blant menn med bakgrunn fra afrikanske land er det 18 prosent som er gift med ektefelle uten innvandrerbakgrunn, noe høyere enn for kvinnene med samme landbakgrunn. 50 prosent har kone fra samme region. Her er uoppgittandelen svært høy, hele 28 prosent. Trolig er dette koner som bor i mannens opprinnelsesland. Blant menn med bakgrunn fra Sør- og Mellom-Amerika var det langt flere som hadde kone uten innvandrerbakgrunn, 41 prosent. Det samme mønsteret så vi gjaldt for kvinner med samme bakgrunn.

Menn med bakgrunn fra Sør- og Mellom-Amerika, Øst-Europa og Asia er altså langt mer endogame enn kvinner med samme landbakgrunn. Dvs. gifter seg med en fra samme region. Kvinnene fra disse regionene er i større grad gift med menn uten innvandrerbakgrunn. Dette vil imidlertid variere sterkt med landbakgrunn, som vi nå skal se nærmere på etter hvert i kapitlet.

Tabell 6.1. Ekteskap mellom personer uten innvandrerbakgrunn og person utenlandsk bakgrunn. 1.1.2005. Absolutte tall og prosent

Ektefelle uten innvandrerbakgrunn	Ektefelle med innvandrerbakgrunn fra								Uoppgitt	
	I alt	Norden	Vest-Europa ellers	Øst-Europa	Afrika	Asia med Tyrkia	Nord-Amerika og Oseania	Sør- og Mellom-Amerika		
	Absolutte tall									
Menn	38868	9549	5859	6405	962	8984	2339	2089	2681	
Kvinner	25535	7167	6760	1693	1532	2484	1913	892	3094	
	Prosent									
Menn	100	25	15	16	2	23	6	5	7	
Kvinner	100	28	26	7	6	10	7	3	12	

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.2. Ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn (verdensregion), bosatte menn og kvinner. 1.1.2005. Prosent

Bosatte ektefelles landbakgrunn	Kjønn	I alt (N)	Gift med ektefelle med bakgrunn fra								
			Norge	Norden	Vest-Europa ellers	Øst-Europa	Afrika	Asia m/Tyrkia	Nord- Amerika og Oseania	Sør- og Mellom- Mellom	Uoppgitt
Prosent											
I alt	Menn	844209	89	1	1	2	1	4	0	0	1
	Kvinner	840586	91	1	1	1	1	3	0	0	1
Norge	Menn	769512	95	1	1	1	0	1	0	0	0
	Kvinner	756181	97	1	1	0	0	0	0	0	0
Norden	Menn	9884	73	18	1	1	0	2	0	0	4
	Kvinner	12014	79	15	2	0	0	1	0	0	2
Vest-Europa ellers	Menn	9803	69	2	18	2	1	2	1	1	6
	Kvinner	8270	71	1	21	1	1	2	1	0	2
Øst-Europa	Menn	11849	14	0	1	72	0	1	0	0	12
	Kvinner	16176	40	1	1	53	0	2	0	0	4
Afrika	Menn	8334	18	1	1	1	50	1	0	0	28
	Kvinner	6516	15	0	1	0	64	2	0	0	18
Asia m/Tyrkia	Menn	30242	8	0	0	1	0	80	0	0	10
	Kvinner	35295	26	1	0	0	0	69	0	0	4
Nord-Amerika og Oseania	Menn	2398	72	2	2	1	0	1	9	0	3
	Kvinner	2749	84	1	6	0	0	1	8	0	2
Sør- og Mellom- Amerika	Menn	2187	41	1	1	1	0	0	0	46	9
	Kvinner	3367	62	1	1	0	0	1	0	30	3

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

6.4. Eksogame ekteskap blant menn og kvinner uten innvandrerbakgrunn

Menn og kvinner uten innvandrerbakgrunn er endogame. Vi har sett at 97 prosent av alle gifte kvinner uten innvandrerbakgrunn var gift med menn med samme bakgrunn, og 3 prosent var gift med menn med innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2005. Blant menn uten innvandrerbakgrunn var 95 prosent gift med kvinner uten innvandrerbakgrunn, og 5 prosent gift med utenlandske kvinner. Det er altså noen flere menn enn kvinner som har valgt en ektefelle med innvandrerbakgrunn/utenlandsk opprinnelse. Tabell 6.1 viste også at menn og kvinner uten innvandrerbakgrunn velger utenlandske ektefeller fra ulike regioner.

Vi så i tabell 6.1 at det ved inngangen til 2005 var 38 900 gifte menn uten innvandrerbakgrunn, som var gift med kvinner med innvandrerbakgrunn, og 25 500 kvinner uten innvandrerbakgrunn var gift med menn med innvandrerbakgrunn. Vi skal nå se litt nærmere på hvilke landbakgrunn ektefellene har. Vi konsentrerer oss om ekteskapsbestanden, altså hele bildet av eksisterende ekteskap, ved inngangen til 2005. Vi skal også sammenligne noe med ekteskapsbestand fra 1990 og 2002 fra Lie (2004a).

Seks av ti kvinner uten innvandrerbakgrunn gift med menn fra vestlige land

46 prosent av menn uten innvandrerbakgrunn og 62 prosent kvinnene var gift med ektefelle fra et vestlig land (Norden, Vest-Europa, Nord-Amerika eller Oseania). Langt flere menn enn kvinner har en ektefelle fra et asiatiske eller østeuropeiske land, henholdsvis

39 og 17 prosent. Noen flere kvinner har ektefelle fra et afrikansk land (6 mot 2 prosent) (tabell 6.1).

I tabell 6.3 gis det en oversikt over de 30 største gruppene av utenlandske ektefeller for kvinner og menn uten innvandrerbakgrunn. Ektefeller med bakgrunn fra Danmark og Sverige utgjør de største gruppene både for kvinner og menn. I alt var 7 900 menn uten innvandrerbakgrunn gift med danske og svenske kvinner, og 6 300 kvinner er gift med menn fra de samme landene. Kvinner med bakgrunn fra Thailand og Filippinene er to store grupper av utenlandske kvinner som er gift med menn uten innvandrerbakgrunn, i alt er 6 500 menn gift med kvinner fra disse to landene, og flest med kvinner fra Thailand. Kvinner med bakgrunn fra Russland ligger på en femteplass, foran kvinner med bakgrunn fra Storbritannia.

For kvinner uten innvandrerbakgrunn er menn med bakgrunn fra Storbritannia på en tredjeplass, foran menn med bakgrunn fra Tyskland, USA og Nederland. Først på sjuendeplass i denne rangeringen finner vi menn med bakgrunn fra et ikke-vestlig land, Tyrkia, med 684 bestående ekteskap mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn og tyrkiske menn. Menn med bakgrunn fra Marokko er også blant de ti største gruppene, etter menn med bakgrunn fra Finland og Frankrike. Det er altså bare to ikke-vestlige land blant de ti største gruppene, til sammen bare 1070 bestående ekteskap, eller 4 prosent av ekteskapene mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn og utenlandske menn.

Tabell 6.3. Ekteskap mellom personer uten innvandrerbakgrunn og innvandrere (30 største grupper). 1.1.2005

Kvinner uten innvandrerbakgrunn gift med menn fra...		Menn uten innvandrerbakgrunn gift med kvinner fra...	
I alt	756181	I alt	769512
Uten innvandrerbakgrunn	730646	Uten innvandrerbakgrunn	730644
Med innvandrerbakgrunn	25535	Med innvandrerbakgrunn	38868
<i>Herav...</i>		<i>Herav...</i>	
Danmark	3414	Sverige	3977
Sverige	2928	Danmark	3892
Storbritannia	2705	Thailand	3589
Tyskland	1522	Filippinene	2873
USA	1468	Russland	2240
Nederland	707	Storbritannia	1869
Tyrkia	684	Tyskland	1868
Finland	461	USA	1825
Frankrike	397	Polen	1597
Marokko	381	Finland	1194
Iran	338	Nederland	590
Jugoslavia	323	Brasil	498
Italia	316	Kina	417
Chile	310	Ukraina	380
Spania	285	Romania	376
Ungarn	278	Frankrike	347
Island	260	Island	325
Polen	258	Canada	312
Irak	222	Chile	293
Canada	217	Vietnam	292
India	210	Litauen	276
Sveits	204	Spania	239
Østerrike	184	Sveits	233
Hellas	169	Ungarn	227
Pakistan	165	Japan	225
Algerie	160	Cuba	208
Australia	155	Bulgaria	202
Tunisia	141	Estland	187
Bulgaria	123	Mexico	178
Kroatia	121	Østerrike	174
Uoppgitt	3094	Uoppgitt	2681

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Blant menn uten innvandrerbakgrunn er det fire grupper av kvinner med bakgrunn fra Asia og Øst-Europa blant de ti største gruppene, og disse ekteskapene utgjør hele 10 300 av ekteskapene, eller 27 prosent av de bestående ekteskapene mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner med utenlandsk bakgrunn.

Blant de 30 største gruppene av ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og utenlandske kvinner, finner vi store innslag av ektefeller med bakgrunn fra enkelte asiatiske og østeuropeiske land. Blant de største gruppene av ekteskap mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn og utenlandske menn, er det et langt mindre innslag av asiatiske ektefeller. Det er verdt å merke seg innslaget av menn med iransk og irakisk bakgrunn, henholdsvis 338 og 222 var gift med kvinner uten innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2005. Dette er flere enn menn med pakistansk bak-

grunn som er gift med kvinner uten innvandrerbakgrunn (165). Vi skal senere se at pakistanske innvandrere er blant de mest endogame asiatiske innvandrergruppene.

Tabellen omfatter ikke bestående samboerforhold. For noen (nordiske og vesteuropeiske innvandrere) er det vanlig å leve i samboerforhold, og mindre vanlig for andre grupper (asiatiske og afrikanske) mens samboerskap er nærmest fraværende blant noen landgrupper (for eksempel personer med bakgrunn fra Pakistan) (se kapittel 5 og Lie 2004a). Relativt mange kommer også ut med oppgitt landbakgrunn, noe som trolig skyldes at disse ektefellene ikke er bosatt i Norge.

Hvilken utvikling ser vi fra 1990?

Hvilken utvikling ser vi så fra 1990 og fram til 2005, om vi ser på enkeltland? For kvinner uten innvandrerbakgrunn er det ikke så store endringer som for menn med samme bakgrunn. De vestlige landene som var blant de 12 største gruppene ved inngangen til 2005, var også blant de største gruppene av ektemenn i 1990 og 2002. Vi ser noe økning i ekteskap med tyrkiske og iranske menn i perioden, mens antallet bestående ekteskap mellom kvinne uten innvandrerbakgrunn og marokkanske menn har vært stabil. Det har blitt færre bestående ekteskap mellom menn med bakgrunn fra Serbia og Montenegro og kvinner som ikke har innvandrerbakgrunn (figur 6.2).¹¹

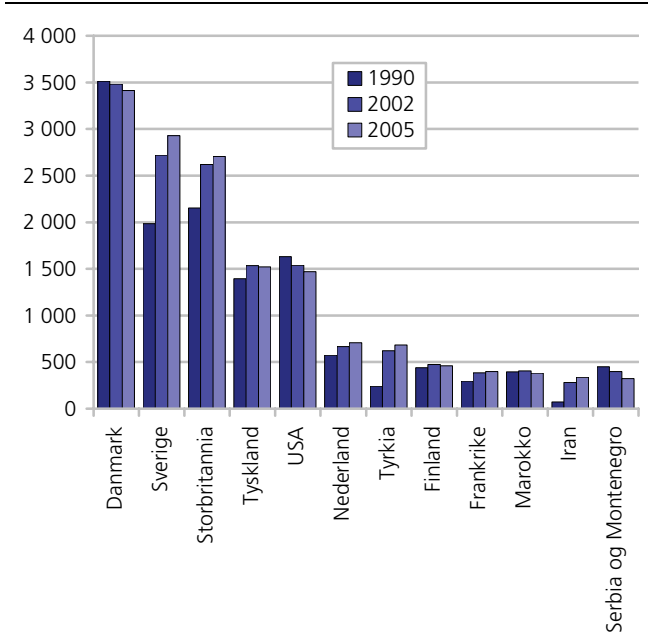
Vi ser klart større endringer blant menn uten innvandrerbakgrunn og utenlandske kvinner. Det har blitt færre eller er et stabilt antall bestående ekteskap mellom menn og kvinner fra vestlige land, med unntak av ekteskap der kvinnen har svensk bakgrunn som har økt. Det har siden 1990 vært en klar økning i antall bestående ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner med bakgrunn fra Thailand, Filippinene, Polen og Russland. Mens det bare var 2 300 bestående ekteskap med kvinner fra disse landene i 1990, og utgjorde 9 prosent av de bestående ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og utenlandsk kvinne, var det ved inngangen til 2005 hele 10 300 ekteskap (som utgjorde 27 prosent av bestående ekteskap). Det var svært få ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner med russisk bakgrunn i 1990, mens antallet ekteskap med kvinner med thailandsk bakgrunn har blitt mer enn femdoblet siden da. Antall bestående ekteskap med kvinner med bakgrunn fra Brasil har blitt tredoblet siden 1990, men er av langt mindre omfang enn de andre ikke-vestlige landene vi har sett på her.

Vi ser at det i perioden har vært en nedgang i antall bestående ekteskap mellom personer uten

¹¹ Som nevnt i kapittel 2 er innvandrerbefolkningen som i SSBs registre er registrert med bakgrunn fra Serbia og Montenegro svært sammensatt, og består både av de som kom fra tidligere Jugoslavia på begynnelsen av 1970-tallet og relativt nyankomne flyktninger.

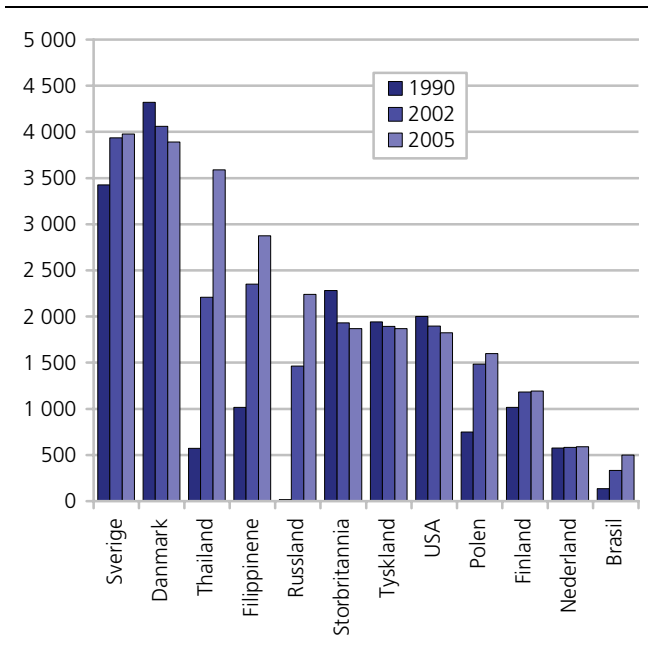
innvandrerbakgrunn og personer med bakgrunn fra Danmark. Dette har en sammenheng med at den danske innvandrerbefolkningen er eldre enn de andre innvandrergруппene, og det har dermed vært en naturlig avgang i antall ekteskap.

Figur 6.2. Antall bestående ekteskap mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn og menn med bakgrunn fra noen enkeltland (12 største i 2005), 1990, 2002 og 2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 6.3. Antall bestående ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner med bakgrunn fra noen enkeltland (12 største i 2005), 1990, 2002 og 2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

6.5. I hvilke innvandrergруппer er det størst andel eksogame ekteskap?

Per 1.1.2005 var 5 prosent av menn og 3 prosent av kvinner uten innvandrerbakgrunn som var gift med personer med innvandrerbakgrunn, dvs. at menn og kvinner uten innvandrerbakgrunn er endogame. Hvor vanlig er det at ekteskapene er eksogame i de ulike landgruppene i innvandrerbefolkningen? Nå skal vi se i hvor stor grad personer med innvandrerbakgrunn som er bosatt i Norge, er gift med personer med en annen landbakgrunn enn dem selv.

Det er store forskjeller i hvor stor grad innvandrere som er bosatt i Norge er gift med noen med en annen landbakgrunn enn sin egen, og det er også forskjeller mellom menn og kvinner. Vi begynner med å se på mønsteret til gifte innvandrerkvinner i Norge etter landbakgrunn, for deretter å se på innvandrermenns ekteskapsmønstre.

Kvinner med bakgrunn fra Irak, Sri Lanka og Pakistan er mest endogame, kvinner med bakgrunn fra Thailand er mest eksogame

Det er store forskjeller på hvor endogame eller eksogame innvandrerkvinner som er bosatt i Norge er. Som to ytterpunkter finner vi at 94 prosent av kvinner med bakgrunn fra Thailand er gift med menn uten innvandrerbakgrunn. Siden 2002 har antallet thailandske kvinner som er gift med menn uten innvandrerbakgrunn, økt med 1 500 ekteskap (jmfør Lie 2004). På det andre ytterpunktet finner vi kvinner med bakgrunn fra Pakistan og Irak. Her er 92 prosent gift med menn med samme landbakgrunn, og bare 1 prosent gift med menn uten innvandrerbakgrunn (se tabell 6.4).

Mellom de to ytterpunktene er det mange variasjoner. Kvinner med bakgrunn fra en del vestlige land er i stor grad gift med menn uten innvandrerbakgrunn. Dette gjelder kvinner med bakgrunn fra USA (86 prosent), Sverige, Danmark, Storbritannia, Finland, Tyskland og en rekke andre vestlige land. Av de 30 største gruppene er det bare blant kvinner med bakgrunn fra Afghanistan at ingen er gift med menn uten innvandrerbakgrunn. Dette er en gruppe som har svært kort botid i Norge, det store flertallet har flyktningbakgrunn og har sannsynligvis kommet sammen med, eller blitt gjenforent med, en ektemann.

Vi har tidligere sett at det har vært en økning i antall ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner fra enkelte ikke-vestlige land. Blant kvinner med bakgrunn fra Thailand er det som nevnt 94 prosent som var i et slikt ekteskap, men også blant andre landgrupper er det en stor andel som er gift med menn uten innvandrerbakgrunn. For eksempel kvinner med bakgrunn fra Brasil (87 prosent), Ukraina (78), Filippinene (77), Litauen (72), Russland og Romania (69) og Polen (62). I mange av disse tilfellene er

ekteskapet nettopp innvandringsgrunn, men det er også andre grunner til innvandring. Fra Filippinene har mange kommet gjennom arbeid som sjøfolk, sykepleiere og au-pairer, i tillegg til at mange har mange kvinner kommet på grunn av ekteskap med menn uten innvandrerbakgrunn. Fra Russland har noen kommet som flyktninger (tsjetsjenere), og fra Polen har også mange kommet gjennom arbeidsinnvandring de siste årene.

Bare 1 prosent av de bosatte kvinnene med thailandsk bakgrunn som er gift i Norge, er gift med thailandske menn. 6 prosent av de brasilianske kvinnene er gift med menn fra Brasil. Andre grupper der kvinnene i liten grad er gift med menn fra samme land er kvinner med bakgrunn fra USA (8 prosent), Sverige og Ukraina (9), Litauen (13), Danmark (14), Finland og Storbritannia (15) og Filippinene (16).

I den andre enden av skalaen finner vi de gruppene av innvandrerkvinner som er mest endogame, dvs. i størst grad gifter seg med en mann fra samme land. Blant de 30 største gruppene (tabell 6.4) er det lavest andel som er gift med menn uten innvandrerbakgrunn blant kvinner med bakgrunn fra Afghanistan (0 prosent), Pakistan, Somalia og Irak (1), Bosnia-Hercegovina og Sri-Lanka (3), Tyrkia (5), Iran og Serbia og Montenegro (6), Makedonia (7) og Vietnam og Marokko (9). Kvinnene med bakgrunn fra disse landgruppene kommer også høyt ut i forhold til hvem som er gift med en mann med bakgrunn fra samme land: Pakistan, Sri-Lanka og Irak (92 prosent), Afghanistan (89), Tyrkia (88), Vietnam (87), Iran (84) og Marokko (80). For somaliske kvinner mangler vi opplysninger om landbakgrunn for 37 prosent av ektefellene. Det er sannsynlig at disse er bosatt i kvinnenes opprinnelsesland og har samme landbakgrunn som kvinnene.

Høyest andel ekteskap mellom bosatte kvinner med innvandrerbakgrunn og mann med annen utenlandsk bakgrunn, finner vi særlig blant kvinner fra Kroatia (19 prosent), Makedonia (18), Etiopia (16), Frankrike og Serbia og Montenegro (12) og Kina og Ukraina (11). Mønsteret er preget av at ektefellen ofte kommer fra et naboland til kvinnens opprinnelsesland.

Menn med bakgrunn fra Tyrkia, Marokko og Iran er mer eksogame enn kvinner med samme bakgrunn

Det er også store forskjeller i hvilken grad menn med innvandrerbakgrunn gifter seg med kvinner med annen landbakgrunn enn sin egen, men gjennomgående er menn fra ikke-vestlige land mer eksogame enn kvinner (med noen unntak). Blant menn med bakgrunn fra Danmark, Sverige og Storbritannia er om lag tre av fire gift med en kvinne uten innvandrerbakgrunn, mellom 10 og 15 prosent er gift med kvinne med bakgrunn fra samme land, og 6 til 7 prosent er gift med kvinne fra et

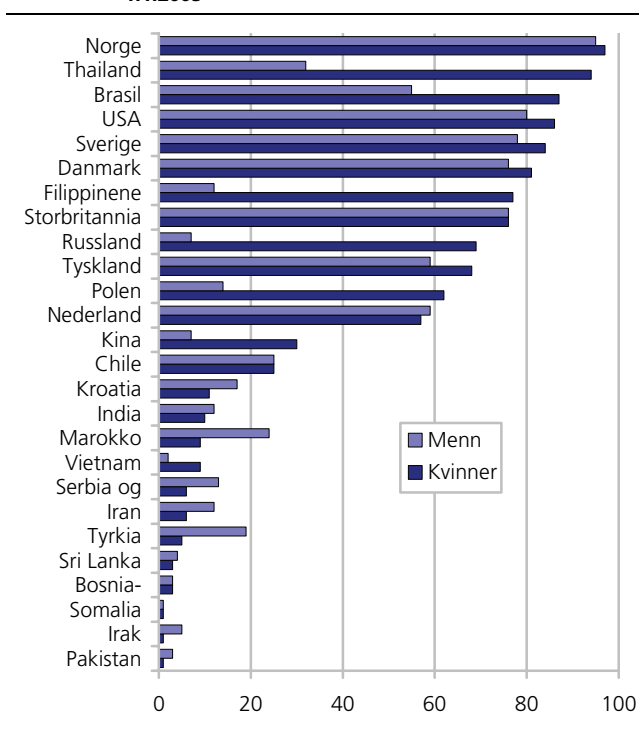
tredje land. Menn med bakgrunn fra Finland er den gruppen av de nordiske landene som i størst grad er gift med kvinne med samme landbakgrunn som dem selv (28 prosent) (se tabell 6.5) Også menn med bakgrunn fra andre vestlige og europeiske land er i stor grad gift med kvinner uten innvandrerbakgrunn.

Blant menn med bakgrunn fra følgende land (av de 30 største gruppene) er under 10 prosent gift med kvinne uten innvandrerbakgrunn: Somalia, Afghanistan (1 prosent), Vietnam (2), Pakistan, Bosnia-Hercegovina (3), Sri Lanka, Eritrea (4), Irak (5 prosent), Kina, Russland (7) og Etiopia (8). Dette har for noen av gruppene en sammenheng med kort botid i Norge (se tabell A1). Personer med bakgrunn fra Afghanistan, Irak og Somalia har på gruppenivå kort botid i Norge, og mange har trolig vært gift ved ankomst til Norge. Ekteskapsmønstre har også en sammenheng med om personer har kommet som flyktninger eller andre årsaker. Av de nevnte gruppene med kort botid, er det mange som har kommet som flyktninger. Personer med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina kom i stor grad som etablerte familier ved ankomst til Norge. Kort botid er imidlertid ikke en forklaring på at så få menn med bakgrunn fra Pakistan, Vietnam og Sri Lanka er gift med kvinner uten innvandrerbakgrunn. Vi så at også kvinner fra disse landene er svært endogame, slik at det nok må dreie seg om preferanser i valg av ektefelle (se figur 6.4). Menn med bakgrunn fra Pakistan og Irak er likevel noe mer eksogame enn kvinner med samme landbakgrunn.

Det er de samme landgruppene som er nevnt over som i minst grad er gift med en kvinne uten innvandrerbakgrunn, som i størst grad er gift med en kvinne med samme landbakgrunn som dem selv. Blant gifte menn med bakgrunn fra Vietnam er hele 93 prosent gift med kvinne med samme landbakgrunn. Deretter følger menn med bakgrunn fra Sri Lanka (90 prosent), Bosnia-Hercegovina (87 prosent), Pakistan (86 prosent).

Dessverre er det for mange av gruppene mange av ektefellene vi mangler opplysninger om. For gifte menn med bakgrunn fra Somalia gjelder dette 55 prosent av ektefelle, fra Polen 41, Afghanistan 35, Etiopia 29 og Irak 20 prosent. Vi antar at de fleste kvinnene vi ikke kjenner landbakgrunnen til ikke er bosatt i Norge, og det er en stor sannsynlighet at disse er bosatt i mannens opprinnelsesland. De nevnte gruppene med en uoppgettandel på 20 prosent eller mer er alle nyankomne enten som arbeidsinnvandrere (Polen) eller som flyktninger (resten). Om vi forutsetter at dette er tilfelle, vil andelen menn som er gift med kvinne med samme landbakgrunn for menn fra Somalia for eksempel være på 97 prosent, Afghanistan 95, Irak 88 og Polen 82 prosent.

Figur 6.4. Andel bestående ekteskap med personer uten innvandrerbakgrunn etter landbakgrunn og kjønn. 1.1.2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mønsteret i uoppgitt landbakgrunn er noe forskjellig for kvinner og menn er noe forskjellig. For bosatte kvinner med innvandrerbakgrunn var det bare kvinner med bakgrunn fra Somalia som hadde en høy andel menn med uoppgitt landbakgrunn ((37 prosent). Ellers er det ikke samme grad av uoppgitt landbakgrunn for kvinner med bakgrunn fra Irak, Afghanistan og Polen. Dette har bakgrunn i nevnte faktorer, at det er et vanlig migrasjonsmønster at menn kommer først i flyktninggrupper og blant arbeidsinnvandrere.

Blant de ikke-vestlige landgruppene der flest menn er gift med kvinner uten innvandrerbakgrunn, er menn med bakgrunn fra Chile (25), Marokko (24) og Tyrkia (19). Dette er for de to siste gruppene en høyere andel enn vi ser det er blant bosatte kvinner med samme landbakgrunn, mens chilenske kvinner har like høy andel (se figur 6.4). Også blant menn med bakgrunn fra Iran, India, Serbia og Montenegro og Kroatia er andelen som er gift med kvinne uten innvandrerbakgrunn mellom 12 og 17 prosent, og vesentlig høyere enn for kvinner med samme landbakgrunn.

Tabell 6.4. Ekteskap etter kvinnens landbakgrunn og kvinnen bosatt i Norge (30 største grupper). 1.1.2005

Kvinnens landbakgrunn	I alt	Mannens landbakgrunn							
		Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn	Annen innvandrerbakgrunn	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn	Annen innvandrerbakgrunn	Uoppgitt	
		Absolutte tall				Prosent			
Norge	756181	730646	730646	22441	3094	97	97	3	0
Pakistan	5888	50	5438	170	230	1	92	3	4
Danmark	4809	3893	656	202	58	81	14	4	1
Sverige	4716	3978	437	231	70	84	9	5	1
Thailand	3863	3633	44	144	42	94	1	4	1
Filippinene	3740	2890	582	130	138	77	16	3	4
Vietnam	3498	300	3030	72	96	9	87	2	3
Bosnia-Hercegovina	3366	100	2948	170	148	3	88	5	4
Russland	3259	2253	685	221	100	69	21	7	3
Irak	3140	16	2879	89	156	1	92	3	5
Tyrkia	2942	147	2597	82	116	5	88	3	4
Sri Lanka	2918	99	2675	15	129	3	92	1	4
Tyskland	2746	1868	641	162	75	68	23	6	3
Polen	2586	1609	737	153	87	62	28	6	3
Iran	2509	150	2111	116	132	6	84	5	5
Storbritannia	2467	1873	375	181	38	76	15	7	2
Serbia og Montenegro	2433	144	1883	300	106	6	77	12	4
USA	2121	1830	162	91	38	86	8	4	2
Somalia	2065	24	1222	65	754	1	59	3	37
India	1744	168	1340	161	75	10	77	9	4
Finland	1624	1193	244	120	67	73	15	7	4
Kina	1426	422	719	155	130	30	50	11	9
Marokko	1252	118	997	96	41	9	80	8	3
Chile	1159	294	746	61	58	25	64	5	5
Nederland	1040	591	358	82	9	57	34	8	1
Afghanistan	786	-	700	27	59	-	89	3	8
Island	655	325	278	39	13	50	42	6	2
Kroatia	654	72	447	122	13	11	68	19	2
Brasil	574	501	32	31	10	87	6	5	2
Makedonia	553	37	399	97	20	7	72	18	4
Romania	550	382	95	57	16	69	17	10	3
Frankrike	516	347	90	64	15	67	17	12	3

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.5. Ekteskap etter mannens landbakgrunn og mannen bosatt i Norge (30 største grupper). 1.1.2005

Mannens landbakgrunn	Kvinnens landbakgrunn								
	I alt	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn	Annen innvandrerbakgrunn	Uoppgift	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn	Annen innvandrerbakgrunn	Uoppgift
		Absolutte tall				Prosent			
Norge	769512	730644	730644	36187	2681	95	95	5	0
Pakistan	6304	166	5423	196	519	3	86	3	8
Danmark	4490	3415	654	256	165	76	15	6	4
Irak	4205	224	2870	274	837	5	68	7	20
Sverige	3752	2926	434	272	120	78	12	7	3
Storbritannia	3568	2705	374	239	250	76	10	7	7
Tyrkia	3554	691	2589	114	160	19	73	3	5
Bosnia-Hercegovina	3387	110	2948	200	129	3	87	6	4
Vietnam	3241	50	3018	44	129	2	93	1	4
Sri Lanka	2980	110	2672	79	119	4	90	3	4
Iran	2884	339	2105	295	145	12	73	10	5
Somalia	2878	22	1217	44	1595	1	42	2	55
Tyskland	2577	1524	639	212	202	59	25	8	8
Serbia og Montenegro	2552	325	1881	243	103	13	74	10	4
USA	1836	1476	163	146	51	80	9	8	3
Polen	1785	258	738	63	726	14	41	4	41
India	1774	210	1341	148	75	12	76	8	4
Marokko	1582	380	997	70	135	24	63	4	9
Chile	1268	311	745	69	143	25	59	5	11
Nederland	1196	707	358	95	36	59	30	8	3
Afghanistan	1156	7	691	54	404	1	60	5	35
Kina	1046	78	716	96	156	7	68	9	15
Russland	912	65	681	58	108	7	75	6	12
Finland	863	461	244	72	86	53	28	8	10
Kroatia	723	121	447	137	18	17	62	19	2
Filippinene	712	82	582	13	35	12	82	2	5
Makedonia	637	73	399	132	33	11	63	21	5
Island	626	260	277	52	37	42	44	8	6
Frankrike	576	397	90	59	30	69	16	10	5
Ungarn	475	278	134	44	19	59	28	9	4
Etiopia	465	35	233	60	137	8	50	13	29
Italia	421	317	29	46	29	75	7	11	7

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I noen grupper er det en del som er gift med innvandrere med landbakgrunn fra et tredje land (verken Norge eller egen landbakgrunn). Andelen menn som er gift med kvinne fra et tredje land varierer mye etter mennenes landbakgrunn. Av de gruppene vi har sett på er det mellom 1 og 23 prosent som er gift med kvinne med en tredje landbakgrunn. Variablene landbakgrunn er god med tanke på å lage statistikk, men på individnivå kan det imidlertid være en del usikkerhetsmomenter knyttet til denne opplysningen. I tilfeller der det er land som har blitt delt, eller folkegrupper som bor på tvers av statsgrenser, kan to som har blitt registrert med ulik landbakgrunn egentlig være fra samme stat opprinnelig eller samme folkegruppe. Blant menn med bakgrunn fra Kroatia er det 19 prosent som har ektefelle fra et tredje land, og tilsvarende er det 21 prosent av menn med bakgrunn fra Makedonia. Disse er i hovedsak fra land som grenser til det de selv kommer fra.

6.6. Hvilke utviklingstrekk ser vi fra 1990 i innvandrerbefolkningen?

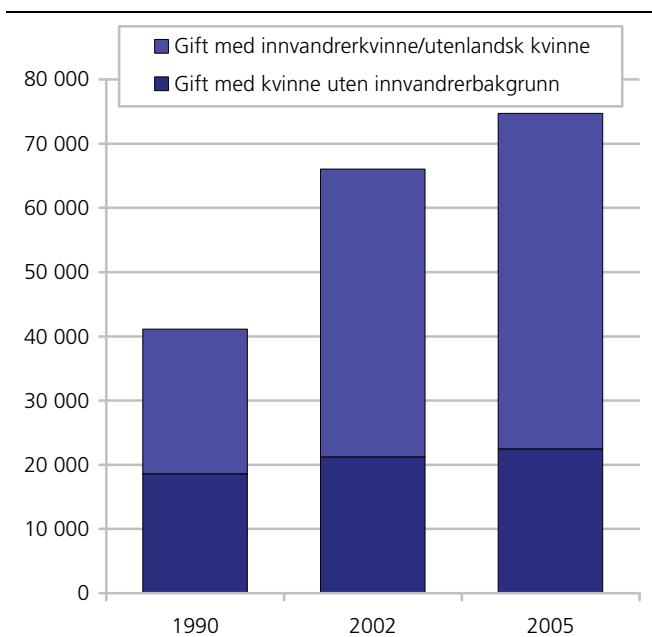
I Lie 2004a ble det gjort en grundig sammenligning mellom 1990 og 2002. Siden 2002 har det ikke skjedd de store endringene, slik at mye av betraktningene som ble gjort den gang, står ved lag. Her gis et kort sammendrag.

En mindre andel av gifte menn med innvandrerbakgrunn er gift med kvinner uten innvandrerbakgrunn

I 1990 var det 41 000 gifte menn med innvandrerbakgrunn bosatt i Norge, og 22 500 av disse var gift med kvinne med innvandrerbakgrunn (55 prosent). Resten, 18 600, var gift med kvinne uten innvandrerbakgrunn (Lie 2004a:53). Ved inngangen til 2005 var det i alt 74 700 gifte menn med innvandrerbakgrunn bosatt i Norge, en økning på 81 prosent fra 1990. Andelen som var gift med kvinner med innvandrerbakgrunn hadde økt til 70 prosent (figur 6.5).

Figur 6.5. Gifte menn med innvandrerbakgrunn bosatt i Norge, etter ektefellens innvandrerbakgrunn. 1990, 2002 og 2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

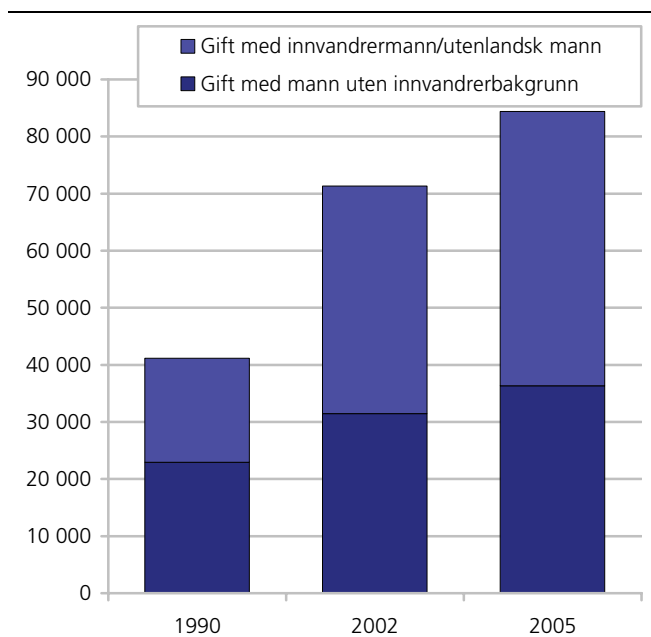
Ekteskapssammensetningen har endret seg en del i noen grupper av menn med innvandrerbakgrunn. For noen grupper er det en økning i andelen som er gift med kvinner uten innvandrerbakgrunn, mens det i andre grupper er en nedgang. For innvandrere fra ikke-vestlige land som er gift med kvinne uten innvandrerbakgrunn er andelen gått ned når det gjelder gifte menn fra Pakistan, Vietnam, Sri Lanka, Marokko, India og Kina. Andelen har økt blant gifte menn med bakgrunn fra Tyrkia, Iran og Chile.

Fordobling i antall gifte kvinner med innvandrerbakgrunn siden 1990

I 1990 var 41 200 gifte innvandrerkvinner bosatt i Norge (Lie 2004a:55). Ved inngangen til 2005 var det 84 400 gifte innvandrerkvinner som var bosatt. 23 000, eller 44 prosent, var gift med en mann uten innvandrerbakgrunn (figur 6.6). Dette er mer enn en dobling, og en langt større økning enn det var for mennene med innvandrerbakgrunn (figur 6.5), der det ikke har vært noe særlig økning i andelen. Det også flere bosatte gifte kvinner med innvandrerbakgrunn, enn det er bosatte gifte menn. Bare siden 2002 har det blitt 13 000 flere bosatte gifte innvandrerkvinner. Ved inngangen til 2005 var det 57 prosent av de gifte bosatte innvandrerkvinnene som var gift med en mann uten innvandrerbakgrunn (se figur 6.6).

Økningen skyldes i hovedsak at det har vært en stor økning av kvinner fra flere ikke-vestlige land fra 1990 til 2005, fra en del land har innvandringen trolig skjedd nettopp som følge av ekteskapsinngåelser med menn uten innvandrerbakgrunn.

Figur 6.6. Gifte kvinner med innvandrerbakgrunn bosatt i Norge, etter ektefellens innvandrerbakgrunn. 1990, 2002 og 2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

6.7. Ekteskapsbestand blant etterkommere

Det rettes en del oppmerksomhet mot ekteskapsmønsteret blant etterkommerne, og om dette ligner på ekteskapsmønsteret blant førstegenerasjonsinnvandrere. I kapittel 5 så vi at få har giftet seg og at de i større grad ser ut til å utsette giftemålet i forhold til førstegenerasjonsinnvandre med samme bakgrunn. Gjennomgående ser det ut til at de få etterkommerne som har kommet i gifteklar alder, har valgt å utsette giftemålet i forhold til førstegenerasjonsinnvandrere.

Vi skal her se på ekteskapsbestanden blant noen utvalgte landgrupper, der det er etterkommere som har giftet seg, og sammenligne disse med de tallene vi har sett i tabell 6.4 og 6.5 for hele innvandrerbefolkningen, per 1.1.2005. Tallene vil være en situasjonsbeskrivelse, og bare vise de ektefellens landbakgrunn til de som faktisk er gift. I kapittel 7 skal vi se nærmere på etterkommernes ekteskapsinngåelser.

Vestlige etterkommere er gift med personer uten innvandrerbakgrunn

Som det kommer fram av tabell 6.6, er det få etterkommere som er gift, og vi kan bare se på noen få utvalgte land. Sett i forhold til at det er så få som har giftet seg, må ikke disses ekteskapsmønster sees som noe som blir gjeldende for de som gifter seg i tiden framover, og slett ikke for mønsteret for dem som har bakgrunn fra andre land.

Vi ser imidlertid at det er noen klare forskjeller for de utvalgte vestlige og ikke-vestlig landene vi har sett på her. Både blant mannlige og kvinnelige etterkommere med bakgrunn fra Danmark, Sverige, Tyskland og

Storbritannia, er andelen som er gift med person uten innvandrerbakgrunn høyere enn for innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra disse landene sett under ett (tabell 6.5 og 6.6). Dette har en sammenheng med at etterkommerne er født og oppvokst i Norge, og trolig har levd hele livet her. De har ikke, som førstegenerasjonsinnvandrere, innvandret til Norge sammen med en ektefelle med samme bakgrunn.

I kapittel 2 så vi at det er svært få vestlige etterkommere, dette som følge av nettopp ekteskapsmønsteret - mange vestlige etterkommere velger en ektefelle uten innvandrerbakgrunn og deres barn blir følgelig ikke en del av innvandrerbefolkningen. Vestlige etterkommere er også noe eldre enn ikke-vestlige etterkommere, noe som innebærer at det er andelsvis flere vestlige etterkommere som er gift. Bestandstall for vestlige etterkommere viser således ekteskapsmønsteret for en aldersmessig spredt gruppe. For eksempel er det blant danske etterkommere relativt sett mange som er 25 år eller eldre (51 prosent), og skiller seg dermed heller ikke aldersmessig fra førstegenerasjonsinnvandrere med dansk bakgrunn.

Ikke-vestlige etterkommere er svært unge

Det er langt flere ikke-vestlige etterkommere, og flertallet er fremdels svært unge. Når vi skal sammenligne de utvalgte vestlige etterkommeren med de utvalgte ikke-vestlige gruppene, er det igjen viktig å minne om denne aldersfordelingen, få er i giftealder og de i stor grad gifter seg senere enn førstegenerasjonsinnvandrerne. For de ikke-vestlige landgruppene av etterkommerne ser vi således et noe annet mønster som beskriver hvem det mindretallet som har giftet seg, har giftet seg med, og dette mindretallet er også en gruppe som er langt yngre enn den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen sett under ett.

Personer med bakgrunn fra Pakistan har vi sett er endogame og i liten grad gift med noen uten innvandrerbakgrunn (tabell 6.4 og 6.5). Også etterkommere med bakgrunn fra Pakistan er i stor grad gift med en person med samme landbakgrunn som dem selv. Etterkommere med bakgrunn fra Pakistan er den eldste gruppen vi har sett på her, ved inngangen til 2005 var 11 prosent over 25 år, og flertallet har valgt å utsette giftemålet i forhold til førstegenerasjonsinnvandrerne.

Også blant gifte etterkommere med bakgrunn fra Tyrkia er det få som har valgt en ektefelle uten innvandrerbakgrunn. Etterkommere med tyrkisk bakgrunn er vesentlig yngre enn de med pakistansk bakgrunn, og bare 4 prosent var over 25 år ved inngangen til 2005. Deres ekteskapsmønster beskriver en svært ung populasjon velg av ektefelle, der flertallet ennå ikke har giftet seg (se kapittel 5).

Tabell 6.6. Ekteskap etter kvinnens landbakgrunn, personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre. 1.1.2005. Absolutte tall og prosent

Bosatte ektefelles landbakgrunn	Kjønn	I alt	Med annen innvandrerbakgrunn			
			Uten innvandrerbakgrunn	Med samme landbakgrunn	Med annen innvandrerbakgrunn	Uopp-gitt
		<i>Prosent</i>				
Danmark, Sverige, Tyskland og Storbritannia						
	Menn	306	91	3	6	1
	Kvinner	314	89	3	7	1
Derav...						
Danmark						
	Menn	172	91	3	5	1
	Kvinner	167	92	3	5	1
Pakistan, Tyrkia, Marokko og India						
	Menn	606	3	80	7	10
	Kvinner	881	3	83	4	11
Derav...						
Pakistan						
	Menn	447	2	79	8	11
	Kvinner	595	2	85	3	11
Tyrkia						
	Menn	94	4	85	4	6
	Kvinner	175	2	85	5	9

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

6.6. Oppsummering

Vi har i dette kapitlet beskrevet de bestående ekteskapene i Norge per 1.1.2005, med noen tilbakeblikk til 1990 og 2002. Siden det er de bestående ekteskapene vi her snakker om, vil vi ikke se endringer så raskt. Her vil bestanden både omfatte nylig inngåtte ekteskap og ekteskap som har vart i lang tid.

Ved inngangen til 2005 var det om lag 844 000 ekteskap med minst en ektefelle bosatt i Norge. Det er registrert flere gifte menn enn gifte kvinner i Norge, noe som skyldes at det er flere menn enn kvinner som har ektefelle som er bosatt i et annet land enn Norge.

87 prosent av disse ekteskapene var mellom to personer uten innvandrerbakgrunn. 3 prosent gjaldt kvinne uten og mann med innvandrerbakgrunn, og om lag 5 prosent gjaldt mann uten og kvinne med innvandrerbakgrunn. Om lag 6 prosent av de bestående ekteskapene, eller 52 000, var mellom to personer med innvandrerbakgrunn. Ekteskap der innvandrere utgjør enten en eller begge, utgjør en stadig større andel av de bestående ekteskapene.

Menn og kvinner uten innvandrerbakgrunn er endogame sett under ett. Henholdsvis 95 av mennene og 97 prosent av kvinnene var gift med en person med samme bakgrunn som dem selv. Mens kvinner uten innvandrerbakgrunn som er gift med en mann med innvandrerbakgrunn i stor grad er gift med vestlige innvandrere, er eksogame menn med samme bakgrunn gift med kvinner med bakgrunn fra et asiatiske eller østeuropeiske land. Fra 1990 har det vært en økning i

ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner med innvandrerbakgrunn (fra 3 prosent til 5 prosent av alle bestående ekteskap), og økningen skyldes stort sett en økning i ekteskap med kvinner med bakgrunn fra Thailand, Filippinene, Russland og Polen.

I perioden 1990 til 2005 har det vært en andelsvis økning av omfanget kvinner med innvandrerbakgrunn som er gift med menn uten innvandrerbakgrunn, mens det ikke har vært samme økning i andelen menn med innvandrerbakgrunn som er gift med kvinner uten innvandrerbakgrunn i samme periode. Andelen av ekteskap mellom to personer med innvandrerbakgrunn har også økt fra 2 prosent i 1990 til 6 prosent i 2005, som en følge av en økning i innvandrerbefolkningen i samme periode.

Det var noen flere gifte kvinner med innvandrerbakgrunn enn gifte menn. Blant disse gifte kvinnene hadde flest bakgrunn fra et asiatisk land, og det var også flest gifte menn som hadde samme bakgrunn. Disse mønstrene må sees i sammenheng med innvandrerbefolkningens sammensetning etter oppholdsgrunn, alders- og kjønnsfordeling.

Ekteskapsmønstrene blant bosatte vestlige og ikke-vestlige personer med innvandrerbakgrunn er ulikt. Mens både menn og kvinner med bakgrunn fra et vestlig land i stor grad er gift med en person uten innvandrerbakgrunn, er ikke-vestlige innvandrere langt mer endogame. Av de ikke-vestlige gruppene skiller personer med bakgrunn fra Sør- og Mellom-Amerika seg fra de andre ikke-vestlige gruppene, ved at mange er gift med personer uten innvandrerbakgrunn.

Det er ulike ekteskapsmønstre blant menn og kvinner med innvandrerbakgrunn. Sett under ett er kvinner med bakgrunn fra ikke-vestlige land mer eksogame enn menn med samme bakgrunn, men det er store forskjeller etter landbakgrunn. To ytterpunkt er kvinner med bakgrunn fra Pakistan og Thailand, der henholdsvis 1 og 94 prosent er gift med en mann uten innvandrerbakgrunn. Blant ikke-vestlige menn finner vi størst andel som er gift med norske kvinner blant de med bakgrunn fra Chile (25 prosent), Marokko (24 prosent) og Tyrkia (19 prosent).

For menn ser vi at blant de med bakgrunn fra Iran, India, Serbia og Montenegro og Kroatia, så er andelen som er gift med kvinne uten innvandrerbakgrunn mellom 12 og 17 prosent, og vesentlig høyere enn for kvinner med samme landbakgrunn. Et motsatt bilde ser vi hos personer med bakgrunn fra Vietnam, der 9 prosent av kvinnene og 2 prosent blant mennene har en ektefelle uten innvandrerbakgrunn.

Etterkommeres ekteskapsmønstre er vanskelig å sammenligne med førstegenerasjonsinnvandrernes.

Mens vestlige innvandrere er svært få og en godt voksen innvandrergruppe, er den ikke-vestlige gruppen av etterkommere svært ung og bare en liten andel av de som har blitt voksne har giftet seg.

7. Inngåelser av ekteskap¹²

- I 2004 ble det inngått 24 150 ekteskap i alt i Norge. 2 600 av ekteskapene (10,8 prosent) gjaldt to personer med innvandrerbakgrunn. I 20,2 prosent av ekteskapene var den ene parten uten innvandrerbakgrunn og den andre med innvandrerbakgrunn.
- I 31 prosent av ekteskapene som ble inngått i 2004 hadde den ene eller begge partene innvandrerbakgrunn.
- Ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner med innvandrerbakgrunn øker for hvert år. I 2004 utgjorde slike ekteskapsinngåelser 13,5 prosent av alle inngåtte ekteskap. 73 prosent av disse inngåelsene var med kvinner med bakgrunn fra ikke-vestlig land.
- Ekteskap mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn og menn med innvandrerbakgrunn har ikke økt like mye som ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinne med innvandrerbakgrunn. I 2004 utgjorde slike ekteskap 7 prosent av alle inngåelser. 46 prosent av disse var med menn med bakgrunn fra et ikke-vestlig land.
- I 2004 var det 4 200 menn med innvandrerbakgrunn som giftet seg i Norge, og 38 prosent av disse giftet seg med en kvinne uten innvandrerbakgrunn.
- 68 prosent av menn med vestlig bakgrunn som inngikk ekteskap i 2004 valgte en kvinne uten innvandrerbakgrunn, mens bare 27 prosent av ikke-vestlige menn gjorde det samme.
- 40 prosent av bosatte menn med bakgrunn fra Tyrkia som giftet seg i 2004, giftet seg med kvinne uten innvandrerbakgrunn. På den andre siden av skalaen finner vi menn med bakgrunn fra Vietnam, Somalia og Pakistan der under 5 prosent inngikk ekteskap med kvinner uten innvandrerbakgrunn
- I alt giftet 5 850 kvinner med innvandrerbakgrunn seg i Norge i 2004, og over halvparten av disse kvinnene giftet seg med en mann uten innvandrerbakgrunn.
- 4 400 kvinner som inngikk ekteskap i 2004 i Norge hadde ikke-vestlig bakgrunn, og 54 prosent av disse valgte en ektefelle uten innvandrerbakgrunn.

- I mange ikke-vestlige landgrupper var det en svært høy prosentandel kvinner som giftet seg med en mann uten innvandrerbakgrunn, blant annet Thailand, Brasil, Ukraina, Filippinene og Russland.
- I ekteskapene som ble inngått av kvinner med bakgrunn fra Pakistan, Irak og Sri Lanka var det under 10 prosent som giftet seg med en mann uten innvandrerbakgrunn.

Om statistikken

Statistikken bygger på folkeregisteropplysninger. Etter 1946 har det i hver enkelt kommune vært et lokalt folkeregister som skal føre register over alle bosatte i kommunen i samsvar med lov om folkeregistrering og forskrifter til loven. Melding om *vigsel* sendes fra vigselsmannen til det lokale folkeregisteret. Meldinger som mottas om ekteskap inngått i utlandet av personer bosatt i Norge, blir også tatt med. Fra 1995 har Det sentrale folkeregister (DSF) i Skattedirektoratet vært offisielt register. Sentralkontoret for folkeregistrering administrerer DSF.

Oppdateringene i Det sentrale folkeregister gjøres delvis ved de lokale folkeregisterkontorene, som er knyttet til registerbasen (DSF) via terminaler, delvis sentralt i Skattedirektoratet. Grunnlaget for statistikken over endringer i befolkningen er elektroniske kopier til Statistisk sentralbyrå av alle slike meldinger som oppdaterer registeret. Meldingene oppdaterer dessuten en egen befolkningsdatabase i Statistisk sentralbyrå utviklet for statistikkformål. Denne befolkningsbasen danner grunnlaget for statistikken over befolkningens sammensetning og befolkningsendringer.

Det statistiske materialet omfatter vigslor og partnerskapsinngåelser der minst én av ektefellene/partnerne var bosatt i Norge ved hendelsen.

I dette kapitlet skal vi se nærmere på inngåelser av ekteskap i løpet av perioden 1990-2004, og undersøke om vi kan se noen endringer over tid i hvem som gifter seg med hverandre. Mens vi i kapittel 6 så på ekte-

¹² Minja Tea Dzamarija har utarbeidet store deler av teksten til dette kapitlet.

skapsbestand, dvs. alle bestående ekteskap, er data-grunnlaget her inngåelser i løpet av et kalenderår. Antall vielser varierer mye fra år til år, og dette kan slå ut tydelig når vi ser på små grupper i befolkningen. Vi skal se spesielt på ekteskap mellom en person uten innvandrerbakgrunn og en person med innvandrerbakgrunn. Når det gjelder ekteskap mellom personer som tilhører innvandrerbefolkningen skal vi se på innslaget av ekteskap mellom personer med samme landbakgrunn. Tallmaterialet i kapitlet gjelder registrering av inngåelser av ekteskap der minst en av partene var bosatt i Norge på vigselstidspunktet. Utenlandsk landbakgrunn gjelder derfor innvandrerbefolkningen og ikke- bosatte utlendinger.

7.1. Økning i antall ekteskap som involverer personer med innvandrerbakgrunn

Det totale tallet på ekteskapsinngåelser varierer noe fra år til år. I den siste femtenårsperioden har tallet på inngåtte ekteskap variert mellom 19 300 på det laveste til 26 800 på det høyeste. Tallet på inngåtte ekteskap i 2004 lå på omtrent det samme høye nivået som i de tre foregående år. 24 150 par, hvor minst en av ektefellene bodde i Norge, giftet seg i 2004.

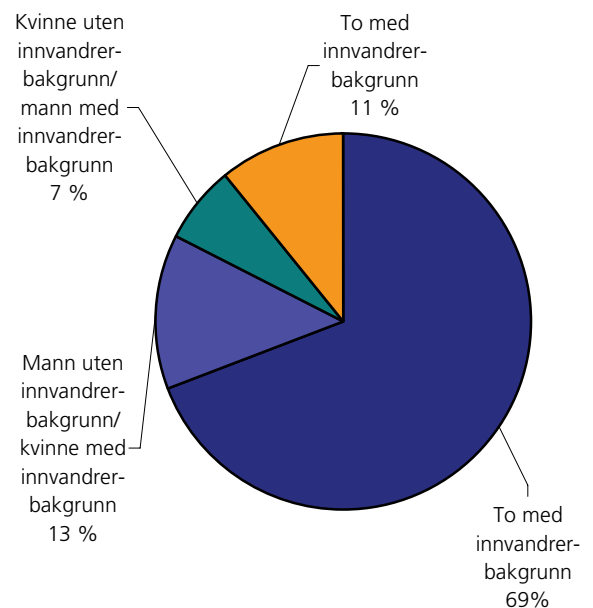
I et lengre perspektiv viser befolkningsstatistikken at det stadig inngås færre ekteskap mellom to personer uten innvandrerbakgrunn. Denne utviklingen må ses i sammenheng med samboerskapets fremvekst som en samlivsform som langt på vei konkurrerer med ekteskapet (se kapittel 5). Det blir registrert stadig flere ekteskapsinngåelser mellom to personer med innvandrerbakgrunn i Norge. At disse ekteskapene utgjør en stadig større andel av ekteskapsinngåelsene skyldes for det første at det er flere innvandrere i Norge, og at personer med innvandrerbakgrunn i større grad enn personer uten innvandrerbakgrunn velger foreldrenes samlivsform når de danner par, altså et ekteskap.

I nesten en tredjedel av alle ekteskap som ble inngått i 2004 hadde en eller begge ektefellene innvandrerbakgrunn. 11 prosent av ekteskapene ble inngått mellom to personer med innvandrerbakgrunn, og 20 prosent var mellom en uten innvandrerbakgrunn og en med bakgrunn fra utlandet. Figur 7.1 viser andel inngåtte ekteskap i 2004 etter ektefellenes innvandrerbakgrunn.

Til sammenligning utgjorde ekteskapsinngåelser der minst en av partene hadde utenlandsk bakgrunn i 1990, 16 prosent av alle inngåtte ekteskap, mens i 2000 kom andelen på 24 prosent (Lie 2004a). Dette har en klar sammenheng med at innvandrerbefolkningen har blitt mer enn doblet i denne perioden. Ved inngangen til 2005 hadde 365 000, eller 8 prosent av befolkningen, innvandrerbakgrunn. Ved inngangen til

1990 hadde 168 000 personer innvandrerbakgrunn, eller om lag 4 prosent av befolkningen.

Figur 7.1. Inngåelser av ekteskap etter ektefellenes innvandrerbakgrunn. 2004. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.1. viser ekteskapsinngåelser etter innvandrerbakgrunn/utenlandsk bakgrunn for årene 1990, 1995 og 2000-2004. Som vi ser, har det vært en nedgang i antall og andel ekteskapsinngåelser mellom to personer uten innvandrerbakgrunn. Totalt ble det inngått 16 700 ekteskap der begge var uten innvandrerbakgrunn i 2004, mens tilsvarende tallet for 2000 var 20 400. Andel ekteskapsinngåelser der begge var uten innvandrerbakgrunn har gått ned med 15 prosentpoeng i løpet av de siste 14 årene, fra 84 prosent i 1990 til 69 prosent i 2004. Andelen har sunket ganske jevnt i perioden uten sammenheng med om det samlede antall ekteskap har gått opp eller ned.

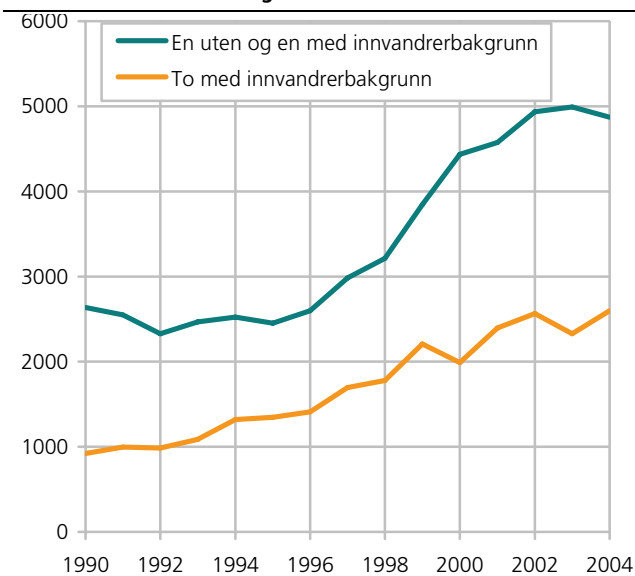
Økningen i ekteskapsinngåelse mellom to personer med innvandrerbakgrunn gjelder særlig ekteskap mellom personer med bakgrunn fra Asia og Øst-Europa. Antallet personer uten innvandrerbakgrunn som gifter seg med en ektefelle med innvandrerbakgrunn har steget jevnt de siste årene, og økningen har vært spesielt stor fra siste halvdel av 1990-tallet. Økningen i ekteskap mellom en person med innvandrerbakgrunn og en person uten innvandrerbakgrunn gjelder først og fremst ekteskap mellom norske menn og kvinner fra ikke-vestlige land (for utfyllende tall for inngåelser i årene 1990-1999, se Lie 2004a:61).

Tabell 7.1. Ekteskapsinngåelser¹ etter ektefellenes innvandrerbakgrunn. 1990, 1995, 2000-2004. Absolutte tall og prosent

Type ekteskap	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004
	Absolutte tall						
Ekteskap i alt	21 926	21 677	26 763	24 652	25 776	24 119	24 139
To uten innvandrerbakgrunn	18 367	17 879	20 338	17 683	18 276	16 797	16 669
Mann uten innvandrerbakgrunn/kvinne med innvandrerbakgrunn	1 268	1 408	2 698	2 809	3 189	3 211	3 247
Kvinne uten innvandrerbakgrunn/mann med innvandrerbakgrunn	1 369	1 045	1 736	1 765	1 747	1 782	1 623
To med innvandrerbakgrunn	922	1 345	1 991	2 395	2 564	2 329	2 600
	Prosent						
Ekteskap i alt	100	100	100	100	100	100	100
To uten innvandrerbakgrunn	83,8	82,5	76,0	71,7	70,9	69,6	69,1
Mann uten innvandrerbakgrunn/kvinne med innvandrerbakgrunn	5,8	6,5	10,1	11,4	12,4	13,3	13,5
Kvinne uten innvandrerbakgrunn/mann med innvandrerbakgrunn	6,2	4,8	6,5	7,2	6,8	7,4	6,7
To med innvandrerbakgrunn	4,2	6,2	7,4	9,7	9,9	9,7	10,8

¹ Ekteskap der minst en av partene er bosatt i Norge

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 7.2. Inngåelser av ekteskap etter ektefellenes innvandrerbakgrunn. 1990-2004

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

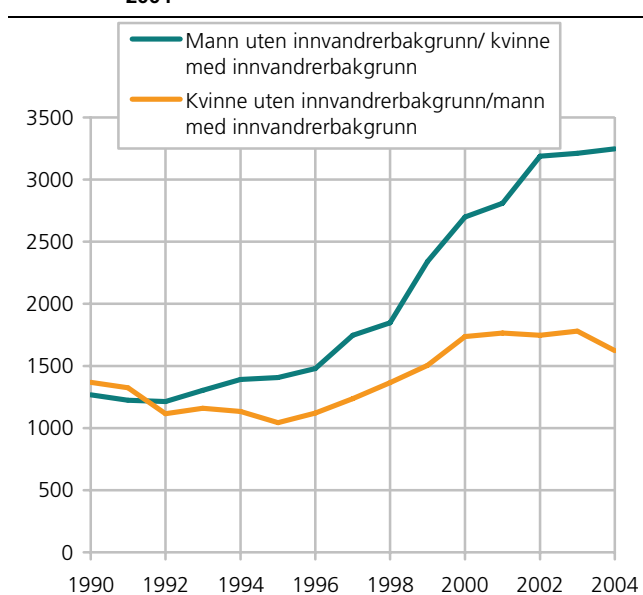
7.2. Stadig flere uten innvandrerbakgrunn finner ektefelle med innvandrerbakgrunn

I 2004 ble det inngått langt flere ekteskap der den ene personen var uten innvandrerbakgrunn og den andre personen hadde innvandrerbakgrunn (4 900), enn det var mellom to med innvandrerbakgrunn (2 600). Dette har vært tydelig gjennom hele 90-tallet (figur 7.2.). Fra 1990 til 2004 har andelen inngåelser mellom en person uten og en person med innvandrerbakgrunn økt fra 12 til 20 prosent av alle ekteskapsinngåelser. Andelen ekteskap mellom to personer med innvandrerbakgrunn har også økt tydelig, fra 4 prosent i 1990 til 11 prosent i 2004.

Økning i tallet på ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner med innvandrerbakgrunn

På begynnelsen av 1990-tallet var det flere kvinner uten innvandrerbakgrunn enn menn som giftet seg med personer med innvandrerbakgrunn. I løpet av 1990-tallet var det stadig flere menn uten innvandrer-

bakgrunn som giftet seg med kvinner med innvandrerbakgrunn. I 2000 var det 1 000 flere menn uten innvandrerbakgrunn som inngikk ekteskap med en innvandrerkvinn enn kvinner uten innvandrerbakgrunn som valgte å gifte seg med menn med innvandrerbakgrunn. I 2004 var differansen enda høyere, 1 600 (figur 7.3). Antall ekteskapsinngåelser mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn og menn med innvandrerbakgrunn lå stabilt på mellom 2 300 og 2 600 de siste fire årene, mens økningen i antall inngåtte ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og utenlandske kvinner har vært markant. Denne typen ekteskap utgjorde 6 prosent av alle inngåtte ekteskap i 1990. Andelen var henholdsvis 10 og 13,5 prosent i 2000 og 2004. Økningen i antallet ekteskap der en person har innvandrerbakgrunn, skyldes altså at flere menn uten innvandrerbakgrunn inngikk ekteskap med kvinner med innvandrerbakgrunn. Senere i kapitlet skal vi se nærmere på hvilken landbakgrunn disse ektefellene har.

Figur 7.3. Inngåelser av ekteskap der den ene parten var med og den andre parten var uten innvandrerbakgrunn. 1990-2004

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.2. Inngåelser av ekteskap¹ etter ektefellenes landbakgrunn² (verdensregion). 2004

	Kvinner i alt	Norge	Resten av Norden	Øst-Europa	Vest-Europa	Asia med Tyrkia	Afrika	Nord-Amerika og Oseania	Sør- og Mellom-Amerika	Statsløse og uoppgitt
Menn i alt	24 139	18 292	386	1 198	282	2 396	408	164	389	624
Norge	19 916	16 669	299	763	199	1 172	132	139	304	239
Resten av Norden	430	293	57	17	3	33	4	5	4	14
Øst-Europa	502	115	4	312	5	13	2	1	4	46
Vest-Europa	405	302	4	14	48	20	3	4	3	7
Asia med Tyrkia	1 560	285	5	24	17	981	12	4	2	230
Afrika	510	192	9	6	3	7	208	4	1	80
Nord-Amerika og Oseania	168	91	2	5	1	2	-	1	58	8
Sør- og Mellom-Amerika	180	150	-	9	2	13	1	4	1	-
Statsløse og uoppgitt	468	195	6	48	4	155	46	2	12	-

¹ Minst en av partene bosatt i Norge.

² Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke-bosatte ektefeller.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

7.3. Stadig flere ekteskap mellom to med innvandrerbakgrunn inngås i Norge

Tallet på ekteskap som inngås mellom to personer med innvandrerbakgrunn har økt for hvert år, i takt med økningen i innvandrerbefolkningen. I 2004 utgjorde slike ekteskap 11 prosent av alle ekteskapene som ble inngått i Norge dette året. Økningen var først og fremst blant ikke-vestlige innvandrere, spesielt personer med bakgrunn fra Asia og Øst-Europa. I 1990 utgjorde ekteskapsinngåelse mellom to personer med innvandrerbakgrunn 4 prosent. Innvandrerbefolkningen er mer enn fordoblet fra 1990 til 2004, og økningen gjelder hovedsakelig personer med ikke-vestlig landbakgrunn. I 1990 var det om lag 90 000 personer med ikke-vestlig bakgrunn, mens det i 2005 var 266 000 personer - altså nesten en tredobling. Det har ikke vært en tilsvarende økning av den vestlige innvandrerbefolkningen. Økningen i ekteskapsinngåelse har en klar sammenheng med størrelsen på den ikke-vestlige gruppen og alderssammensetningen. Tabell 7.2 viser ekteskaps som ble inngått i 2004 etter ektefellenes landbakgrunn.¹³

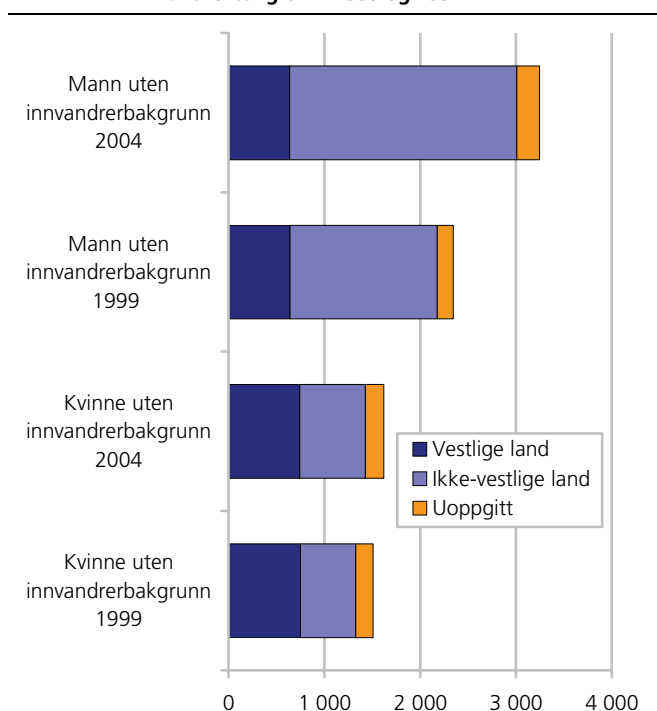
Manglende opplysninger om landbakgrunn

Hvert år er det en del ekteskapsinngåelser som mangler opplysninger om den ene ektefellenes landbakgrunn. I 2004 var det nær 3 prosent kvinner (620) og 2 prosent menn (470) vi manglet opplysninger om landbakgrunn for. I de fleste tilfeller er dette ektefeller som ikke var registrert bosatt i Norge på vigselfdatoen. Blant de 620 kvinnene vi manglet opplysningene om, var det 240 som giftet seg med menn uten innvandrerbakgrunn. Det var flest med ukjent landbakgrunn i ekteskapsinngåelsene med menn fra Asia. Av mennene vi manglet opplysningene om inngikk 200 ekteskap med kvinner uten innvandrerbakgrunn og 155 med kvinner med asiatiske landbakgrunn.

7.4. Stadig flere søker lykken med ektefeller med utenlandsk bakgrunn

Ekteskap mellom personer uten innvandrerbakgrunn og personer som tilhører innvandrerbefolkningen har økt de siste årene. Som nevnt er det flere og flere menn uten innvandrerbakgrunn som finner seg en ektefelle med utenlandsk bakgrunn. I 2004 var en av fem inngåelser av ekteskap der en av personene var uten og en med innvandrerbakgrunn, og inngåelser mellom menn uten innvandrerbakgrunn og utenlandske kvinner har økt mest. I 1999 var det 2 350 slike ekteskapsinngåelser og i 2004 var tilsvarende tall 3 250 ekteskap. I tillegg var det 240 inngåelser mellom en mann uten innvandrerbakgrunn og en kvinne med ukjent landbakgrunn (se figur 7.4).

Figur 7.4. Inngåelser av ekteskap mellom personer med og uten innvandrerbakgrunn. 1999 og 2004

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

¹³ For perioden 1990-2001, se Lie 2004b, og for 2002 og 2003 er det vedleggstabeller.

I ekteskapene mellom en mann uten innvandrerbakgrunn og en kvinne med innvandrerbakgrunn i 2004, hadde 73 prosent av kvinnene bakgrunn fra et ikke-vestlig land. 20 prosent hadde bakgrunn fra vestlige land, og 7 prosent hadde uoppgitt landbakgrunn. Blant de med ukjent landbakgrunn kan det være innslag av ektefeller fra både vestlige og ikke-vestlige land.

Tallet på ekteskap mellom kvinner uten og menn med innvandrerbakgrunn har ikke økt like mye i samme periode. Det er heller ikke like stort innslag av ektefeller med bakgrunn fra ikke-vestlige land. I 2004 var 46 prosent av slike inngåelser av ekteskap med ikke-vestlige menn og 42 prosent med vestlige menn. I 12 prosent av ekteskapsinngåelsene manglet vi opplysninger om mennenes landbakgrunn.

Flest vigsler med kvinner med bakgrunn fra Thailand, Russland og Filippinene

Det er særlig inngåelser av ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner med bakgrunn fra Thailand, Russland og Filippinene som har økt mye, fra noen få titalls per år frem til 1998, og deretter mellom 300 og 400 årene deretter. I 2004 ble det inngått over 1 200 ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner med bakgrunn fra disse tre landene, og over halvparten av disse fra Thailand alene. Disse tre landgruppene har ligget på toppen i de siste fire årene fram til 2004. Tabell 7.3 gir en oversikt over ekteskapsinngåelser mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner med innvandrerbakgrunn for årene 1990-2004.

Tabell 7.3. Inngåtte ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner med innvandrerbakgrunn. 1990, 1995, 2000-2004. Absolutte tall og prosent

1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004							
I alt	1 268	I alt	1 408	I alt	2 698	I alt	2 809	I alt	4 230	I alt	3 211	I alt	3 247
Danmark	128	Sverige	114	Russland	384	Thailand	435	Thailand	565	Thailand	598	Thailand	641
Sverige	126	Danmark	106	Thailand	362	Russland	358	Russland	415	Russland	404	Russland	323
Filippinene	58	Filippinene	55	Filippinene	262	Filippinene	238	Sverige	407	Filippinene	269	Filippinene	260
Thailand	51	Finland	36	Sverige	231	Sverige	201	USA	287	Sverige	150	Sverige	163
USA	46	Storbritannia	34	Polen	107	USA	115	Danmark	281	Polen	97	Brasil	117
Polen	42	USA	30	Danmark	102	Danmark	98	Filippinene	270	Brasil	93	Polen	100
Tyskland	36	Tyskland	29	USA	94	Polen	90	Storbritannia	181	USA	78	USA	94
Storbritannia	36	Polen	26	Brasil	57	Brasil	58	Tyskland	128	Ukraina	77	Danmark	91
Finland	29	Thailand	25	Storbritannia	49	Litauen	50	Polen	103	Danmark	72	Ukraina	82
Island	14	Russland	24	Finland	45	Romania	47	Finland	85	Storbritannia	54	Tyskland	69
Nederland	13	Chile	13	Cuba	41	Tyskland	43	Sør- Korea	75	Tyskland	54	Kina	63
Chile	12	Nederland	12	Ukraina	40	Kina	40	Ukraina	74	Kina	52	Romania	60
Frankrike	9	Romania	11	Tyskland	38	Storbritannia	40	Brasil	72	Litauen	52	Vietnam	50
Ungarn	8	Kina	11	Kina	32	Cuba	36	Litauen	62	Finland	47	Storbritannia	44
Jugoslavia	7	Island	10	Romania	29	Ukraina	36	Kina	47	Vietnam	47	Litauen	43
Uoppgitt	532	Uoppgitt	672	Uoppgitt	183	Uoppgitt	191	Uoppgitt	205	Uoppgitt	263	Uoppgitt	238

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.4. Inngåtte ekteskap mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn og menn med innvandrerbakgrunn. 1990, 1995, 2000-2004

1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004							
I alt	1 369	I alt	1 045	I alt	1 736	I alt	1 765	I alt	2 782	I alt	1 782	I alt	1 623
Danmark	102	Danmark	102	Sverige	212	Sverige	170	Sverige	407	Sverige	166	Sverige	151
Sverige	92	Sverige	91	Danmark	149	USA	152	Danmark	359	Storbritannia	134	Storbritannia	146
Storbritannia	86	Storbritannia	55	Storbritannia	146	Storbritannia	151	USA	282	Tyrkia	120	Danmark	111
Jugoslavia	50	USA	29	USA	121	Tyrkia	117	Storbritannia	240	Danmark	111	Tyrkia	103
USA	41	Tyskland	24	Tyrkia	118	Danmark	98	Tyskland	135	USA	107	USA	100
										Serbia og			
Marokko	38	Iran	20	Tyskland	69	Jugoslavia	79	Tyrkia	97	Montenegro	60	Irak	45
Tyskland	25	Sri Lanka	15	Jugoslavia	59	Irak	61	Nederland	61	Irak	57	Tyskland	43
Chile	24	Marokko	15	Marokko	53	Marokko	52	Finland	50	Tyskland	55	Marokko	35
								Serbia og					
Tyrkia	22	Nederland	14	Nederland	42	Tyskland	52	Montenegro	46	Nederland	51	Iran	33
Finland	21	Finland	14	Iran	40	Iran	32	Irak	46	Frankrike	32	Nederland	32
										Serbia og			
India	21	Tyrkia	13	Frankrike	26	Nederland	30	Frankrike	38	Nigeria	31	Montenegro	29
Pakistan	19	Chile	12	Australia	21	Australia	27	Canada	35	Marokko	30	Chile	27
Frankrike	16	Jugoslavia	11	Chile	19	Frankrike	24	Marokko	34	Iran	29	Australia	27
Nederland	16	Island	10	Polen	19	Chile	23	Chile	34	Algerie	28	Frankrike	20
Algerie	16	Ghana	9	Tunisia	19	India	22	Polen	33	Chile	24	Algerie	20
Uoppgitt	576	Uoppgitt	460	Uoppgitt	161	Uoppgitt	178	Uoppgitt	156	Uoppgitt	219	Uoppgitt	191

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner med bakgrunn fra et østeuropeisk land økte også i perioden fra 2000-2004. I tillegg til kvinner med bakgrunn fra Russland, har det blitt en økning i antall inngåtte ekteskap som involverer kvinner fra land som Ukraina, Romania og Litauen.

Ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner med bakgrunn fra Sverige og Danmark gikk ned i perioden 2000-2004, men dette kan også skyldes at disse parene inngår samboerskap i stedet for å gifte seg.

Kvinner uten innvandrerbakgrunn velger oftere menn med bakgrunn fra vestlige land

Kvinner uten innvandrerbakgrunn gifter seg ofte menn med bakgrunn fra et vestlig land, om de ikke gifter seg med en mann uten innvandrerbakgrunn. Tabell 7.4. viser en oversikt over ekteskapsinngåelser blant kvinner uten innvandrerbakgrunn og menn med innvandrerbakgrunn for perioden 1990-2004. I 2004 giftet 690 kvinner uten innvandrerbakgrunn seg med menn fra et vestlig land. Antallet er litt høyere enn blant menn uten innvandrerbakgrunn. I løpet av de siste 15 årene, har menn med bakgrunn fra Danmark, Sverige og Storbritannia med få unntak utgjort de tre største gruppene. Kvinner uten innvandrerbakgrunn har, i hele perioden, i større grad enn menn giftet seg med ektefeller fra naboland og fra andre vestlige land.

I 2004 var det 740 kvinner uten innvandrerbakgrunn som inngikk ekteskap med menn fra ikke-vestlige land. Blant de ikke-vestlige har menn med bakgrunn fra Tyrkia, Irak, Marokko og Iran kommet høyt opp på listen.

7.5. Inngåelser av ekteskap blant personer med innvandrerbakgrunn i 2004

Antallet ekteskapsinngåelser mellom to personer med innvandrerbakgrunn har økt mye i perioden 1991-2004. Det er særlig ekteskap mellom to personer med bakgrunn fra Asia, Afrika og Øst-Europa som er økt, utenom den økningen vi har sett har funnet sted i ekteskapsinngåelsene mellom personer uten innvandrerbakgrunn og ektefeller fra disse verdensregioner.

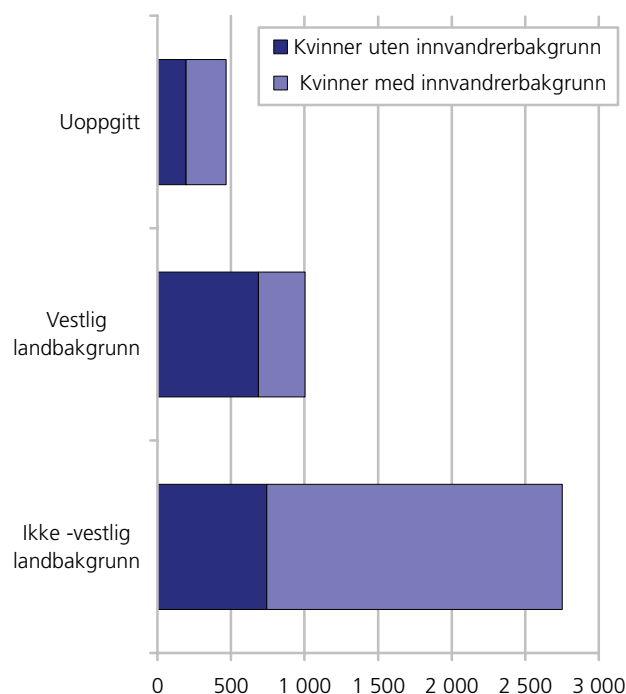
Stor økning i inngåtte ekteskap blant ikke-vestlige menn

I 2004 var det 4 200 menn med innvandrerbakgrunn som giftet seg i Norge. 38 prosent av disse giftet seg med en kvinne uten innvandrerbakgrunn. Til sammenligning var det 2 300 menn med innvandrerbakgrunn som giftet seg i Norge i 1990.

Ekteskapene som ble inngått i 2004 fulgte stort sett det vanlige vigselmønsteret mellom vestlige og ikke-vestlige menn. Et klart flertall (to tredeler) av vestlige menn giftet seg med en kvinne uten innvandrer-

bakgrunn, mens bare 27 prosent av ikke-vestlige menn gjorde det samme. Det var i tillegg 470 menn som manglet opplysninger om landbakgrunn (se figur 7.5).

Figur 7.5. Inngåtte ekteskap for bosatte menn med innvandrerbakgrunn, etter landbakgrunn¹. 2004

¹ Minst en av partene bosatt i Norge.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Ekteskapsmønstre blant ikke-vestlige menn varierer med landbakgrunn

De 27 prosentene blant ikke-vestlige menn er imidlertid bare et gjennomsnitt for forskjellene mellom de ulike landgruppene er store. Tabell 7.5 viser ekteskapsinngåelser i 2004 med utgangspunkt i mannens landbakgrunn. Vi har tatt med de 30 største gruppene. I 2004 var det, utenom menn med norsk landbakgrunn, flest menn med pakistansk landbakgrunn som inngikk ekteskap (281 i alt).

De gruppene som skiller seg ut ved at det er svært få menn som gifter seg med kvinner uten innvandrerbakgrunn er menn med bakgrunn fra Vietnam (1 prosent), Somalia (2 prosent), Pakistan (5 prosent) og Sri Lanka (5 prosent). I andre grupper finner vi et større innslag av ekteskapsinngåelser med kvinner uten innvandrerbakgrunn. Det største innslaget i de store innvandregrupper i Norge fant vi blant tyrkiske menn, hvor 100 av 260 ekteskapsinngåelser var med en kvinne uten innvandrerbakgrunn. Andre grupper med stort innslag av slike ekteskapsinngåelser er blant menn med bakgrunn fra Chile med 33 prosent og Marokko med 30 prosent.

I noen grupper er det mange av ektefellene som mangler opplysninger om landbakgrunn. I 2004 gjaldt det særlig ektefellene til menn med bakgrunn fra Somalia, Sri Lanka, Marokko og Pakistan. I de fleste tilfellene er dette trolig ektefeller som er bosatt i utlandet, og sannsynligvis i den bosatte personens tidligere hjemland.

De gruppene av menn som giftet seg i 2004, og som skiller seg ut med en høy andel giftet seg med kvinner med samme landbakgrunn som dem selv, er menn med bakgrunn fra Vietnam, Pakistan, Somalia og Sri Lanka. Tar vi med de ekteskapene der ektefellen har uoppgitt landbakgrunn, giftet mellom 86 og 94 prosent av mennene i disse gruppene seg med ektefelle fra samme land.

Blant menn med bakgrunn fra vestlige land er det gjennomgående en høy andel som giftet seg med kvinner uten innvandrerbakgrunn. Andelen ligger på mellom 90 (Australia) og 47 prosent (Finland).

Av ekteskapsinngåelsene i 2004 så vi at det er en del som giftet seg med ektefelle fra et annet land enn sitt eget, og ikke Norge. Som regel var det snakk om ektefeller med bakgrunn fra naboland, men en finner også eksempler på ekteskap mellom personer med landbakgrunn som ikke ligger nært geografisk. For de 30 gruppene vi har sett på ble det til sammen inngått 380 ekteskap der personene begge var innvandrere men hadde ulik landbakgrunn. For noen nasjonaliteter er andelen slike ekteskap relativt høy, og ligger på mellom 22 og 35 prosent. Dette gjelder spesielt menn med bakgrunn fra de nye landene på Balkan, som Kroatia, Makedonia og Bosnia- Hercegovina. 35 prosent av mennene med bakgrunn fra Kroatia som giftet seg i 2004, giftet seg med kvinne med bakgrunn fra et annet land enn Kroatia og Norge. Det betyr ikke nødvendigvis at ektefellene har ulik etnisk tilhørighet, selv om de i våre registre blir registrert med ulik landbakgrunn.

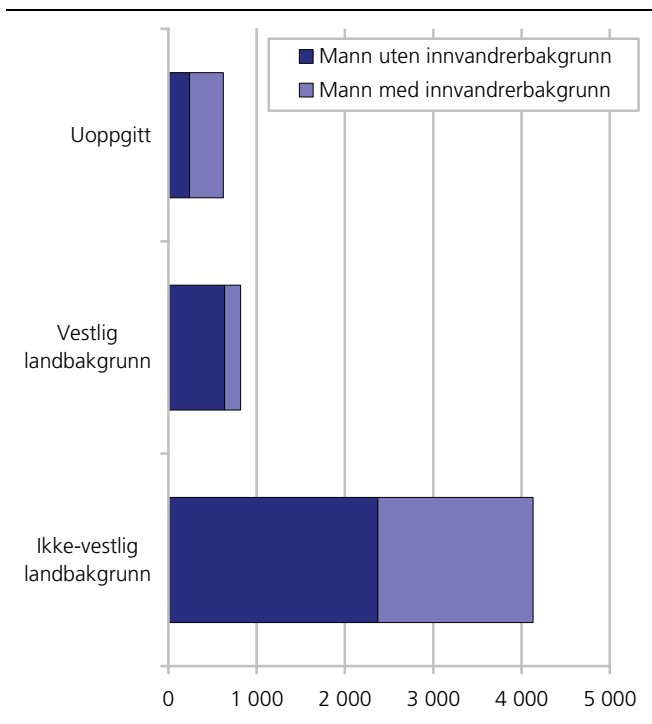
Tabell 7.5. Inngåtte ekteskap¹ etter mannens landbakgrunn². Absolutte tall og prosent. 2004

Mannens landbakgrunn	Kvinnens landbakgrunn									
	I alt	Norsk landbakgrunn	Samme landbakgrunn	Med annen utenlandsk bakgrunn	Statsløse og uoppgitt	Norsk landbakgrunn	Samme landbakgrunn	Med annen utenlandsk bakgrunn	Statsløse og uoppgitt	
	<i>Absolutte tall</i>					<i>Prosent</i>				
Norge	19 916	16 669	16 669	3 008	239	84	84	15	1	
Pakistan	281	13	187	7	74	5	67	2	26	
Tyrkia	260	103	130	13	14	40	50	5	5	
Irak	217	45	98	40	34	21	45	18	16	
Sverige	207	151	20	30	6	73	10	14	3	
Vietnam	173	2	144	9	18	1	83	5	10	
Iran	167	33	88	31	15	20	53	19	9	
Storbritannia	166	146	3	16	1	88	2	10	1	
Danmark	162	111	20	26	5	69	12	16	3	
Serbia og Montenegro	134	29	69	17	19	22	51	13	14	
Bosnia-Hercegovina	127	15	73	28	11	12	57	22	9	
USA	122	100	3	19	-	82	2	16	-	
Marokko	117	35	44	7	31	30	38	6	26	
Sri Lanka	112	6	68	10	28	5	61	9	25	
Chile	83	27	40	10	6	33	48	12	7	
Tyskland	81	43	28	9	1	53	35	11	1	
India	81	16	52	3	10	20	64	4	12	
Somalia	58	1	35	4	18	2	60	7	31	
Afghanistan	50	5	27	11	7	10	54	22	14	
Nederland	45	32	3	9	1	71	7	20	2	
Polen	40	10	23	5	2	25	58	13	5	
Russland	40	8	21	10	1	20	53	25	3	
Makedonia	37	6	15	12	4	16	41	32	11	
Kina	37	4	23	9	1	11	62	24	3	
Finland	36	17	8	9	2	47	22	25	6	
Frankrike	32	20	5	6	1	63	16	19	3	
Kroatia	31	7	8	11	5	23	26	35	16	
Etiopia	31	2	20	8	1	6	65	26	3	
Libanon	31	9	7	7	8	29	23	23	26	
Australia	30	27	-	3	-	90	-	10	-	

¹ Minst en av ektefellene bosatt i Norge

² Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Figur 7.6. Inngåtte ekteskap etter kvinnens innvandrerbakgrunn. 2004

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flere kvinner enn menn med innvandrerbakgrunn giftet seg i 2004

Figur 7.6 viser antall inngåtte ekteskap blant kvinner med innvandrerbakgrunn i Norge i 2004. Det var 5 850 kvinner med innvandrerbakgrunn som giftet seg i 2004, noen flere enn blant menn med innvandrerbakgrunn. 600 av dem hadde uoppgitt landbakgrunn.

56 prosent av disse innvandrerkvinnene giftet seg med en mann uten innvandrerbakgrunn. 4 400 av kvinnene hadde ikke-vestlig bakgrunn, og 54 prosent av dem valgte en ektefelle uten innvandrerbakgrunn. 820 kvinner med vestlige innvandrerbakgrunn giftet seg i 2004 i Norge, og av disse inngikk 77 prosent ekteskap med en mann uten innvandrerbakgrunn. Av de kvinnene vi manglet opplysningene om landbakgrunn for giftet 38 prosent seg med en mann uten innvandrerbakgrunn.

I 2001 var det til sammenligning 5 200 kvinner med innvandrerbakgrunn som giftet seg i Norge. 3 780 hadde ikke-vestlig bakgrunn og 51 prosent inngikk ekteskap med menn uten innvandrerbakgrunn

Store forskjeller i ikke-vestlige kvinners ekteskapsmønstre

Ekteskapsmønstre blant vestlige kvinner følger det samme mønsteret som vi så blant vestlige menn i 2004, de fleste gifter seg med en ektefelle uten innvandrerbakgrunn. Blant kvinner med vestlig innvandrerbakgrunn som giftet seg i 2004, var det mellom 84 og 63 prosent blant de med bakgrunn fra Sverige, USA,

Danmark og Tyskland som inngikk ekteskap med menn uten innvandrerbakgrunn.

Tabell 7.6 viser ekteskapsinngåelser i 2004 etter den bosatte kvinnens landbakgrunn, de 30 største landgruppene. Etter kvinner med norsk landbakgrunn, var det i 2004 flest kvinner med bakgrunn fra Thailand (679) som inngikk ekteskap.

For en god del kvinner er ekteskapssetablering den eneste grunnen til at de flytter til Norge. Mange kvinner med bakgrunn fra Thailand, Filippinene og Russland, og fra en del andre land kommer nettopp av ekteskapsgrunner. Andelen som gifter seg med menn uten innvandrerbakgrunn er svært høy i disse gruppene (mellom 94 til 86 prosent). Andre ikke-vestlige grupper med stor andel som giftet seg med menn uten innvandrerbakgrunn, var kvinner med bakgrunn fra Brasil (91 prosent), Ukraina (91), Litauen (81), Romania (75) og Polen (73).

Blant ekteskapsinngåelsene til kvinner med bakgrunn fra andre ikke-vestlige land var andelen som giftet seg med menn uten innvandrerbakgrunn svært lav. Blant kvinner med bakgrunn fra Pakistan, Irak og Sri Lanka var det under 10 prosent som giftet seg med en person uten innvandrerbakgrunn i 2004. Blant kvinner med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina, Somalia, Tyrkia og Serbia og Montenegro er andelen slike ekteskapsinngåelser under 15 prosent. Samtidig var det mange med bakgrunn fra disse landene som inngikk ekteskap med menn med samme landbakgrunn som dem selv.

Det er relativt høy andel av ektemennene som har uoppgitt landbakgrunn blant kvinnene med bakgrunn fra Pakistan (22 prosent), Marokko (18), Tyrkia (17) og Somalia (15). Disse er antakelig bosatt i SSBs befolkningsstatistiske system. Gruppene med høy uoppgittandel samsvarer i stor grad med det vi så for mennene.

Det var også et tydelig innslag av ekteskap der partene har ulik landbakgrunn i noen grupper. For kvinner med bakgrunn fra Serbia og Montenegro var 26 prosent av ekteskapsinngåelsene med en mann med annen bakgrunn enn norsk og serbisk. De fleste av disse ektemennene hadde landbakgrunn fra andre land på Balkan som Makedonia, Kroatia og Bosnia-Hercegovina. Slik som tidligere antydte har ektefellene sannsynligvis lik etnisk tilhørighet selv om de i SSBs registre har ulik landbakgrunn.

Det finnes også mange eksempler på ekteskapsinngåelser der ektefellene har svært ulik landbakgrunn, slik som for eksempel ekteskap mellom bulgarsk kvinne og irakisk mann, russisk kvinne med mann fra Sri Lanka eller kvinne fra Vietnam med mann fra Jordan. Disse eksemplene illustrerer at befolkningen i Norge og ekteskapsmønstrene er svært sammensatt.

Tabell 7.6. Inngåtte ekteskap¹ etter kvinnens landbakgrunn². Absolutte tall og prosent. 2004

Kvinnens landbakgrunn	Mannens landbakgrunn								
	I alt	Norsk landbakgrunn	Samme landbakgrunn	Med annen utenlandsk bakgrunn	Statløse og uoppgitt	Norsk landbakgrunn	Samme landbakgrunn	Med annen utenlandsk bakgrunn	Statløse og uoppgitt
	Absolutte tall				Prosent				
Norge	18292	16669	16669	1 432	191	91	91	8	1
Thailand	679	641	7	31	-	94	1	5	-
Russland	374	323	21	28	2	86	6	7	1
Filippinene	300	260	15	17	8	87	5	6	3
Pakistan	272	6	187	19	60	2	69	7	22
Vietnam	220	50	144	21	5	23	65	10	2
Sverige	202	163	20	14	5	81	10	7	2
Tyrkia	191	20	130	8	33	10	68	4	17
Iran	140	24	88	19	9	17	63	14	6
Polen	137	100	23	10	4	73	17	7	3
Serbia og Montenegro	136	17	69	35	15	13	51	26	11
Brasil	128	117	3	7	1	91	2	5	1
Danmark	119	91	20	8	-	76	17	7	-
Irak	118	4	98	11	5	3	83	9	4
USA	112	94	3	14	1	84	3	13	1
Tyskland	110	69	28	9	4	63	25	8	4
Bosnia-Hercegovina	109	11	73	14	11	10	67	13	10
Kina	101	63	23	12	3	62	23	12	3
Ukraina	90	82	1	7	-	91	1	8	-
Sri Lanka	84	8	68	-	8	10	81	-	10
Chile	83	35	40	5	3	42	48	6	4
India	82	14	52	6	10	17	63	7	12
Romania	80	60	8	9	3	75	10	11	4
Marokko	80	13	44	9	14	16	55	11	18
Somalia	59	6	35	9	9	10	59	15	15
Storbritannia	58	44	3	11	-	76	5	19	-
Litauen	53	43	5	4	1	81	9	8	2
Finland	44	32	8	3	1	73	18	7	2
Bulgaria	44	29	6	8	1	66	14	18	2
Etiopia	42	8	20	9	5	19	48	21	12

¹ Minst en av ektefellene bosatt i Norge.

² Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

7.6. Ekteskapsinngåelser og kjønnsforskjeller

Ekteskapsmønsteret blant personer med innvandrerbakgrunn fra vestlige land og ikke-vestlige land er som vi har sett, ganske forskjellige. Det er også en del ulikheter mellom menn og kvinner med samme landbakgrunn. Figur 7.7 illustrerer forholdet mellom kjønnene og forskjellene i forhold til landbakgrunn for en del landgrupper inklusive personer uten innvandrerbakgrunn. Personer med norsk landbakgrunn (uten innvandrerbakgrunn) giftet seg i stor grad endogamt. I 2004 inngikk 84 prosent av alle menn uten innvandrerbakgrunn ekteskap med kvinne med samme bakgrunn, og 91 prosent av kvinnene gjorde det samme.

Personer med vestlig bakgrunn er eksogame...

Hele 69 prosent av menn med bakgrunn fra vestlige land som giftet seg i 2004 i Norge, fant en ektefelle uten innvandrerbakgrunn, og 77 prosent av kvinnene med vestlig bakgrunn gjorde det samme. Blant menn og kvinner med bakgrunn fra USA var det i 2004 i overkant av 4 av 5 som inngikk ekteskap med person uten innvandrerbakgrunn. Fra de andre vesteuropeiske landene var det noen flere kvinner enn menn som

valgte en ektefelle uten innvandrerbakgrunn, med unntak av menn med bakgrunn fra Storbritannia som i større grad enn britiske kvinner valgte ektefelle uten innvandrerbakgrunn (se figur 7.7).

...mens mange ikke-vestlige innvandrere er mer endogame

I alt var det 54 prosent av kvinner og 27 prosent av menn med ikke-vestlig bakgrunn som giftet seg med en person uten innvandrerbakgrunn i 2004. Om vi ser nærmere på inngåelser for enkelte landgrupper bosatt i Norge, ser vi at det er store variasjoner mellom de ulike landgruppene, og mellom kjønn (figur 7.7). Kvinner med bakgrunn fra Thailand, Filippinene, Russland og Polen valgte i like stor (og større) grad som kvinner med bakgrunn fra vestlige land, en ektefelle uten innvandrerbakgrunn, mens menn med bakgrunn fra disse landene inngikk i mye mindre grad ekteskap med kvinne uten innvandrerbakgrunn.

Fra andre ikke-vestlige landgrupper er det flere menn som inngikk ekteskap med kvinne uten innvandrerbakgrunn i 2004. Hele 40 prosent av mennene med

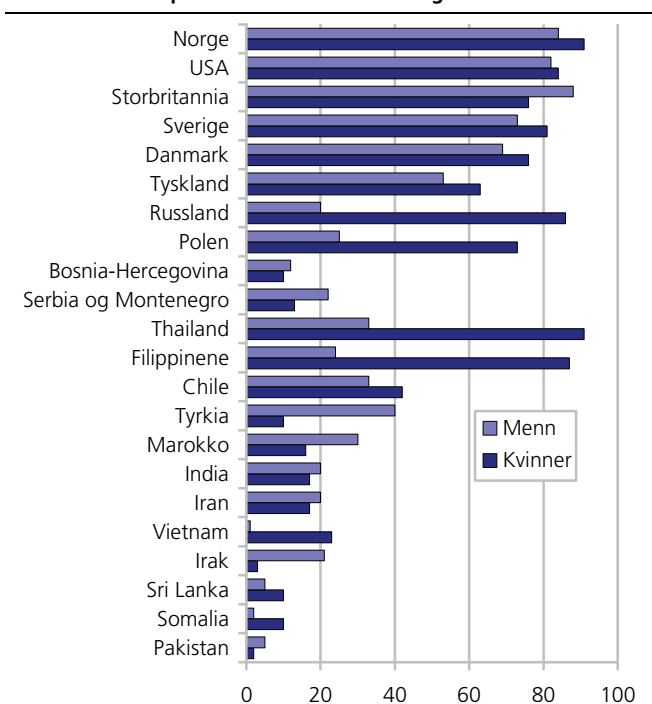
bakgrunn fra Tyrkia og 30 prosent blant menn med bakgrunn fra Marokko inngikk ekteskap med en kvinne uten innvandrerbakgrunn. Henholdsvis 10 og 17 prosent av kvinnene med samme landbakgrunn gjorde det samme. 2 av 10 menn med bakgrunn fra Irak valgte også en ektefelle med norsk landbakgrunn, mot bare 3 prosent av kvinnene med samme bakgrunn. Også blant menn med bakgrunn fra Serbia og Montenegro er andelen blant menn noe høyere for menn enn kvinner, henholdsvis 22 og 13 prosent fant ektefelle uten innvandrerbakgrunn.

Det er en noe mer lik andel for menn og kvinner med bakgrunn fra India og Iran, der om lag 2 av 10 menn og kvinner fant ektefelle uten innvandrerbakgrunn. Blant personer med bakgrunn fra Chile var andelen kvinner som giftet seg med menn uten innvandrerbakgrunn på 42 prosent, mens andelen var på 33 prosent for mennene med samme bakgrunn.

Fra andre innvandrergrupper er andelen som inngikk ekteskap med en person uten innvandrerbakgrunn svært lav både blant menn og kvinner. Dette gjaldt for eksempel både kvinner og menn med bakgrunn fra Pakistan, Somalia, Sri Lanka og Bosnia-Hercegovina.

Det er interessant å merke seg at 23 prosent av kvinnene med bakgrunn fra Vietnam som giftet seg i 2004, giftet seg med en mann uten innvandrerbakgrunn. Bare 1 prosent av mennene med samme bakgrunn valgte en kvinne uten innvandrerbakgrunn. Sammen med personer med bakgrunn fra Pakistan, var menn med bakgrunn fra Vietnam de mest endogame i 2004.

Figur 7.7. Inngåelser av ekteskap blant menn og kvinner med innvandrerbakgrunn, etter andel som inngikk ekteskap med person uten innvandrerbakgrunn. 2004

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

7.7. Kan vi se noen endringer over tid?

Antallet ekteskapsinngåelser varierer fra år til år. Vi skal her sammenligne registrerte ekteskap i Norge for noen enkelte kalenderår. Dette er imidlertid tall som vil være påvirket av demografiske endinger i innvandrergruppen, som kjønns- og alderssammensetning. Ikke minst er det også avhengig av hvilke innvandringsgrunn personene har hatt, og om gruppen har økt i perioden.

Store variasjoner i ekteskapsinngåelser fra år til år

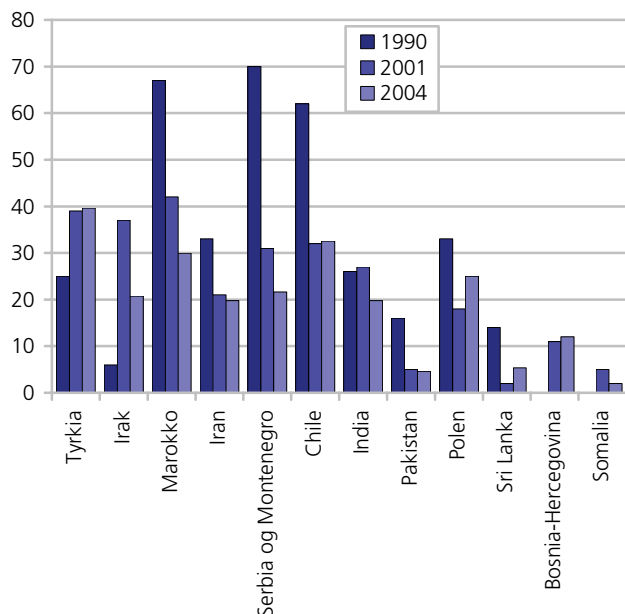
Det er en del variasjon i ekteskapsinngåelsene fra år til år. I figur 7.8 ser vi vigslene mellom menn med innvandrerbakgrunn og kvinner uten innvandrerbakgrunn i 1990, 2001 og 2004. Når vi sammenlikner ikke-vestlige menns ekteskapsinngåelser i 2001 og 2004, ser vi at det ikke var store forskjeller. For en del grupper er det en mindre andel som giftet seg med en kvinne uten innvandrerbakgrunn i 2004 enn i 2001. Det gjelder først og fremst menn med bakgrunn fra Russland, Irak, Marokko og Serbia og Montenegro. Blant menn med bakgrunn fra Polen og Tyrkia var det noen flere.

Både i 2001 og 2004 var det 13 grupper med 100 eller flere ekteskapsinngåelser. I 1990 var det bare tre grupper med over 100 ekteskapsinngåelser. Dette henger sammen med at innvandrebevolkingen har økt. Det har kommet flere førstegenerasjonsinnvandrere og det har blitt flere etterkommere og som etter hvert har kommet i en alder der det er aktuelt å gifte seg (se kapittel 5).

For mange grupper av ikke-vestlige innvandrere har prosentandelen som gifter seg med en kvinne uten innvandrerbakgrunn gått kraftig ned fra begynnelsen av 90-tallet og frem til i dag. Blant menn med pakistansk bakgrunn, som utgjorde den nest største gruppen som inngikk ekteskap i 2004, var det i 1990 hele 16 prosent som giftet seg med en kvinne uten innvandrerbakgrunn (19 av 116). Dette er 11 prosentpoeng mer enn i 2004. Til tross for at antallet pakistanske menn som inngår ekteskap som registreres i Norge er mer enn fordoblet fra 1990, har andelen som gifter seg med kvinner uten innvandrerbakgrunn gått ned (se også Lie 2004a).

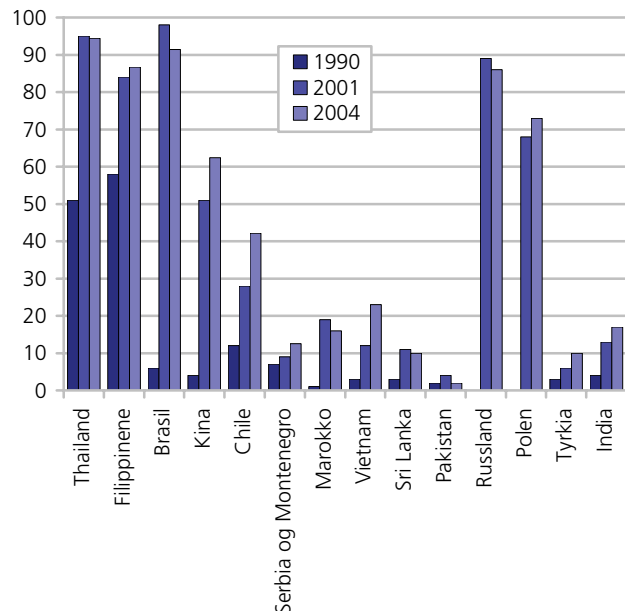
Også for mange andre grupper av ikke-vestlige menn, har andelen som giftet seg med kvinner uten innvandrerbakgrunn gått ned fra begynnelsen av 90-tallet og frem til i dag. Dette gjelder menn fra store innvandrergrupper som Sri Lanka, Chile og Serbia og Montenegro. Bildet er imidlertid ikke entydig når det gjelder ikke-vestlige menns ekteskapsmønster. Blant menn med bakgrunn fra Tyrkia har en stadig større andel giftet seg med en kvinne uten innvandrerbakgrunn. I 1990 gjaldt det 25 prosent, i 2001 39 prosent og i 2004 40 prosent. For flertallet av landgruppene i tabell 7.8. har imidlertid innslaget av ekteskap med kvinner uten innvandrerbakgrunn blitt relativt sett lavere i 2004.

Figur 7.8. Inngåelser av ekteskap mellom menn med innvandrerbakgrunn og kvinner uten innvandrerbakgrunn. Utvalgte ikke-vestlige land. 1990, 2001 og 2004. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 7.9. Ekteskapsinngåelser mellom kvinner med innvandrerbakgrunn og menn uten innvandrerbakgrunn. Utvalgte ikke-vestlige land. 1990, 2001 og 2004. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Inngåtte ekteskap mellom ikke-vestlige kvinner og menn uten innvandrerbakgrunn fortsetter å øke

Figur 7.9. viser inngåtte ekteskap mellom kvinner med og menn uten innvandrerbakgrunn i 1990, 2001 og 2004. Ser vi på ikke-vestlige kvinners ekteskapsinngåelse i 2001 og sammenlikner med 2004 er det synlig at

det for mange landgrupper er økning i andelen som har giftet seg med menn uten innvandrerbakgrunn. For kvinner med bakgrunn fra Thailand, Ukraina, Filippinene og Russland har andelen som giftet seg med en mann uten innvandrerbakgrunn økt eller holdt seg på omtrent samme høye nivå. For andre kvinner med ikke-vestlige bakgrunn er endringene små.

I 2001 var det flest kvinner med bakgrunn fra Thailand, Russland og Filippinene som giftet seg med menn uten innvandrerbakgrunn. I 2004 var landbakgrunnsfordelingen på listen helt lik, men antall ekteskapsinngåelser mellom kvinner i disse landgruppene og menn uten innvandrerbakgrunn økte (se tabell 7.3).

Mens det er små endringer mellom 2001 og 2004, er det langt større endring fra 1990. Sammenlignet med 1990 ser vi at det for mange landgrupper har blitt en stadig større andel av ekteskapene som ble inngått med menn uten innvandrerbakgrunn. I samme periode har det blitt langt flere registrerte ekteskap i Norge som gjelder kvinner med ikke-vestlig bakgrunn.

Blant kvinnene med bakgrunn fra vestlige land var andelen som inngikk ekteskap med menn uten innvandrerbakgrunn høy også i 1990. Blant kvinner med bakgrunn fra ikke-vestlige land har både antallet og andelen som giftet seg med en mann uten innvandrerbakgrunn økt for de fleste gruppene vi har sett på. Særlig gjelder dette ekteskapsinngåelser mellom kvinner med bakgrunn fra Thailand, Russland og Filippinene og menn uten innvandrerbakgrunn.

Andelen som giftet seg med menn uten innvandrerbakgrunn har også gått ned for noen grupper. For kvinner med bakgrunn fra tidligere Jugoslavia utgjorde andelen som har giftet seg med en mann uten innvandrerbakgrunn 32 prosent i 1990 mot 13 prosent i 2004. I absolutte tall var det flere som giftet seg med en mann uten innvandrerbakgrunn i 2004, men i forhold til antall ekteskap blant kvinner med denne landbakgrunnen har altså andelen blitt mindre. Dette er, som tidligere nevnt, en sammensatt gruppe.

7.8. Oppsummering

Det inngås stadig færre ekteskap mellom personer uten innvandrerbakgrunn. Dette må sees i sammenheng med at samboerskap har blitt en mer og mer vanlig samlivsform (se kapittel 5). Derimot øker tallet på ekteskap blant personer med innvandrerbakgrunn stadig, både i absolutte tall og prosent. Mens 16 prosent av ekteskapene involverte en eller to personer med innvandrerbakgrunn som ble inngått i 1990, gjaldt dette 31 prosent av ekteskapene i 2004. Økningen har vært jevn i perioden. Hvert år er det langt flere personer uten innvandrerbakgrunn som gifter seg med en person med utenlandsbakgrunn, enn det er ekteskap mellom to personer med innvandrerbakgrunn som inngås.

Det har vært en stor økning i ekteskapsinngåelser mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner med innvandrerbakgrunn i perioden 1990-2004, mens det har vært en mye mer beskjeden økning i ekteskap mellom kvinner uten og menn med innvandrerbakgrunn.

I motsetning til menn uten innvandrerbakgrunn, så gifter kvinner uten innvandrerbakgrunn seg i større med ektefeller fra vestlige land dersom de inngår ekteskap med utenlandske ektefeller. Innslaget av personer med ikke-vestlige innvandrerbakgrunn i ekteskap med personer uten innvandrerbakgrunn har økt i perioden 1990-2004, og økningen gjelder særlig ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner med bakgrunn fra asiatiske og østeuropeiske land.

Innvandrerbefolkningen øker for hvert år, og det er derfor naturlig at antallet ekteskap som inngås mellom to personer med innvandrerbakgrunn øker. Det har blitt flere og flere ekteskap som inngås der begge partene har innvandrerbakgrunn, og antallet har steget jevnt de siste årene fra 920 inngåelser i 1990 til 2600 i 2004. I samme periode har innvandrerbefolkningen blitt mer enn doblet, og det har kommet til nye store innvandrergrupper. Særlig gjelder økningen den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen.

Blant personer med bakgrunn fra vestlige land inngår flertallet ekteskap med personer uten innvandrerbakgrunn. I 2004 inngikk 69 prosent av mennene og 77 prosent av kvinnene med vestlig bakgrunn ekteskap med personer uten innvandrerbakgrunn.

Blant personer med bakgrunn fra ikke-vestlige land er mønsteret svært variert, både i forhold til landbakgrunn og kjønn. Selv om 54 prosent av ikke-vestlige kvinner giftet seg med menn uten innvandrerbakgrunn i 2004, finner vi variasjoner fra 2 prosent (kvinner med bakgrunn fra Pakistan), 3 prosent (kvinner med bakgrunn fra Irak), 17 prosent (kvinner med bakgrunn fra Iran), 23 prosent (kvinner med bakgrunn fra Vietnam), 42 prosent (kvinner med bakgrunn fra Chile) og mellom 86 og 91 (kvinner med bakgrunn fra Russland, Filippinene og Thailand).

For ikke-vestlige menn finner vi et noe annet mønster. I alt var det 27 prosent av ikke-vestlige menn som giftet seg i Norge i 2004, som giftet seg med en kvinne uten innvandrerbakgrunn. Også her er det store variasjoner, for eksempel 1 prosent av mennene med bakgrunn fra Vietnam og 23 prosent av mennene med bakgrunn fra Irak giftet seg med en kvinne uten innvandrerbakgrunn. For andre land var det en større andel, som menn med bakgrunn fra Tyrkia (40 prosent), Chile (33), Marokko (30) og Iran (20).

8. Inngåelser av ekteskap over grensene

- Flere menn enn kvinner uten innvandrerbakgrunn inngikk i perioden 1996-2004 ekteskap med en utenlandsk statsborger som ikke bodde i Norge.
- I løpet av 1996-2004 inngikk i alt 15 000 menn uten innvandrerbakgrunn ekteskap med ikke-bosatte utenlandske statsborgere. De største gruppene av kvinner som ikke bodde i Norge hadde thailandsk, russisk og filippinsk statsborgerskap.
- I løpet av samme periode inngikk i alt 7 500 kvinner uten innvandrerbakgrunn ekteskap med ikke-bosatte utenlandske statsborgere. De største gruppene av menn som ikke bodde i Norge, hadde statsborgerskap fra Tyrkia og USA.
- Blant ikke-vestlige innvandrerguppene vi har sett på i dette kapitlet, inngikk flest bosatte menn ekteskap i perioden 1996-2004. Dette har en sammenheng med at det i de fleste gruppene vi har sett på her, er et visst overskudd av ugifte menn i alderen 20-45 år.
- Om lag 3 av 4 bosatte førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Pakistan og Tyrkia som giftet seg i perioden 1996-2004, inngikk transnasjonale ekteskap. Et liknende mønster finner vi også blant førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Marokko og India.
- Blant bosatte personer med bakgrunn fra Vietnam, Sri Lanka, Bosnia-Hercegovina og Serbia og Montenegro, er det et flertall som har flyktningbakgrunn. I disse gruppene ser vi at mange har giftet seg med en person med samme bakgrunn som dem selv allerede var bosatt i Norge ved inngåelsen.
- Blant menn med bakgrunn fra Iran og Irak som giftet seg i perioden 1996-2004, er andelen som har inngått ekteskap med kvinner uten innvandrerbakgrunn høyere enn blant andre asiatiske grupper. En stor andel kvinner med bakgrunn fra Iran fant også ektefeller uten innvandrerbakgrunn i samme periode.
- Etterkommere som har giftet seg ser i stor grad ut til å følge førstegenerasjonsinnvandreres ekteskapsmønstre, men dette må sees i sammenheng med at de som har giftet seg er unge og dermed ikke er ikke disse representative for de etterkommerne som

fortsatt ikke har giftet seg og fremdeles er i en alder der ekteskap ennå ikke er aktuelt.

- Blant førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret som barn eller unge ser det i grove trekk ut til at en større andel inngår transnasjonale ekteskap enn blant de som innvandret som voksne, og i større grad enn etterkommerne med samme bakgrunn.
- Det er ikke mulig å anslå en nedgang eller økning i andelen som inngikk transnasjonale ekteskap i perioden 1996-2004 verken blant førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret som barn/unge eller som voksne, eller etterkommere med bakgrunn fra Pakistan og Tyrkia

I dette kapitlet skal vi se nærmere på ekteskapsinngåelser over grensene, med utgangspunkt i personer med og uten innvandrerbakgrunn som er bosatt i Norge ved inngåelsen. Vi ser på i hvilken grad og i hvilke ikke-vestlige innvandrergupper det er vanlig å gifte seg med en person som ikke er bosatt i Norge når ekteskapet inngås. I forrige kapittel har vi sett på ekteskap der minst en av partene var bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsene, og viste linjene tilbake til 1990 (også beskrevet i Lie 2004a).

Opplysninger om oppholdsgrunn er ikke koblet opp til ekteskapsfila, og det er dermed ulike datakilder som vil ligge til grunn når vi beskriver transnasjonale ekteskapsinngåelser og familierelatert innvandring (kapittel 3 og 4), og tallene er ikke direkte sammenlignbare.

8.1. Grenseløs kjærlighet

Familierelatert innvandring og transnasjonale ekteskap blant innvandrergupper, har fått mye fokus i media (se innledning). Fokus har vært rettet mot arrangerte ekteskap og tvangsekteskap (bl.a. Storhaug 2006). Det har også vært et økt fokus på at transnasjonale ekteskap bidrar til økning i innvandrerbefolkningen og er med på å hindre eller forsinke integrasjonen for enkelte grupper (bl.a. HRS 2005 og 2006). Vi skal ikke i denne rapporten ta stilling til om grad av integrasjon kan leses ut fra hvor ektefellene er bosatt ved inngåelsen, eller om valg av ektefelle med eller uten innvandrerbakgrunn sier noe om det samme. Vi skal

beskrive omfanget av ekteskapsinngåelser over grensene.

I dette kapitlet tar vi utgangspunkt i ekteskapsinngåelser etter hvor ektefellene er registrert bosatt ved ekteskapets inngåelse, og der det er snakk om at en av partene er bosatt i utlandet.¹⁴ Dessverre mangler vi en del opplysninger om den ikke-bosatte personens landbakgrunn. Vi vil til en viss grad kunne bruke statsborgerskap som et supplement, selv om dette ikke er en fullgod beskrivelse. I dette kapitlet skal vi konsentrere oss om ekteskapsinngåelser i perioden 1996-2004. I Lies rapport (2004a) brukes det samme datagrunnlaget for perioden 1996-2001, og det henvises også tilbake til 1990 for ekteskapsinngåelsene.

Vi ser altså på hvorvidt den ene parten var bosatt i utlandet ved ekteskapsinngåelsen, og på landbakgrunn. Tidspunktet for innvandringen kan ligge like før og like etter ekteskapsinngåelsen. De tilfellene der den ene ektefellen ikke er bosatt, har vi beskrevet som en transnasjonal ekteskapsinngåelse. Når eller om ektefellen har flyttet til Norge har vi ikke sett på. Det kan også være at den ikke-bosatte ektefellen kommer til Norge på et midlertidig oppholdsgrunnlag, og at de inngår ekteskap i denne perioden og at denne parten senere får opphold på grunnlag av ekteskapsinngåelse. Dette er i utgangspunktet ikke beskrevet som transnasjonal ekteskapsinngåelse, men som vi senere skal se vil dette gi et noe feil bilde av inngåelser blant noen grupper (Thailand og Filippinene).

Vi skal se på ekteskapsinngåelser blant personer uten innvandrerbakgrunn etter ektefellens statsborgerskap og om ektefellen var bosatt i Norge eller ikke ved ekteskapets inngåelse. Videre skal vi se på ekteskapsinngåelser blant en del ikke-vestlige innvandrergrupper av en viss størrelse i norsk innvandrersammenheng, som innvandrere fra Pakistan, Tyrkia, Marokko, Iran, Irak Sri Lanka, India, Bosnia-Hercegovina, Serbia og Montenegro, Eritrea, Etiopia og Somalia. I tillegg skal vi se spesielt på noen grupper som mange (menn) uten innvandrerbakgrunn inngår ekteskap med; kvinner fra Thailand og Filippinene (se også kapittel 7).

Vi skal også se på om det er mulig å se noen forskjell i ekteskapsmønsteret mellom førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere. Dette vil bare være aktuelt for noen få grupper, ettersom etterkommere i hovedsak er svært unge (se kapittel 2 og 3).

Transnasjonale ekteskapsinngåelser

I denne rapporten definerer vi transnasjonale ekteskapsinngåelser som ekteskapsinngåelser mellom en person som er registrert bosatt i Norge og en som er bosatt i utlandet ved ekteskapsinngåelsen. Registrering av ekteskapet kan danne grunnlag for at den ikke-bosatte kan søke om oppholdstillatelse i Norge. Transnasjonale ekteskapsinngåelser omfatter både ekteskapsinngåelsene mellom en bosatt person uten innvandrerbakgrunn og en ikke bosatt utlending, og ekteskap mellom en bosatt person med innvandrerbakgrunn og en ikke bosatt utlending.

Det er grunn til å tro at mange av de som inngår ekteskap med personer som ikke allerede er bosatt i Norge, og som registrerer ekteskapet hos norske myndigheter, vil søke om bosettingstillatelse for den ikke bosatte ektefellen. Det er imidlertid ikke en nødvendig sammenheng her. Det er også mulig at den av ektefellene som er bosatt i Norge flytter til den nye ektefellens hjemland, men det er tvilsomt om ekteskapet da ville blitt registrert i Norge. Det er også vanlig at ekteskap inngås, men at det går lang tid før partene flytter sammen i Norge eller et annet land. I slike tilfeller kan det også forekomme at ekteskapet ikke blir registrert om partene ikke slår seg ned i Norge. Generelt kan vi gå ut fra at ekteskap ikke blir registrert om det ikke er nødvendig eller på andre måter i parets interesse at det blir det. Interessen for å registrere ekteskapet i Norge vil være minst om partet ikke slår seg ned i Norge. Tradisjonelt sett har det i Norge og i andre land, vært vanligere at kvinnen flytter til mannens bosted, men det har ikke vært så klart i transnasjonale ekteskapsinngåelser (Charsley 2005, Lie 2004a).

8.2. Inngåelser av transnasjonale ekteskap blant personer uten innvandrerbakgrunn

Mange personer uten innvandrerbakgrunn har kontakt på tvers av landegrenser uten at de selv har migrert. Dette ser vi gjennom at det har vært en økning i transnasjonale ekteskapsinngåelser mellom personer uten innvandrerbakgrunn og personer med innvandrerbakgrunn. Vi har i forrige kapittel sett at det er flere ekteskapsinngåelser mellom en person uten innvandrerbakgrunn og en person med innvandrerbakgrunn, enn det er mellom to personer med innvandrerbakgrunn. Vi skal i kapittel 7 også se at det er personer uten innvandrerbakgrunn som i perioden 1991-2004 var den største gruppen som var ankerperson til en ektefelle som kom gjennom familieinnvandring.

I forrige kapittel har vi sett på ekteskap der minst en av partene var bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsene. Nå skal vi se nærmere på transnasjonale ekteskapsinngåelser med utgangspunkt i at det er personen uten innvandrerbakgrunn som er bosatt. Vi ser her på ektefellen etter statsborgerskap, og tallene kan avvike noe fra tidligere kapitler. I de tilfellene der den ene parten

¹⁴ Det ble i Lie 2004a og Østby 2004a brukt betegnelsen "henteekteskap" på dette fenomenet vi nå beskriver.

ikke er bosatt i Norge, har vi noe begrenset mulighet til å identifisere landbakgrunn på disse personene. I de fleste tilfellene kjenner vi til statsborgerskapet, men dette er ikke nødvendigvis identisk med landbakgrunn. Personer som har en annen landbakgrunn enn norsk, kan være norske statsborgere, og omvendt. Vi har imidlertid grunn til å tro at for en svært stor andels vedkommende, er den utenlandske ektefellens statsborgerskap og landbakgrunn sammenfallende. Trolig vil det bare være noen få ikke-bosatte som dette ikke er sammenfallende for, og det er sammenfall mellom den bosattes landbakgrunn og statsborgerskap det kan trekkes større tvil om.

Økning blant menn uten innvandrerbakgrunn som fant ektefelle i utlandet

Vi konsentrerer oss her om ekteskapsinngåelser i perioden 1996-2004, og tabell 8.1 viser menn uten innvandrerbakgrunns ekteskapsinngåelser med kvinner som ikke var bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen. For årene 1996-2004 inngikk menn uten innvandrerbakgrunn i alt 15 000 ekteskap med ikke-bosatte kvinner i løpet av disse årene. I ni av ti av inngåelsene hadde kvinnen statsborgerskap fra et ikke-vestlig land.

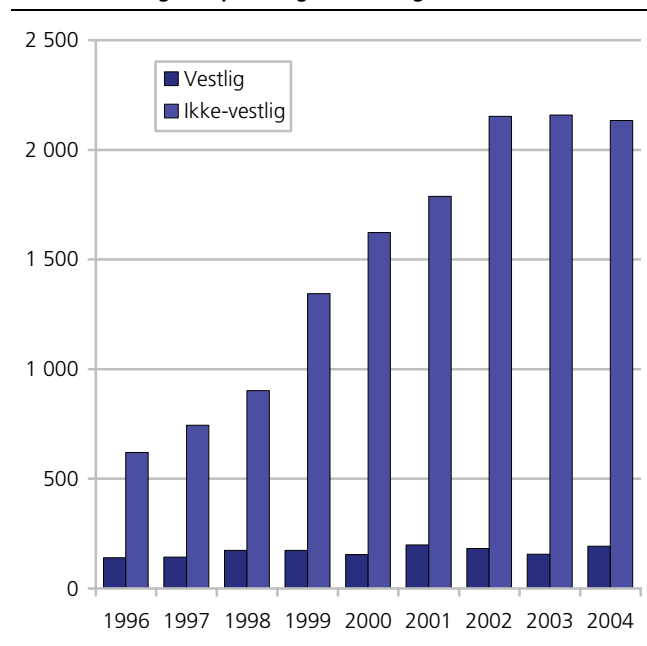
De tre siste årene ble det til sammen inngått over 7 000 transnasjonale ekteskap av menn uten innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarer 46 prosent av de transnasjonale ekteskapene inngått i denne perioden på 9 år. Mens det i 1996 ble inngått 760 slike ekteskap, ble det i 2004 inngått 2 340. I 2004 tilsvarte dette nær 12 prosent av alle ekteskapsinngåelser som menn uten innvandrerbakgrunn inngikk, mens de i 1996 tilsvarte i underkant av 5 prosent av inngåelsene. Det har altså vært en klar økning i perioden, med nesten en tredobling i antall og andel fra 1990 til 2004. Tallet på ekteskapsinngåelser med ikke-bosatte kvinner med vestlig statsborgerskap har økt fra 140 til 190 ekteskap, mens inngåelser med ikke-vestlig kvinner har økt fra 620 til 2 130. I figur 8.1 framstilles utviklingen i transnasjonale ekteskapsinngåelser blant menn uten innvandrerbakgrunn grafisk. Antallet ekteskap med kvinner med ikke-vestlig bakgrunn er nesten firdoblet i løpet av perioden, men de siste tre årene har tallene vært helt stabile.

Tabell 8.1. Inngåelser av ekteskap mellom bosatte menn uten innvandrerbakgrunn og ikke-bosatte kvinner, etter kvinnens statsborgerskap. 1996-2004

År	I alt	Kvinnens statsborgerskap		
		Norsk	Vestlig	Ikke-vestlig
1996-2004	15066	88	1514	13464
1996	762	2	140	620
1997	894	7	143	744
1998	1077	2	173	902
1999	1529	11	174	1344
2000	1794	16	155	1623
2001	1999	13	198	1788
2002	2344	9	183	2152
2003	2327	13	156	2158
2004	2340	15	192	2133

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 8.1. Menn uten innvandrerbakgrunn som har inngått transnasjonale ekteskap, etter kvinnens statsborgerskap (vestlig/ikke-vestlig). 1996-2004

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Stabilt antall kvinner uten innvandrerbakgrunn som har giftet seg med ikke-bosatte menn i perioden

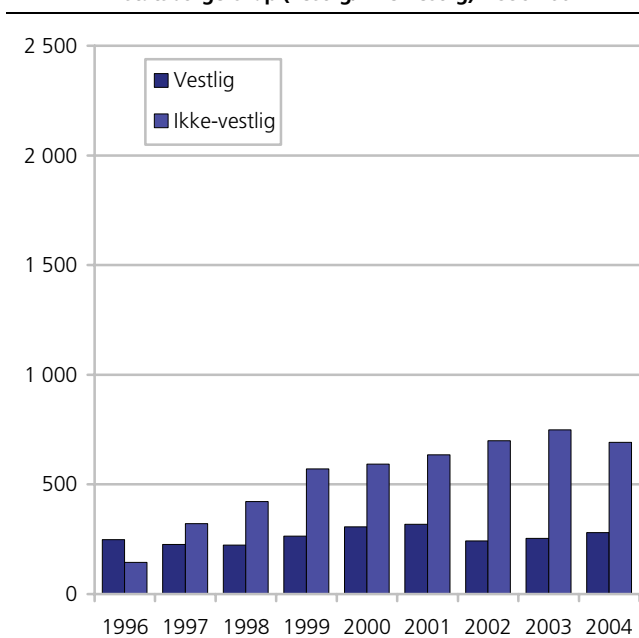
Det er langt færre kvinner enn menn uten innvandrerbakgrunn som har giftet seg med en mann som ikke bodde i Norge. I perioden 1996-2004 var det i alt 7 500 slike ekteskapsinngåelser, akkurat halvparten av det vi så for menn uten innvandrerbakgrunn i samme periode. 35 prosent av ektefellene til kvinner uten innvandrerbakgrunn hadde norsk eller vestlig statsborgerskap, slik at antallet (og andelen) ektefeller fra ikke-vestlige land er mye lavere for kvinner uten innvandrerbakgrunn.

Også for kvinner uten innvandrerbakgrunn kan vi se en økning i perioden, mer enn en dobling i antall fra 1996-2004, men antallet transnasjonale ekteskapsinngåelser har fra 2001 vært stabil på om lag 1000 per år. I 1996 utgjorde transnasjonale ekteskap med ikke-bosatte utenlandske statsborgere 2 prosent av alle ekteskapene som kvinner uten innvandrerbakgrunn inngikk, mens andelen hadde økt til 5 prosent i 2004. Ekteskapsinngåelser med personer med vestlig statsborgerskap har vært temmelig stabilt i perioden. Ekteskapsinngåelser med menn med ikke-vestlig statsborgerskap økte fra 145 til 690 i samme periode (se tabell 8.2). Figur 8.2 framstiller denne utviklingen grafisk, og vi ser at selv om det har vært en økning i perioden, er denne mindre enn for menn. Siden 2000 har antallet transnasjonale ekteskapsinngåelser mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn og ikke-bosatte menn vært relativt stabil, og det har også fordelingen mellom vestlig og ikke-vestlige statsborgere.

Tabell 8.2. Inngåelser av ekteskap mellom bosatte kvinner uten innvandrerbakgrunn og ikke-bosatte menn, etter mannens statsborgerskap, 1996-2004

År	I alt	Mannens statsborgerskap		
		Norsk	Vestlig	Ikke-vestlig
1996-2004	7533	306	2362	4825
1996	434	1	248	145
1997	550	3	226	321
1998	647	2	223	422
1999	888	53	264	571
2000	948	49	307	592
2001	1017	64	318	635
2002	986	45	242	699
2003	1044	42	254	748
2004	1019	47	280	692

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 8.2. Kvinner uten innvandrerbakgrunn som har inngått transnasjonale ekteskap, etter mannens statsborgerskap (vestlig/ikke-vestlig), 1996-2004

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Ekteskap med kvinner som ikke bor i Norge utgjør en stor andel av inngåelsene

Det inngås mange ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og allerede bosatte kvinner med innvandrerbakgrunn, og kvinner uten innvandrerbakgrunn og bosatte menn med innvandrerbakgrunn. I 2004 ble det inngått 2325 ekteskap mellom en mann uten innvandrerbakgrunn og ei kvinne som med utenlandsk statsborgerskap som ikke bodde i Norge, og 773 ekteskap der kvinnen med utenlandsk statsborgerskap allerede bodde i Norge ved inngåelsen (se tabell 8.3). Tallene er svært like for årene 2002-2004.

I Lie (2004a:85) vises inngåelser fra 1996-2001, tabell 8.3 viser ekteskapsinngåelser mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner med utenlandsk statsborgerskap etter om de var bosatt eller ikke-bosatt ved inngåelsen i perioden 2002-2004. Tabell 8.4 viser ekteskapsinngåelser mellom kvinner uten innvandrer-

bakgrunn og menn med utenlandsk statsborgerskap etter om de var bosatt eller ikke-bosatt ved inngåelsen i samme periode. For kvinner uten innvandrerbakgrunn ble det i 2004 inngått i alt 970 ekteskap med ikke-bosatte menn med utenlandsk statsborgerskap (se tabell 8.4), og tallene er også for kvinnene uten innvandrerbakgrunn, svært stabile i perioden 2002-2004.

Flest menn uten innvandrerbakgrunn gifter seg med thailandske, russiske og filippinske kvinner

I perioden 2002-2004 ble det inngått flest ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner med thailandsk statsborgerskap. Deretter fulgte kvinner med russisk og filippinsk statsborgerskap. I hele perioden 1996-2004 ble det inngått over 3000 ekteskap med ikke-bosatte kvinner som var thailandske statsborgere, om lag 2300 med ikke-bosatte russiske statsborgere og 1500 med filippinske kvinnelige statsborgere. Tabell 8.3 viser tall for ekteskapsinngåelser mellom menn uten innvandrerbakgrunn og utenlandsk kvinner etter statsborgerskap og bosatt/ikke-bosatt. Tabellen er sortert etter de gruppene der det er flest ekteskapsinngåelser i alt, etter statsborgerskap. Disse tre gruppene har i hele perioden mellom 1996 og fram til 2004 vært blant de ti største gruppene blant de ikke-bosatte kvinnene. Kvinner med brasiliansk statsborgerskap var blant de fire største gruppene av ikke-bosatte kvinner de to siste årene. Brasilianske kvinner var også blant de ti største gruppene fra 1996 (se tabell), slik at omfanget har vært klart økende i perioden. I 1996 var det i alt 21 kvinner med brasiliansk statsborgerskap (og 16 som ikke var bosatt) som inngikk ekteskap med en mann som ikke hadde innvandrerbakgrunn. I 2004 var dette antallet kommet opp i totalt 116 kvinner, derav 108 ikke-bosatte (se Lie 2004a:85 for tall for 1996-2001).

Kvinner med nordisk statsborgerskap har i løpet av perioden vært blant de største gruppene av bosatte kvinner som menn uten innvandrerbakgrunn har inngått ekteskap med. I 1996 var for eksempel svenske kvinner den største gruppen av bosatte kvinner, og har hatt om lag samme omfang i hele perioden. Videre ser vi at kvinner med britisk statsborgerskap også er gruppe av stabil størrelse. Til forskjellen fra de ikke-vestlige innvandrergruppene, er kvinner med vestlig statsborgerskap i stor grad er bosatt i Norge før de gifter seg.

Tallet på ekteskapsinngåelser med ikke-bosatte kvinner med uoppgitt statsborgerskap varierer fra år til år. I alt tallene i tabell 8.3 og 8.4 vil avvike noe fra i alt tallene i tabell 8.1 og 8.2, siden disse tabellene også inkluderer tall for norske statsborgere som ikke var bosatt.

Kvinner uten innvandrerbakgrunn gifter seg med tyrkiske og amerikanske menn

Tabell 8.4 viser tilsvarende tall for ekteskapsinngåelser mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn og utenlandske menn etter statsborgerskap og bosatt/ikke-bosatt. Tabellen er sortert etter de gruppene der det er flest ekteskapsinngåelser i alt, etter statsborgerskap. Ekteskapsinngåelser med menn med svensk og dansk statsborgerskap, har vært på topp i hele perioden 1996-2004. Disse har imidlertid vært registrert bosatt i Norge ved inngåelsen. Menn med bakgrunn fra Tyrkia og USA har vært på topp i hele perioden blant de ikke-bosatte, også om vi ser helt tilbake til 1996. I hele perioden 1996-2004 ble det inngått 830 ekteskap mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn og ikke-bosatte mannlige tyrkiske statsborgere og 780 med ikke-bosatte menn

med statsborgerskap fra USA. Deretter følger menn med bakgrunn fra Storbritannia. I 2004 ligger menn med irakisk statsborgerskap på en tredjeplass for ikke-bosatte menn som inngikk ekteskap med en kvinne som ikke hadde innvandrerbakgrunn, og er en av de større nyere gruppene som kvinner uten innvandrerbakgrunn inngår ekteskap med. Først i 2000 rundet antall ekteskap med irakiske menn 10 inngåelse, og det har vært en økning etter dette. I 2001 og 2002 var flesteparten allerede registrert bosatt ved inngåelsen.

I hele perioden fra 1996 til 2004 har antallet transnasjonale ekteskapsinngåelser inngått av kvinner uten innvandrerbakgrunn med ikke-bosatte menn økt fra 430 i 1996 til 970 i 2004. Dette er langt færre enn for menn uten innvandrerbakgrunn.

Tabell 8.3. Inngåelser av ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og utenlandske kvinner etter statsborgerskap og bosatt/ikke-bosatt. 1996, 2002, 2003 og 2004

1996				2002			
Statsborgerskap	I alt	Bosatte kvinner	Ikke-bosatte kvinner	Statsborgerskap	I alt	Bosatte kvinner	Ikke-bosatte kvinner
I alt	1445	685	760	I alt	3334	755	2579
Sverige	167	155	12	Thailand	585	24	561
Thailand	144	31	113	Russland	427	57	370
Danmark	136	127	9	Filippinene	253	29	224
Russland	124	25	99	Sverige	205	193	12
Filippinene	117	44	73	USA	107	30	77
USA	83	38	45	Danmark	100	95	5
Polen	70	21	49	Polen	82	11	71
Storbritannia	58	41	17	Ukraina	78	3	75
Tyskland	34	20	14	Brasil	74	6	68
Finland	33	30	3	Storbritannia	66	45	21
Romania	28	5	23	Litauen	63	16	47
Brasil	21	5	16	Kina	47	10	37
Bulgaria	16	6	10	Tyskland	42	32	10
Kina	16	9	7	Finland	42	38	4
Chile	14	7	7	Romania	40	8	32
Bosnia-Hercegovina	12	8	4	Cuba	35	3	32
Canada	12	2	10	Latvia	34	7	27
Mexico	12	1	11	Bulgaria	30	4	26
Ukraina	11	5	6	Estland	29	6	23
Marokko	11	5	6	Vietnam	25	3	22
Uoppgitt	72	1	71	Uoppgitt	244	0	244

2003				2004			
Statsborgerskap	I alt	Bosatte kvinner	Ikke-bosatte kvinner	Statsborgerskap	I alt	Bosatte kvinner	Ikke-bosatte kvinner
I alt	3341	764	2577	I alt	3336	773	2563
Thailand	591	27	564	Thailand	633	34	599
Russland	401	56	345	Russland	316	43	273
Filippinene	246	34	212	Filippinene	246	38	208
Sverige	162	153	9	Sverige	176	159	17
Danmark	96	92	4	Brasil	116	8	108
Brasil	93	5	88	USA	104	38	66
USA	82	22	60	Danmark	92	85	7
Polen	79	11	68	Ukraina	81	16	65
Ukraina	75	7	68	Polen	75	13	62
Storbritannia	58	40	18	Tyskland	62	48	14
Litauen	52	13	39	Romania	59	11	48
Kina	51	14	37	Storbritannia	59	40	19
Tyskland	51	36	15	Kina	57	15	42
Finland	43	40	3	Vietnam	42	5	37
Romania	35	9	26	Litauen	41	13	28
Estland	31	11	20	Finland	33	28	5
Vietnam	29	6	23	Cuba	32	1	31
Latvia	29	8	21	Bulgaria	27	4	23
Bulgaria	28	4	24	Estland	24	7	17
Mexico	28	4	24	Canada	23	6	17
Uoppgitt	263	0	263	Uoppgitt	238	0	238

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.4. Inngåelser av ekteskap mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn og utenlandske menn etter statsborgerskap og bosatt/ikke-bosatt. 1996, 2002, 2003 og 2004

1996				2002			
Statsborgerskap	I alt	Bosatte menn	Ikke-bosatte menn	Statsborgerskap	I alt	Bosatte menn	Ikke-bosatte menn
I alt	1088	655	433	I alt	1683	742	941
Sverige	150	132	18	Sverige	188	166	22
Danmark	141	132	9	Danmark	145	134	11
USA	119	40	79	Storbritannia	141	101	40
Storbritannia	116	82	34	Tyrkia	104	11	93
Tyskland	48	20	28	USA	104	31	73
Tyrkia	41	9	32	Tyskland	52	35	17
Frankrike	27	13	14	Serbia og Montenegro	51	13	38
Nederland	25	15	10	Irak	45	38	7
Bosnia-Hercegovina	21	20	1	Nederland	31	24	7
Serbia og Montenegro	16	12	4	Marokko	30	4	26
Ghana	16	15	1	Frankrike	28	16	12
Marokko	16	10	6	Island	22	21	1
Finland	15	13	2	Algerie	21	0	21
Sveits	15	5	10	Chile	21	5	16
Canada	15	6	9	Tunisia	20	2	18
Island	13	13	0	Canada	20	5	15
Italia	12	6	6	Finland	19	15	4
Chile	12	9	3	Pakistan	18	7	11
Gambia	11	9	2	Brasil	17	1	16
Iran	11	8	3	Albania	16	1	15
New Zealand	10	2	8	India	16	9	7
Uoppgitt	64	0	64	Uoppgitt	184	0	184

2003				2004			
Statsborgerskap	I alt	Bosatte menn	Ikke-bosatte menn	Statsborgerskap	I alt	Bosatte menn	Ikke-bosatte menn
I alt	1717	715	1002	I alt	1564	592	972
Sverige	181	160	21	Sverige	166	149	17
Storbritannia	144	90	54	Storbritannia	153	96	57
Danmark	136	126	10	Danmark	131	125	6
USA	116	37	79	USA	111	28	83
Tyrkia	114	1	113	Tyrkia	100	5	95
Serbia og Montenegro	54	8	46	Irak	41	16	25
Irak	53	39	14	Tyskland	37	20	17
Nederland	53	40	13	Nederland	34	17	17
Tyskland	48	30	18	Marokko	31	8	23
Nigeria	29	1	28	Serbia og Montenegro	28	7	21
Frankrike	29	18	11	Australia	25	2	23
Algerie	27	0	27	Nigeria	20	0	20
Marokko	24	9	15	Frankrike	20	11	9
Albania	20	1	19	Algerie	19	0	19
Island	20	19	1	Canada	19	5	14
Italia	17	9	8	Tunisia	16	0	16
Australia	17	11	6	Albania	15	0	15
Finland	17	17	0	India	15	3	12
Mexico	16	2	14	Iran	15	5	10
Chile	15	4	11	Egypt	14	3	11
Canada	14	2	12	Kamerun	13	1	12
Uoppgitt	219	0	219	Uoppgitt	191	0	191

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

8.3. Inngåelser av transnasjonale ekteskap blant utvalgte ikke-vestlige innvandrergupper

Vi skal her se på inngåelser i perioden 1996-2004 blant personer med innvandrerbakgrunn som er bosatt i Norge, og se på inngåelser av transnasjonale ekteskap (ektefellen ikke bosatt i Norge ved inngåelsen) og i de tilfellene der begge ektefellene er bosatt i Norge, se på hvilke landbakgrunn disse har (samme eller annen utenlandsk landbakgrunn). Hvor mange som finner en ektefelle må vi se i sammenheng med antall ugifte kandidater som er bosatt i Norge.

For de ektefellene som ikke var bosatt ved ekteskapets inngåelse, mangler vi i stor grad opplysninger om landbakgrunn. Dette skyldes at dette ikke er opplysninger vi kjenner til når en person ikke er bosatt i Norge. Ved

å se på de ikke-bosattes statsborgerskap reduserer vi andelen uoppgitte noe, men fortsatt mangler vi opplysninger om den ikke-bosatte personens statsborgerskap fra mellom 17 og 50 prosent, avhengig av hvilke landgruppe vi ser på. Tabell 8.5 viser for de gruppene vi skal se på her, andel med samme statsborgerskap som den herboendes landbakgrunn blant de ikke-bosatte, andel uoppgitt statsborgerskap og andel med vestlig eller ikke-vestlig statsborgerskap. For alle gruppene vi har sett på, er det i de fleste tilfellene sammenfall mellom den bosatte ektefellens landbakgrunn og den ikke-bosatte ektefellens statsborgerskap. Å bruke statsborgerskap er en rimelig måte å identifisere hvilken bakgrunn de ikke-bosatte ektefellene har.

Tabell 8.5. Bosatte personer med innvanderbakgrunn som har inngått ekteskap med en person som ikke bodde i Norge, etter den ikke-bosattes statsborgerskap, 1996-2004. Prosent

Bosattes landbakgrunn	I alt (N)	Samme statsborgerskap som bosattes landbakgrunn	Ukjent statsborgerskap	Vestlig statsborgerskap	Ikke-vestlig statsborgerskap
Pakistan	2207	52	44	2	1
Tyrkia	1257	70	27	1	2
Vietnam	1117	74	19	4	3
Sri Lanka	895	60	34	2	4
Iran	854	57	24	2	16
Irak	731	54	25	2	19
Serbia og Montenegro	665	60	24	6	10
Marokko	617	47	50	1	2
Bosnia-Hercegovina	537	55	18	3	25
India	489	61	33	2	5
Somalia	385	38	48	5	9
Chile	374	60	24	3	13
Kina	206	68	25	3	4
Filippinene	206	55	34	8	6
Eritrea	165	23	42	3	32
Etiopia	161	43	34	3	21
Thailand	88	45	17	31	7

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Den største gruppen som giftet seg med en ikke-bosatt person, er personer med bakgrunn fra Pakistan. Her ser vi at 52 prosent av de ikke-bosatte ektefellene har pakistansk statsborgerskap, og 44 prosent har ukjent. For personer med tyrkisk og vietnamesisk bakgrunn, er andelen som har ukjent statsborgerskap lavere, og det er henholdsvis 70 og 74 prosent av de ikke-bosatte ektefellene som har tyrkisk og vietnamesisk statsborgerskap.

Vi skal se nærmere på denne gruppen ikke-bosatte når vi nå skal se på inngåelser i perioden 1996-2004 for disse 17 gruppene (se også Daugstad 2006b).

Tre av fire førstegenerasjonsinnvandrere fra Pakistan fant ektefelle bosatt i utlandet

Bestandstallene viser at de aller fleste med pakistansk landbakgrunn i Norge, er gift med en person med samme landbakgrunn (97 prosent for kvinner og 86 prosent for menn med pakistansk bakgrunn (se kapittel 4). I perioden 1996-2004 har det vært mellom 1450 og 2200 ugifte menn over 18 år med bakgrunn fra Pakistan, og mellom 870 og 1580 ugifte pakistanske kvinner.

I perioden 1996-2004 ble det inngått 741 ekteskap blant bosatte førstegenerasjonskvinner med innvanderbakgrunn fra Pakistan. Av disse var det 2 prosent av ekteskapene som ble inngått med en mann uten innvanderbakgrunn og 1 prosent som inngikk ekteskap med person med annen landbakgrunn bosatt i Norge. 23 prosent av ekteskapene (170) ble inngått med en mann med pakistansk landbakgrunn bosatt i Norge, og ved 74 prosent av inngåelsene (547) var mannen bosatt i utlandet. Det er disse 547 inngåelsene som er transnasjonale

ekteskapsinngåelser, idet den ikke-bosatte ektefellen kan søke om oppholdstillatelse på grunnlag av ekteskapsinngåelsen med den bosatte kvinnen.

Ser vi på ekteskapsinngåelsene til bosatte førstegenerasjonsmenn med bakgrunn fra Pakistan, har det vært inngått flere ekteskap enn for kvinnene med samme bakgrunn i perioden 1996-2004. Av 1 125 ekteskapsinngåelser ble 4 prosent (46 ekteskap) inngått med en kvinne uten innvanderbakgrunn og 2 prosent giftet seg med en kvinne med annen utenlandsk landbakgrunn bosatt i Norge. 18 prosent eller 201 ekteskap ble inngått med kvinner med pakistansk landbakgrunn bosatt i Norge. 76 prosent av ekteskapene (852 ekteskap) ble inngått med kvinne som ikke var bosatt i Norge ved inngåelsen. Det er altså flere førstegenerasjonsmenn enn kvinner som inngår transnasjonale ekteskap, og noen flere som gifter seg med en ektefelle uten innvanderbakgrunn. I alt ble det inngått 1399 transnasjonale ekteskap blant førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Pakistan, 547 av kvinner og 852 av menn.

Hvilken landbakgrunn de ikke-bosatte ektefellen hadde for førstegenerasjon og etterkommere, er imidlertid mer usikkert. Om vi ser på den ikke-bosatte ektefellens statsborgerskap, hadde 44 prosent ukjent statsborgerskap mens 52 prosent var pakistanske statsborgere. Av de resterende hadde 1 prosent et annet ikke-vestlig statsborgerskap og 2 prosent et vestlig statsborgerskap. Den største gruppen av vestlige statsborgere, hadde britisk statsborgerskap (se tabell 8.5).

Etterkommerne gifter seg senere enn førstegenerasjonsinnvandrere

Blant etterkommere over 18 år med bakgrunn fra Pakistan er det bare 29 prosent som er gift (se kapittel 3), og de som har giftet seg har stort sett gjort dette i ung alder. Av det mindretallet som har giftet seg, og blant de som har giftet seg i perioden 1996-2004, følger mønsteret i ekteskapsinngåelsene til førstegenerasjonsinnvandrere med hensyn til ektefellens landbakgrunn.

Blant etterkommerkvinne ble det i alt inngått 586 ekteskap i perioden. 1 prosent inngikk ekteskap med en mann uten innvanderbakgrunn og 1 prosent inngikk ekteskap med en med annen utenlandsk innvanderbakgrunn bosatt i Norge. 21 prosent fant ektefelle med pakistansk landbakgrunn bosatt i Norge og 77 prosent fant ektefelle bosatt i utlandet.

Blant etterkommere ble det inngått 475 ekteskap i perioden. 1,5 prosent inngikk ekteskap med en kvinne uten innvanderbakgrunn og 3 prosent inngikk ekteskap med en med annen utenlandsk innvanderbakgrunn bosatt i Norge. 20 fant ektefeller med pakistansk landbakgrunn bosatt i Norge og 76 fant ektefelle bosatt i utlandet.

Tabell 8.6. Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Pakistan, 1996-2004

Kjønn og innvandrerbakgrunn	Ektefellens landbakgrunn				Ektefellens landbakgrunn				Bosatt i utlandet
	I alt	Uten landbakgrunn	Samme landbakgrunn	Annen landbakgrunn	Uten landbakgrunn	Samme landbakgrunn	Annen landbakgrunn	Bosatt i utlandet	
		innvandre rbakgrun n	bosatt i Norge	k bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	innvandre rbakgrun n	bosatt i Norge		k bosatt i Norge
	Absolutte tall								
Kvinner									
Førstegenerasjonsinnvandrere	741	14	170	10	547	1,9	22,9	1,3	73,8
Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	586	8	122	8	448	1,4	20,8	1,4	76,5
Menn									
Førstegenerasjonsinnvandrere	1125	46	201	26	852	4,1	17,9	2,3	75,7
Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	475	7	93	15	360	1,5	19,6	3,2	75,8

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I alt ble det inngått 808 transnasjonale ekteskap i perioden 1996-2004 blant etterkommere med bakgrunn fra Pakistan, som var bosatt i Norge, 448 for kvinner og 360 for menn, som tilsvarer at 3 av 4 inngikk transnasjonale ekteskap. Dette er svært likt ekteskapsmønsteret blant førstegenerasjonsinnvandrerne med samme bakgrunn. Det er alt for tidlig å trekke noen konklusjon om etterkommernes ekteskapsmønster, ettersom flertallet ennå ikke er gift, og at de i større grad velger å utsett giftemålet. I kapittel 3 så vi nærmere på andelen gifte blant etterkommerne, og vi så også at førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret før fylte 16 år, gifter seg senere enn de førstegenerasjonsinnvandrerne som innvandret etter fylte 16 år.

Flere vielser mellom personer uten innvandrerbakgrunn og personer med bakgrunn fra Tyrkia

Det er et lite overskudd av menn i alderen 20-44 år blant innvandrere med bakgrunn fra Tyrkia, og det var i perioden vi her ser på også flere ekteskapsinngåelser blant menn enn kvinner. I perioden 1998-2005 har det vært mellom 580 og 860 ugifte menn med tyrkisk bakgrunn, og mellom 290 og 500 ugifte tyrkiske kvinner over 18 år.

I perioden 1996-2004 ble det inngått 838 ekteskap blant førstegenerasjonsinnvandrermenn og 557 ekteskap blant førstegenerasjonsinnvandrerkvinner. Av disse var det flere menn enn kvinner som giftet seg med en ektefelle uten innvandrerbakgrunn, henholdsvis 11 og 7,5 prosent. Sammenlignet med førstegenerasjonsinnvandrere fra Pakistan (som de ofte sammenlignes med) er dette en betydelig større andel. Andelen som inngikk ekteskap med en person som ikke var

bosatt, var henholdsvis 76 prosent for menn og 74 for kvinnene.

I alt ble det inngått 1036 transnasjonale ekteskap mellom en førstegenerasjonsinnvandrere med tyrkisk bakgrunn bosatt i Norge og en ikke-bosatt person i perioden 1996-2004, 429 blant kvinner og 634 blant mennene. Av alle ekteskap som personer med tyrkisk bakgrunn inngikk i perioden med en person som ikke bodde i Norge, hadde 70 prosent av de ikke-bosatte ektefellene tyrkisk statsborgerskap, 2 prosent vestlig statsborgerskap og 1 prosent et annet ikke-vestlig statsborgerskap (se tabell 8.5).

Blant etterkommere ble det i alt inngått 194 transnasjonale ekteskap i samme periode. Etterkommerne er unge og få har giftet seg. Vi så i kapittel 3 at etterkommere med bakgrunn fra Tyrkia gifter seg tidligere enn etterkommere fra Pakistan (og som vi senere skal se også Vietnam). I perioden 1996-2004 ble det inngått 172 ekteskap blant etterkommerkvinner og 96 blant menn. Andelen som inngikk transnasjonale ekteskap i perioden var på henholdsvis 74 prosent for kvinnene og 70 prosent for mennene. Dette var andelsvis litt færre enn for førstegenerasjonsinnvandrere, og er også litt flere etterkommere som finner ektefelle med samme landbakgrunn bosatt i Norge enn blant førstegenerasjonsinnvandrerne. Som vi har vist i kapittel 3 er det imidlertid såpass få som har giftet seg at det er for tidlig å si hva slags ekteskapsmønster etterkommere med bakgrunn fra Tyrkia har.

Hovedinntrykket i ekteskapsmønsteret blant de med bakgrunn fra Tyrkia er i stor grad felles med dem med bakgrunn fra Pakistan både blant førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommerne, men det er flere som finner en ektefelle som ikke har innvandrerbakgrunn.

Tabell 8.7. ngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Tyrkia. 1996-2004

Kjønn og innvandrerbakgrunn	Ektefellens landbakgrunn					Ektefellens landbakgrunn			
	I alt	Uten inn- andr- bakgrunn	Samme land- land- bosatt i Norge	Annen uten- landsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	Uten inn- vandrer- akgrunn	Samme land- land- bosatt i Norge	Annen uten- landsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet
Kvinner									
Førstegenerasjonsinnvandrere	557	42	71	15	429	7,5	12,7	2,7	77,0
Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	172	5	35	5	127	2,9	20,3	2,9	73,8
Menn									
Førstegenerasjonsinnvandrere	838	92	85	27	634	11,0	10,1	3,2	75,7
Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	96	4	22	3	67	4,2	22,9	3,1	69,8

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.8 Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Vietnam. 1996-2004

Kjønn og innvandrerbakgrunn	Ektefellens landbakgrunn					Ektefellens landbakgrunn			
	I alt	Uten innvandr- bakgrunn	Samme landbak- grunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	Uten innvandr- bakgrunn	Samme landbak- grunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet
Kvinner	868	98	479	35	256	11,3	55,2	4,0	29,5
Menn	1378	18	481	18	861	0,1	35,9	0,1	62,5

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Personer med vietnamesisk bakgrunn finner hverandre i Norge

Det ble inngått flere ekteskap blant førstegenerasjon-innvandrere menn med bakgrunn fra Vietnam (1 369), enn blant kvinner med samme bakgrunn (852) i perioden 1996-2004. Dette må sees i sammenheng med andel potensielle ugifte kandidater i Norge. Der- som det ikke er et stort antall ugifte vietnamesere i Norge, er det vanskelig å finne en ektefelle innen sin egen landgruppe, om dette er målet. Fra 1998 til 2004 har det vært mellom 1380 og 1690 ugifte kvinner med vietnamesisk bakgrunn i Norge, og om lag 2100 ugifte vietnamesiske menn.

Bestandstallene (se kapittel 4) viste at vietnamesiske menn var mer endogame enn vietnamesiske kvinner, og det samme så vi over ekteskapsinngåelser i 2004 i kapittel 5. Flertallet av kvinner som giftet seg i perioden 1996-2004 giftet seg med en mann med samme landbakgrunn allerede bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen (479 kvinner, eller 55 prosent). 11 prosent giftet seg med en mann uten innvandrerbakgrunn, noe som er mer på nivå med Tyrkia enn med Pakistan. 29,5 prosent av ekteskapene var med en mann bosatt i utlandet.

Blant menn med bakgrunn fra Vietnam var det 480, eller 36 prosent, som fant en ektefelle med samme landbakgrunn allerede bosatt i Norge. 861 menn fant ektefelle bosatt i utlandet i samme periode, 62,5 prosent. Færre menn enn kvinner fant ektefelle uten innvandrerbakgrunn eller med annen innvandr-

bakgrunn allerede bosatt i Norge (henholdsvis 18 og 18 personer).

I alt ble det inngått 1117 transnasjonale ekteskap mellom en person med vietnamesisk bakgrunn bosatt i Norge og en person bosatt i utlandet av i alt 2246 (50 prosent). For de med pakistansk og tyrkisk bakgrunn utgjorde de transnasjonale ekteskapene henholdsvis 75 og 50 prosent. Hva slags landbakgrunn de ektefellene som var bosatt i utlandet hadde, er mer usikkert. Vi vet imidlertid at hele 74 prosent hadde vietnamesisk statsborgerskap. 4 prosent hadde vestlig statsborgerskap mens 3 prosent hadde ikke-vestlig. Av disse var det 2 prosent som hadde amerikansk og kinesisk statsborgerskap.

Blant etterkommerne med bakgrunn fra Vietnam ble det bare inngått 25 ekteskap i denne perioden. Av disse giftet 12 seg med ektefelle bosatt i utlandet. Som vi så i kapittel 3 er det svært få som har giftet seg i denne gruppa, og det er alt for tidlig å si noe om hva slags ekteskapsmønster kan få i framtida annet enn at det ser ut som de gifter seg i høyere alder enn det førstegenerasjonsinnvandrerne gjør.

Få etterkommere med bakgrunn fra Marokko giftet seg

Blant bosatte førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Marokko er det et overskudd av menn (se kapittel 2), og det var flere bosatte menn enn bosatte kvinner som inngikk ekteskap i perioden 1996-2004. Flere bosatte menn (17 prosent) enn kvinner (12

prosent) fant en ektefelle uten innvandrerbakgrunn, noen flere enn blant de med tyrkisk bakgrunn. Andelsvis flere kvinner enn menn fant en ektefelle med samme landbakgrunn allerede bosatt i Norge (henholdsvis 16 og 7 prosent). Av førstegenerasjonskvinnene var det 65 prosent som giftet seg med en ektefelle bosatt i utlandet, mens 71 prosent av førstegenerasjonsmennene gjorde det samme.

I alt var det i denne perioden 617 personer med marokkanske bakgrunn bosatt i Norge, som inngikk transnasjonale ekteskap, eller 69 prosent. Dette er om lag på samme nivå som blant de med pakistansk bakgrunn. 47 prosent av de ikke-bosatte ektefellene hadde marokkansk statsborgerskap, mens 50 prosent har ukjent statsborgerskap. Henholdsvis 1 og 2 prosent hadde vestlig eller annet ikke-vestlig statsborgerskap.

Vi så i kapittel 3 hvor få av etterkommerne med bakgrunn fra Marokko som hadde giftet seg av de som har fylt 18 år, og at det er få som har fylt 18 år. I perioden 1996-2004 ble det inngått 52 ekteskap blant etterkommerkvinner og 18 ekteskap blant mannlige etterkommere. Av disse ekteskapene har det overveiende flertallet funnet ektefelle bosatt i utlandet. Men som for de andre gruppene av etterkommere, så er dette en såpass liten gruppe at det enn å er for tidlig å si hva som er ekteskapsmønsteret blant etterkommere fra Marokko.

Inngåelser av ekteskap blant personer med bakgrunn fra Sri Lanka

Blant srilankiske innvandrere i alderne 20-44 år er kjønnsfordelingen jevn, men i perioden 1998-2004 var

det langt flere ugifte menn enn kvinner. Blant srilankiske kvinner var det mellom 310 og 430 ugifte personer i perioden 1998-2005, mens det var mellom 1150 og 830 ugifte menn over 18 år. Det er også flere menn med bakgrunn fra Sri Lanka som har inngått ekteskap i perioden, 1197 menn og 661 kvinner. Det ble inngått relativt mange ekteskap mellom bosatte personer med srilankisk bakgrunn, og slike ekteskap utgjorde en langt større andel av ekteskapsinngåelsene blant kvinner (64 prosent) enn for mennene (36 prosent).

I absolutte tall var det flere menn som giftet seg med en kvinne uten innvandrerbakgrunn, og flere som fant en ektefelle bosatt i utlandet. Om lag 58 prosent av mennene med bakgrunn fra Sri Lanka fant ektefelle som var bosatt i utlandet, mens 30 prosent av kvinnene med samme bakgrunn gjorde det samme. I alt ble det inngått 895 transnasjonale ekteskap blant innvandrere med bakgrunn fra Sri Lanka i denne perioden. 60 prosent av de ikke-bosatte ektefellene hadde srilankisk statsborgerskap og henholdsvis 2 og 4 prosent hadde vestlig og ikke-vestlig statsborgerskap. 34 prosent hadde ukjent statsborgerskap. Indiske statsborgere var den største gruppen av ikke-vestlige statsborgere.

Det var bare 12 etterkommere som inngikk ekteskap i perioden, og de er inkludert i tabell 8.10. Som vi så i kapittel 3 er flertallet ikke i en alder der ekteskap er aktuelt.

Tabell 8.9. Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Marokko. 1996-2004

Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Ektefellens landbakgrunn			Bosatt i utlandet	Ektefellens landbakgrunn			Bosatt i utlandet
		Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge		Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	
Kvinner									
Førstegenerasjonsinnvandrere	230	27	36	17	150	11,7	15,7	7,4	65,2
Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	52	2	12	1	37	3,8	23,1	1,9	71,2
Menn									
Førstegenerasjonsinnvandrere	589	98	43	30	418	16,6	7,3	5,1	71,0
Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	18	1	5	0	12	5,6	27,8	0,0	66,7

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.10. Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Sri Lanka. 1996-2004

Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Ektefellens landbakgrunn			Bosatt i utlandet	Ektefellens landbakgrunn			Bosatt i utlandet
		Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge		Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	
Kvinner									
	661	36	423	6	196	5,4	64,0	0,9	29,7
Menn									
	1197	50	427	21	699	4,2	35,7	1,8	58,4

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.11. Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra India, 1996-2004

Kjønn og innvandrerbakgrunn	Ektefellens landbakgrunn			Ektefellens landbakgrunn			Bosatt i utlandet	Bosatt i utlandet	
	Uten innvandre rbakgrun n	Samme landbakgr unn bosatt i Norge	Annen uten- landsk bosatt i Norge	Uten innvandre rbakgrun n	Samme landbakgr unn bosatt i Norge	Annen uten- landsk bosatt i Norge			
	I alt	Absolutte tall		Prosent					
Kvinner									
Førstegenerasjonsinnvandrere	245	39	51	18	137	15,9	20,8	7,3	55,9
Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	71	7	15	7	42	9,9	21,1	9,9	59,2
Menn									
Førstegenerasjonsinnvandrere	419	66	57	23	273	15,8	13,6	5,5	65,2
Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	51	3	9	2	37	5,9	17,6	3,9	72,5

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Ekteskapsmønsteret for de med bakgrunn fra Sri Lanka likner på ekteskapsmønsteret blant de med bakgrunn fra Vietnam. Mens omtrent halvparten fant en ektefelle bosatt i utlandet, fant den andre halvparten en ektefelle med samme landbakgrunn allerede bosatt i Norge.

Ekteskapsinngåelser blant personer med bakgrunn fra India

Flere menn enn kvinner inngikk ekteskap i perioden 1996-2004 blant førstegenerasjonsinnvandrere fra India. Blant indere er det en jevn kjønnsfordeling i befolkningen over 18 år, men det har i perioden vært flere ugifte menn enn kvinner over 18 år. En større andel av førstegenerasjonskvinnene enn mennene med samme bakgrunn har funnet ektefelle med samme landbakgrunn eller annen utenlandsk landbakgrunn bosatt i Norge, mens noen flere menn har funnet ektefelle uten innvandrerbakgrunn. I alt har 10 prosent funnet ektefelle uten innvandrerbakgrunn, noe som er høyere enn for alle de andre asiatiske gruppene vi hittil har sett på.

Som de andre landgruppene vi har sett på så langt, er det flere menn enn kvinner som har funnet ektefelle bosatt i utlandet. 56 prosent av førstegenerasjonskvinnene og 65 prosent av førstegenerasjonsmennene inngikk transnasjonale ekteskap i denne perioden.

I alt ble det inngått 489 transnasjonale ekteskapsinngåelser blant innvandrere med bakgrunn fra India, 62 prosent av alle ekteskap som ble inngått i perioden 1996-2004. Blant de ikke-bosatte ektefellene hadde 61 prosent indisk statsborgerskap, 2 prosent vestlig og 5 prosent ikke-vestlig. 33 prosent hadde ukjent statsborgerskap (se tabell 8.5). Største ikke-vestlige gruppe var pakistanske statsborgere.

Det var i alt 71 kvinnelige og 51 mannlige etterkommere med bakgrunn fra India som giftet seg i denne perioden. Også for denne gruppen etterkommere gjelder det samme som for de andre landgruppene; det er få som har kommet i giftealder

og det er få av de som har giftet seg. De ser også ut til å utsette giftemålet i større grad enn førstegenerasjonsinnvandrere. Det er andelsvis flere kvinner som har giftet seg med en person bosatt i Norge enn blant mennene også blant etterkommerne, men det er ellers alt for tidlig å si noe om hva slags ekteskapsmønster de vil få.

Mange irakiske menn giftet med kvinner uten innvandrerbakgrunn

Irakere er en relativt ny innvandrergruppe i Norge, og gruppen har sett under ett, kort botid. Det er et relativt stort mannsoverskudd blant irakiske innvandrere i alderen 20-44 år (jmfør kapittel 2). Dette har delvis en sammenheng med at mange har kommet som flyktninger, og det var i hovedsak menn som innvandret. Mange med bakgrunn fra Irak har kommet i løpet av perioden vi her nå ser på. I 2002 var det 2400 irakiske statsborgere som innvandret til Norge, og dette var det foreløpige toppåret.

I perioden 1998-2004 har det vært et relativt stort overskudd blant ugifte menn over 18 år. Det har vært mellom 680 og 2040 ugifte menn, og mellom 130 og 650 ugifte kvinner. Dette forklarer hvorfor det er langt flere menn enn kvinner som har inngått ekteskap i perioden: 965 bosatte menn og 290 bosatte kvinner. Dette er også med på å forklare hvorfor det er en relativt stor andel menn som har giftet seg med kvinner uten innvandrerbakgrunn i perioden, 18,5 prosent. Bare 4 prosent av de bosatte kvinnene fant en ektemann uten innvandrerbakgrunn. For andre landgrupper med stort mannsoverskudd, er det mindre vanlig å gifte seg med en kvinne uten innvandrerbakgrunn.

Det var også langt flere menn enn kvinner som fant en ektefelle som ikke var bosatt i Norge. I perioden 1996-2004 var det 61 prosent av irakiske menn som inngikk ekteskap med en person som ikke var bosatt i Norge, mens 49 prosent av de bosatte kvinnene gjorde det samme.

Tabell 8.12. Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Irak. 1996-2004

Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Ektefellens landbakgrunn			Ektefellens landbakgrunn			Bosatt i utlandet	Prosent
				Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge			
Absolutte tall											
Kvinner	290	11	124	13	142	3,8	42,8	4,5	49,0		
Menn	965	179	123	74	589	18,5	12,7	7,7	61,0		

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.13. Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Iran. 1996-2004

Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Ektefellens landbakgrunn			Ektefellens landbakgrunn			Bosatt i utlandet	Prosent
				Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge			
Absolutte tall											
Kvinner	505	98	186	59	162	19,4	36,8	11,7	32,1		
Menn	1160	195	190	83	692	16,8	16,4	7,2	59,7		

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I alt var det i denne perioden 738 transnasjonale ekteskapsinngåelser blant innvandrere med bakgrunn fra Irak, 58 prosent av ekteskapene som ble inngått i perioden. Av ektefellene som ikke bodde i Norge, hadde 54 prosent irakisk statsborgerskap og 19 prosent annet ikke-vestlig statsborgerskap. 2 prosent hadde vestlig og 25 prosent hadde ukjent statsborgerskap (tabell 8.5). De største ikke-vestlige gruppene hadde tyrisk (5 prosent) og iransk (2 prosent) statsborgerskap.

En av fem iranske kvinner giftet seg med menn uten innvandrerbakgrunn

Også blant innvandrere med bakgrunn fra Iran er det et mannsoverskudd i alderen 20-44 år, og i hele perioden har det vært om lag dobbelt så mange ugifte menn som ugifte kvinner med bakgrunn fra Iran bosatt i Norge. Dette avspeiler seg også i antallet inngåelser; det var langt flere menn som inngikk ekteskap i perioden enn kvinner.

Flertallet (68 prosent) av kvinner med bakgrunn fra Iran inngikk ekteskap med menn bosatt i Norge ved inngåelsen, og hele 19 prosent inngikk ekteskap med menn uten innvandrerbakgrunn. 32 prosent av kvinnene inngikk ekteskap med en person som ikke var bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen. Denne andelen er like lav som for kvinner fra Sri Lanka og Vietnam.

Flertallet av mennene med bakgrunn fra Iran som inngikk ekteskap i denne perioden, giftet seg med kvinner som ikke var bosatt i Norge (60 prosent). Nesten 17 prosent giftet seg med kvinner uten innvandrerbakgrunn, som er på samme nivå som for irakiske menn.

Det ble inngått flere ekteskap mellom menn med bakgrunn fra Irak og Iran, og kvinner uten innvandrerbakgrunn enn i de andre asiatiske landgruppene vi har sett på her. Det er ikke overraskende, siden det er et relativt stort mannsoverskudd blant innvandrere med iransk og irakisk bakgrunn. Det er imidlertid grunn til å tro at det er ulike forklaringer på dette, og at det er forskjeller i mønster og "prosess" mellom irakere og iranere. Blant personer med iransk bakgrunn er det like høy andel kvinner som menn som giftet seg med en person uten innvandrerbakgrunn, mens vi ikke ser det samme blant irakiske kvinner. Irakere er en flyktninggruppe som har kort botid i Norge, og for disse er det kanskje mangel på kvinner med samme bakgrunn som gjør at de gifter seg med kvinner uten innvandrerbakgrunn. Iranere er derimot en gruppe med lengre botid, og har kommet langt mer inn i det norske samfunnet enn irakere har rukket å gjøre. Dette gjenspeiles både i sysselsettingsnivået (Tronstad, Daugstad m.fl. 2006) og i andel under utdanning (se Henriksen 2006).

I alt ble det inngått 854 transnasjonale ekteskap i løpet av 1996-2004 blant personer med innvandrerbakgrunn fra Iran, 162 blant kvinner og 692 for menn. Av de ikke-bosatte ektefellene hadde 57 prosent iransk statsborgerskap, 2 prosent hadde vestlig og 16 prosent hadde annet ikke-vestlig statsborgerskap. Av disse var det irakiske statsborgere som var den største gruppen. 24 prosent hadde ukjent statsborgerskap.

Flere somaliske menn enn kvinner inngikk transnasjonale ekteskap

Blant somaliere bosatt i Norge, er det andelsvis flest menn i alderen 20-44 år. Det er også langt flere ugifte menn over 18 år enn kvinner. I perioden 1998 til 2004 var det mellom 660 og 1840 ugifte menn over 18 år, og mellom 300 og 1030 ugifte kvinner. Det er altså et

klart overskudd av ugifte menn over 18 år. Av bestandstallene så vi at en god del av somaliere bosatt i Norge var gift med personer med samme landbakgrunn, eller med en person med ukjent landbakgrunn.

I perioden 1996-2004 var det flere menn enn kvinner med bakgrunn fra Somalia som inngikk ekteskap. Mange inngikk ekteskap med en person med samme landbakgrunn bosatt i Norge, 35 prosent av kvinnene og 26 prosent av mennene. En større andel av kvinnene giftet seg med en person uten innvandrerbakgrunn enn mennene (7 mot 3 prosent).

Blant mennene giftet 70 prosent seg med en kvinne som ikke var bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen. Dette er en noe større andel enn for kvinnene, der 53 prosent av ekteskapene var med en person som ikke var bosatt, og kan henge sammen med at det er så mange flere ugifte menn enn kvinner. I alt ble det inngått 385 transnasjonale ekteskap i perioden 1996-2004, eller en andel på 63 prosent. Andelen blant mennene som finner en ektefelle i utlandet er på nivå med tallene for Pakistan, Marokko, Tyrkia og India. Blant de ikke-bosatte ektefellene hadde 38 prosent somalisk statsborgerskap, og hele 48 prosent har ukjent statsborgerskap. 5 prosent hadde vestlig og 9 prosent et annet ikke-vestlig statsborgerskap (se tabell 8.5).

Mange med bakgrunn fra Etiopia fant ektefelle med samme landbakgrunn bosatt i Norge

Det ble inngått i alt 110 ekteskap blant kvinner med bakgrunn fra Etiopia og 158 ekteskap blant menn med samme bakgrunn i perioden 1996-2004. Kjønnssammensetningen i den etiopiske befolkningen i Norge er jevn.

I alt inngikk 27 prosent av kvinnene og 20 prosent av mennene ekteskap med en person som hadde samme landbakgrunn og som allerede var bosatt i Norge. En noe større andel kvinner enn menn inngikk ekteskap med personer uten innvandrerbakgrunn og med en annen landbakgrunn bosatt i Norge.

I alt ble det inngått 161 transnasjonale ekteskap i perioden 1996-2004 blant de med bakgrunn fra Etiopia. Flere menn enn kvinner inngikk ekteskap med en ikke-bosatt person. Blant de ikke-bosatte ektefellene hadde 43 prosent etiopisk statsborgerskap, og 21 prosent annet ikke-vestlig. Det var eritreiske statsborgere som var den største gruppen, med 12 prosent av de ikke-bosatte ektefellene. 3 prosent hadde vestlig og 34 prosent hadde ukjent statsborgerskap.

Inngåelser av ekteskap blant personer med bakgrunn fra Eritrea

I likhet med etiopiere, ble det ikke inngått så mange ekteskap blant de med bakgrunn fra Eritrea i perioden 1996-2004. Det ble inngått i alt 63 ekteskap blant kvinner med bakgrunn fra Eritrea og 159 ekteskap blant menn med samme bakgrunn i perioden. Dette har en sammenheng med at dette er små innvandrergrupper, og at det er noe flere menn enn kvinner med bakgrunn fra Eritrea bosatt i Norge, slik at kjønnssammensetningen er noe skjevere enn blant etiopiere (se kapittel 2). Som for etiopiere var det ingen etterkommere som inngikk ekteskap.

Flere kvinner enn menn inngikk ekteskap med en person som allerede var bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen, og flere menn fant ektefelle som var bosatt i utlandet ved ekteskapsinngåelsen. 8 av 10 menn fant ektefelle som bodde i utlandet.

Tabell 8.14. Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Somalia. 1996-2004

Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Ektefellens landbakgrunn			Ektefellens landbakgrunn		
				Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet
				Absolutte tall			Prosent		
Kvinner	258	18	90	14	136	7,0	34,9	5,4	52,7
Menn	356	12	91	4	249	3,4	25,6	1,1	69,9

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.15. Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn Etiopia 1996-2004

Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Ektefellens landbakgrunn			Ektefellens landbakgrunn		
				Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet
				Absolutte tall			Prosent		
Kvinner	110	11	30	9	60	10,0	27,3	8,2	54,5
Menn	158	13	32	12	101	8,2	20,3	7,6	63,9

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.16. Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn Eritrea 1996-2004

Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Uten innvandrer- bakgrunn	Samme landbak- grunn bosatt i Norge	Ektefellens landbakgrunn			Ektefellens landbakgrunn		
				Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	Uten innvandrer- bakgrunn	Samme landbak- grunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet
				Absolutte tall			Prosent		
Kvinner	63	7	14	7	35	11,1	22,2	11,1	55,6
Menn	159	5	14	10	130	3,1	8,8	6,3	81,8

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.17. Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Chile. 1996-2004

Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Uten innvandrer- bakgrunn	Samme landbak- grunn bosatt i Norge	Ektefellens landbakgrunn			Ektefellens landbakgrunn		
				Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	Uten innvandrer- bakgrunn	Samme landbak- grunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet
				Absolutte tall			Prosent		
Kvinner	358	113	58	29	158	31,6	16,2	8,1	44,1
Menn	432	129	58	29	216	29,9	13,4	6,7	50,0

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I alt ble det inngått 165 transnasjonale ekteskap blant innvandrere med bakgrunn fra Eritrea i perioden 1996-2004, 35 blant kvinner og 130 blant menn. Blant de ikke-bosatte hadde 23 prosent eritreisk statsborgerskap, og hele 32 prosent et annet ikke-vestlig statsborgerskap. Hele 25 prosent av de ikke-bosatte ektefellene var etiopiske statsborgere (tabell 8.5). Tilsvarende så vi at etiopiere i stor grad giftet seg med en ikke-bosatt eritreisk statsborger.

En av tre bakgrunn fra Chile giftet seg med en person uten innvandrerbakgrunn

I perioden 1996-2004 ble det inngått noe flere ekteskap mellom menn enn kvinner med chilensk bakgrunn. Kjønnfordelingen er noe jevnere blant innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Chile enn i flere av de andre gruppene vi har sett på, og det er også noe jevnere mellom antallet ugifte menn og kvinner over 18 år i perioden.

Både blant kvinner og menn var det om lag 1 av 3 som inngikk ekteskap med en person uten innvandrerbakgrunn, noe som er betydelig høyere enn for de gruppene som vi hittil har sett på. Blant kvinner var det ellers 24 prosent som inngikk ekteskap med en person bosatt i Norge, og 44 prosent av inngåelsene var med en person som var bosatt i utlandet ved inngåelsen. Blant menn var det en noen flere som inngikk ekteskap med en ikke-bosatt person (50 prosent) i denne perioden.

Det ble inngått i alt 374 transnasjonale ekteskap blant innvandrere med bakgrunn fra Chile i denne perioden, 158 blant kvinner og 216 blant menn. I alt var det bare 10 etterkommere som giftet seg. Dette er en gruppe som fortsatt er svært ung (se kapittel 2).

Mange med bakgrunn fra Serbia og Montenegro fant hverandre i Norge

Som i de andre gruppene, ble det inngått flere ekteskap mellom menn fra Serbia og Montenegro enn kvinner med samme bakgrunn. Dette på tross av at det er jamn kjønnsfordeling i denne befolkningsgruppa (se kapittel 2). Det er noen flere ugifte menn over 18 år enn kvinner i perioden. Det var mellom 850 og 1150 ugifte menn fra 1998 til 2005, og 400 og 700 ugifte kvinner.

En større andel menn enn kvinner inngikk ekteskap med personer uten innvandrerbakgrunn. Blant mennene inngikk 18 prosent ekteskap med kvinner uten innvandrerbakgrunn i denne perioden, mens 53 prosent inngikk ekteskap med kvinne som ikke var bosatt i Norge. Blant kvinner med bakgrunn fra Serbia og Montenegro inngikk 11 prosent ekteskap med mann uten innvandrerbakgrunn og 35 prosent inngikk ekteskap med person med samme landbakgrunn bosatt i Norge. Nesten 46 prosent inngikk ekteskap med person som ikke var bosatt i Norge.

I alt ble det inngått 665 transnasjonale ekteskap i denne perioden. 224 blant kvinner og 441 blant menn. Blant de ikke-bosatte var det 60 prosent som hadde samme statsborgerskap som den herboendes landbakgrunn (se tabell 8.5). 10 prosent hadde annet ikke-vestlig statsborgerskap, derav var det makedonske statsborgere som var den største gruppen (6 prosent av alle ikke-bosatte). 6 prosent hadde et vestlig statsborgerskap og 24 prosent ukjent.

Ekteskapsmønsteret blant de med bakgrunn fra Serbia og Montenegro har noen likhetstrekk med de med bakgrunn fra Iran, da det er om lag halvparten som finner ektefelle bosatt i utlandet og en relativt stor andel sammenlignet med andre landgrupper, finner ektefelle uten innvandrerbakgrunn.

Tabell 8.18. Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Serbia og Montenegro. 1996-2004

Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Uten innvandrerbakgrunn	Ektefellens landbakgrunn				Ektefellens landbakgrunn		
			Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet
Kvinner	489	53	172	40	224	10,8	35,2	8,2	45,8
Menn	828	149	178	60	441	18,0	21,5	7,2	53,3

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.19. Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Bosnia Hercegovina 1996-2004

Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Uten innvandrerbakgrunn	Ektefellens landbakgrunn				Ektefellens landbakgrunn		
			Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet
Kvinner	569	64	244	46	215	11,2	42,9	8,1	37,8
Menn	685	72	245	46	322	10,5	35,8	6,7	47,0

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

... også mange med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina fant hverandre i Norge

I perioden 1996-2004 var det nesten like mange kvinner og menn som inngikk ekteskap, sammenlignet med mange av de andre gruppene vi har sett på. En stor andel finner en partner med samme landbakgrunn bosatt i Norge, 43 prosent av kvinnene og 36 prosent av mennene. Om lag en av 10 finner en partner uten innvandrerbakgrunn.

I alt ble det inngått 537 transnasjonale ekteskap blant innvandrere fra Bosnia-Hercegovina i perioden 1996-2004, 215 blant kvinner og 322. Nær 40 prosent av kvinnene og 47 prosent av mennene fant ektefelle som ikke var bosatt i Norge. Blant de ikke-bosatte ektefellene hadde 55 prosent bosnisk statsborgerskap, og 25 prosent et annet ikke-vestlig. Her er det personer med serbisk statsborgerskap som er den største gruppen, som utgjorde 16 prosent av de ikke-bosatte ektefellene i perioden 1996-2004.

Det var bare 13 etterkommere som inngikk ekteskap i denne perioden, noe som er alt for lite til å si noe om deres ekteskapsmønster.

Ekteskapsmønsteret blant personer med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina har likehetstrekk med dem fra Serbia og Montenegro, og også likhetstrekk med andre flyktninggrupper som de fra Vietnam med hensyn til at mange gifter seg med en person med samme landbakgrunn allerede bosatt i Norge.

Mange filippinske kvinner giftet seg med menn uten innvandrerbakgrunn

I motsetning til de andre gruppene vi har sett på her, ble det inngått flere ekteskap blant bosatte filippinske kvinner enn menn i perioden. Det er et klart kvinneoverskudd i den voksne, filippinske innvandrerbefolk-

ningen (se kapittel 2). 84 prosent av de med filippinsk bakgrunn i alderen 20-44 år er kvinner. Det er også flere bosatte ugifte kvinner enn ugifte menn med bakgrunn fra Filippinene.

Det ble inngått i alt 685 ekteskap blant bosatte filippinske kvinner og 171 bosatte filippinske menn. I alt var det 14 etterkommere som inngikk ekteskap i denne perioden.

Det ble inngått i alt 206 transnasjonale ekteskap blant innvandrere med bakgrunn fra Filippinene i denne perioden, 123 blant kvinner og 76 blant menn. 13 prosent av kvinnene og 61 prosent av mennene inngikk ekteskap med en person som ikke var bosatt. 65 prosent av kvinnene giftet seg med en mann uten innvandrerbakgrunn, og 10 prosent fant en ektefelle med samme landbakgrunn som var bosatt i Norge ved ekteskapets inngåelse. De ikke-bosatte ektefellene hadde i all hovedsak filippinsk statsborgerskap (55 prosent). 8 prosent hadde et vestlig statsborgerskap, 6 prosent hadde et annet ikke-vestlig og 34 prosent ukjent (se tabell 8.5).

Bosatte menn med bakgrunn fra Filippinene har altså et helt annet ekteskapsmønster enn de bosatte kvinnene, bare 13,5 prosent fant en ektefelle uten innvandrerbakgrunn.

Som vi så når vi så nærmere på transnasjonale ekteskapsinngåelser blant personer uten innvandrerbakgrunn, så vi at filippinske statsborgere var en av de største gruppene av ikke-bosatte kvinner som menn inngikk ekteskap med i samme periode (tabell 8.3). Derfor må vi anta at mange av kvinnene som har inngått ekteskap med en mann uten innvandrerbakgrunn egentlig er bosatt i utlandet. Likevel viser tabell 8.20 at befolkningen i Norge med filippinsk bakgrunn ikke på noen måte bare består av filippinske kvinner som gifter seg med menn uten innvandrerbakgrunn.

Tabell 8.20. Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Filippinene. 1996-2004

Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Ektefellens landbakgrunn			Ektefellens landbakgrunn		
				Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet
				Absolutte tall			Prosent		
Kvinner	685	447	66	49	123	65,3	9,6	7,2	18,0
Menn	171	23	64	8	76	13,5	37,4	4,7	44,4

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.21. Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Thailand. 1996-2004

Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Ektefellens landbakgrunn			Ektefellens landbakgrunn		
				Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet
				Absolutte tall			Prosent		
Kvinner	447	338	6	45	58	75,6	1,3	10,1	13,0
Menn	49	10	6	3	30	20,4	12,2	6,1	61,2

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Ni av ti kvinner med bakgrunn fra Thailand giftet seg med en mann uten innvandrerbakgrunn

I likhet med personer med bakgrunn fra Filippinene, er innvandrerbefolkningen med bakgrunn fra Thailand svært kjønnsmessig skjevt fordelt (se kapittel 2). I alderen 20-44 år er 91 prosent av innvandrere med bakgrunn kvinner. Følgelig er også langt flere ekteskap inngått av bosatte kvinner (447) enn av bosatte menn (49) i perioden.

Nær 76 prosent av de bosatte thailandske kvinnene som giftet seg i perioden 1996-2001 inngikk ekteskap med menn uten innvandrerbakgrunn, og 10 prosent fant ektefelle med annen utenlandsk bakgrunn bosatt i Norge. Som vi så tidligere i kapitlet var kvinner med Thailandsk statsborgerskap den største gruppen av ikke-bosatte kvinner som menn uten innvandrerbakgrunn inngikk ekteskap med. Sammenlignet med filippinske kvinner, er thailandske kvinner langt mer rendyrket i ekteskapsmønsteret. 13 prosent inngikk ekteskap med mann om ikke var bosatt i Norge.

Det var i alt 88 transnasjonale ekteskapsinngåelser blant bosatte innvandrere med thailandsk bakgrunn i perioden 1996-2004, flere menn enn kvinner. 45 prosent av de ikke-bosatte ektefellene hadde thailandsk statsborgerskap, men 31 prosent hadde vestlig og 7 prosent hadde et annet ikke-vestlig statsborgerskap. 17 prosent hadde ukjent statsborgerskap (se tabell 8.5). Likevel må vi også se på de ekteskapene som ble inngått med menn uten innvandrerbakgrunn som å være transnasjonale. I kapittel 3 så vi at kvinner fra Thailand er en stor og økende gruppe av de som kommer som familieinnvandret gjennom ekteskap til en person ute innvandrerbakgrunn, og ekteskapene dermed må oppfattes som transnasjonale.

To av tre kinesiske kvinner giftet seg med menn som var bosatt i Norge

Også blant kinesiske innvandrere ble det inngått nesten like mange ekteskap blant bosatte kvinner (230) og menn (220). Det er en noe større andel kvinner i befolkningsgruppen, i aldersgruppa 20-44 år var forholdet 59/41 prosent ved inngangen til 2005.

36,5 prosent av kvinnene med kinesisk landbakgrunn giftet seg med en mann uten innvandrerbakgrunn, og 30 prosent fant ektefelle som ikke var bosatt i Norge. Noen færre menn (23 mot 84 personer) fant ektefelle uten innvandrerbakgrunn, 10,5 prosent, mens flere menn enn kvinner fant ektefelle som var bosatt i utlandet (62 prosent). Bare 4 etterkommere med bakgrunn fra Kina inngikk ekteskap i denne perioden.

Henholdsvis 18 og 19 prosent av de bosatte kinesiske kvinnene og mennene fant ektefelle med samme landbakgrunn bosatt i Norge. Det er mulig at det kan være at de som har landbakgrunn (eller statsborgerskap) egentlig er kinesisk-vietnamesiske, slik at det er et overlapp her mellom de med kinesisk og vietnamesisk bakgrunn.

I alt ble det inngått 206 transnasjonale ekteskap i denne perioden blant innvandrere med bakgrunn fra Kina, 69 blant kvinner og 137 blant menn. Blant de ikke-bosatte ektefellene hadde 68 prosent kinesisk statsborgerskap og 4 prosent et annet ikke-vestlig statsborgerskap.

Kinesiske kvinner gifter seg i like stor grad som de med chilensk bakgrunn med en ektefelle som ikke har innvandrerbakgrunn, men på langt nær så ofte som filippinske og thailandske kvinner.

Tabell 8.22. Inngåelser av ekteskap blant bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Kina. 1996-2004

Kjønn og innvandrerbakgrunn	I alt	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Ektefellens landbakgrunn			Ektefellens landbakgrunn		
				Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet
				Absolutte tall			Prosent		
Kvinner	230	84	41	36	69	36,5	17,8	15,7	30,0
Menn	220	23	41	19	137	10,5	18,6	8,6	62,3

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Nordiske og vestlige innvandrere

Vi har ikke her sett på ekteskapsinngåelser for noen nordiske eller vestlige land i denne sammenligningen. Tidligere har vi påpekt at nordiske og vestlige innvandrere i større grad enn ikke-vestlige innvandrere, velger å være samboere og velger en partner uten innvandrerbakgrunn. Vi så i kapittel 4 at bestandstallene viste at 84 prosent av bosatte svenske kvinner og 78 prosent av bosatte svenske menn var gift med en person som ikke hadde innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2005, og vi så også i kapittel 5 at henholdsvis 69 og 77 prosent av bosatte vestlige menn og kvinner som inngikk ekteskap i 2004, giftet seg med en ektefelle uten innvandrerbakgrunn.

Vi så at blant kvinner og menn uten innvandrerbakgrunn (tabell 8.3 og 8.4) var personer med svensk, dansk, amerikansk og britisk statsborgerskap blant de største gruppene som inngikk ekteskap med menn og kvinner uten innvandrerbakgrunn, men at flertallet var allerede bosatt i Norge ved inngåelsen.

8.4. Transnasjonale ekteskapsinngåelser 1996-2004

I den perioden vi har sett på her, er det langt flere menn enn kvinner som har inngått transnasjonale ekteskap, både blant menn uten innvandrerbakgrunn og menn i utvalgte ikke-vestlige innvandrergrupper som vi har sett på her. I tabell 8.1 og 8.2 viste vi utviklingen fra 1996-2004 for både menn og kvinner, der det er menn uten innvandrerbakgrunn som i økende grad har inngått ekteskap med ikke-bosatte kvinner. I kapittel 3 og 4 så vi også at det var flest personer uten innvandrerbakgrunn som er ankerperson for en ektefelle som ikke var bosatt i Norge i perioden 1991-2004.

Hvor mange som gifter seg transnasjonalt og hvilket omfang dette har må i noen grad sees i sammenheng med befolkningsgruppene sammensetning, i alder og kjønn. I grupper der det er flere ugifte menn enn kvinner, er det naturlig at det blir flest inngåelser blant menn. For de gruppene det er en preferanse for å gifte seg med ektefelle med samme bakgrunn som en selv, kan ekteskapsmarkedet i Norge være noe begrenset.

For de gruppene av ikke-vestlige innvandrere vi har sett på her, var det i alt 44 prosent som inngikk ekteskap med en ektefelle som allerede var bosatt i Norge.

56 prosent giftet seg med en person som ikke var bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen (tabell 8.23). Det betyr at det for disse gruppene vi har sett på var vel 11 000 personer som trolig kunne søke om bopsettingstillatelse i Norge på grunnlag av ekteskapsinngåelse med ektefelle bosatt i Norge, og kan representere det som vi har beskrevet som transnasjonale ekteskapsinngåelser.

Det er ikke overraskende at mange innvandrergrupper har tette bånd til det landet de har innvandret fra, eller som foreldrene kommer fra, om ikke politiske forhold står i veien for dette. Mange har nære forbindelser gjennom ferieopphold i sitt eller foreldrenes opprinnelsesland, og mange har nær familie boende der.

Bosatte personer med innvandrerbakgrunn fra Pakistan, Tyrkia og Eritrea er av de gruppene hvor flest fant ektefelle som er bosatt i utlandet i denne perioden (henholdsvis 75, 76 og 74 prosent). Også blant personer med bakgrunn fra Marokko, Somalia og India var det over 60 prosent som fant ektefelle som ikke var bosatt i Norge (henholdsvis 69, 63 og 62 prosent).

Blant personer med bakgrunn fra Kina og Bosnia-Hercegovina var det om lag tre av fem som fant ektefelle bosatt i Norge, men noen flere kinesere fant ektefelle uten innvandrerbakgrunn (20 prosent) enn bosniere (11 prosent). Blant personer med bakgrunn fra Chile, var det om lag 30 prosent som fant ektefelle uten innvandrerbakgrunn, og tilsvarende var det 18 prosent blant de med bakgrunn fra Iran. Vi så at det var likt for både kvinner og menn. Blant personer med bakgrunn fra Sri Lanka og Vietnam fant i stor grad fant ektefelle med innvandrerbakgrunn allerede bosatt i Norge (henholdsvis 47 og 45 prosent). Også personer med bakgrunn fra Bosnia-Hercegovina og Kina fant i stor grad ektefelle med innvandrerbakgrunn allerede bosatt i Norge.

Personer med bakgrunn fra Serbia og Montenegro og Iran ser ut til å ha et relativt likt ekteskapsmønster. Her var det om lag like stor andel som fant ektefelle uten innvandrerbakgrunn, og om lag like mange som fant ektefelle med innvandrerbakgrunn allerede bosatt i Norge.

Tabell 8.23. Ekteskapsinngåelser blant bosatte personer med bakgrunn fra 17 utvalgte ikke-vestlige land, etter ektefellens landbakgrunn og bosatt/ikke-bosatt. 1996-2004. Absolutte tall og prosent

Landbakgrunn	I alt (N)	Bosatt		Ikke-bosatt
		Uten innvandrerbakgrunn	Med innvandrerbakgrunn	
I alt	19659	13,9	30,4	55,7
Pakistan	2927	2,6	22,0	75,4
Vietnam	2246	5,2	45,1	49,7
Sri Lanka	1858	4,6	47,2	48,2
Iran	1665	17,6	31,1	51,3
Serbia og Montenegro	1317	16,2	33,3	50,5
Irak	1255	15,1	26,6	58,2
Bosnia-Hercegovina	1254	10,8	46,3	42,8
Tyrkia	1663	8,6	15,8	75,6
Marokko	889	14,4	16,2	69,4
Filippinene	856	54,9	21,0	24,1
Chile	790	30,6	22,0	47,3
India	789	14,6	23,4	62,0
Somalia	614	4,9	32,4	62,7
Kina	550	19,5	43,1	37,5
Thailand	496	70,2	12,1	17,7
Etiopia	268	9,0	31,0	60,1
Eritrea	222	5,4	20,3	74,3

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Personer med bakgrunn fra Pakistan, Sri Lanka, Somalia og Vietnam var i perioden 1996-2004 de gruppene som i *minst* grad fant ektefelle uten innvandrerbakgrunn. Personer med bakgrunn fra Filippinene, Thailand og Chile var de som i *størst* grad fant ektefeller uten innvandrerbakgrunn. Henholdsvis 56 og 70 prosent fant ektefeller uten innvandrerbakgrunn.

Komplekse prosesser bak ekteskapsmønstrene

Det er mange ulike og komplekse prosesser som påvirker ekteskapsmønstrene i ulike grupper i innvandrerbefolkningen og i befolkningen ellers, og det er viktig å huske på at det er snakk om enkeltpersoner som gifter seg med hverandre, og ikke grupper. Ekteskapsmønstrene stadfester at vi lever i et samfunn som er preget av at folk flytter på seg av ulike grunner. Personer flytter på grunn av flukt, arbeid eller kjærlighet. Personer reiser på ferie, gjennom arbeid og utdanning, og mange med innvandrerbakgrunn oppholder seg også i sitt eget eller sine foreldres opprinnelsesland i perioder. Mange finner også sin ektefelle på grunnlag av at de flytter på seg. Mange innvandrere har hele eller deler av oppveksten sin i et annet land, og det er kanskje en naturlig følge at de også velger en ektefelle med samme bakgrunn som dem selv. Mange foretrekker kanskje også en ektefelle med samme religiøse og kulturelle forankring. Det kan altså være ulike bakenforliggende faktorer som påvirker grad av endogami eller inngåelser av transnasjonale ekteskap i de ulike gruppene.

Innledningsvis nevnte vi at potensielle strukturelle begrensninger i ekteskapsmarkedet (innvandrergruppen) der individet leter etter en ektefelle vil kunne slå ut på ekteskapsmønstrene i de ulike innvandrergruppene, i alle fall statistisk (González-Ferrer 2006). Et av de strukturelle trekkene ved ekteskapsmarkedet i "egen" gruppe, er om det er kjønnsbalanse i innvandrergruppen eller ikke, og vi skisserte i kapittel 2 opp de ulike innvandrergruppenes størrelse, alders- og kjønns sammensetning. Vi har helt klart sett at dette kan være med på å påvirke antall ekteskapsinngåelser blant menn og kvinner i de ulike gruppene. En ubalanse i kjønns sammensetningen fører til en større grad av eksogami, for eksempel så vi dette slå ut for irakiske menn. Tilsvarende ser vi dette slå ut for kvinner med bakgrunn fra Thailand og Filippinene, selv om dette fenomenet er preget av at kvinnene nettopp har kommet til Norge gjennom familie-etableringer.

En annen faktor som ser ut å ha innflytelse, er gruppens størrelse, noe som ser ut til å ha en negativ innflytelse på eksogami, for eksempel som vi så blant de med bakgrunn fra Pakistan og Tyrkia (og for så vidt også Irak). Andre faktorer er alders sammensetning og om innvandrerne har kommet som hele familier eller ikke. At mange har kommet som unge og som del av en familie ser ut til å påvirke at mange gifter seg med personer som allerede er bosatt i Norge, men med samme (land)bakgrunn som dem selv. Dette mønsteret i tilbøyelighet til å velge en partner som ikke er bosatt eller bosatt, er i stor grad likt det vi ser i en analyse av partnervalg blant enslige innvandrere i Tyskland (González-Ferrer 2006).

Dessverre har vi ikke i vårt materiale gode nok data til å analysere disse mønstrene i sammenheng med sosial bakgrunn, som utdanningsnivå, som vi må regne med er en viktig faktor. Datagrunnlaget om utdanningsbakgrunn ikke er tilfredsstillende for førstegenerasjonsinnvandrere som har innvandret etter 1999 (se mer om dette i kapittel 10).

8.5. Transnasjonale ekteskap blant førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret som barn eller voksne

Vi har hittil sett på ekteskapsinngåelser blant førstegenerasjonsinnvandrere uten å ta hensyn til at noen har kommet hit som barn eller unge, mens andre har kommet til Norge som voksne. Vi skal her se på om det er noen forskjeller i valg av ektefelle. Mens de som har innvandret før fylte 16 år antas å ikke være innvandret på grunn av ekteskapsinngåelse, må det antas at en del av de som har innvandret etter fylte 16 år i større grad har innvandret som ektefeller. Vi så i kapittel 5 at førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret som barn og unge, i likhet med etterkommere, ser ut til å utsette giftemålet i forhold til førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret etter fylte 16 år. For alle de

enkelklandene vi så på der, så vi at en mindre andel i alderen 18-30 år var gift blant de som innvandret i ung alder enn blant de som var eldre når de innvandret.

En større andel blant de som innvandret som barn og unge inngikk transnasjonale ekteskap

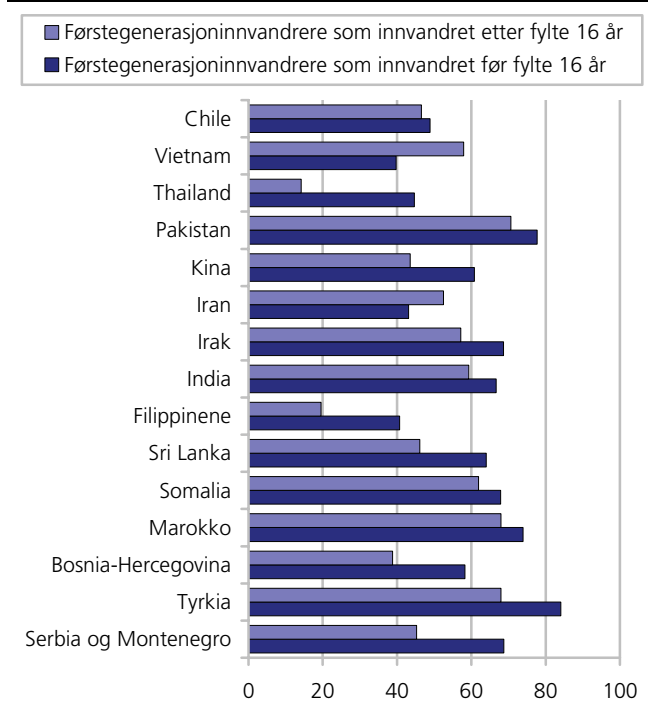
I mange grupper er det en større andel blant de som innvandret som unge som inngikk transnasjonale ekteskap. I tabell 8.24 har vi sammenlignet første-generasjonsinnvandrere som inngikk ekteskap i perioden 1996-2004 etter ektefellens landbakgrunn, og etter om de innvandret før eller etter fylte 16 år. I tabellen er ikke Eritrea og Etiopia inkludert, da det av de som giftet seg i denne perioden var under 10 personer som hadde innvandret før fylte 6 år. I enkelte av gruppene var det en klar overvekt av inngåelsene som ble inngått av bosatte personer som hadde innvandret som barn og unge. Hele 74 prosent av alle første-generasjonskvinner med bakgrunn fra Pakistan som inngikk ekteskap i perioden 1996-2004 hadde innvandret før de fylte 16 år, og tilsvarende var det 55 prosent av mennene som hadde samme bakgrunn. Tilsvarende var det 67 prosent av første-generasjonskvinnene med bakgrunn fra Tyrkia og 53 prosent av kvinnene med bakgrunn fra Vietnam som hadde innvandret som barn og unge, mens vi ikke ser det samme mønsteret hos mennene med samme bakgrunn.

Vi ser i figur 8.3 noen klare tendenser til at de som innvandret i ung alder i større grad har giftet seg transnasjonalt enn de som innvandret som voksne (se også tabell A17). Bare blant de med bakgrunn fra Iran ser det ut til at det er en motsatt tendens, nemlig at de som innvandret som unge i mindre grad har giftet seg med en person som ikke var bosatt i Norge.

Bare blant menn med bakgrunn fra Marokko og Kina er andelen som inngikk ekteskap med en ikke-bosatt på samme nivå uansett alder for innvandring. Blant menn med bakgrunn fra Iran som innvandret i voksen alder er det andelsvis flere som inngikk ekteskap med en ikke-bosatt person, og det samme ser vi blant menn med bakgrunn fra Chile. For kvinnene som innvandret i ung alder for disse gruppene, er tendensen motsatt, og det var andelsvis flere som inngikk transnasjonale ekteskap enn blant de som innvandret som voksne. Både blant kvinner og menn med bakgrunn fra Vietnam ser vi den samme tendensen, at andelsvis flere inngikk transnasjonale ekteskap.

Sterkest tendens til at andelsvis flere som innvandret som barn og unge giftet seg transnasjonalt, ser vi særlig blant både menn og kvinner med bakgrunn fra Irak, Serbia og Montenegro, Tyrkia og Bosnia-Hercegovina. Det er en sterk tendens til dette også blant kvinner med bakgrunn Sri Lanka, Kina og Thailand. Her er det en klart større andel som giftet seg transnasjonalt blant de som innvandret som barn og unge, enn de som innvandret som voksne.

Figur 8.3. Førstegenerasjonsinnvandrere som inngikk transnasjonale ekteskap i perioden 1996-2004, etter alder for første innvandring og landbakgrunn. Prosent

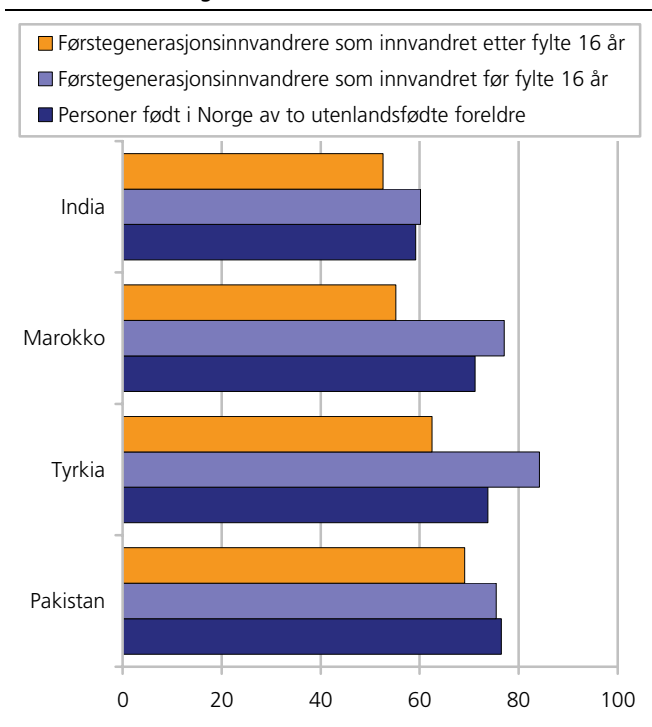
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

En større andel blant de som innvandret etter 16 år inngikk også ekteskap med person uten innvandrerbakgrunn. Dette gjelder for de fleste landgruppene, mens det blant kvinner med bakgrunn fra Somalia, India og Iran og menn med bakgrunn fra Chile var en større andel som inngikk ekteskap med en person uten innvandrerbakgrunn blant de som innvandret som barn og unge. Blant førstegenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Pakistan, Vietnam og Sri Lanka er det små forskjeller i andelen som giftet seg med personer uten innvandrerbakgrunn både blant menn og kvinner, etter om de innvandret som barn/unge eller etter fylte 16 år.

De som har innvandret som unge har i noe større grad inngått transnasjonale ekteskap enn etterkommere

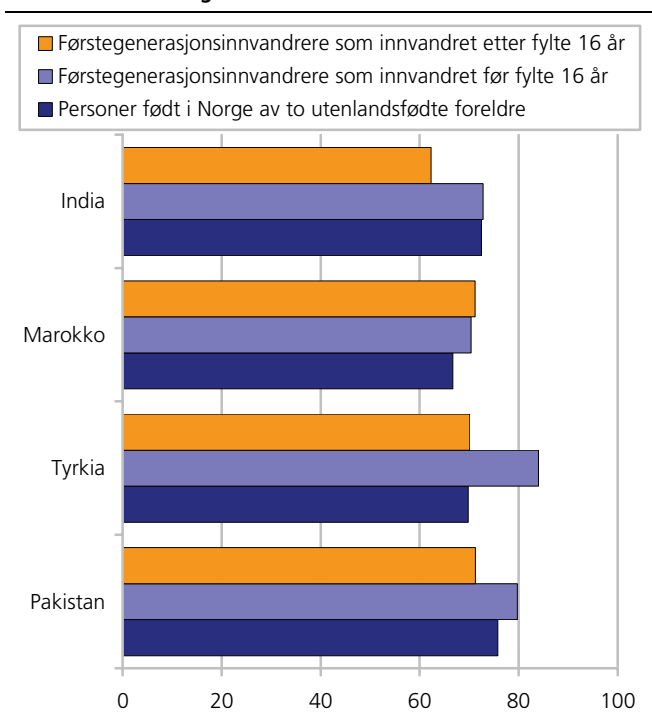
Sammenlignet med etterkommerne som har inngått ekteskap i perioden 1996-2004, ser vi at førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret som unge i større grad har valgt å gifte seg transnasjonalt. Dette ser vi tydeligst blant de med bakgrunn fra Tyrkia, men også klart blant de med bakgrunn fra Marokko. Tendensen er noe mindre blant kvinner med bakgrunn Pakistan og India (figur 8.4). Her ser vi at andelen er om lag like høy for de som innvandret som barn eller unge, og de som er født i Norge. Forskjellen er også liten blant kvinner med bakgrunn fra India, men her er antallet etterkommere svært lavt. Blant mannlige etterkommere er det derimot en lavere andel blant disse som inngikk transnasjonale ekteskap i perioden 1996-2004 enn det var for førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret som barn og unge (figur 8.5).

Figur 8.4. Andel kvinner som inngikk transnasjonale ekteskap i perioden 1996-2004, etter innvandrerkategori og landbakgrunn

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 8.5. Andel menn som inngikk transnasjonale ekteskap i perioden 1996-2004, etter innvandrerkategori og landbakgrunn

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Kan vi se noen endring over tid i andelen som inngikk transnasjonale ekteskap?

Det har vært hevdet at det er en tendens til at etterkommere i enkelte grupper (Pakistan og Tyrkia) gifter seg med en person som ikke er bosatt i Norge, i forhold til førstegenerasjonsinnvandrerne (bl.a. HRS 2006). I tabellene i avsnitt 8.3 så vi også at dette til en viss grad stemmer, og at etterkommerne som inngikk ekteskap i perioden 1996-2004 i de få gruppene som vi har sett på her, i stor grad hadde et valg av partner som samsvarte med det vi så blant førstegenerasjonsinnvandrerne. Imidlertid så vi i figur 8.3 at dette bildet blir noe mer nyansert, om vi ser på førstegenerasjonsinnvandrere etter alder for første innvandring.

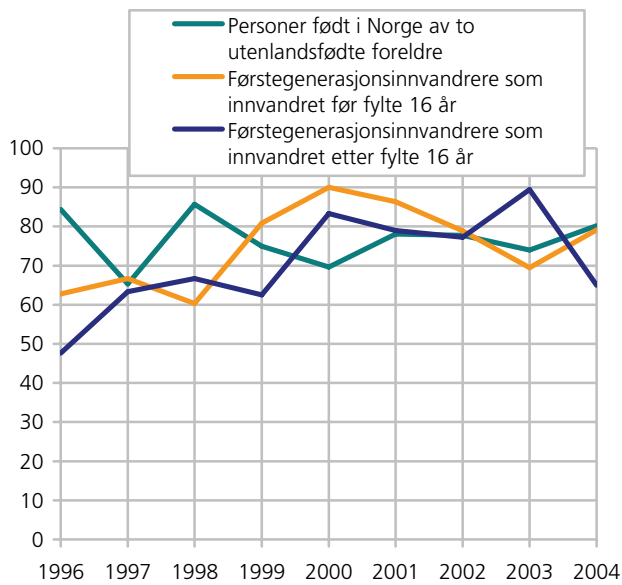
Vi må se disse ekteskapsmønstrene i sammenheng med at etterkommerne også i større grad utsetter giftemålet enn førstegenerasjonsinnvandrere (uavhengig av alder for innvandring) i kapittel 5. Vi må også se dette i forhold til at dette er en gruppe som er svært ung og at det er et flertall av de som er i giftealder som ikke har giftet seg ennå, er dette noe som er vanskelig å si noe om. Selv om tendensen til at de som allerede har giftet seg har fulgt førstegenerasjons ekteskapsmønster er klar, er dette noe som kan forandre seg i framtida. Vi ser allerede nå at etterkommere i større grad utsetter giftemålet, og gruppens størrelse vil raskt endre seg. Vi skal nå se litt nærmere på personer med bakgrunn fra Pakistan og Tyrkia, siden dette er de største gruppene av etterkommere, og dette er grupper som i størst grad finner ektefelle som ikke er bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen. Blant andre etterkommere er andelen og antallet som har giftet seg svært lav.

Inngåelser av transnasjonale ekteskap blant personer med bakgrunn fra Pakistan

Andelen som gifter seg med en person bosatt i utlandet varierer fra år til år. I figurene under har vi splittet opp førstegenerasjonsinnvandrere etter alder for første innvandring, over eller under fylte 16 år. Dette sammenlignes med etterkommere, og for kvinner og menn. I løpet av perioden 1996-2004 ble det inngått i alt 1327 ekteskap blant kvinner med bakgrunn fra Pakistan. 589 blant etterkommere, 547 blant førstegenerasjonsinnvandrere som hadde innvandret før de fylte 16 år og 194 blant førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret etter de fylte 16 år.

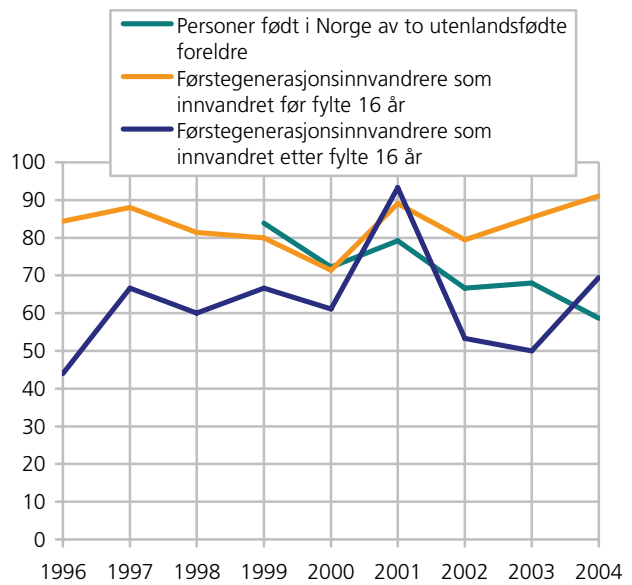
Som vi ser av figur 8.6 varierer andelen for de tre ulike gruppene fra år til år så mye at det ikke kan si om noen av gruppene i større eller mindre grad enn de andre gruppene gifter seg med en ikke-bosatt, og at det ikke er mulig å se om det er en økende eller nedadgående tendens. Vi ser det samme mønsteret for menn med bakgrunn fra Pakistan (figur 8.7). Andelen som har giftet seg transnasjonalt har vært på +/- 75 prosent i hele perioden, og det er vanskelig å si noe om endringer.

Figur 8.6. Kvinner med bakgrunn fra Pakistan som inngikk transnasjonale ekteskap etter innvandrerkategori. 1996-2004. Prosent

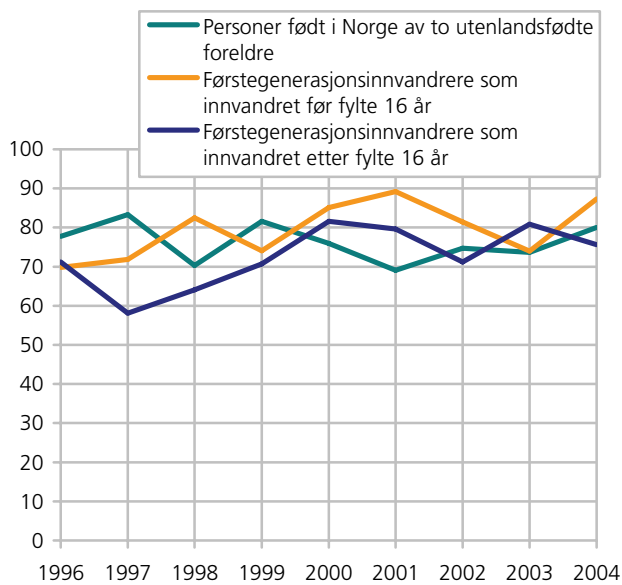
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 8.8. Kvinner med bakgrunn fra Tyrkia som inngikk transnasjonale ekteskap etter innvandrerkategori. 1996-2004. Prosent

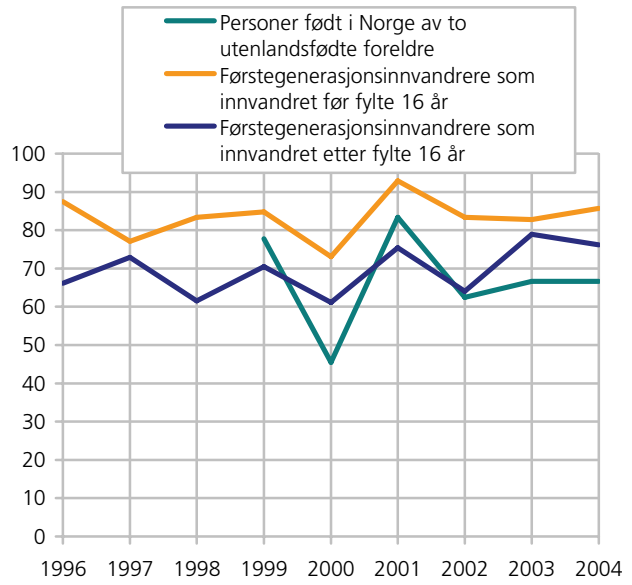
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 8.7. Menn med bakgrunn fra Pakistan som inngikk transnasjonale ekteskap etter innvandrerkategori. 1996-2004. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 8.9. Menn med bakgrunn fra Tyrkia som inngikk transnasjonale ekteskap etter innvandrerkategori. 1996-2004. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Transnasjonale ekteskapsinngåelser blant personer med bakgrunn fra Tyrkia

Blant personer med bakgrunn fra Tyrkia ser vi noe større variasjoner i de ulike gruppene, og gruppene er mindre slik at det er større rom for tilfeldige variasjoner. Antallet etterkommere som har giftet seg så lavt at vi bare har tatt med andelen fra 1999 til 2004.

Det er fortsatt små grupper, men her kan det se ut som det er en mer stabil nedgang i andelen blant kvinnelige etterkommere som giftet seg med en som ikke var bosatt, enn vi så for pakistanske etterkommere. For førstegenerasjonsinnvandrerne er det større forskjeller fra år til år. Det kan se ut som at det er en noe større tendens til at førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret før fylte 16 år har giftet seg med en ikke-bosatt mann enn det er for de kvinnene som innvandret etter at de fylte 16 år (figur 8.8).

Det var i alt 395 menn med bakgrunn fra Tyrkia som inngikk ekteskap i perioden. Det var bare 96 etterkommere, 337 førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret før fylte 16 år og 501 som innvandret etter fylte 16 år. Det er svært få mannlige etterkommere som har giftet seg de enkelte årene, og dette fører til at vi får store variasjoner fra år til år. Også for mannlige førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret før fylte 16 år kan de se ut som om de i noe større grad har giftet seg med en ikke-bosatt person, enn de som innvandret etter fylte 16 år (figur 8.9).

Ikke mulig å si noe om økning eller nedgang

Det er ikke mulig å si noe om tendensen til å inngå transnasjonale ekteskap er økende eller ikke, blant etterkommere. Det er heller ikke så store forskjeller mellom førstegenerasjonsinnvandrere og etterkommere at dette er et entydig mønster. Førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret i ung alder, for begge de landgruppene vi har sett på her, ut til å i større grad gifte seg med en person som ikke er bosatt enn førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret i voksen alder, men også her varierer det mye for hvert år.

Konklusjonen er at vi på grunnlag av de etterkommerne med bakgrunn fra Pakistan og Tyrkia som allerede har giftet seg, ikke kan si noe om at de i større eller mindre grad ser ut til å velge et transnasjonalt ekteskap over tid, eller at de i større og økende grad enn førstegenerasjonsinnvandrere velger en ikke-bosatt ektefelle.

8.6. Transnasjonale ekteskapsinngåelser blant unge

Det rettes en del fokus på ekteskapsinngåelser blant unge. Vi skal her se på transnasjonale ekteskapsinngåelser blant unge med og uten innvandrerbakgrunn. Utlendingslovutvalget (NOU 2004:20 Ny utlendingslov) foreslo å innføre et 21-års krav for familieinnvandring for ektefeller, og dette ble 12.10.2006 lagt ut en høring fra nåværende regjering (Høringsnotat, AID 2006). Dette er en aldersgrense som det i et EU-direktiv åpnes for at statene kan operere med når det gjelder både familieforeninger og familieetableringer (NOU 2004:20 Ny utlendingslov: 247). Tiltakene skal motvirke at unge personer sendes til, og holdes tilbake i, opprinnelseslandet for å tvangsgiftes. I dag er aldersgrensen 18 år. Tanken bak et 21-års krav er at eldre personer, både som følge av modenhet og i kraft av å ha en mer selvstendig posisjon i forhold til familien, har større mulighet til å motsette seg press fra familien når det gjelder valg av ektefelle. I høringsbrevet presenteres tre alternativer knyttet til 21 års aldersgrense for familieforening som skal hindre at ungdom holdes tilbake i opprinnelseslandet ved å stille vilkår som krever opphold i Norge i den mest sårbare perioden:

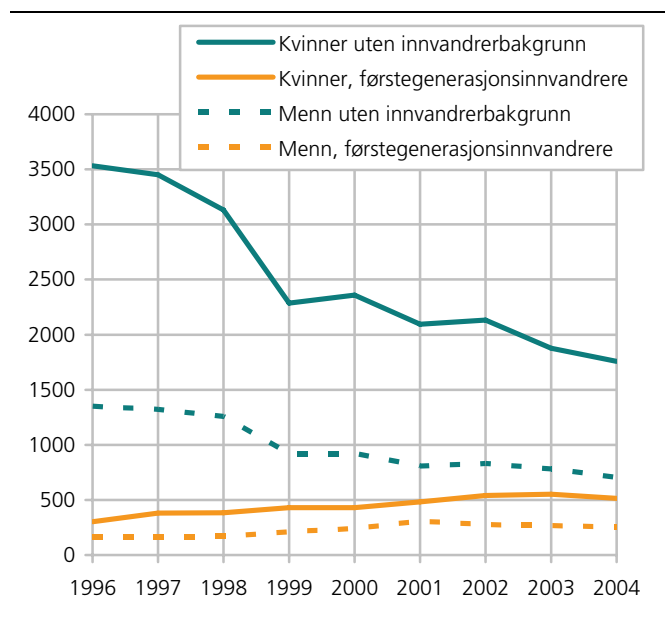
- Vilkår om at herboende har bodd i Norge de tre siste årene før ektefellen kan få oppholdstillatelse,

- Vilkår om at herboende må ha studert eller arbeidet i Norge de tre siste årene før ektefellen kan få oppholdstillatelse, eller
- Vilkår om at partene ikke må ha sterkere samlet tilknytning til et annet land enn til Norge.

Endelig vedtak vil ikke være besluttet før denne rapporten er klar, og vi skal ikke her gå inn på de enkelte vilkårene som er knyttet til en 21-årig aldersgrense siden dette blir opplysninger på individnivå og ikke gruppenivå. Vi skal her eksemplifisere hvilke personer som i størst grad inngår ekteskap før fylte 21 år eller 24 år for 2004, og for perioden 2000-2005. Det er tidligere innført en aldersgrense for partene som inngår transnasjonale ekteskap ved 21 år i Nederland og en aldersgrense ved 24 år i Danmark (NOU 2004:20 Ny utlendingslov:247).

I figur 8.10 viser vi antall inngåelser blant de under 24 år, etter mannens og kvinnens innvandrerkategori og kjønn. I hele perioden 1996-2004 ser vi at det har vært en ganske klar nedgang i antall inngåelser blant unge under 24 år blant personer uten innvandrerbakgrunn, mens det har vært en svak økning i antall førstegenerasjonsinnvandrere som har giftet seg. Denne nedgangen må trolig sees i sammenheng med at samboerskap har blitt mer vanlig (se kapittel 5). Langt flere kvinner enn menn gifter seg som unge. Dette har en sammenheng med at kvinner gjennomgående er yngre enn sin ektefelle når det gifter seg, både i hele befolkningen og i innvandrerbefolkningen.

Figur 8.10. Antall inngåtte ekteskap etter kjønn og innvandrerkategori, blant personer under 24 år. 1996-2004

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.24. Bosatte personer under 24 år som inngikk transnasjonale ekteskap i perioden 2000-2005, etter den bosattes landbakgrunn

	Bosatte kvinner			Bosatte menn	
	Absolutte tall	Prosent		Absolutte tall	Prosent
I alt	2678	100,0	I alt	1547	100,0
Uten innvandrerbakgrunn	876	32,7	Uten innvandrerbakgrunn	287	18,6
Med innvandrerbakgrunn	1802	67,3	Med innvandrerbakgrunn	1260	81,4
Herav med bakgrunn fra...			Herav med bakgrunn fra...		
Pakistan	437	16,3	Pakistan	357	23,1
Tyrkia	265	9,9	Tyrkia	178	11,5
Serbia og Montenegro	143	5,3	Irak	102	6,6
Bosnia-Hercegovina	110	4,1	Vietnam	87	5,6
Irak	96	3,6	Serbia og Montenegro	84	5,4
Sri Lanka	72	2,7	Bosnia-Hercegovina	51	3,3
Vietnam	61	2,3	Somalia	47	3,0
Iran	58	2,2	Sri Lanka	36	2,3
Marokko	52	1,9	India	35	2,3
India	50	1,9	Afghanistan	31	2,0
Somalia	47	1,8	Iran	27	1,7
Chile	38	1,4	Marokko	21	1,4
Makedonia	31	1,2	Makedonia	20	1,3
Afghanistan	23	0,9	Chile	17	1,1
Kroatia	20	0,7	Russland	16	1,0
Etiopia	20	0,7	Polen	14	0,9
Sverige	18	0,7	Kina	14	0,9
Russland	16	0,6	Danmark	7	0,5
Libanon	16	0,6	Filippinene	7	0,5
Ghana	15	0,6	Sverige	6	0,4
Polen	14	0,5	Kroatia	6	0,4
Kina	14	0,5	Thailand	6	0,4
Syria	13	0,5	Storbritannia	5	0,3
Filippinene	11	0,4	Etiopia	5	0,3
Thailand	10	0,4	Libanon	5	0,3
Finland	9	0,3	Eritrea	4	0,3
Tyskland	9	0,3	Sudan	4	0,3
Eritrea	7	0,3	Palestina	4	0,3
Gambia	6	0,2	Syria	4	0,3
Andre land	121	4,5	Andre land	60	3,9

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Ekteskap over grensene blant de under 24 år

Den øverste aldersgrensen som har vært drøftet for familiegjenforening ved transnasjonale ekteskapsinngåelser, er 24 år (som Danmark). I 2004 var det i alt 3 350 personer under 24 år som inngikk ekteskap, og omlag 820 av disse, eller 25 prosent, inngikk ekteskap med en person som ikke var registrert bosatt i Norge. Det var noen flere kvinner enn menn, 540 kvinner og 280 menn. Av disse unge som giftet seg med en ikke-bosatt, var 246 (28 prosent) uten innvandrerbakgrunn, 191 kvinner 55 menn. Samme år var det 350 kvinner og 226 menn under 24 år med innvandrerbakgrunn, som ble viet til en person som ikke var bosatt i Norge.¹⁵

I tabell 8.24 ser vi bosatte kvinner og menn under 24 år som giftet seg med en person som ikke bodde i Norge i en 6-års periode (2000-2005), etter den bosattes landbakgrunn. I hele 6-års perioden var det 4225 bosatte personer under 24 år som giftet seg med en person som ikke bodde i Norge når de ble viet. I snitt var det drøye 700 personer under 24 år som årlig giftet seg transnasjonalt. Blant de uten innvandrerbakgrunn var tre av fire kvinner, mens det blant de med innvandrerbakgrunn var noe jevnere kjønnsfordeling (59 prosent kvinner).

Blant de under 24 år som giftet seg med en som ikke var bosatt i perioden 2000-2005, hadde 72 prosent innvandrerbakgrunn. De største gruppene med innvandrerbakgrunn, var de med bakgrunn Pakistan og Tyrkia. I perioden 2000-2005 stod deres transnasjonale ekteskapsinngåelser for 26 prosent blant kvinnene og 37 prosent blant mennene som giftet seg med en som ikke var bosatt i Norge. Blant de med pakistansk bakgrunn representerte etterkommerne over halvparten av de som giftet seg transnasjonalt i denne perioden. Blant de med tyrkisk bakgrunn var i overkant av en tredjedel etterkommere.

Andre store landgrupper både blant kvinner og menn er de med bakgrunn fra Serbia og Montenegro, Bosnia-Hercegovina, Irak og Vietnam, der det i denne perioden var mellom 230 og 150 personer som giftet seg med en som ikke bodde i Norge. Det var flest personer med ikke-vestlig bakgrunn som giftet seg med noen som ikke var bosatt, men også enkelte vestlige land er representert i tabellen.

¹⁵ Se tabell A18 og A19.

Tabell 8.25. Bosatte personer under 21 år som inngikk transnasjonale ekteskap i perioden 2000-2005, etter den bosattes landbakgrunn

	Bosatte kvinner			Bosatte menn	
	Absolutte tall	Prosent		Absolutte tall	Prosent
I alt	1299	100,0	I alt	517	100,0
Uten innvandrerbakgrunn	311	23,9	Uten innvandrerbakgrunn	51	9,9
Med innvandrerbakgrunn	988	76,1	Med innvandrerbakgrunn	466	90,1
Herav med bakgrunn fra...			Herav med bakgrunn fra...		
Pakistan	230	17,7	Pakistan	141	27,3
Tyrkia	189	14,5	Tyrkia	86	16,6
Serbia og Montenegro	84	6,5	Irak	52	10,1
Irak	75	5,8	Serbia og Montenegro	31	6,0
Bosnia-Hercegovina	48	3,7	Vietnam	22	4,3
Sri Lanka	33	2,5	Somalia	17	3,3
Iran	29	2,2	Afghanistan	17	3,3
Vietnam	27	2,1	India	12	2,3
Somalia	26	2,0	Iran	10	1,9
India	26	2,0	Sri Lanka	8	1,5
Marokko	25	1,9	Chile	8	1,5
Chile	19	1,5	Bosnia-Hercegovina	7	1,4
Afghanistan	15	1,2	Marokko	7	1,4
Makedonia	13	1,0	Etiopia	5	1,0
Kroatia	11	0,8	Polen	4	0,8
Russland	11	0,8	Makedonia	4	0,8
Andre land	127	9,8	Andre land	35	6,8

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Ekteskap over grensene blant de under 21 år

Aldersgrensen som er lagt ut på høring for transnasjonale ekteskapsinngåelser i Norge, er 21 år (som innført i Nederland). I 2004 ble det registrert i alt 840 vielser blant bosatte personer som var under 21 år. Av disse var det 330 personer, eller 39 prosent, som giftet seg med en person som ikke bodde i Norge når de ble viet. 76 prosent av disse hadde innvandrerbakgrunn. I 2004 var det i alt 88 menn og 241 kvinner som var under 21 år da de giftet seg med en ikke-bosatt person. 72 prosent av kvinnene (eller 171 personer) og 86 prosent av mennene (76 personer) hadde innvandrerbakgrunn.¹⁶

Ekteskapsinngåelser blant personer under 21 år er ikke av særlig stort omfang. Tabell 8.25 viser bosatte kvinner og menn under 21 år som giftet seg med en person som ikke bodde i Norge i 6-års perioden 2000-2005, etter den bosattes landbakgrunn. Totalt var det drøye 1800 unge under 21 år som giftet seg med en som ikke bodde i Norge i løpet av 6-års perioden 2000-2005, i snitt drøye 300 personer hvert år. Flest kvinner giftet seg med en mann som ikke bodde i Norge. I alt var det 86 prosent kvinner blant de uten innvandrerbakgrunn og 68 prosent blant de med innvandrerbakgrunn.

Hele 8 av 10, eller 1450 personer, av de under 21 år som giftet seg transnasjonalt i perioden 2000-2005 hadde innvandrerbakgrunn. Dette tilsvarer i snitt 240 vielser i året. De største landgruppene var, også i denne aldersgruppen, de med bakgrunn fra Pakistan og Tyrkia. Blant kvinnene stod disse for 32 prosent av alle

unge (bosatte) kvinner som giftet seg transnasjonalt, mens de utgjorde 44 prosent blant mennene. I disse gruppene utgjorde etterkommerne over halvparten blant de med bakgrunn fra Pakistan, og en tredjedel blant de med bakgrunn fra Tyrkia.

Ellers er de største gruppene som inngikk transnasjonale ekteskap de samme som vi så for de under 24 år, de med bakgrunn fra Serbia og Montenegro og Irak.

Hvem vil omfattes av en slik regulering?

En lov som regulerer familiegjenforening ved ekteskap etter herboendes alder, ville i 2004 i størst grad omfatte personer med innvandrerbakgrunn enn personer uten innvandrerbakgrunn. Flere bosatte personer uten innvandrerbakgrunn ville rammes om aldersgrensen settes ved 24 år (30 prosent av de som inngikk ekteskap med ikke-bosatt) enn om en aldersgrense settes ved 21 år (25 prosent av de som inngikk ekteskap med ikke-bosatt). Videre er det flest kvinner som vil bli berørt, uavhengig av om en aldersgrense går ved 21 år (72 prosent) eller 24 år (63 prosent).

Det er viktig å (igjen) understreke at SSBs tall ikke inneholder noen opplysninger om frivillighet eller tvang i en ekteskapsinngåelse (jmfør kapittel 1). Det er heller ikke fra annet hold dokumentert hvilket omfang tvangsekteskap har i ulike miljøer eller innvandrergrupper. Heller ikke i Danmark er det noen dokumentasjon på omfang av tvangsekteskap. I Danmark dokumenteres det imidlertid at det har vært en klar nedgang i antall innvandrere og etterkommere med bakgrunn fra ikke-vestlige land, som giftet seg giftet seg med en person som var bosatt i utlandet i

¹⁶ Se tabell A20 og A21.

perioden fra 2001 til 2006 (Ministeriet for flytninge indvandrere og integration 2006). I Schmidt og Jacobsen (2004) dokumenteres det også at det etter innføringen av 24-års regelen har vært en nedgang i andelen unge med minoritetsbakgrunn som har inngått transnasjonale ekteskap, og at det har blitt flere som har giftet seg med noen som allerede er bosatt i Danmark. Derimot finnes det ikke noen dokumentasjon på om det har vært nedgang i omfanget av tvangsekteskap, siden dette ikke er tallfestet verken før eller etter innføringen av regelen sommeren 2002 (Schmidt 2006).

Det er klart flest ekteskap i Norge som inngås av unge med en som allerede er bosatt i Norge, i alle fall om vi ser på ekteskapsinngåelser både blant de under 24 år og de under 21 år. Ekteskapsinngåelser der den ene ektefellen ikke var bosatt utgjorde 25 prosent av inngåtte ekteskap blant personer under 24 år i 2004, og 39 prosent av inngåtte ekteskap blant personer under 21 år. Ekteskapsinngåelser må også sees i sammenheng med annen pardannelse, som samboerskap. Ved 24 år er det relativt mange i hele befolkningen som er samboende. Ved inngangen til 2005 var det 16 prosent i hele befolkningen i alderen 18-29 år som var samboende (se kapittel 5, tabell 5.6). For hele befolkningen er samboerskap langt mer utbredt enn i den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen.

8.7. Oppsummering

Det kan forventes at personer med innvandrerbakgrunn i større grad enn personer uten innvandrerbakgrunn, gifter seg med en person som ikke allerede er bosatt i Norge. Det er imidlertid store forskjeller mellom ulike landgrupper. Både det at de har mye kontakt og familie i utlandet, og at mange i alle fall har deler av sin oppvekst i et annet land, øker sannsynligheten for at de leter etter og finner en ektefelle utenfor Norge (Lie 2004a:86). For andre kan situasjonen være slik at det er vanskelig å holde kontakten med opprinnelseslandet (for eksempel på grunn av flukt). Vi har sett at det er store variasjoner i hvorvidt ikke-vestlige innvandrere i Norge finner sin ektefelle blant personer uten innvandrerbakgrunn eller innvandrere bosatt i Norge eller utlandet.

Vi har i dette kapitlet sett at antall menn uten innvandrerbakgrunn som inngår ekteskap med ikke-bosatte kvinner, er økende. I størst grad er økningen knyttet til kvinner med ikke-vestlig statsborgerskap (ca 2 300 per år fra 2002). De største gruppene er kvinner med thailandsk, russisk og filippinsk statsborgerskap blant de ikke-bosatte kvinnene. Svenske statsborgere er den største gruppen av bosatte kvinner som menn uten innvandrerbakgrunn inngikk ekteskap med i perioden 1996-2004.

Svenske statsborgere er også den største gruppen av bosatte menn som kvinner uten innvandrerbakgrunn

har inngått ekteskap med i samme periode. Det er i alt færre kvinner uten innvandrerbakgrunn som har inngått ekteskap med en ikke-bosatt person, og nivået har vært på om lag 1000 inngåelser fra 2001. Kvinner giftet seg i mindre grad med en ikke-bosatt ikke-vestlig statsborger i perioden 1996-2001, men antallet har økt i denne perioden. Antallet inngåelser med ikke-bosatt vestlig statsborger har vært stabilt.

Det er store variasjoner i forhold til hvor endogame eller eksogame ulike landgrupper er. I 2004 var 84 prosent av ekteskapsinngåelsene blant menn uten innvandrerbakgrunn, med en kvinne med samme bakgrunn. Hele 91 prosent av kvinner uten innvandrerbakgrunn inngikk ekteskap med mann med samme bakgrunn samme år (se kapittel 5). Kvinner uten innvandrerbakgrunn er altså mer endogame enn menn med samme bakgrunn.

Vi har sett at vestlige innvandrere i stor grad velger en ektefelle som er uten innvandrerbakgrunn. Noen ikke-vestlige innvandrergrupper finner også i stor grad ektefelle uten innvandrerbakgrunn, men mange ikke-vestlige innvandrergrupper velger en ektefelle som har samme landbakgrunn som dem selv. Mange velger også å gifte seg med en person som ikke er bosatt i Norge ved inngåelsen. I alt valgte 56 prosent av de 17 ikke-vestlige innvandrergruppene vi har sett på her å inngå transnasjonale ekteskap i perioden 1996-2004. Andelen dette utgjør av inngåelsene varierer mellom 76 og 18 prosent. I stor grad har de personene som ikke var bosatt, samme statsborgerskap som den bosatte ektefellens landbakgrunn.

Vi ser at det er store forskjeller mellom de ulike innvandrergruppene. Noen innvandrergrupper som i stor grad har kommet som flyktninger, ser ut til å ha valgt en ektefelle med samme landbakgrunn som dem selv som allerede var bosatt i Norge i perioden 1996-2004. Dette gjelder bl.a. srilankere, vietnamesere, bosniere, somaliere, men også irakere og iranere. Chilenerne, som også i stor grad har kommet som flyktninger, ser i mindre grad ut til å følge dette mønsteret.

De ikke-vestlige gruppene som opprinnelig kom som arbeidsinnvandrere, har i langt større grad inngått transnasjonale ekteskap enn de andre innvandrergruppene. Dette gjelder noen av de eldste innvandrergruppene som pakistanere, tyrkere, marokkanere og til en viss grad indere. I motsetning til enkelte flyktninggrupper, er dette grupper som kan ha mye kontakt med sitt eget eller sine foreldres opprinnelsesland. Men enkelte flyktninggrupper med kort botid (for eksempel irakere og somaliere) inngikk også i stor grad transnasjonale ekteskap i perioden 1996-2004.

Noen innvandrergrupper inngår i størst grad ekteskap med personer uten innvandrerbakgrunn, dette gjelder

bl.a. thailandske og filippinske kvinner. I motsetning til andre asiatiske innvandrergupper, har disse et helt annet ekteskapsmønster, og mange har kommet til Norge gjennom ekteskap med en mann uten innvandrerbakgrunn.

Blant førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret som unge ser det i grove trekk ut til at en større andel inngår transnasjonale ekteskap enn blant de som innvandret som unge, og i større grad enn etterkommerne med samme bakgrunn. Det er heller ikke mulig å anslå en nedgang eller økning i andelen som inngår transnasjonale ekteskap i perioden 1996-2004 verken blant førstegenerasjonsinnvandret som barn/unge, som voksen eller etterkommere med bakgrunn fra Pakistan og Tyrkia

Det er svært komplisert å forstå ekteskapsmønstre, og denne enkle framstillingen har på ingen måte gitt en utfyllende forståelse av de mange faktorene som påvirker valg av ektefelle. Statistikken over ekteskapsinngåelser viser for eksempel ikke grad av kjærlighet eller tvang i en inngåelse, men bare at to personer har giftet seg (se for eksempel diskusjon av arrangerte ekteskap blant unge norsk-asiater i Bredal 2006).

Det er ikke noen tvil om at det i en del grupper er sterke føringer for å gifte seg med person med samme bakgrunn, det være seg av religiøse, kulturelle eller andre årsaker. Som nevnt innledningsvis er likhet mellom ektefeller noe vi ser trekk av i pardannelsesmønstre (Næsje 1996). Blant ungdommer fra etniske minoriteter i Danmark vektlegges særlig felles religion som viktig ved valg av ektefelle (Schmidt og Jacobsen 2004). Ønsker en person en ektefelle med samme bakgrunn eller religiøse overbevisning, vil valgmulighetene trolig være større i opprinnelseslandet enn i Norge. For etterkommere kan dette bildet trolig noe annerledes, men det er ikke mange etterkommere som har giftet seg, og de som har giftet seg, har gjort dette i ung alder.

9. Skilsmisser

- Det var om lag like mange skilte i innvandrerbefolkningen sett under ett, som i hele befolkningen.
- Det var en relativt høy andel skilte blant personer med bakgrunn fra Somalia, Iran Chile og Polen i aldersgruppene 30 år eller eldre, mens det blant personer med bakgrunn fra Pakistan, Tyrkia og Afghanistan var få skilte uavhengig av alder.
- Skilsmisefrekvensen etter ekteskapets varighet i perioden 1999-2004 viser at ekteskap mellom to personer med samme landbakgrunn var mest stabile.
- Det var imidlertid store forskjeller mellom enkeltland. Mens det var lave skilsmisserater for par der begge hadde bakgrunn fra Tyrkia, Pakistan og Vietnam, var skilsmisefrekvensen høy for par der begge hadde bakgrunn Somalia og Chile.
- Det var høyere skilsmisefrekvens i ekteskap der kvinnen var uten innvandrerbakgrunn og mannen hadde innvandrerbakgrunn, enn i ekteskap der mannen var uten innvandrerbakgrunn og kvinnen hadde innvandrerbakgrunn.
- Det var særlig høy skilsmisefrekvens i ekteskap mellom en kvinne uten innvandrerbakgrunn og en mann med bakgrunn fra et afrikansk eller asiatisk land, og særlig høy i de ekteskapene der mannen hadde bakgrunn fra Tyrkia og Marokko.
- Det var betydelig lavere skilsmisefrekvens for ekteskap der mannen var uten innvandrerbakgrunn og kvinnen hadde bakgrunn fra et ikke-vestlig land.
- For ekteskap der mannen var uten innvandrerbakgrunn og kvinnen hadde bakgrunn fra Thailand eller Filippinene var skilsmisefrekvensen forholdsvis lav, mens den var noe høyere i ekteskap der kvinnen hadde bakgrunn fra Russland eller Brasil.

I dette kapitlet skal vi se på andel personer som er skilte i ulike grupper av befolkningen, og skilsmisser i forhold til ekteskapets varighet. Andel som har sivilstand skilt er hentet fra befolkningsstatistikken, mens tallene for skilsmisene er basert på data for skilsmisser som har funnet sted fra 1999 til 2004. I rapporten har vi utelukkende sett på ekteskapene, og nå ser vi på skilsmisser. Vi må imidlertid huske på at mange av parforholdene er samboerskap, som ikke blir registrert verken ved inngåelsen eller ved oppløsning.

Innvandrerbefolkningen i Norge er, som tidligere nevnt, svært sammensatt. Ulik landbakgrunn, innvandringsbakgrunn, religiøs forankring, tilgang til ressurser og så videre, påvirker menneskers livssituasjon. Mange innvandrere i Norge er, eller har vært, i en vanskelig livssituasjon. Andre trekk rundt innvandringen, som for eksempel lang atskillelse eller store omveltninger i parforholdet, kan trolig sette ekteskapet på en ekstra prøve, enten begge parter har innvandret eller bare den ene.

Mange har kommet som flyktninger og har traumatiske opplevelser på grunn av dette. For disse vil kanskje omstillingen i det nye landet innebære mange utfordringer. For eksempel lære språk, etablere sosialt nettverk, skaffe bolig og arbeid. Mange flyktninger sliter dessuten med traumer fra krigsopplevelser. I tillegg kommer sosiale og kulturelle normer, som for eksempel kjønnsrollemønsteret, som er svært annerledes i Norge enn i mange av landene som innvandrerne kommer fra. Dette kan være en utfordring for par som kommer fra samme land, og i parforhold der ekteparet har ulik landbakgrunn.

Særlig kan dette være framtreddende i parforhold der partene i utgangspunktet har ulik religiøs overbevisning, men også andre grunnleggende kultur- og verdikonflikter kan gjøre et parforhold mer komplisert og mindre motstandsdyktig mot brudd. Kalmijn m.fl. (2005) påpeker også at ekteskap der personene har ulik bakgrunn kan få mindre støtte i personenes egne grupper.

For noen grupper viser ekteskapene seg tvert om å være mer stabile enn andre, og har lavere skilsmisshyppighet. Dette kan skyldes at det i enkelte grupper er liten aksept for skilsmisse, det være seg av religiøse eller kulturelle grunner. Om det er begrenset mulighet for eksempel for kvinner i noen miljøer å ta ut skilsmisse, vil dette også påvirke skilsmiseseandelen. Men kanskje er det slik at felles bakgrunn og felles opplevelser gjør at ekteparet står sammen. Om begge har bakgrunn som flyktninger der de har forlatt familie og nære venner, kan det å holde sammen være særlig viktig.

9.1. Hvor mange er skilte i de ulike gruppene?

I kapittel 5 så vi på andel som var gift eller aldre i hadde vært gift. Vi skal her se på andelen som er skilt i ulike grupper. Vi må også se på andelen som er gift, siden det er blant de som er i et registrert samliv som også vil ble registrert skilt. Personene kan imidlertid godt være skilte før de har kommet til Norge. Vi har sett at det er langt vanligere blant innvandrerbefolkningen å inngå ekteskap enn i resten av befolkningen, og mindre vanlig å leve i samboerskap. Særlig er dette tilfellet for de ikke-vestlige innvandrergруппene. Sannsynligheten for å bli skilt øker også med alderen. Tabell A22 viser andelen som er gift (og registrert partner) og skilt (og skilt partner) i hele befolkningen, innvandrerbefolkningen og i noen enkeltland etter alder.

Ser vi på andelen som er gift og skilt i hele befolkningen og i innvandrerbefolkningen, ser vi at det ikke er så store forskjeller i andelen som er skilt i de yngste aldersgruppene. I aldersgruppene 18 til 49 år er andelen som er gift langt høyere i innvandrerbefolkningen enn i befolkningen ellers. Andelen som er skilt er likevel ikke noe særlig høyere.

I aldersgruppene fram til 50 år er andelen kvinner som er gift høyere enn blant menn, mens det blant de som er 50 år og eldre er omvendt. Dette har sammenheng med aldersforskjeller i ekteskapene og menn og kvinners levealder. I aldersgruppen 60 år og over er 70-71 prosent av mennene gift, men bare 46-48 prosent av kvinnene. Dette skyldes at det i disse gruppene er flere enker enn enkemenn.

Om vi ser på enkelte landgrupper, varierer innslaget av skilte i de ulike aldersgruppene. I aldersgruppen 18-19 år er det svært varierende innslag i hvor mange som er gift, fra 0-26 prosent (kvinner fra Tyrkia). Ingen er skilte både i hele befolkningen og innvandrerbefolkningen sett under ett. Siden så få unge har rukket å gifte seg, vil nødvendigvis andelen som har blitt skilt også være lav eller fraværende.

I alderen 20-24 år er det et innslag av skilte i de aldersgruppene der det er en del som allerede har giftet seg. Det er flest kvinner som er gift i denne aldersgruppen, og det er følgelig også flest kvinner som er skilt. Blant kvinner fra Marokko og Somalia er andelen skilte 4 og 3 prosent. Her er andelen gifte på 38 og 46 prosent. Blant kvinner med bakgrunn fra Irak og Gambia er andelen skilte på 2 prosent. For hele befolkningen er andelen gifte på 8 prosent, mot 34 prosent i innvandrerbefolkningen. En prosent av kvinner med innvandrerbakgrunn i denne alderen er skilt. Vi så i kapittel 3 at samboerskap derimot er svært vanlig i de yngste aldersgruppene.

Blant kvinner fra Somalia er andelen som er skilte høyere enn snittet for befolkningen både i alders-

gruppen 25-29 år og 30-39 år (henholdsvis 10 og 16 prosent skilte). Andelen skilte er også svært høy blant både kvinner og menn 30 år og eldre, men dette er en gruppe med få personer som er bosatt.

Blant innvandrere fra Sverige og Danmark er det kun en liten andel som er gift i de yngste aldersgruppene, men i aldersgruppene 30 år og over er innslaget av gifte langt større. Det er også et langt større innslag av skilte.

I den eldst aldersgruppen (60 år eller eldre) er innslaget av skilte høyere i enkelte innvandrergруппer enn i hele befolkningen. Både blant innvandrere fra Sverige, Danmark, Serbia og Montenegro, Filippinene, Iran, Thailand og Chile er snittet høyere enn for hele befolkningen.

Blant innvandrere med bakgrunn fra Pakistan er andelen gifte høy i alle aldersgrupper. Det er også noen flere skilte i de yngste aldersgruppene, men dette har en sammenheng med at det er flere som allerede har rukket å gifte seg mens det i andre grupper av befolkningen er langt mer vanlig å være i samboerskap i denne alderen. Innslaget av skilte er imidlertid lavere enn for befolkningen ellers i aldersgruppene 30 år og over. I aldersgruppene mellom 30-59 år finner vi en andel gifte på mellom 84 og 95 prosent som er gift blant menn og kvinner. Innslaget av skilte kommer ikke opp i mer enn 6 prosent verken for menn eller kvinner. Tilsvarende finner vi blant innvandrere med bakgrunn fra Sri Lanka. I alderen 30-59 år er mellom 77 og 93 prosent gift, men maksimum 5 prosent som er skilt. Lav andel skilte finner vi også blant innvandrere fra Irak og Bosnia-Hercegovina, på tross av at andelen gifte er høy.

9.2. Endogame ekteskap mest stabile

Tallene for skilsmisene er basert på data for skilsmisser som har funnet sted fra 1999 til 2004. Vi ser på skilsmisser i forhold til hvor lenge ekteskapet har vart og grupperer dem i varighet etter følgende kategorier: 0-3 år, 3-5 år, 6 år og over. Tabellene og figurene viser skilsmisse etter ekteskapets varighet, sett i forhold til ekteskapsbestanden i de ulike gruppene på skilsmissetidspunktet.

Det er for alle grupper, lavest skilsmisseandel de første tre årene av ekteskapet (tabell 9.2). For ektepar der begge parter av uten innvandrerbakgrunn, var skilsmisseraten på 1 prosent for de første 3 årene. Denne andelen er beregnet på grunnlag av antall skilsmisser etter ekteskapets varighet (3 år eller mindre) og bestående ekteskap med inntil 3 års varighet samme år. Den årlige skilsmissestatistikken viser at det er lav skilsmisefrekvens når ekteskapet har vart i mindre enn 3 år (www.ssb.no/emner/02/20/30). Få vil også rekke å ta ut separasjon, og i 2005 gjaldt 14 prosent av separasjonene som ble tatt ut, ekteskap som hadde en varighet på mindre enn 3 år.

Om skilsmissetallene

Vi ser på skilsmisser for 6 år, 1999-2004. Skilsmisene sees hvert år i forhold til bestanden av ekteskap for hver aktuelle gruppe. Der det for eksempel forekommer en skilsmisse for et ektepar som har vært skilt i 3 år eller mindre, der mann er uten innvandrerbakgrunn og kvinnen har utenlandsk landbakgrunn, ses skilsmissen i forhold til antallet slike par for å finne et forholdstall. Vi har lagt sammen skilsmisser og ekteskapsbestand for årene 1999-2004. Dette har vi gjort fordi det ofte er små tall, og det kan være betydelige variasjoner fra et år til et annet. Tabellene tar utgangspunkt i opplysninger og kvinnens og mannens landbakgrunn. Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen eller ektefelle som ikke er bosatt i Norge. Dette må oppfattes som en relativt enkelt og primitiv metode for å analysere skilsmisseadferd, men tallgrunnlaget er ikke godt nok for sofistikerte demografiske analyser.

Tabell 9.1. Skilsmisser i ekteskap der partene har samme landbakgrunn#. 1999-2004. Prosent

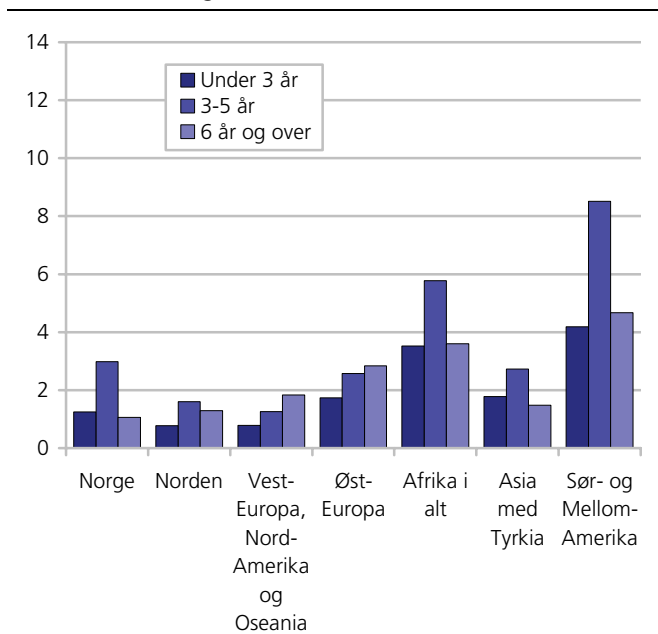
Ektefellenes landbakgrunn	Skilsmisser i alt	Ekteskapets varighet		
		Under 3 år	3-5 år	6 år og over
Norge	47375	1,2	3,0	1,1
Norden	148	0,8	1,6	1,3
Vest-Europa, Nord-Amerika og Oseania	104	0,8	1,3	1,8
Øst-Europa	318	1,7	2,6	2,8
Afrika i alt	532	3,5	5,8	3,6
Asia med Tyrkia	1528	1,8	2,7	1,5
Sør- og Mellom-Amerika	168	4,2	8,5	4,7

¹ Begge partene er bosatt i Norge. Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

En mye større andel av ekteskapene ble oppløst etter at de hadde vart i 3-5 år. For disse ekteskapene var skilsmisseandelen nesten tre ganger så høy, 3 prosent. For ektepar uten innvandrerbakgrunn som hadde vært gift i 6 år eller mer var skilsmisseraten på 1 prosent for årene 1999-2004. Når skilsmisseandelene blir så mye lavere i denne gruppen, skyldes dette at det er en betydelig andel ekteskap som har lang varighet og dermed svært stabile. Vi må imidlertid huske på at mange av parforholdene som er mellom to personer uten innvandrerbakgrunn, og personer med vestlig innvandrerbakgrunn kan være samboerskap.

Ekteskap mellom to ektefeller med bakgrunn fra samme land i Norden har om lag samme skilsmisefrekvens som ekteskap mellom to personer uten innvandrerbakgrunn som har vart under tre år eller mer enn seks år. Det ser ut til at det er en noe lavere skilsmisseprosent for ektepar med bakgrunn fra to nordiske land som har vært gift i 3-5 år, enn det er blant par der begge er uten innvandrerbakgrunn. Igjen må vi huske på at samboerskap er relativt utbredt blant nordiske innvandrere.

Figur 9.1. Skilsmisser i ekteskap der partene har samme landbakgrunn. 1999-2004. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Også skilsmisefrekvensen for to med bakgrunn fra samme vestlige land er på nivå med skilsmisseprosenten for nordiske personer og personer uten innvandrerbakgrunn som har vært gift i under tre år. Skilsmisseprosenten er noe høyere for de som har vært gift seks år eller mer, på 2 prosent. Ekteskap mellom to ektefeller med bakgrunn fra samme land i Øst-Europa har noe høyere skilsmisseprosent enn de andre europeiske ekteparene vi har sett på her.

Ekteskap mellom to med bakgrunn fra samme afrikanske land har betydelig høyere skilsmisseandel enn alle andre, unntatt par fra samme sør- og mellom-amerikanske land. Hele 3,5 prosent av ekteskapene i perioden 1999-2004 gikk i oppløsning før ekteskapet hadde vart i tre år. Skilsmisseandelen er enda høyere for ekteskap som har en varighet på mellom tre og fem år, på nær 6 prosent. Også blant ekteskap med lang varighet (mer enn seks år) er skilsmisseandelen høy, i underkant av 4 prosent.

Ekteskap mellom to ektefeller med bakgrunn fra samme asiatiske land har om lag den samme skilsmisseraten som ekteskap med bakgrunn fra samme vestlige land. Raten er litt høyere for ekteskap med mindre enn tre års varighet, men lavere ved 3-5 års varighet.

Ekteskap mellom to ektefeller med bakgrunn fra samme land i Sør- og Mellom-Amerika har høyere skilsmisserate enn de andre ekteskapene der ektefellene kommer fra samme land. Her er faktisk skilsmisefrekvensen høyere enn i ekteskap der kvinnen er uten innvandrerbakgrunn (se tabell 9.3). Ved varighet under 3 år tre år er skilsmisseraten over tre ganger så høy som for ektepar der begge er uten innvandrerbakgrunn.

bakgrunn. Ved varighet på 3-5 år er den 8,5 mot 3 prosent, og ved varighet på 6 år eller mer er skilsmisseraten over fire ganger så høy. Figur 9.1 viser forskjellene i forhold til ekteskapets varighet og ektefellenes landbakgrunn, etter verdensregion.

Store forskjeller når vi ser på enkeltland

Vi har tidligere vist at inndelinger etter verdensregion ofte kan skjule store forskjeller mellom enkeltland. I tabell 9.3 ser vi fortsatt på ekteskap der ektefellen har bakgrunn fra samme land (og bosatt i Norge), men vi ser nærmere på enkelte land. Det er viktig å være oppmerksom på at tall for enkeltland kan være små, og dermed sårbare for tilfeldige variasjoner. Der vi tror det ligger systematiske sammenhenger til grunn for forskjellene, skal vi drøfte disse.

Høy skilsmissefrekvens blant par der begge har bakgrunn fra Somalia og Chile

I figur 9.1 så vi at skilsmisseandelen for ektepar der begge har bakgrunn fra samme afrikanske land, totalt sett er relativt høy. Når vi ser på ekteskap mellom to med bakgrunn fra Marokko og Somalia, ser vi imidlertid store forskjeller. Blant par der begge har bakgrunn fra Somalia, ser ut til å ha høyere skilsmissefrekvens enn andre par med afrikansk bakgrunn, og mye høyere enn for par der hvor begge har marokkansk bakgrunn. Andelen ekteskap som går i oppløsning etter varighet på under 3 år er noe høyere enn gjennomsnittet for afrikanske land (5 prosent). Men særlig er det ekteskap med varighet på 3-5 år og 6 år eller mer som ender i skilsmisse, og betydelig oftere enn gjennomsnittet for afrikanske par.

Ekteskap mellom to personer med bakgrunn fra Marokko ser ut til å være mer stabile enn ekteskap blant par med bakgrunn fra Somalia og andre afrikanske land, særlig med varighet utover 3 år. Andelen ekteskap som går i oppløsning etter kort varighet (under 3 år) er lavere enn gjennomsnittet for Afrika, men høyere enn gjennomsnittet for par der begge partene er uten innvandrerbakgrunn. Skilsmisseprosenten for ekteskap med en varighet på 3-5 år og 6 år og over der begge har bakgrunn fra Marokko, er nærmest likt med gjennomsnittet for par uten innvandrerbakgrunn. 63 prosent av alle gifte marokkanske menn var gift med en kvinne med marokkanske bakgrunn ved inngangen til 2005, og 80 prosent av kvinner med bakgrunn fra Marokko.

Vi så også at skilsmisseraten for par der begge hadde bakgrunn fra samme sør- eller mellomamerikanske land var betydelig høyere enn skilsmisseraten for andre regioner. Chilenske par utgjør hovedmengden her, og vi ser at disse har en høyere skilsmisserate enn par fra andre sør- eller mellomamerikanske land. Skilsmisseraten er bare litt lavere enn for ektepar der begge hadde bakgrunn fra Somalia.

Ekteskap mellom to med bakgrunn fra Vietnam, Tyrkia og Pakistan er svært stabile

Vi så i figur 9.1 at ekteskap mellom to personer med bakgrunn fra samme asiatiske land var relativt stabile, like stabile som ekteskap mellom to personer uten innvandrerbakgrunn. Ser vi på ekteskap mellom to vietnamesiske ektefeller er skilsmissefrekvensen den samme som for to personer uten innvandrerbakgrunn ved varighet på 3 år eller mindre. Skilsmissefrekvensen er betydelig høyere for ekteskap med en varighet på 6 år eller mer (1,5 prosentpoeng). Ekteskap mellom to med vietnamesisk bakgrunn bosatt i Norge er det vanligste blant vietnamesere bosatt i Norge. 93 prosent av alle gifte vietnamesiske menn var gift med kvinne med samme landbakgrunn ved inngangen til 2005 (se kapittel 6).

Skilsmisseandelen for ekteskap mellom to personer med bakgrunn fra Pakistan og Tyrkia er også lav, nær eller til dels lavere enn for par der begge er uten innvandrerbakgrunn. Vi så i kapittel 4 at de fleste med pakistansk bakgrunn i Norge er gift mer en person med samme bakgrunn. Ved inngangen til 2005 var 86 prosent av gifte pakistanske menn gift med kvinne med samme landbakgrunn, og det samme gjaldt 92 prosent av kvinnene med samme bakgrunn. Noen flere personer med tyrkisk bakgrunn er gift med person med annen landbakgrunn enn dem selv (jamfør kapittel 6). 88 prosent av kvinnene og 73 prosent av mennene hadde ektefelle med samme landbakgrunn ved inngangen til 2005.

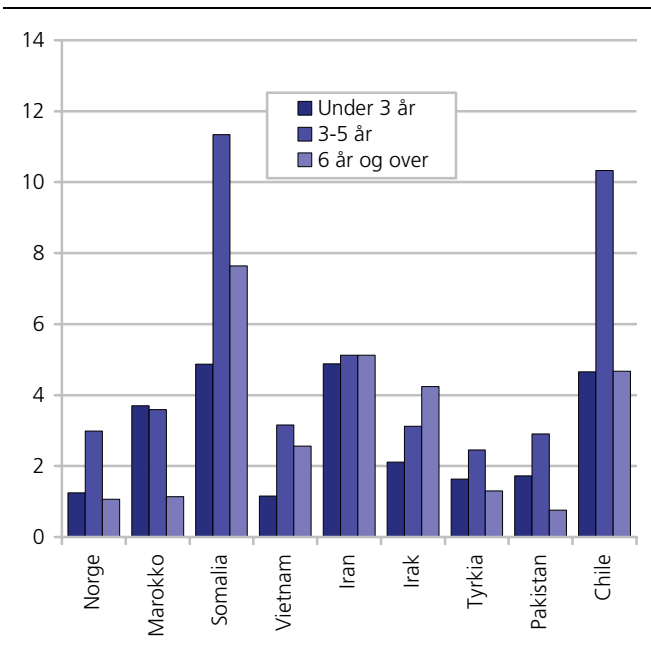
Av de asiatiske enkeltgruppene vi har sett på her er det ekteskap der begge ektefellene har bakgrunn fra Iran og Irak som har den høyeste skilsmisseprosenten. Par der begge har bakgrunn fra Iran har høyest oppløsningsfrekvens, og særlig høy ved kort varighet. For både personer med bakgrunn fra Iran og Irak ligger skilsmisseandelen høyere enn for par der begge er uten innvandrerbakgrunn og høyere enn gjennomsnittet for ektepar fra asiatiske land. Men sammenlignet med ektepar der begge har bakgrunn fra Somalia og Chile, er skilsmisseandelen vesentlig lavere (se figur 9.1 og tabell 9.2).

Tabell 9.2. Skilsmisser i ekteskap der partene har samme landbakgrunn¹. Utvalgte land. 1999-2004. Prosent

Ektefellenes landbakgrunn	Skilsmisser i alt	Ekteskapets varighet		
		Under 3 år	3-5 år	6 år og over
Norge	47375	1,2	3,0	1,1
Marokko	95	3,7	3,6	1,1
Somalia	191	4,9	11,3	7,6
Vietnam	305	1,2	3,2	2,6
Iran	288	4,9	5,1	5,1
Irak	114	2,1	3,1	4,2
Tyrkia	178	1,6	2,5	1,3
Pakistan	289	1,7	2,9	0,8
Chile	144	4,7	10,3	4,7

¹ Begge partene er bosatt i Norge. Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 9.2. Skilsmisser i ekteskap der partene har samme landbakgrunn. Utvalgte land. 1999-2004. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

9.3. Ekteskap der en av partene er uten innvandrerbakgrunn oppløses oftere

Skilsmisseandelen er gjennomgående noe høyere for menn uten innvandrerbakgrunn gift med kvinne med innvandrerbakgrunn, enn i ekteskap der begge partene er uten innvandrerbakgrunn (se tabell 9.3). For ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinne med utenlandsk bakgrunn, er skilsmisseraten for kortvarige ekteskap (3 år eller kortere) 0,6 prosentpoeng høyere enn for ekteskap der innen har innvandrerbakgrunn. For eksogame ekteskap med en varighet på 3-5 år er skilsmisseandelen 0,9 prosent høyere, og for ekteskap med en varighet på 6 år eller mer er skilsmisseandelen 0,8 prosentpoeng høyere enn i ekteskap der begge er uten innvandrerbakgrunn.

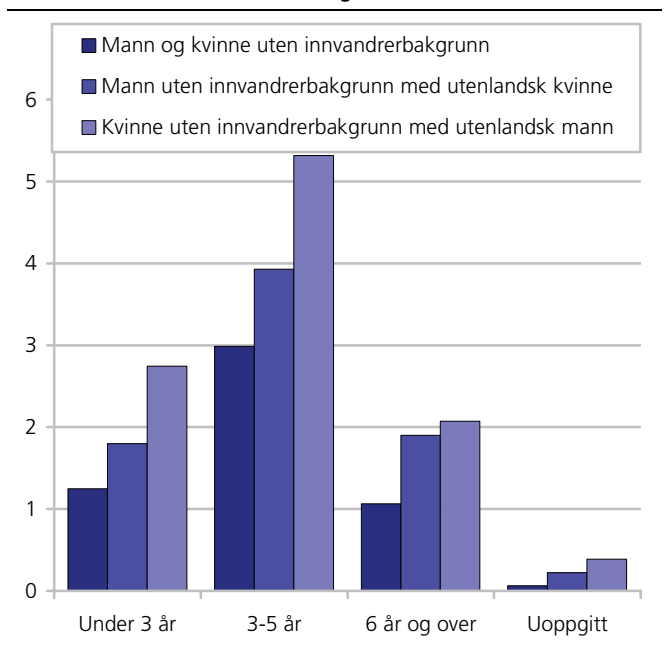
Skilsmisseandelen er imidlertid langt høyere for kvinner uten innvandrerbakgrunn gift med mann med innvandrerbakgrunn. Dette gjelder særlig for ekteskap med varighet inntil 6 år. Skilsmisseandelen er om lag dobbelt så høy for ekteskap som har vart i 3 år eller mindre, enn for ekteskap der begge er uten innvandrerbakgrunn. For ekteskap med 3-5 års varighet er skilsmisseraten 2,5 prosentpoeng høyere og for ekteskap med en varighet på 6 år eller mer er skilsmissefrekvensen 1 prosentpoeng høyere. Figur 9.3 viser dette tydelig.

Tabell 9.3. Skilsmisser i ekteskap der begge eller en av ektefellene er uten innvandrerbakgrunn. 1999-2004. Prosent

Ektefellenes landbakgrunn	Skilsmisser i alt	Ekteskapets varighet		
		Under 3 år	3-5 år	6 år og over
Mann og kvinne uten innvandrerbakgrunn	47375	1,2	3	1,1
Mann uten innvandrerbakgrunn med utenlandsk kvinne	5544	1,8	3,9	1,9
Kvinne uten innvandrerbakgrunn med utenlandsk mann	5876	2,7	5,3	2,1

¹ Begge parter er bosatt i Norge. Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 9.3. Skilsmisser i ekteskap der begge eller en av ektefellene er uten innvandrerbakgrunn. 1999-2004. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Skilsmisser blant kvinner uten og menn med innvandrerbakgrunn

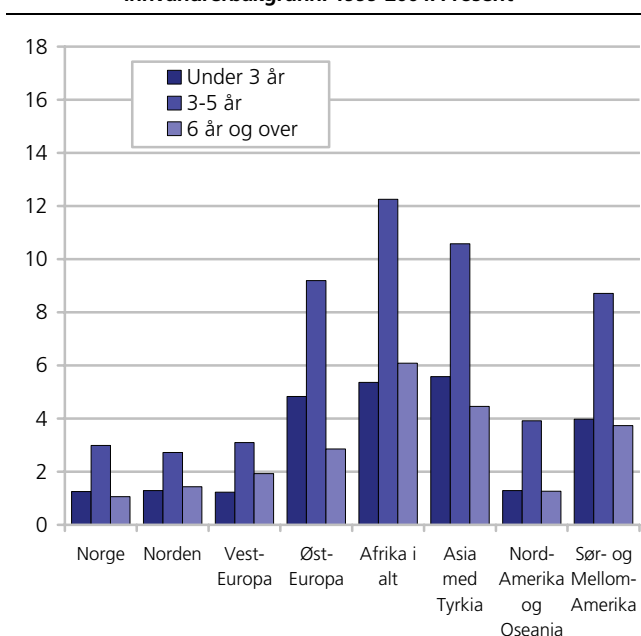
I kapittel forgående kapitler har vi sett at kvinner uten innvandrerbakgrunn i mindre grad enn menn med samme bakgrunn velger ikke-vestlige ektefeller. Når kvinner uten innvandrerbakgrunn inngår ekteskap med utenlandske menn, er det i de fleste tilfellene menn med vestlig, eller vesteuropeisk bakgrunn. Om vi ser på ekteskapene med menn fra Norden og Vest-Europa, er skilsmisseandelen svært lik som i ekteskap der begge er uten innvandrerbakgrunn. Skilsmisseandelen er noe høyere i ekteskap med lang varighet. Det er også i disse gruppene det er flest ekteskap og flest skilsmisser i perioden. Her må vi imidlertid huske på at mange parforhold kan være samboerskap, og at dette ikke er registrert her.

Tabell 9.4. Skilsmisser i ekteskap mellom kvinne uten innvandrerbakgrunn og mann med eller uten innvandrerbakgrunn#. 1999-2004. Prosent

Kvinne uten innvandrerbakgrunn gift med mann fra	Skilsmisser i alt	Ekteskapets varighet		
		Under 3 år	3-5 år	6 år og over
Norge	47375	1,2	3,0	1,1
Innvandrerbakgrunn i alt	5876	2,7	5,3	2,1
Norden	1381	1,3	2,7	1,4
Vest-Europa	1218	1,2	3,1	1,9
Øst-Europa	486	4,8	9,2	2,9
Afrika i alt	737	5,4	12,3	6,1
Asia med Tyrkia	856	5,6	10,6	4,5
Nord-Amerika og Oseania	576	1,3	3,9	1,3
Sør- og Mellom-Amerika	242	4,0	8,7	3,7

¹ Begge partene er bosatt i Norge. Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 9.4. Skilsmisser i ekteskap mellom kvinne uten innvandrerbakgrunn og mann med eller uten innvandrerbakgrunn. 1999-2004. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det samme "vestlige" mønsteret ser vi der mannen har bakgrunn fra Nord-Amerika og Oseania. Her er skilsmisseandelen også lav, men noe høyere for ekteskap som har varighet på 3-5 år (se tabell 9.4 og figur 9.4).

Skilsmisseraten i ekteskap mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn og menn med bakgrunn fra Øst-Europa er til sammenligning langt høyere. For ekteskap med en varighet på 3 år eller mindre er skilsmisseandelen fire ganger så høy som for ekteskap der begge er uten innvandrerbakgrunn. Og for ekteskap som har vart 3-5 år og 6 år eller mer er skilsmisseandelen tre ganger så høy.

Høyest er skilsmisseraten i ekteskap mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn og menn med bakgrunn fra

afrikanske, uavhengig av ekteskapets varighet. For korte ekteskap (3 år eller kortere) der mannen er fra et afrikansk land, er skilsmisseprosenten på over 5 prosent - over fire ganger så høyt som for ekteskap der begge er uten innvandrerbakgrunn. For ekteskap med en varighet på 3-5 år er skilsmisseandelen over 12 prosent. Også for ekteskap som har en varighet på 6 år eller mer er skilsmisseandelen høy.

Skilsmisseraten er også høy i ekteskap der kvinnen er uten innvandrerbakgrunn og mannen har bakgrunn fra et asiatisk land. For ekteskap som har en varighet på 3 år eller mindre er skilsmisseraten absolutt høyest i denne gruppa, i underkant av 6 prosent. For ekteskap med en varighet på 3-5 år er skilsmisseraten i underkant av 11 prosent, som er noe lavere enn for ekteskap der kvinnen er uten innvandrerbakgrunn og mannen fra et afrikansk land. Ekteskap med varighet på 6 år eller over, har også høy skilsmisserate.

Videre er skilsmisseandelen høy i ekteskap mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn og menn med bakgrunn fra Sør- og Mellom-Amerika og ratene var som for par der begge har bakgrunn fra et sør- eller mellomamerikansk land. I denne sammenhengen er ikke ekteskapene mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn og menn med bakgrunn fra et sør- eller mellomamerikansk land de som kommer ut med høyest skilsmissegrens.

Mange norsktyrkiske og norskmarokkanske ekteskap går i oppløsning etter 3-5 år

Når vi ser nærmere på skilsmisser mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn og menn med innvandrerbakgrunn, ser vi at det er store forskjeller etter mannens landbakgrunn (tabell 9.5). Vi må imidlertid huske at når vi ser på så små grupper som vi gjør her, er tallene svært sårbare for tilfeldige utslag. Vi skal derfor konsentrere oss om de største gruppene.

Vi har tidligere sett menn med bakgrunn fra Tyrkia er en av de gruppene som flest kvinner uten innvandrerbakgrunn har inngått transnasjonale ekteskap med, i løpet av de periodene vi har sett på (kapittel 7 og 8). Ekteskap mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn og tyrkiske og marokkanske menn er blant de gruppene vi så i størst grad er innvandring der relasjonen mellom ankerpersonen og innvandrer er ekteskap (kapittel 3).

Ved inngangen til 2005 var 19 prosent av gifte tyrkiske menn bosatt i Norge gift med kvinne uten innvandrerbakgrunn (av totalt 3550 gifte menn med tyrkisk bakgrunn). I løpet av 1999-2004 var det også flest skilsmisser blant slike par, blant de landgruppen vi har sett på. Skilsmisseraten er relativt høy uavhengig av ekteskapets varighet og vesentlig høyere enn for par der begge er uten innvandrerbakgrunn og der begge har bakgrunn fra Tyrkia. For ekteskap som har hatt en varighet på under 3 år er skilsmisseraten på 8 prosent,

i underkant av 16 prosent ved varighet 3-5 år, og 11 prosent for ekteskap som har vart 6 år eller mer.

Skilsmisseratene er også høy i ekteskap der mannen har bakgrunn fra Marokko og kvinnen er uten innvandrerbakgrunn. Vi har tidligere sett at også menn med bakgrunn fra Marokko er blant de ikke-vestlige landgruppene som mange kvinner uten innvandrerbakgrunn inngår ekteskap med, og 24 prosent av gifte menn med bakgrunn fra Marokko bosatt i Norge var ved inngangen til 2005 i slike ekteskap (av totalt 1600 gifte menn med bakgrunn fra Marokko). For ekteskap som har vart i under 3 år er skilsmisseraten på 8 prosent, mens skilsmisseraten i ekteskap som har vart mellom 3-5 år, som er på 15 prosent. For ekteskap som har vart i 6 år eller mer er skilsmisseraten i underkant av 11 prosent.

Også blant norsk-pakistanske ekteskap er skilsmisseraten høy uavhengig av ekteskapets varighet. Her er det imidlertid langt færre ekteskap. Bare 3 prosent av gifte menn med bakgrunn fra Pakistan var gift med kvinne uten innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2005 (av totalt 6300 gifte menn med bakgrunn fra Pakistan). På grunn av at det er så få kvinner uten innvandrerbakgrunn som er gift med menn med bakgrunn fra Pakistan, er disse tallene svært sårbare for tilfeldigheter. I perioden 1999-2004 var det bare 91 skilsmisser mellom slike ektepar.

For de andre landgruppene vi har sett på her, er det lavere skilsmisserater uansett ekteskapets varighet. Interessant er det å se at mens det er høy skilsmisefrekvens i ekteskap der kvinnen er uten innvandrerbakgrunn og mannen har bakgrunn fra muslimske land som Tyrkia, Marokko og Pakistan, er skilsmisseandelen langt lavere der mannen har bakgrunn fra Iran og Irak, som også er muslimske land. Enkelte av gruppene er imidlertid så små at det er vanskelig å si noe klart om tendenser. Ved inngangen til 2005 var 12 prosent av iranske menn gift med kvinne uten innvandrerbakgrunn, og vi ser at det i løpet av 1999-2004 bare var 72 skilsmisser mellom slike ektepar.

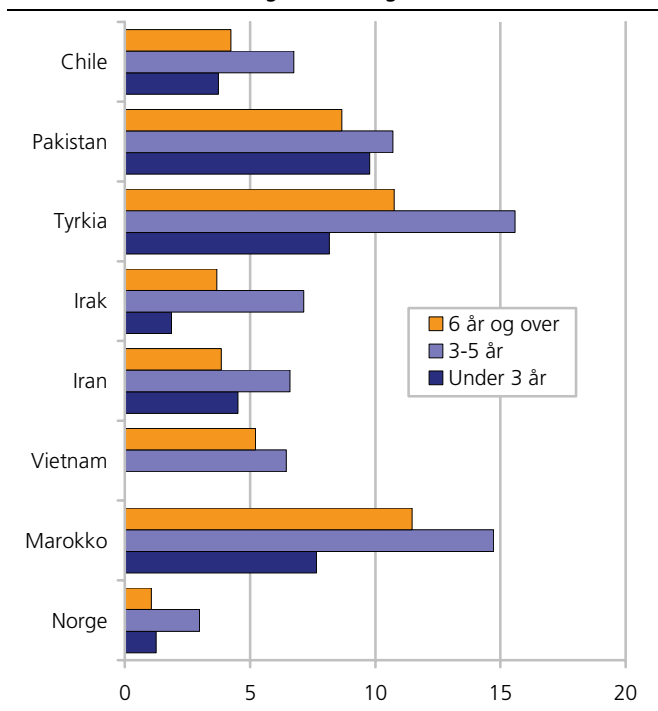
Tabell 9.5. Skilsmisser i ekteskap mellom kvinne uten innvandrerbakgrunn og mann med eller uten innvandrerbakgrunn¹. Utvalgte land. 1999-2004. Prosent

Kvinne uten innvandrerbakgrunn gift med mann fra	Skilsmisser i alt	Ekteskapets varighet		
		Under 3 år	3-5 år	6 år og over
Norge	47375	1,2	3,0	1,1
Innvandrerbakgrunn i alt	5876	2,7	5,3	2,1
Marokko	233	7,7	14,7	11,5
Vietnam	17	0,0	6,5	5,2
Iran	72	4,5	6,6	3,9
Irak	18	1,9	7,1	3,7
Tyrkia	350	8,2	15,6	10,8
Pakistan	91	9,8	10,7	8,7
Chile	74	3,7	6,8	4,2

¹ Begge partene er bosatt i Norge. Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 9.5. Skilsmisser i ekteskap mellom kvinne uten innvandrerbakgrunn og mann med eller uten innvandrerbakgrunn. Utvalgte land. 1999-2004. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Likeledes var 25 prosent av gifte chilenske menn gift med kvinne uten innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2005 (av totalt 1270 gifte menn med bakgrunn fra Chile), og i perioden vi har sett på var det 74 skilsmisser mellom slike par (se tabell 9.6). Her er det verdt å merke seg at skilsmisseandelen er lavere enn for ektepar der begge hadde bakgrunn fra Chile (tabell 9.2).

Lavere skilsmisserate blant ektepar der mannen er uten og kvinnen er med innvandrerbakgrunn

Flere menn uten innvandrerbakgrunn inngår ekteskap med kvinne som har innvandrerbakgrunn, enn kvinner uten innvandrerbakgrunn. Vi så i kapittel 5 at 13 prosent av alle ekteskapsinngåelser i 2004 var mellom slike par, og at det har vært en økning i løpet av den perioden vi har sett på (1990-2004). Menn uten innvandrerbakgrunn inngår i mye større grad enn kvinner med samme bakgrunn, ekteskap med en person med bakgrunn fra ikke-vestlige land (kapittel 7 og 8). Samtidig som det inngås flere ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner med innvandrerbakgrunn, er det også lavere skilsmisseandel i slike ekteskap enn i ekteskap der kvinnen er uten innvandrerbakgrunn.

Blant ekteskap der mannen er uten innvandrerbakgrunn og kvinnen har bakgrunn fra et nordisk land, er skilsmisseratene lave (se tabell 9.6). Skilsmisseratene er lavere enn for ekteskap der begge er uten innvandrerbakgrunn, og litt lavere enn når bare mannen er nordisk (tabell 9.4). Også for ekteskap der kvinnen

har bakgrunn fra et vesteuropeisk land er skilsmisseraten lavere enn for ekteskap mellom to personer uten innvandrerbakgrunn. Videre ser vi at skilsmisseratene for ekteskap der kvinnen har bakgrunn fra Nord-Amerika eller Oseania er noe lavere enn for ekteskap der kvinnen er uten innvandrerbakgrunn. Her må vi også huske på at samboerskap og oppløsning av disse sannsynligvis får skilsmisseandelen til å bli betydelig lavere, enn om alle par inngikk ekteskap.

Skilsmisseratene for ekteskap der kvinnen har bakgrunn fra et ikke-vestlig land og mannen er uten innvandrerbakgrunn, er noe høyere, men ikke på langt nær så høye som for ekteskap der kvinnen var uten innvandrerbakgrunn og mannen fra et ikke-vestlig land. Skilsmisseratene er høyest for ekteskap der kvinnen har bakgrunn fra et afrikansk land, som de også var når bare mannen var fra et afrikansk land (tabell 9.4). Her er skilsmisseratene på henholdsvis 3, 6 og 3 i perioden 1999-2004. Dette er langt lavere enn for ekteskap der kvinnen er uten innvandrerbakgrunn og mannen har bakgrunn fra et afrikansk land, og om lag på samme nivå som for ekteskap mellom to personer fra samme afrikanske land (tabell 9.1).

Skilsmisseratene for ekteskap der mannen er uten innvandrerbakgrunn og kvinnen har bakgrunn fra et østeuropeisk land er noe høyere enn for ekteskap der begge har bakgrunn fra samme østeuropeiske land, men betydelig lavere enn i ekteskap der kvinnen er uten innvandrerbakgrunn og mannen østeuropeisk.

Skilsmisseratene for ekteskap mellom mann uten innvandrerbakgrunn og kvinne med bakgrunn fra et asiatisk land, er også lave sammenlignet med skilsmisseratene for ekteskap der mannen hadde innvandrerbakgrunn fra et asiatisk land. For ekteskap der kvinnen har bakgrunn fra et asiatisk land og mannen er uten innvandrerbakgrunn, er skilsmisseratene på henholdsvis 3, 5 og 3 i perioden 1999-2004. Ekteskapene går imidlertid i oppløsning i noe større grad enn der begge ektefellene har bakgrunn fra samme asiatiske land.

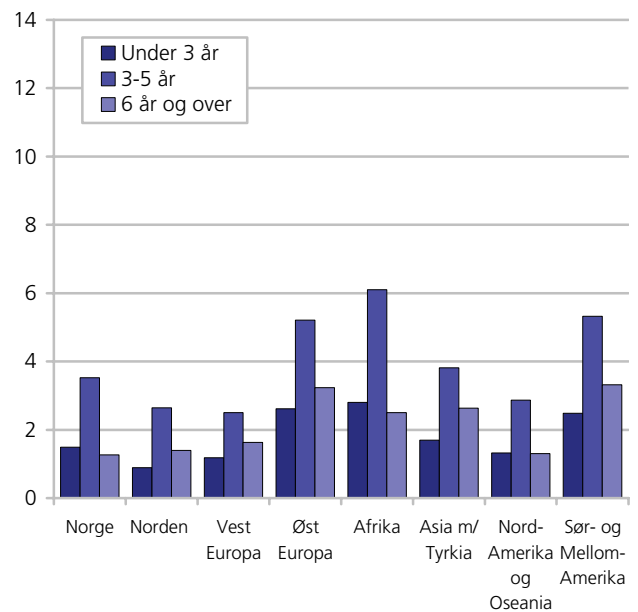
Tabell 9.6. Skilsmisser i ekteskap mellom mann uten innvandrerbakgrunn og kvinne med eller uten innvandrerbakgrunn¹. 1999-2004. Prosent

Mann uten innvandrerbakgrunn gift med kvinne fra	Skilsmisser i alt	Ekteskapets varighet		
		Under 3 år	3-5 år	6 år og over
Norge	47072	1,5	3,5	1,3
Innvandrerbakgrunn i alt	5544	1,8	3,9	1,9
Norden	1279	0,9	2,6	1,4
Vest Europa	825	1,2	2,5	1,6
Øst Europa	1063	2,6	5,2	3,2
Afrika	228	2,8	6,1	2,5
Asia m/ Tyrkia i alt	1085	1,7	3,8	2,6
Nord-Amerika og Oseania	571	1,3	2,9	1,3
Sør- og Mellom-Amerika	375	2,5	5,3	3,3

¹ Begge partene er bosatt i Norge. Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 9.6. Skilsmisser i ekteskap mellom mann uten innvandrerbakgrunn og kvinne med eller uten innvandrerbakgrunn. 1999-2004. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Skilsmisseandelen for ekteskap der kvinnen har bakgrunn fra et sør- og mellomamerikansk land og mannen er uten innvandrerbakgrunn, er vesentlig lavere enn for ekteskap der begge ektefellene er fra samme sør- eller mellomamerikanske land, og også lavere enn i ekteskap der mannen har bakgrunn fra et sør- eller mellomamerikansk land.

Lav skilsmisserate blant norskthailandske og norskfilippinske par

Vi skal se nærmere på skilsmisseandelen for noen enkeltland. Når vi ser på enkeltland, kommer forskjellene tydeligere fram, og vi ser noen forskjeller i ekteskap der mye av ekteskapsinngåelsene er preget av transnasjonale ekteskap mellom utenlandske kvinner og menn uten innvandrerbakgrunn.

I kapittel 4 så vi at hele 94 prosent av alle gifte kvinner med bakgrunn fra Thailand som var bosatt i Norge ved inngangen til 2005, var gift med mann uten innvandrerbakgrunn (totalt var det bosatt 3860 gifte kvinner med bakgrunn fra Thailand). Skilsmisseratene er noe høyere enn for par der begge har bakgrunn fra Asia, og høyere enn snittet for ekteskap mellom asiatisk kvinne og mann uten innvandrerbakgrunn (se tabell 9.7). Kvinner med bakgrunn fra Filippinene har et noe likt ekteskapsmønster som thailandske kvinner. Ved inngangen til 2005 var 77 prosent av alle gifte filippinske kvinner bosatt i Norge, gift med mann uten innvandrerbakgrunn (av totalt 3740 bosatte gifte kvinner med bakgrunn fra Filippinene). For slike ekteskap var skilsmisseratene også lavere enn gjennomsnittet for ekteskap mellom asiatisk kvinne og mann uten innvandrerbakgrunn. Når skilsmisrefrekvensen er

såpass lav i ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner med bakgrunn fra Asia, skyldes det altså i stor grad få skilsmisser fra kvinner fra Thailand og Filippinene.

Skilsmisseandelen er høyere i ekteskap der kvinnen hadde russisk bakgrunn og mannen var uten innvandrerbakgrunn. Ved inngangen til 2005 var 69 prosent av gifte bosatte kvinner med bakgrunn fra Russland gift med mann uten innvandrerbakgrunn (i alt var det bosatt 3260 gifte kvinner med bakgrunn fra Russland). Her var skilsmisseraten på henholdsvis 3, 6 og 7 prosent for perioden 1999-2004. Dette er høyere enn for ekteskap der begge parter er uten innvandrerbakgrunn, og høyere enn snittet for Øst-Europa.

Det har også vært vanlig at menn uten innvandrerbakgrunn har inngått transnasjonale ekteskap med kvinner med polsk landbakgrunn, men i mye mindre omfang enn de tre andre landgruppen vi hittil har sett på. Ved inngangen til 2005 var 62 prosent av gifte bosatte kvinner med polsk bakgrunn gift med en mann uten innvandrerbakgrunn (av i alt 2600 bosatte gifte kvinner med bakgrunn fra Polen). Skilsmisseraten var lavere enn for snittet for Øst-Europa. Dette gjør at mens skilsmisefrekvensen blant norskruisiske par trekker snittet opp, så trekker norskpoliske par snittet ned for Øst-Europa, og har et noe ulikt mønster.

Brasil har de siste årene blitt et av de "nye" landene som menn uten innvandrerbakgrunn inngår ekteskap med kvinner fra. Ved inngangen til 2005 var 87 prosent av alle gifte bosatte brasilianske kvinner gift med mann uten innvandrerbakgrunn (av i alt 570 bosatte gifte kvinner med bakgrunn fra Brasil). I perioden 1999-2004 ble 82 slike ekteskap oppløst, slik at dette er en liten gruppe å regne rater på. Skilsmisseraten er høyere enn snittet for par der kvinnen har bakgrunn fra Sør- og Mellom Amerika, og høyere enn for ekteskap der kvinnen hadde bakgrunn fra Chile. For Chile er antallet ekteskap så få, at skilsmisseandelene er svært sårbare for tilfeldigheter. Riktignok var 25 prosent av gifte kvinner med bakgrunn fra Chile kvinner gift med en mann uten innvandrerbakgrunn (av 1160 bosatte gifte kvinner), men i hele perioden vi har sett på her (1999-2004) var det bare 54 registrerte skilsmisser.

Høyeste skilsmisserate er det i ekteskap der kvinnen har bakgrunn fra Marokko. Vi så tilsvarende at det var stor grad av oppløsning i ekteskap der mannen hadde bakgrunn fra Marokko og kvinnen var uten innvandrerbakgrunn (tabell 9.6). Her er det imidlertid få skilsmisser, slik at dette blir tall som er sårbare for tilfeldige variasjoner. Det samme gjelder for ekteskap der kvinnen har bakgrunn fra Tyrkia, Iran og Vietnam.

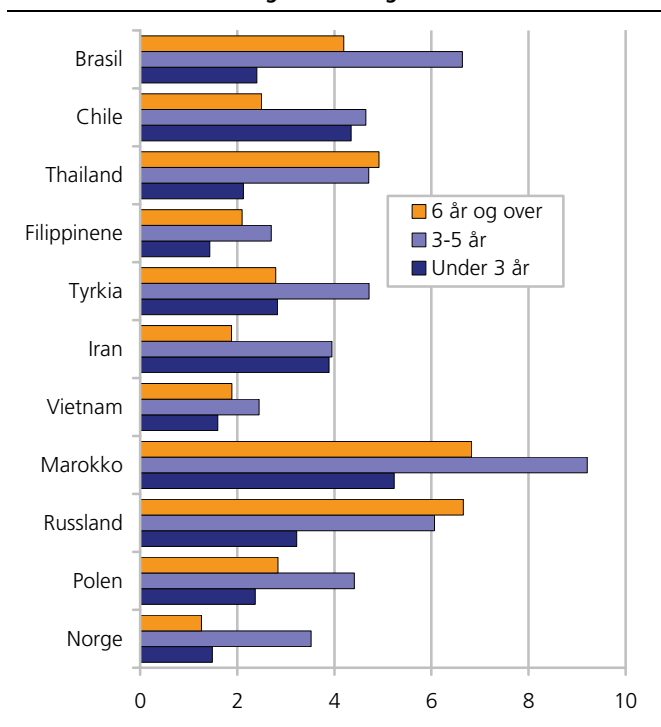
Tabell 9.7. Skilsmisser i ekteskap mellom mann uten innvandrerbakgrunn og kvinne med eller uten innvandrerbakgrunn. Utvalgte land. 1999-2004. Prosent

Mann uten innvandrerbakgrunn gift med kvinne fra	Skilsmisser i alt	Ekteskapets varighet		
		Under 3 år	3-5 år	6 år og over
Norge	47072	1,5	3,5	1,3
Innvandrerbakgrunn i alt	5544	1,8	3,9	1,9
Polen	296	2,4	4,4	2,8
Russland	391	3,2	6,1	6,7
Marokko	41	5,2	9,2	6,8
Vietnam	22	1,6	2,4	1,9
Iran	19	3,9	3,9	1,9
Tyrkia	22	2,8	4,7	2,8
Filippinene	278	1,4	2,7	2,1
Thailand	479	2,1	4,7	4,9
Chile	54	4,3	4,6	2,5
Brasil	82	2,4	6,6	4,2

¹ Begge partene er bosatt i Norge. Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 9.7. Skilsmisser i ekteskap mellom mann uten innvandrerbakgrunn og kvinne med eller uten innvandrerbakgrunn. Utvalgte land. 1999-2004. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

9.4. Skilsmisseandeler når ektefellene har ulike landbakgrunn

Skilsmisefrekvensen er høyest for de ekteskapene der begge ektefellene har innvandrerbakgrunn og er bosatt i Norge, men har bakgrunn fra to ulike land. Her er det imidlertid så få observasjoner at vi bare ser på verdensdel. For alle grupper er skilsmisseandelen høyest i ekteskap som har en varighet på 3-5 år. Lavest er skilsmisseandelen i ekteskap der mannen har bakgrunn fra et nordisk land og kvinnen har ulike landbakgrunn (og ikke er uten innvandrerbakgrunn). Ektefellen kan

godt ha bakgrunn fra et annet nordisk land, men tallene er alt for små til at så detaljerte analyser kan gjøres. Skilsmisseandelen er også lav for de andre ikke-vestlige landgruppene. Tallene for skilsmisser er lave også om vi ser etter kvinnens landbakgrunn. Her må imidlertid skilsmissetallene sees i sammenheng med den tidligere nevnte "samboerproblematikken".

Varigheten i ekteskap der enten mannen eller kvinnen har østeuropeisk innvandrerbakgrunn er også på linje med varigheten i ekteskap der begge har bakgrunn fra Øst-Europa. Skilsmisseprosenten er noe lavere enn i ekteskap der enten mannen eller kvinnen er uten innvandrerbakgrunn.

Skilsmisseprosenten for ekteskap som har vart 3-5 år er høy, både i ekteskap der mannen er afrikansk og gift med en kvinne med annen landbakgrunn (tabell 9.8), og i ekteskapene der kvinnen har bakgrunn fra et afrikansk land (tabell 9.9). Dette er noe høyere enn for ekteskap der både mannen og kvinnen har bakgrunn fra samme afrikanske land, men lavere enn i ekteskap der kvinnen er uten innvandrerbakgrunn og mannen har bakgrunn fra et afrikansk land.

Tabell 9.8. Skilsmisser i ekteskap mellom to innvandrere med forskjellig landbakgrunn. Begge bosatt i Norge, etter mannens landbakgrunn.¹ Verdensregion. 1999-2004

Mannens landbakgrunn	Skilsmisser i alt	Ekteskapets varighet		
		Under 3 år	3-5 år	6 år og over
Norden	203	0,9	2,5	1,9
Vest-Europa	177	1,2	2,5	1,9
Øst-Europa	115	1,9	2,6	2,1
Afrika i alt	212	4,2	8,0	4,6
Asia med Tyrkia	326	4,4	5,6	3,2
Nord-Amerika og Oseania	83	1,5	2,6	1,8
Sør- og Mellom-Amerika	60	3,4	8,9	3,4

¹ Begge partene er bosatt i Norge. Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 9.9 Skilsmisser mellom to innvandrere med forskjellig landbakgrunn. Begge bosatt i Norge, etter kvinnens landbakgrunn.¹ Verdensregion. 1999.2004

Kvinnens landbakgrunn	Skilsmisser i alt	Ekteskapets varighet		
		Under 3 år	3-5 år	6 år og over
Norden	206	1,8	3,8	2,1
Vest Europa	167	1,5	2,8	2,5
Øst Europa	210	2,0	3,2	2,7
Afrika	150	3,0	6,9	3,4
Asia m/ Tyrkia	274	3,0	4,0	2,8
Nord-Amerika og Oseania	74	1,2	3,7	1,8
Sør- og Mellom-Amerika	74	2,4	6,9	2,8

¹ Begge partene er bosatt i Norge. Utenlandsk landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Skilsmisseprosenten for ekteskap mellom en asiat og en person fra med innvandrerbakgrunn fra et annet land, er høyere enn for ekteskap mellom to asiater fra samme land. Skilsmisseprosenten er også lavere enn for ekteskap mellom en med asiatisk bakgrunn og kvinne uten innvandrerbakgrunn, som vi jo så var relativt høy, uansett ekteskapets varighet. Vi så også at ekteskap der mannen er uten innvandrerbakgrunn og kvinnen har bakgrunn fra et asiatisk land, er lav (tabell 9.7).

Det ser ut til at skilsmisseandelen er noe lavere om vi ser skilsmisser etter kvinnes landbakgrunn enn mannens landbakgrunn. Her er det som sagt så få observasjoner vi ser på.

Om vi ser nærmere på de ulike landene, ser vi at det er noen forskjeller. For menn med bakgrunn fra alle landgruppene vi har sett på her, er skilsmisseprosenten uansett ekteskapets varighet, høyere enn for menn som er gift med kvinne med samme landbakgrunn. Tallene for enkeltland er imidlertid svært små og heftet med en del usikkerhet.

9.4. Ikke grunnlag for si noe om proforma ekteskap

Det har vært en del spekulasjoner rundt inngåelser av proforma ekteskap, og hvorvidt personer som er bosatt i Norge inngår slike ekteskap med ikke-bosatt personer for at disse skal få opphold i Norge. Etter tre års ekteskap har vedkommende ved en eventuell skilsmisse rett til opphold i Norge. På den andre siden diskuteres det om herboendes utbytting at ikke-bosatte ektefeller, når de skilles før ekteskapet har vart i 3 år slik at ektefellen som ikke i utgangspunktet var bosatt må flytte ut igjen. Her er det ofte en forestilling om at dette forekommer ofte når mannen er uten innvandrerbakgrunn og kvinnen har bakgrunn fra et ikke-vestlig land.

Tallene som presenteres her kan ikke si noe om hvorvidt et ekteskap er inngått proforma eller ikke. Vi har tatt utgangspunkt i registerdata og kjenner ikke ektefellenes (gjensidige) motiver for å inngå ekteskapet. Tallene sier heller ikke noe om hvorvidt den ene parten var bosatt i Norge eller ikke når ekteskapet ble inngått.

Alle ekteskap har, som vi har sett, høyere skilsmisefrekvens ved varighet 3-5 år. Dette er uavhengig om en eller begge har bakgrunn innvandrerbakgrunn, eller en eller begge er uten innvandrerbakgrunn. Ekteskap mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn og menn med innvandrerbakgrunn ser ut til å ha særlig høy oppløsningsgrad etter 3-5 års varighet, men også før 3 års varighet. Overhyppigheten er altså stor uavhengig av ekteskapets varighet, slik at dette ikke gir noe grunnlag for å snakke om at ekteskapet er inngått proforma.

Skilsmisefrekvensen etter 3-5 år er henholdsvis 3 per 100 for to ektefeller uten innvandrerbakgrunn, 4 for menn uten innvandrerbakgrunn gift med utenlandsk kvinne og 5 for kvinner uten innvandrerbakgrunn gift med utenlandsk mann. Mistanker om proforma ekteskap rettes ofte mot ekteskap der kvinnen er uten innvandrerbakgrunn og menn fra for eksempel afrikanske eller enkelte asiatiske land. I ekteskap mellom en kvinne uten innvandrerbakgrunn og mann med bakgrunn fra afrikanske land er skilsmisseandelen på 12 prosent for ekteskap av denne varigheten, mens ekteskap der mannen er av asiatisk opprinnelse er på i underkant av 11 prosent. Vi har sett at det er store variasjoner mellom enkeltland, og at skilsmisefrekvensen er høyere uavhengig av ekteskapets varighet. Det underbygger mer en teori om at ekteskap der en kvinne er uten innvandrerbakgrunn og mannen har bakgrunn fra enkelte ikke-vestlige land, generelt kan være mer utsatt for å oppløses enn at det er proforma ekteskap.

Seriøsiteten til menn uten innvandrerbakgrunn som gifter seg med kvinner fra enkelte ikke-vestlige land, stilles også ofte spørsmål ved. Tallene vi har presentert her gir ikke noen indikasjon på at ekteskap der mannen er uten innvandrerbakgrunn går særlig oftere i oppløsning enn andre. I ekteskap mellom en mann uten innvandrerbakgrunn og kvinne med bakgrunn fra asiatiske er skilsmisseandelen på 4 prosent for ekteskap av varighet på 3-5 år, mens ekteskap der kvinnen er av afrikansk etter sør- og mellomamerikansk opprinnelse er på henholdsvis 6 og 5 prosent. Snittet for skilsmisser der ekteskapet er kort, er kanskje noe høyere enn snittet for hele befolkningen i ekteskap der kvinnen har bakgrunn fra et afrikansk, østeuropeisk eller sør- eller mellomamerikansk land, men lavere enn i ekteskap der kvinnen er uten innvandrerbakgrunn. Andre studier viser også at skilsmisefrekvensen blant menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner bl.a. fra asiatiske land er lav (Lidén 2005).

Mistanken om proforma ekteskap rettes også mot ekteskap der begge parter har samme innvandrerbakgrunn, og i den senere tiden mot personer med vietnamesisk bakgrunn. Dette datagrunnlaget avkrefter langt på vei at skilsmisser er særlig utbredt i ekteskap der ektefellene har samme landbakgrunn, og at ekteskap mellom to for eksempel med vietnamesisk bakgrunn har svært lav skilsmisserate. Imidlertid skilles det som sagt ikke mellom skilsmisser i ekteskap mellom to parter der en er bosatt eller ikke ved inngåelsen. Men uansett om ekteskapet i utgangspunktet er proforma eller ikke, ser det likevel ut til at de ikke skilles.

9.5. Oppsummering

Skilsmisefrekvensen er gjennomgående høyest ved en varighet på 3-5 år for alle grupper vi har sett på her i dette kapitlet. Vi har sett at ekteskap der begge har

samme landbakgrunn er mer stabile enn der partene har ulik landbakgrunn. De *minst* stabile ekteskapene er der begge har bakgrunn fra et sør- og mellomamerikansk land eller et afrikansk land. Særlig stabile er ekteskap mellom to personer med vestlig bakgrunn, og mellom to personer med bakgrunn fra Tyrkia, Pakistan og Vietnam.

Det er høyere oppløsningsgrad i ekteskap der partene har ulik landbakgrunn. At ekteskap der partene har ulike bakgrunn, kan bl.a. skyldes at partene vil ha ulikt verdisyn, men også at ekteskap på tvers av grupper kan få mindre støtte enn andre ekteskap (Kalmijn m. fl. 2005).

Høyest skilsmissegrad finner vi i ekteskap der kvinnen er uten innvandrerbakgrunn og mannen har innvandrerbakgrunn. Særlig ser det ut til at oppløsningsgraden er høyest der mannen har bakgrunn fra Marokko eller Tyrkia. Det er lav oppløsningsgrad der mannen har bakgrunn fra et vestlig land. Dette må imidlertid sees i forhold til at mange av de etablerte parforholdene der mannen har bakgrunn fra et vestlig land er samboerskap, og at når to samboere flytter fra hverandre så registreres ikke dette.

Det er betydelig lavere oppløsningsgrad i ekteskap mellom menn uten og kvinner med innvandrerbakgrunn. Som i ekteskap der kvinnen er uten innvandrerbakgrunn, er skilsmisseandelen høyere enn for ektepar som har samme landbakgrunn, men betydelig lavere enn for ektepar der kvinnen er uten innvandrerbakgrunn. Skilsmisseraten er kanskje overraskende lav for ektepar der kvinnen har bakgrunn fra Asia, og særlig lav for ekteskap der kvinnen har bakgrunn fra Filippinene og Thailand. Høyest skilsmisserate er det også her for ekteskap som har vart i mellom 3-5 år, og for ektepar der kvinnen har brasilianske eller russisk bakgrunn.

Som sagt innledningsvis er dette svært enkle analyser, og kan ikke gi noe klart grunnlag for å si om et ekteskap er proforma eller ikke. Skilsmisseraten er høyest i alle grupper vi har sett ved varighet på 3-5 år. Vi ser at forekomsten er noe høyere i enkelte grupper, men vi vet ikke noe om årsakene eller motivene for at disse forskjellene oppstår. Videre er det ikke sett på om en av ektefellen innvandret på grunnlag av ekteskap eller ikke. Ved å se nærmere på oppholdsgrunn, vil en sannsynligvis komme nærmere om de som får oppholdsgrunnlag gjennom en transnasjonale ekteskapsinngåelse i større grad skiller seg, enn andre som hadde opphold uavhengig av dette. Vi har sett at det for noen grupper er høy skilsmisserate for ekteskap der det også er ektefeller som innvandrer på grunnlag av ekteskapet, men vi vet ikke om det er de samme personene som er mer utsatt for å skilles.

En mer finsplittet varighet på ekteskapene kunne også belyst proforma ekteskap eller om det ligger noe utbytterforhold i ekteskapene. Det kunne også vært aktuelt å se på barnetall for ekteparene som skilles eller ikke, for å se om det gjør noe med stabiliteten.

Videre kunne det være interessant å sett på skilsmisse etter utdanningsnivå, men her er datagrunnlaget noe begrenset. Vi mangler nå utdanningsopplysninger for 1 av 3 med innvandrerbakgrunn. Vi vet fra andre undersøkelser at skilsmissehyppigheten samvarierer med utdanningsnivå, inntekt og andre sosiale faktorer (for eksempel Lyngstad 2006). Vi har ikke i denne beskrivelsen av skilsmissemønsteret korrigert for sosial bakgrunn, og om en skal gjennomføre en grundigere analyse av skilsmissehyppighet, hadde dette vært å anbefale.

10. Oppsummering og veien videre

Vi har i denne rapporten kartlagt omfanget av familierelatert innvandring og ekteskapsmønstre siden begynnelsen av 1990-tallet. Innledningsvis skisserte vi opp ulike debatter rundt familierelatert innvandring og ekteskapsmønstre i det flerkulturelle Norge. Denne rapporten har på ingen måte gitt noen konklusjoner i debatten, men har forhåpentligvis dannet et faktabasert kunnskapsgrunnlag.

En bred beskrivelse av ekteskapsmønstre gir kunnskap om viktige sider ved innvandringen til Norge. Innvandrerbefolkningen er sammensatt og det er store forskjeller langs mange dimensjoner. Vi har i denne rapporten valgt å sette fokus på hele befolkningen, befolkningen uten innvandrerbakgrunn og de største innvandrergruppene, beskrive disse gruppenes strukturelle begrensninger (størrelse, innvandrerbakgrunn, alders- og kjønnsammensetning) og å beskrive ekteskapsmønstrene i og mellom disse gruppene. Dette er likevel et generalisert bilde og det finnes mange individuelle forskjeller som ikke lar seg belyse gjennom datagrunnlaget, og som det ikke er mulig å studere i detalj i en statistisk tilnærming. Det er mange individuelle forskjeller som forsvinner når vi lager grupperinger etter landbakgrunn.

Familieinnvandring og ekteskapsmønstre er sammenhengende, men det går likevel an å peke på noen klare tendenser og noen klare utviklingstrekk. Vi skal her trekke opp de viktigste funnene i rapporten.

10.1. Grenseløs kjærlighet

Ett av de mest synlige uttrykk for globaliseringen ser vi gjennom at stadig nye grupper har behov for beskyttelse mot krig og forfølgelse. I tillegg er det også et utstrakt behov for arbeidskraft som ikke dekkes av det innenlandske tilbudet. Men det er også andre sider ved globaliseringen som er viktige. Våre kontaktpunkter ute i verden blir stadig flere, gjennom utdanning og feriereiser, kanskje Internett og andre virtuelle møteplasser, og kostnadene forbundet med å reise til andre himmelstrøk er det flere og flere som kan bære. Dermed blir det mange flere møteplasser og et mer mangslungent sett av kontakter, som også gjør at flere bosatt i Norge finner en partner i utlandet (Østby

2006b). Mange med innvandrerbakgrunn oppholder seg i sitt eget eller sine foreldres opprinnelsesland i perioder, og mange finner også sin ektefelle på grunnlag av at de flytter på seg. Mange med innvandrerbakgrunn har hele eller deler av oppveksten sin i et annet land, og det er kanskje en naturlig følge at de også velger en ektefelle med samme bakgrunn som dem selv. Mange foretrekker kanskje også en ektefelle med samme religiøse og kulturelle forankring. Det er altså en klar sammenheng mellom migrasjon og ekteskapsmønstre, og mange, og stadig flere, finner ektefelle utenom Norges grenser.

6 av 10 som har kommet gjennom familieinnvandring, har kommet som ektefeller

I perioden 1991-2004 fikk om lag en tredjedel av de ikke-nordiske innvandrerne til Norge opphold som flyktninger eller familiegjenforente til disse, drøyt en tredjedel som familieinnvandring til andre enn flyktninger og knapt en tredjedel fikk opphold på grunn av arbeid eller utdanning. Familierelatert innvandring er altså ikke ubetydelig i innvandringssammenheng.

Av alle ikke-nordiske innvandrere som fikk opphold gjennom familiegjenforeninger til en bosatt ankerperson i perioden 1991-2004, var det 58 prosent som var ektefeller som innvandret. Det vil si at av alle ikke-nordiske innvandring i perioden 1991-2004, var om lag 20 prosent av disse ektefeller som innvandret. Det var i størst grad personer uten innvandrerbakgrunn som var ankerpersoner til en ikke-bosatt ektefelle i perioden 1991-2004. I hele perioden var det 57 prosent av ankerpersonene som var ektefeller som var uten innvandrerbakgrunn, mens 40 prosent var bosatte førstegenerasjonsinnvandrere. Bare 3 prosent av ankerpersonene var etterkommere.

Mange vestlige innvandrere kom til en ankerperson uten innvandrerbakgrunn

Vestlige innvandrere (fra Tyskland, Storbritannia og USA) som kom som ektefeller i løpet av perioden 1991-2004, hadde stort sett til en ankerperson uten innvandrerbakgrunn. Samtidig har det også i løpet av

perioden vært et betydelig og økende antall første-generasjonsinnvandrere som var ankerpersoner. Et noe tilsvarende mønster ser vi for eksempel blant ektefeller med bakgrunn fra Polen. Dette har en sammenheng med at mange fra disse landene (og i økende grad) har kommet som arbeidsinnvandrede og at noen senere har fått ektefellen etter.

Personer (kvinner) som kom som ektefeller med bakgrunn fra Thailand, Russland og Filippinene kom i stor grad til en ankerperson (mann) uten innvandrerbakgrunn.

Personer fra andre ikke-vestlige land som kom som ektefeller i perioden 1991-2004 kom i stor grad som ektefeller til førstegenerasjonsinnvandrere. Blant de som kom fra Pakistan i denne perioden var det også en del tilfeller hvor etterkommere var ankerperson. Nesten ingen som innvandret som ektefeller fra Pakistan hadde en ankerperson som var uten innvandrerbakgrunn. Fra Tyrkia og Marokko, som gjerne blir framstilt som lik den pakistanske innvandrerbefolkningen på mange måter, kom det en god del menn og kvinner som ektefeller til ankerpersoner uten innvandrerbakgrunn.

6 av 10 innvandring av ektefeller i perioden 1999-2004 var familieetableringer til en person uten innvandrerbakgrunn

Et nyttig skille i familierelatert innvandring, er å skille mellom *familiegjenforeninger* og *familieetableringer*. Mens familiegjenforeninger her forstås som oppholdstillatelser som gis på grunnlag av ekteskap eller samboerforhold av en viss varighet til en bosatt ankerperson, forstås familieetableringer her som oppholdstillatelser som gis på grunnlag av inngåelse av ekteskap med en bosatt ankerperson, når partene ikke har bodd sammen tidligere.

Per i dag finnes det ingen registreringer av dette skillet i SSBs registre, men vi har forsøkt å nærme oss dette ved å se på om partene registerteknisk kan være en familiegjenforening eller familieetablering. I løpet av perioden 1999-2004 var det i alt 59 prosent av de ikke-nordiske familieinnvandringene som var familieetableringer til en ankerperson uten innvandrerbakgrunn, og 3 prosent var familieetableringer til bosatte etterkommere. 20 prosent var til en ankerperson som var førstegenerasjonsinnvandrer som hadde bodd i Norge i 5 år eller mer, og dermed var dette sannsynligvis en etablering heller enn en gjenforening. 1 av 4 familieetableringer i perioden 1999-2004 var altså familieetableringer der ankerpersonen hadde innvandrerbakgrunn. Mens 12 prosent av all ikke-nordisk innvandring i perioden 1999-2004 var familieetableringer til personer uten innvandrerbakgrunn, var 5 prosent familieetableringer til personer med innvandrerbakgrunn.

I perioden 1999-2004 var det mellom 13 og 17 prosent av familieinnvandringene som var familiegjenforeninger til førstegenerasjonsinnvandrere som hadde (relativt) kort botid i Norge. Vi finner tydelige forskjeller mellom førstegenerasjonsinnvandrere med vestlig og ikke-vestlig bakgrunn som var ankerpersoner. Mens vestlige ankerpersoner hadde bodd kort tid i Norge når de fikk ektefellen etter, var det blant de ikke-vestlige ankerpersonene mange som hadde bodd lenge i Norge.

Dette skillet mellom familiegjenforening og familieetablering er ikke absolutt, og det gjenstår en del arbeid med datagrunnlaget før vi kan få bedre analyser av dette skillet. Mange som innvandret i perioden 1991-2004 har ukjent oppholdsgrunn og ukjent relasjon til ankerpersonen. Det er heller ikke gjort sofistikerte analyser av samvariasjonen mellom begge personers landbakgrunn. Dette kan trolig gjøres etter hvert.

Stadig flere menn uten innvandrerbakgrunn gifter seg med kvinner som ikke bor i Norge...

Stadig flere menn uten innvandrerbakgrunn finner ektefeller som ikke er bosatt i Norge før ekteskapsinngåelsen. I løpet av 1996-2004 ble det inngått i alt 15 000 ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og ikke-bosatt kvinne med utenlandsk statsborgerskap. De største gruppene av ikke bosatt kvinner hadde thailandsk (om lag 3000 i perioden), russisk (2 300 i perioden) og filippinsk statsborgerskap (om lag 1 500 i perioden). I perioden har det årlige antallet økt fra 760 til 2300. I denne perioden var det ikke samme økningen i antall kvinner uten innvandrerbakgrunn. I alt ble det i perioden 1996-2004 inngått 7 500 ekteskap mellom en kvinne uten innvandrerbakgrunn og en ikke-bosatt mann som var utenlandsk statsborger. Det årlige antallet har økt fra om lag 430 til 1000 i året. De største gruppene av ikke-bosatte ektefeller hadde bakgrunn fra Tyrkia og USA.

... og mange med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn velger å gifte seg transnasjonalt

Vi har sett at vestlige innvandrere i stor grad gifter seg med en ektefelle som er uten innvandrerbakgrunn. Noen ikke-vestlige innvandrergrupper finner også i stor grad ektefelle uten innvandrerbakgrunn, men mange ikke-vestlige innvandrergrupper velger en ektefelle som har samme landbakgrunn som dem selv. Mange med bakgrunn fra ikke-vestlige land velger også å inngå transnasjonale ekteskap.

Det var store forskjeller mellom de ulike bosatte innvandrergruppene som inngikk ekteskap i perioden 1996-2004. Noen innvandrergrupper, som i stor grad har flyktningbakgrunn, ser ut til å ha valgt en ektefelle med samme landbakgrunn som dem selv som allerede var bosatt i Norge i perioden 1996-2004. Dette gjelder

bl.a. personer med bakgrunn fra Sri Lanka, Vietnam, Bosnia-Hercegovina og Somalia, men også personer med bakgrunn fra Iran og Irak. Personer med bakgrunn fra Chile, som også i stor grad har flyktningbakgrunn, ser i mindre grad ut til å følge dette mønsteret.

De "gamle" ikke-vestlige innvandrergруппene som opprinnelig kom som arbeidsinnvandrere, har i langt større grad inngått transnasjonale ekteskap enn de andre innvandrergруппene. Dette gjelder særlig de med bakgrunn fra Pakistan, Tyrkia og Marokko, og til en viss grad de med bakgrunn fra India. I motsetning til enkelte flyktninggrupper, er dette grupper som kan ha mye kontakt med sitt eget eller sine foreldres opprinnelsesland. Men enkelte flyktninggrupper med kort botid (for eksempel personer med de med bakgrunn fra Irak og Somalia) inngikk også mange transnasjonale ekteskap i perioden 1996-2004. I stor grad har de personene som ikke var bosatt ved inngåelsen, samme statsborgerskap som den bosatte ektefellens landbakgrunn for de gruppene vi har sett på her.

Noen bosatte innvandrergруппer inngikk i størst grad ekteskap med personer uten innvandrerbakgrunn, dette gjelder bl.a. bosatte kvinner med bakgrunn fra Thailand og Filippinene. I motsetning til andre asiatiske innvandrergруппer, har disse kvinnene helt andre ekteskapsmønstre, og mange har kommet til Norge nettopp gjennom ekteskap med en mann uten innvandrerbakgrunn.

10.2. Personer med innvandrerbakgrunn er involvert i en stadig større andel av ekteskapene

Stor økning i antallet gifte personer med innvandrerbakgrunn

Ved inngangen til 2005 var det bosatt om lag 84 400 gifte kvinner med innvandrerbakgrunn i Norge, og 74 400 gifte menn med innvandrerbakgrunn. I 1990 var det vel 41 000 gifte kvinner med innvandrerbakgrunn og om lag like mange gifte menn med samme bakgrunn. Dette er mer enn en fordobling for kvinnene og også en økning på over 80 prosent for mennene. Det har vært størst økning i antallet gifte kvinner og menn med bakgrunn fra Asia og Øst-Europa. Økningen av gifte personer med innvandrerbakgrunn henger klart sammen med at innvandrerbefolkningen er mer enn fordoblet i denne perioden. Økningen i innvandrerbefolkningen i perioden etter 1990 skyldes både at det har kommet mange flyktninggrupper (særlig fra Irak, Somalia, Afghanistan, og Balkan) og disse har fått familiejenforeninger til seg, at det har kommet personer gjennom arbeid og utdanning, og at det har vært mange familieinnvandring. Økningen i innvandrerbefolkningen er altså klart påvirket av ekteskapsmønstre.

Fra 1990 til 2005 har det vært en klar økning i andelen bestående ekteskap mellom en person uten innvandrerbakgrunn og en med innvandrerbakgrunn, fra 5 prosent av alle bestående ekteskap i 1990 til 8 prosent ved inngangen til 2005.

Flertallet av vestlige innvandrere som er gift i Norge, er gift med en ektefelle uten innvandrerbakgrunn. Blant de med ikke-vestlig bakgrunn er hovedtendensen at en er gift med en person med samme landbakgrunn som seg selv. Det er imidlertid store forskjeller mellom ulike landgrupper og mellom kvinner og menn hvor endogame eller eksogame de er. I noen grupper er andelen som er gift med personer uten innvandrerbakgrunn svært lav (for eksempel personer med bakgrunn fra Pakistan, Afghanistan og Vietnam) mens det er andre grupper der det store flertallet av kvinner er gift med menn uten innvandrerbakgrunn (for eksempel kvinner med bakgrunn fra Thailand, Russland og Filippinene).

Personer med innvandrerbakgrunn var involvert i 3 av 10 ekteskapsinngåelser i 2004

Fra 1990-2004 har personer med innvandrerbakgrunn blitt involvert i en stadig større andel av ekteskapene som inngås i Norge. Mens 16 prosent av ekteskapene som ble inngått i 1990 involverte en eller to personer med innvandrerbakgrunn, hadde andelen økt til 31 prosent i 2004. I 2004 ble det inngått over 24 000 ekteskap der enten mannen eller kvinnen var bosatt i Norge. Om lag 7 av 10 av ekteskapene ble inngått mellom to personer uten innvandrerbakgrunn, mens i 3 av 10 inngåelser var det involvert en eller to personer med innvandrerbakgrunn. 13,5 prosent av ekteskapene ble inngått mellom en mann uten innvandrerbakgrunn og kvinne med innvandrerbakgrunn, og 7 prosent av inngåelsene var mellom en kvinne uten og en mann med innvandrerbakgrunn. I alt ble det inngått 2 600 ekteskap mellom to innvandrere i 2004, noe som utgjorde i underkant av 11 prosent av alle ekteskapsinngåelser.

Om vi sammenligner tilbake til 1990, så ble det den gang inngått i alt 21 900 ekteskap - noen færre enn i 2004. Av disse ekteskapene ble 84 prosent inngått mellom to personer uten innvandrerbakgrunn, mens 6 prosent var menn uten innvandrerbakgrunn som fant seg en ektefelle med innvandrerbakgrunn, og om lag like mange kvinner uten innvandrerbakgrunn gjorde det samme. I 1990 utgjorde ekteskapsinngåelsene mellom to innvandrere i overkant av 4 prosent av alle ekteskapsinngåelser - eller i alt 920 ekteskap (Lie 2004a).

Personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn inngår i større grad enn vestlige innvandrere og befolkningen ellers ekteskap når de etablerer seg i par. En viktig side av pardannelsesmønsteret er samboerskap. Samboerskap er langt mer vanlig blant personer uten innvandrerbakgrunn og personer med bakgrunn fra

nordiske og vesteuropeiske land, og svært lite utbredt blant ikke-vestlige innvandrere. I 2005 var det om lag halvparten av barn født av førstegangsfødende mødre som var samboende. Dette betyr at den reelle par-dannelsen ikke nødvendigvis skjer ved inngåelse av ekteskapet i majoritetsbefolkningen, og mange forblir også ugift selv om de lever i livslange parforhold og får barn.

Flere ekteskap mellom personer med og uten innvandrerbakgrunn

Det har vært en stor økning i andel og antall ekteskap som blir inngått mellom en mann uten innvandrerbakgrunn og kvinne med slik bakgrunn, mens det har vært begrenset vekst i antallet kvinner uten innvandrerbakgrunn som har giftet seg med innvandrer-menn. I 1990 ble det inngått 1270 ekteskap mellom en mann uten innvandrerbakgrunn og en kvinne med innvandrerbakgrunn, mens det i 2004 ble inngått 3247 slike ekteskap. I samme periode økte antallet ekteskapsinngåelser mellom kvinner uten innvandrerbakgrunn og menn med innvandrerbakgrunn fra 1369 inngåelser i 1990 til 1623 inngåelser i 2004. Økningen har vært størst i ekteskapsinngåelsene mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner med bakgrunn fra Thailand, Russland og Filippinene.

Mange med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn giftet seg med personer med samme bakgrunn som dem selv

Ekteskapsmønsteret blant personer med bakgrunn fra vestlige land og ikke-vestlige land er ganske forskjellige. Mens et fåtall av de med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn inngår ekteskap med en person uten innvandrerbakgrunn, velger et klart flertall av de vestlige innvandrerne ektefelle med norsk landbakgrunn. I tillegg lever mange i den vestlige innvandrerbefolkningen i samboerskap. Hele 69 prosent av menn fra vestlige land som giftet seg i 2004, fant en ektefelle uten innvandrerbakgrunn, og 77 prosent av vestlige innvandrerkvinner gjorde det samme.

For en del ikke-vestlige grupper er antallet som inngår ekteskap med personer uten innvandrerbakgrunn svært lav, og det er store variasjoner. Både de med bakgrunn fra Pakistan og Vietnam har relativt lang botid i Norge. Likevel inngår de i liten grad ekteskap med personer som har en annen landbakgrunn enn dem selv. I 2004 var det bare 5 prosent av mennene og 2 prosent av kvinnene med bakgrunn fra Pakistan som inngikk ekteskap med en person uten innvandrerbakgrunn. For de med bakgrunn fra Sri Lanka var andelene på henholdsvis 5 og 10 prosent for menn og kvinner, altså en større andel kvinner med bakgrunn fra Sri Lanka fant en ektefelle uten innvandrerbakgrunn. For andre grupper som personer med bakgrunn fra Chile, Marokko og Iran finner vi at en langt større andel inngikk ekteskap med en person uten innvandrerbak-

grunn. Henholdsvis 33, 30 og 20 prosent av mennene og 42, 16 og 17 prosent for kvinnene.

Høyere skilsmisserate for ekteskap der partene har ulik landbakgrunn

Det er klart høyere skilsmisserater i ekteskap der den ene personen er uten innvandrerbakgrunn og den andre har innvandrerbakgrunn, enn i ekteskap der partene har samme landbakgrunn. Ekteskap der begge personer har samme landbakgrunn er mer stabile, og dette bekreftes også i studier fra andre land (Kalmijn m.fl. 2005). Ekteskapsinngåelser utenom personens egen gruppe kan innebære flere kulturelle, religiøse og verdibaserte konflikter, i tillegg til at et ekteskap mellom personer med ulik bakgrunn kan få mindre støtte i partenes sosiale grupper enn andre ekteskap (ibid:71).

I ekteskap der kvinnen er uten innvandrerbakgrunn og mannen har bakgrunn fra et asiatisk eller afrikansk bakgrunn er det særlig høy oppløsningsgrad uavhengig av ekteskapets varighet, mens det i ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og kvinner fra asiatiske land er lav oppløsningsgrad. Det vil si at selv om det inngås langt flere ekteskap mellom menn og kvinner fra en del ikke-vestlige land, er disse ekteskapene tilsynelatende også mer stabile.

Hva dette skyldes kan vi ikke gi svar på her, annet enn at vi må minne om at oppløsning av samboerskap ikke inngår i denne sammenligningen og ville ha påvirket oppløsningsgraden i parforhold der begge partene er uten innvandrerbakgrunn. I tillegg er trolig parforhold der kvinnen er uten innvandrerbakgrunn og mannen har bakgrunn fra for eksempel Tyrkia og Marokko mer utsatt for en del konflikter i forhold til kulturelle forskjeller i kjønnsrollemønsteret og maktballansen i forholdet enn i ekteskap der mannen er uten innvandrerbakgrunn og kvinnen har bakgrunn fra Thailand eller Filippinene. I Kalmijns m.fl. (2005) studie av skilsmisserater i Nederland, ser en også at oppløsningsgraden er langt høyere i ekteskap der en av partene har bakgrunn fra Nederland og den andre har bakgrunn fra Tyrkia og Marokko.

Ekteskap mellom to personer med samme bakgrunn er derimot langt mer stabile, og særlig er skilsmisseratene i ekteskap der begge parter har bakgrunn fra Pakistan, Tyrkia og Vietnam lave.

10.3. Ekteskapsmønstre og familieinnvandring blant førstegenerasjonsinnvandrere

Det er altså tett sammenheng mellom migrasjon og ekteskapsmønstre. Vi har sett at personer med innvandrerbakgrunn i større grad enn personer uten innvandrerbakgrunn inngår ekteskap når de danner par, og at de inngår ekteskap i lavere alder enn befolkningen ellers. For en førstegenerasjonsinn-

vandrer kan ekteskapsinngåelsen skje før eller etter innvandringen (eller ikke i det hele tatt). Som vi tidligere har nevnt, er det tre hovedstrømmer i den ikke-nordiske innvandringen.

En kan tenke seg flere scenarier i forhold til innvandring til Norge, som alle blir omtalt i denne rapporten:

1. I de tilfeller der personen som innvandrer til Norge er gift og har etablert familie i hjemlandet før flyttingen til Norge, kan flere ting følge av dette: a) vedkommende kan få familiegjening med sin familie etter innvandringen til Norge, b) familien og ekteskapet kan bli oppløst, eller c) en kan fortsette å bo i to forskjellige land og kanskje på sikt gjenforenes i felles hjemland. Alle personer som er registrert bosatt i Norge og ikke er gjenutvandret, vil komme med i befolkningsstatistikken, og vi kan beskrive deres sivilstand (kapittel 2 og 5). Ekteskapet vil bli registrert i bestanden av gifte personer, enten den ene eller begge ektefellene er registrert bosatt i Norge. I kapittel 4 så vi at det er registrert noen flere som var gift blant menn enn kvinner, noe som skyldes at ektefellen trolig er bosatt i et annet land. I de tilfellene personen er gift med en ikke-nordisk person og har innvandret på grunnlag av dette, omtales disse i kapittel 3 og 4.
2. Personen (med eller uten innvandrerbakgrunn) kan ha inngått ekteskap med en person som var registrert bosatt i Norge før innvandringen. Personene kan enten a) fortsette å bo i hvert sitt land, eller b) den ikke-bosatte personen kan søke om opphold i Norge på grunnlag av inngåelsen. Dette er det vi i rapporten har omtalt som transnasjonale ekteskapsinngåelser (kapittel 8), enten det er ekteskapsinngåelse med en bosatt person uten innvandrerbakgrunn eller en med innvandrerbakgrunn. Om den ikke-bosatte ektefellen forblir bosatt i utlandet og ekteskapet registreres i utlandet, er det imidlertid ikke sikkert at dette fanges opp i statistikken over ekteskapsinngåelser (kapittel 7). Om den ikke-bosatte ektefellen får opphold i Norge gjennom familieinnvandring, blir dette omtalt i kapittel 3 og 4. Har den ikke-bosatte ektefellen mindreårige barn eller foreldre i sitt opprinnelsesland, og disse også søkes om opphold for, blir disse innvandringene også omtalt her.
3. Mange innvandrere også før de er gift i hjemlandet eller i sitt nye hjemland. Innvandrer personen før han eller hun har etablert familie i sitt opprinnelsesland, kan en også tenke seg flere mulige scenarier. Disse personene kan både ha innvandret som barn sammen med sine foreldre enten som flyktninger, arbeidsinnvandrere eller familiegjening. De kan også ha innvandret alene som barn eller voksne, som flyktninger eller gjennom arbeid og utdanning.

Disse personene kan velge å gifte seg med en person som a) er uten innvandrerbakgrunn bosatt i Norge, er b) bosatt i utlandet (for eksempel i eget opprinnelsesland), eller c) har innvandrerbakgrunn og er bosatt i Norge før ekteskapsinngåelsen. Ekteskapsinngåelsene som inngås i Norge er beskrevet i kapittel 7 og 8. Om ektefellen ikke er bosatt før vielsen og har søkt om opphold på grunnlag av ekteskapet, omtales dette i kapittel 3 og 4. Personen kan selvfølgelig også velge å ikke gifte seg eller leve i samboerskap.

10.4. Ekteskapsmønstre og familieinnvandring blant etterkommere

Vi har i rapporten sett en del på ekteskapsmønstre i forhold til om personene er etterkommere eller førstegenerasjonsinnvandrere. Imidlertid er fremdeles de fleste etterkommerne svært unge, og få har hittil giftet seg. Flest etterkommere som er i en alder der ekteskap er aktuelt har bakgrunn fra Pakistan, Tyrkia og Vietnam, men i de andre innvandrergruppene er det svært få. Per 1.1.2005 var 86 prosent av etterkommerne under 20 år, og det store flertallet er dermed ikke i en alder der ekteskapsinngåelse er vanlig. Når disse personene, som selv er født i Norge, velger å gifte seg, vil (trolig) deres ekteskapsinngåelser bli registrert i Norge.

De etterkommerne som har giftet seg har i stor grad fulgt mønsteret til førstegenerasjonsinnvandrerne...

Etterkommere som har giftet seg har i stor grad fulgt det samme ekteskapsmønsteret som førstegenerasjonsinnvandrere med samme bakgrunn. Etterkommere med bakgrunn fra Pakistan og Tyrkia ser i like stor grad som førstegenerasjonsinnvandrere med samme bakgrunn, å gifte seg transnasjonalt. I de andre gruppene vi også har sett på, etterkommere med bakgrunn fra Marokko og India, er tendensen den samme, men i disse gruppene er det svært få personer som har giftet seg. Dette mønsteret må imidlertid sees i sammenheng med andre faktorer, som andelen som har giftet seg og det overveldende flertallet som ennå ikke har kommet en alder der ekteskap er aktuelt.

...men etterkommerne utsetter giftemålet

Ekteskapsmønster må imidlertid sees i sammenheng med alderen ved inngåelse av ekteskapet. Statistikken viser at de som er født i Norge gifter seg senere enn førstegenerasjonsinnvandrere i samme alder. Det er for eksempel mange etterkommere med bakgrunn fra Pakistan, men få har giftet seg til nå. Etterkommerne fra Pakistan, både menn og kvinner, ser ut til å gifte seg noe senere enn førstegenerasjon. Blant førstegenerasjons innvandrere med bakgrunn fra Pakistan, er halvparten av alle kvinnene gifte når de er 21 år, for menn er denne alderen 24 år. For etterkommerne må vi opp i en alder på 25 år for kvinnene og 27 år for mennene for å finne at halvparten har giftet seg.

Sammenlignet med etterkommerne med pakistansk bakgrunn, er det færre etterkommere med tyrkisk bakgrunn som er i gifteklar alder, og en større andel av etterkommerne som er gift i ung alder. Blant første-generasjonsinnvandrere er halvparten av alle kvinnene gifte ved fylte 20 år, for menn er denne alderen 22 år. For etterkommerne er halvparten av kvinnene gift ved 21-års alderen og for mennene ved fylte 25 år.

I hovedtrekk ser det altså ut til at etterkommere utsetter giftemålet i forhold til førstegenerasjonsinnvandrere med samme landbakgrunn. Dette tyder på at ekteskapsmønsteret er i ferd med å endres. Hvilke ektefeller som de etterkommerne som har giftet seg har valgt, kan ikke si noe om hvilke ektefeller etterkommere fra samme landgruppe vil velge i framtida når de er kommet i gifteklar alder. De som har giftet seg har giftet seg i ung alder, mens det store flertallet velger å utsette giftemålet.

Stor forskjell om man innvandret som barn eller voksen

Førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret som barn eller unge (under 16 år) ser, i likhet med etterkommerne, også i større grad ut til å utsette giftemålet enn de som innvandret som voksne (over 16 år). Alle førstegenerasjonsinnvandrere sett under ett, så var det ved inngangen til 2005 halvparten av kvinnene som innvandret etter fylte 16 år som var gift når de var 24 år, mens 30 prosent av kvinnene som innvandret før fylte 16 år var gift. For mennene var andelen gifte ved samme alder på henholdsvis 31 og 15 prosent for de som innvandret etter fylte 16 år, eller før.

Imidlertid ser det ut til at de som innvandret som unge til Norge og (trolig) har bodd det meste av livet her, i større grad enn førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret etter fylte 16 år, har valgt å gifte seg transnasjonalt. Dette har naturligvis også en sammenheng med at mange som kommer til Norge som voksne kommer på grunn av ekteskap til en bosatt i Norge.

Det var ikke store forskjeller mellom personer som innvandret som unge og etterkommere med samme bakgrunn, der vi kunne sammenligne disse gruppene. For eksempel var det like stor andelen som giftet seg transnasjonalt blant førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret som unge og etterkommere med bakgrunn fra Pakistan i perioden 1996-2004.

10.5. Er endogame ekteskapsmønstre et tegn på at grupper er lite integrerte?

Både forskere (Stevens m.fl. 2006) og andre (for eksempel Storhaug 2006) påpeker at stor grad av endogami ikke er bra for integrasjonen for de enkelte innvandrerguppene i et større samfunn. I tillegg påpekes det at det ikke er gunstig for integrasjonen at mange gifter seg med personer med bakgrunn fra sitt eget eller foreldrenes opprinnelsesland (HRS 2006).

Likevel er det helt klart i forskning på pardanningsmønstre, at det er vanlig å danne par med en person som er relativt lik seg selv, enten kulturelt, sosialøkonomisk eller på andre verdigrunnlag (bl.a. Næsjø 1996, Kalmijn 1998, Gonzáles-Ferrer 2006).

Hva er integrasjon?

Hva ligger så i begrepet integrasjon? Integrasjon kan defineres som deltakelse på viktige samfunnsarenaer, kombinert med opprettholdelse av gruppeidentitet og kulturelt særpreg (Hylland-Eriksen 1993:335). Ved en konkretisering av begrepet må en ta stilling til hvilke arenaer og institusjoner som det forventes deltakelse i. Er dette arenaer som er sentrale for majoritetsbefolkningen? Og skal deltakelsen være lik gjennomsnittet for befolkningen ellers for å være integrerte? Disse arenaene må igjen være målbare størrelser. Deltakelse i arbeid, utdanning og valg er tre ulike målbare arenaer (Tronstad m.fl. 2006). Men er ekteskapsmarkedet en slik arena? Og hvordan skal vi eventuelt måle grad av integrasjon i forhold til ekteskapsadferd? En stor grad av eksogami? Eller skal innvandrerbefolkningen ha samme ekteskapsmønster som majoritetsbefolkningen?

Det er mange spørsmål knyttet til begrepet *integrasjon* og hva som legges i dette. Ofte skiller det ikke klart mellom integrasjon og assimilasjon. Mens det er en allmenn oppfatning at integrasjon er en toveis prosess, som krever tilpasning av både majoriteter og minoriteter, er assimilasjon noe som foregår på den ene partens (majoritetens) premisser. Stevens m.fl. (2006) påpeker at samfunnsvitere har vurdert et høyt nivå av etnisk eksogame ekteskap (intermarriage), i tillegg til språk, sosioøkonomiske faktorer og bosettingsmønstre, som et mål på ulike etniske gruppers sosiale integrasjon i det større amerikanske samfunnet. Eksogame ekteskap innebærer at personer fra ulike grupper har mulighet til å etablere nære relasjoner, noe som igjen innebærer at forskjellene mellom gruppene har blitt eller vil bli mindre (ibid).

Samtidig trenger ikke en ekteskapsinngåelse mellom en person uten innvandrerbakgrunn og en person med innvandrerbakgrunn å innebære verken assimilasjon eller integrasjon. Selv om det er stor grad av eksogami blant kvinner med bakgrunn fra Thailand, Russland og Filippinene, er ikke dette nødvendigvis på grunn av at gruppene er mer integrerte i andre sammenhenger, eller i det norske samfunnet ellers, men et resultat av en form for samhandling.

I den motsatte enden av skalaen finner vi personer med bakgrunn fra Pakistan, der svært få gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn. Personer med bakgrunn fra Pakistan er den største ikke-vestlige innvandrergruppen i Norge, og den er svært Oslo-basert, og konsentrert om visse områder/bydeler i Oslo (Blom 2006 og 2002). Undersøkelser fra andre land viser at det er en tendens til at dess større gruppen er,

dess færre gifter seg eksogamt, og dess større sannsynlighet for transnasjonale ekteskapsinngåelser (Stevens m.fl. 2006, González-Ferrer 2006, Kalmijn 1998).

Kalmijn (1998) understreker at selv om grupper er endogame, betyr det ikke dette at begge (eller alle) grupper er lukkede. Det er to parter i en pardannelse, det er to parter som skal inngå ekteskap. Selv om ekteskapsmønstre kan si noe om at to grupper har interaksjon, sier det ikke hvilken interaksjon disse gruppene har.

Hva påvirker ekteskapsmønstre?

Ekteskapsmønstre og pardannelsesmønstre har komplekse årsakssammenhenger, og ekteskap og definering av hvem en skal eller ikke skal gifte seg med, markerer ofte viktige sosiale skiller i samfunnet. I sin oppsummering av sosiologisk forskning om pardannelsesmønstre, legger Kalmijn (1998) vekt på at det er tre hovedtrekk som påvirker personers (eller grupper) grad av "homogamy" (gifte med person fra samme gruppe eller endogami) eller "intermarriage" (gifte ut av gruppen, eller eksogami). Vi skisserte disse punktene opp innledningsvis, og mens vi ikke kan si noe om personens preferanser eller den sosiale gruppens påvirkning i denne rapporten, kan vi si noe om de strukturelle trekk i befolkningsgruppen/ekteskapsmarkedet. Innvandrergruppens størrelse, alders- og kjønnsammensetning er slike strukturelle trekk. I seg selv kan som sagt gruppens størrelse øke sjansen for at man, i alle fall statistisk, gifter seg i egen gruppe.

Ekteskapsmønstre kan sees på som et resultat av både det som er foretrukket, og de muligheter en har (ibid). Bosettingsmønstre, det lokale ekteskapsmarkedet og gruppens størrelse vil påvirke ekteskapsmønstre på den ene eller andre måten. Bosettingsmønstre påvirker det lokale ekteskapsmarkedet, dvs. der personen er mest sannsynlig for å treffe sin framtidige ektefelle (ibid). Personer med bakgrunn fra for eksempel Pakistan og Marokko er landgrupper som stort sett er bosatt i Oslo. Hele 76 prosent av alle med marokkansk bakgrunn i Norge var bosatt i Oslo per 1.1.2005, og 72 prosent av alle med pakistansk bakgrunn. Dette er begge innvandrergupper som har lang botid i Norge kollektivt sett. Det samme gjelder personer med bakgrunn fra Tyrkia, der 40 prosent er bosatt i Oslo, og om vi inkluderer Akershus og Buskerud er 66 prosent av personene med tyrkisk bakgrunn bosatt i dette området. Dette er også en gruppe der mange har bodd lenge i Norge. Vi har også sett at disse gruppene i stor grad er endogame og oftere enn andre grupper inngår ekteskap med en person som ikke er bosatt (og trolig har bakgrunn fra personens eget eller foreldres opprinnelsesland).

De strukturelle begrensningene i landgruppen er langt fra den eneste forklaringen på de ulike ekteskapsmønstrene. Det er mange elementer som påvirker ekteskapsmønstre, og denne statistiske framstillingen kan på ingen måte gi en utfyllende forståelse av de mange faktorene som påvirker *valg* av ektefelle. Statistikken kan ikke vise hvilke verdier eller ønsker som personen har i forhold til en ektefelle, eller hvilke forestillinger den enkelte har om ekteskapet. Den viser heller ikke gruppedynamikken og hva slags føringer som ligger i pardannelsesmønstrene som blir utøvd av gruppen, nettverket eller familien til en person. Tendensene i ekteskapsmønstrene viser imidlertid at det kan være noen føringer som gjør at personer handler i stort samsvar med (land)gruppen ellers. Statistikken over ekteskapsinngåelser viser heller ikke grad av kjærlighet eller tvang i en inngåelse, men bare at to personer har giftet seg (se for eksempel diskusjon av arrangerte ekteskap blant unge norsk-asiater i Bredal 2006). Her må det andre, og mer kvalitative studier til for å kunne forklare hvilke mekanismer som finnes i ulike grupper.

I denne rapporten har vi dessuten bare brukt landbakgrunn som grupperinger. Dette er et forenkelt forklaringsmønster. Personer er mye mer enn ens eget eller ens foreldres opprinnelsesland. Mer komplekse analyser av sosial bakgrunn (utdanning, arbeidstilknyping etc) vil kunne være med å forklare ulike forskjeller og tendenser.

I tillegg må ekteskapsmønstre sees i sammenheng med andre demografiske trender, som lavere ekteskapsrater, framveksten av samboerskap, partnerskap, fruktbarhetsrater, alder for første fødsel og skilsmisserater (Kalmijn m.fl. 2005). Slike demografiske trender viser at ekteskapsmønstre bare er en del av de reelle pardannelsesmønstre i det flerkulturelle Norge.

10.6. Veien videre

Viktig med å jour føring av tabeller

Den foreliggende rapporten kartlegger omfanget av familierelatert innvandring og hvor mange som har innvandret som ektefeller til en bosatt ankerperson. Rapporten belyser videre ekteskapsmønstre i det flerkulturelle Norge. Sammen med Rapport 2004/1 (Lie 2004a) er dette et forsøk på å danne grunnlag for en faktabasert tilnærming, og gi en bakgrunn for de ulike debattene rundt dette temaet. En svært viktig oppfølging av denne rapporten vil være å oppdatere tabellene som viser familieinnvandring gjennom ekteskap, og tilnærme seg mer absolutte tall enn det vi har gjort i denne rapporten. Videre vil det være viktig med en oppfølging av denne rapporten med nyere tall for både inngåelser og sivilstand etter landbakgrunn, kjønn, innvandrerkategori og eventuelt alder ved første innvandring. Den foreliggende rapporten har i større grad konsentrert seg om etterkommere, og har også

sett på alder ved innvandring for førstegenerasjonsinnvandrere enn det ble gjort i Lie 2004a, og det er rimelig at dette får økt fokus siden det stadig blir flere etterkommere som kommer i en alder der ekteskap er aktuelt. Viktig er det også å fortsette følge med omfanget av transnasjonale ekteskap i ulike grupper av befolkningen.

Familierelatert innvandring

Vi har i denne rapporten gjort en del grunnarbeid i å få kartlagt omfang familierelatert innvandring. Videre har vi sett på innvandring av ektefeller (ikke-nordiske), og hvor stor andel dette utgjør av familierelatert innvandring. Dette arbeidet som er gjort i den foreliggende rapporten må sees på som et første innblikk i dette komplekse feltet (og datagrunnlaget). Vi har presentert få tall og mest andeler og anslag. Oppholdsgrunn vil i løpet av 2006 bli en del av SSBs faste statistikkpubliseringer, og vi vil etter hvert kunne utvikle analysene gjort på dette datagrunnlaget. Kan vi for eksempel gjøre analyser av hvor ekteskapet har blitt inngått (i Norge eller utlandet)? Kan vi gjøre mer sofistikerte analyser etter både den innvandrede ektefellens landbakgrunn og den bosatte ankerpersonens landbakgrunn for å se om det er stor grad av sammenfall? Kan vi få kartlagt omfang av familie-etableringer og familiegjenforeninger for enkeltland og ikke bare totalt? Vi så i kapittel 3 og 4 at det er store forskjeller m.h.t. hvem som er ankerperson til førstegenerasjonsinnvandrere fra ulike land, her ankerpersonene oftest var uten innvandrerbakgrunn til personer med bakgrunn fra Thailand, Russland og Filippinene, og sjeldnest til personer med bakgrunn fra Pakistan. Vi så også at de fleste vestlige førstegenerasjonsinnvandrere som var ankerperson til en ektefelle, hadde bodd kort tid i Norge, mens ankerpersoner fra for eksempel Pakistan og Tyrkia hadde bodd i Norge i mer enn 5 år. Det er altså noen systematiske forskjeller som vi bør se nærmere på.

Viktig å følge med etterkommerne og de som innvandret som unge

Etterkommerne er ennå unge, men er en stadig voksende gruppe. I den offentlige debatten er det sterkt fokus på etterkommernes ekteskapsmønstre, og det er derfor en gruppe som det er viktig å ha nok data om. Hva vil vi se i ekteskapsmønsteret til de som ikke har giftet seg ennå? Og vil de som har utsatt giftemålet følge samme mønster som førstegenerasjonsinnvandrere? Vil ekteskapsalderen fortsette å øke også blant etterkommere og førstegenerasjonsinnvandrere som innvandret som unge? Hvem inngår de ekteskap med? Og vil de som innvandret som unge fra en del ikke-vestlige land fortsette å inngå transnasjonale ekteskap i større grad enn de som innvandret som voksne? I denne sammenhengen er etterkommere og de som innvandret som barn og unge, viktig å sammenligne. De har trolig relativt lik familiebakgrunn

i Norge: de har sine foreldre her og har gått det meste av sin skolegang i Norge.

Spørsmål om familie i levekårsundersøkelsen og tilleggsundersøkelsen blant unge

Tilknyttet levekårsundersøkelsen blant ikke-vestlige innvandrere 2006 som gjennomføres av SSB, gjennomføres det en tilleggsundersøkelse blant unge 16-24 år med bakgrunn fra Pakistan, Tyrkia og Vietnam. Disse er enten født i Norge, eller har innvandret til Norge før skolealder. Enkelte av spørsmålene er rettet mot ekteskapsinngåelser, og disse spørsmålene kan trolig brukes til å belyse dette temaet for denne unge gruppen på en mer kvalitativ måte. Imidlertid var det få i tilleggsutvalget som var gift ved inngangen til 2005. Flest gifte var det i utvalget blant de med bakgrunn fra Tyrkia (30 prosent blant kvinnene og 10 prosent blant mennene). Færrest var gift blant de med bakgrunn fra Vietnam (2 prosent både blant menn og kvinner) og blant de med bakgrunn fra Pakistan var det 7 prosent blant mennene og 16 prosent blant kvinnene. Derfor ble det også tatt med spørsmål om forlovelse, som kan belyse par-dannelsemønstrene ytterligere i disse (noe avgrensede) gruppene.

Levekårsundersøkelsens tilleggsutvalg kan også belyse andre sider ved disse gruppene, som om opphold i foreldres opprinnelsesland har hatt innflytelse på ekteskapsinngåelse og valg av ektefelle, hvilken utdanning og arbeidstilknytning partene har, og andre faktorer som vi ellers ikke kan få tak i kun ved hjelp av registerdata.

Viktig å se på utdanningsnivå og sosial bakgrunn

Ved å utelukkende se på landbakgrunn, innvandrer-kategori og kjønn som bakgrunnsvariable, har rapporten sine begrensninger. Et svært interessant perspektiv er partenes utdanningsnivå. Andre studier (Kalmijn 1998, Kalmijn m.fl. 2005, Lyngstad 2006) viser at utdanningsnivå og sosioøkonomisk status i stor grad samvarierer mellom partene.

Her er imidlertid datagrunnlaget per i dag noe begrenset. Per i dag er ikke utdanningsregisteringer noe som gjøres ved en persons innvandring til Norge. Per 1. okotber 2005 manglet det opplysninger om høyeste fullførte utdanning for over 21 prosent av personene på 16 år eller eldre med innvandrerbakgrunn. I aldersgruppen 30-44 år er uoppgittandelen 27 prosent for alle med innvandrerbakgrunn og hele 40 prosent for personer med østeuropeisk bakgrunn (Fjeldseth og Trewin 2006). Særlig gjelder dette de som har innvandret etter 1999, da det ble gjennomført en spesialundersøkelse i SSB for å kartlegge utdanningsnivået i innvandrerbefolkningen i forbindelse med FoB 2001. Det vil si at det per i dag er begrensede muligheter til å gjøre analyser om utdanningsnivå som

involverer personer som har innvandret de siste 7 årene. Det er planlagt gjennomført en komplettering av befolkningens høyeste utdanning i forbindelse med neste folke- og bolig telling i 2011, slik at analyser basert på utdanningsnivå (inngåelser, skilsmisser etc) kan sees nærmere på i framtida.

Imidlertid er det mulig å gjøre noen analyser basert på de som har tatt utdanningen sin i Norge. Dette gjelder både personer som er født i Norge og førstegenerasjonsinnvandrere som har hatt det meste av sin oppvekst i Norge. Utsetter de som tar høyere utdanning giftemålet i forhold til de som ikke tar utdanning? Hvem gifter de seg med når de gifter seg? Gifter de seg i større eller mindre grad med en person som allerede er bosatt i Norge, eller inngår de i like stor grad transnasjonale ekteskap som befolkningsgruppen sett under ett? I tillegg er det mulig at data fra levekårsundersøkelsen blant ikke-vestlige innvandrere og tilleggsundersøkelsen blant unge kan brukes til dette formålet.

Skilsmisser

Analysen av skilsmissemønstre i denne rapporten er av relativt enkel art, etter grove grupper for ekteskapets varighet og ektefellenes landbakgrunn. Det er rimelig å se om det er nok skilsmisседata i registrene til at de kan utnyttes noe mer analytisk. Å se på ekteskapenes varighet mer finsplittet, kan vi for eksempel si noe mer om det er grunner til å tro at ekteskapet er proforma eller ikke. I tillegg er det relevant å se på om barnetall har noe å si for om ekteparene skilles eller ikke. Videre vet vi fra andre analyser at skilsmisсefrekvensen varierer med utdanningsnivå, inntekt og andre sosiale faktorer. Dette er imidlertid noe som kan gjøres på sikt, når utdanningsopplysningene har blitt mer tilfredsstillende.

Hvordan få med et bredere pardannelsesmønster?

Det er viktig å få med et bredere perspektiv på pardannelsesmønstre ved å inkludere også samboerskap. En langt større andel av innvandrerbefolkningen er gift og de gifter seg gjennomgående når de er yngre enn befolkningen ellers. Samboerskap er en langt mer vanlig samlivsform blant personer uten innvandrerbakgrunn og nordiske innvandrere, enn innvandrere fra ikke-vestlige land. Dette skyldes trolig både kulturelle preferanser/føringer, men det kan også skyldes regelverk for oppholdstillatelse i Norge der pardannelsen foregår over landegrensene. Samboerskap vil ikke være registrert uten at paret har felles barn. Dvs. at reell inngåelse og oppløsning av samliv kan foregå i langt større utstrekning enn vi har data på, og at vi ved å bare se på ekteskapsinngåelser ikke fange inn den reelle familieetableringen som foregår. Det er godt mulig at samboerskap kan bli mer vanlig også blant grupper av ikke-vestlige innvandrere.

Per i dag er ikke dataregistrene tilstrekkelig for å få med dette, og de ferskeste dataene vi har om samboerskap blant innvandrerbefolkningen er fra Folke- og bolig tellingen i 2001. Før neste Folke- og bolig telling i 2011 skal boligadresseprosjektet være ferdig, og kan da også dette benyttes til å lage tall om samboerskap også for innvandrergrupper

I tillegg kan også data fra levekårsundersøkelsen blant ikke-vestlige innvandrere være et supplement. Dette omfatter riktignok bare 10 ikke-vestlige innvandrergrupper, men kan være et supplement før registerdata om dette er tilfredsstillende.

Referanser

- AID [Arbeids og inkluderingsdepartementet] 2006: *Høringsnotat, Høring - Beskyttelse mot tvangsekteskap – tiltak for å motvirke at unge personer sendes til og holdes tilbake i opprinnelseslandet for å tvangsgiftes*, http://odin.dep.no/aid/norsk/dok/hoeringer/paa_hoe_ring/068101-080006/dok-bn.html
- Asland, Jon (2005): Norske rettsregler om ekteskap, samboerskap og partnerskap, i: (2005) *Evig din? Ekteskaps- og samlivstradisjoner i det flerreligiøse Norge*. Thorbjørnsrud, Berit Synøve (red), Abstrakt forlag AS
- Blom, Svein (2006): Høyest innvanderandel i Oslo, men større segregasjon i danske byer, i: *Samfunnsspeilet* 2006/4, Statistisk sentralbyrå
- Blom, Svein (2005): *Holdninger til innvandrere og innvandring 2005*, Notat 2005/51, Statistisk sentralbyrå
- Blom, Svein (2002): *Innvandrerne bosettingsmønster i Oslo*. Sosiale og økonomiske studier 107, Statistisk sentralbyrå
- Bourdieu, Pierre (1995): *Distinksjonen. En sosiologisk kritikk av dømmekraften*. Pax forlag
- Bredal, Anja (2006): "Vi er jo en familie". *Arrangerte ekteskap, autonomi og fellesskap blant unge norsk-asiater*. Oslo: Unipax
- Bredal, Anja (2004): *Tvang og frivillighet i arrangerte ekteskap*. Kronikk i *Dagbladet* 12.11.2004.
- Bredal, Anja (1998): *Arrangerte ekteskap og tvangsekteskap blant ungdom med innvandrerbakgrunn*. Kompetansesenter for likestilling, Oslo
- Brørs, Anne Sofie (2000): *Dokumentasjon av BESYS-befolkningsstatistikksystemet. Befolkningsendringer i 1998 og befolkningsbasen (BEBAS) 1. januar 2000*, Notater 2000/24, Statistisk sentralbyrå
- Byberg, Ingvild Hauge, Aslaug Hurlen Foss og Turid Noack (2001) *Gjete kongens harer - rapport fra arbeidet med å få samboere mer innpasset i statistikken*. Rapporter 2001/40, Statistisk sentralbyrå
- Charsley, Katharine (2005): *Unhappy Husbands: Masculinity and Migration in Transnational Pakistani Marriages*, i: *Journal of the Royal Anthropological Institute*.
- Coontz, Stephanie (2006): *I gode og onde dager. Ekteskapets historie*. Gyldendal, Oslo
- Daugstad, Gunnlaug (2006a): *Innvandring og innvandrere 2006*. Statistiske analyser 83, Statistisk sentralbyrå
- Daugstad, Gunnlaug (2006b): *Hvem gifter innvandrere i Norge seg med?*, i: *Samfunnsspeilet* 4/2006, Statistisk sentralbyrå
- Daugstad, Gunnlaug (2005): *Innvandrerbefolkningen er mangfoldig*, i: *Samfunnsspeilet* 4/2005, Statistisk sentralbyrå
- Daugstad, Gunnlaug og Kristin Henriksen (2006): *Aleneboende innvandrere*, i: *Aleneboendes levekår*, Eiliv Mørk (red), Statistiske analyser 81, Statistisk sentralbyrå
- Fjeldseth, Trude og Cassie Trewin (2006): *Utdanning, i: Innvandring og innvandrere 2006*, Gunnlaug Daugstad (red), *Statistiske analyser*, Statistisk sentralbyrå
- Hurlen Foss, Aslaug (2006): *1 av 5 nyfødte har foreldre som har innvandret*, i: *Samfunnsspeilet* 4/2006, Statistisk sentralbyrå
- Hurlen Foss, Aslaug (upublisert): *Analyse av rfuktbarhet blant førstegenerasjon innvandrerkvinner*, Arbeidsnotat for framskrivning av innvandrerbefolkningen, Statistisk sentralbyrå

- Gullestad, Marianne (2002): *Det Norske sett med nye øyne*. Universitetsforlaget, Oslo
- González-Ferrer, Amparo (2006): Who do immigrants Marry? Partner Choice Among Single Immigrants in Germany, i: *European Sociological Review*, Volume 22/number 2/2006.
- Henriksen, Kristin (2006) Studievalg i innvandrerbefolkningen: Bak apotekdisken, ikke foran tavla, i: *Samfunnsspeilet* 4/2006, Statistisk sentralbyrå
- Hoem, Edvard (2005): *Mors og fars historie*, Det Norske Samlaget
- HRS [Human Rights Service] (2005): *Innvandring gjennom ekteskap*. HRS, R1/2005
- HRS [Human Rights Service] (2006): *Ekteskapsmønster blant utvalgte innvandrergrupper i Norge*. HRS N1/2006
- Hylland Eriksen, Thomas (1993): *Små steder - store spørsmål. Innføring i sosialantropologi*. Universitetsforlaget, Oslo.
- Jacobsen, Vibeke (2006): *Married migrants from Turkey and Pakistan on the Danish labour market*, Unpublished paper at the Methropolis Conference, 2.-6. October 2006.
- Kalmijn, Matthis, Paul de Graf and Jacques P. G. Janssen (2005): Intermarriage and the risk of divorce in the Netherlands: The effect of differences in religion and nationality, 1974-94, i: *Population Studies*, Vol. 59, No. 1, 2005, pp.71-85.
- Kalmijn, Matthijs (1998): Intermarriage and Homogamy: Causes, Patterns, Trends, I: *Annual Review of Sociology*, 24/1998.
- Lappegård, Trude (2004): *Valg av livsløp i det flerkulturelle Norge. Forløpsanalyser av giftermål og barnefødsler blant kvinner med innvandrerbakgrunn*. Rapport 2004/16, Statistisk sentralbyrå.
- Lappegård, Trude (2000): *Mellom to kulturer. Frukthetsmønster blant innvandrerkvinner i Norge*. Rapport 2000/25, Statistisk sentralbyrå
- Lie, Benedicte (2004a): *Ekteskapsmønster i det flerkulturelle Norge*, Rapport 1/2004, Statistisk sentralbyrå
- Lie, Benedicte (2004b): *Stadig flere søker lykken med utenlandske ektefeller*. Samfunnsspeilet 3/2004, Statistisk sentralbyrå
- Lie, Benedicte (2004c): *Store forskjeller i ekteskapsmønsteret blant innvandrere i Norge*. Samfunnsspeilet 3/2004, Statistisk sentralbyrå
- Lie, Benedicte (2004e): *Fakta om ti ikke-vestlige innvandrergrupper*. Rapport 2004/14, Statistisk sentralbyrå
- Lidén, Hilde (2005): *Transnasjonale serieekteskap. Art, omfang og kompleksitet*. Rapport 2005:11, Institutt for samfunnsforskning
- Lyngstad, Torkild Hovde (2004): "The Impact of Parents' and Spouses' Education on Divorce Rates in Norway." *Demographic Research* 10:122-142.
- Lyngstad, Torkild Hovde (2006): "Why do Couples with Highly Educated Parents have Higher Divorce Rates?" *European Sociological Review* 22:49-60.
- Ministeriet for flytninge indvandrere og integration (2006) Tal og fakta - befolkningsstatistik om udlændinge
- Næsje, Pål C (1996): *Forelskelse og kjærlighet. En studie over pardannelser blant unge*. Skriftserie 5/96, Senter for kvinneforskning, NTNU
- NOU (2004): *Norges offentlige utredninger 2004:20: Ny utlendingslov*, Kommunal og regionaldepartementet
- Raja, Abid Q (2005): *Arrangerte ekteskap er ikke tvang*. Kronikk, i: *Aftenposten* 25.05.2005.
- Schmidt, Garbi (2006): *Transnational marriages among Ethnic Minorities in Denmark: Good subjects, Good citizens and Good lives*. Unpublished paper at the Methropolis Conference, 2.-6. October 2006.
- Schmidt, Garbi og Vibeke Jacobsen (2004): *Pardannelse blant etniske minoriteter i Danmark*, Rapport 04:09, Sosialforskningsinstituttet, København
- Stevens, Gillian, Mary E. M. McKillip and Miromi Ishizawa (2006): *Intermarriage in the Second Generation: Choosing Between Newcomers and Natives*, at: www.migrationinformation.org.
- Storhaug, Hege (2006): *Men størst av alt er friheten*, Kagge forlag
- Storhaug, Hege (2003): *Feminin integrering - utfordringer i et fleretnisk samfunn*, Human Rights Service
- Semdal, Olaf H (2000): *Blod, sæd, moral og teknologi: Hva slektskap brukes til*, i: *Mellom himmel og jord*, Finn Sivert Nielsen og Olaf H. Smedal (red), Fagbokforlaget, Bergen

Thorbjørnsrud, Berit Synøve (red) (2005): *Evig din? Ekteskaps- og samlivstradisjoner i det flerreligiøse Norge*. Abstrakt forlag AS

Thorbjørnsrud, Berit (2001): *Syn på ekteskap blant hinduer, buddhister, sikher, muslimer og kristne*. Barne- og familiedepartementet

Tjelmeland, Hallvard (2003) I globaliseringens tid, 1940-2000, i: *Norsk innvandringshistorie* (bind 3), Knut Kjeldstadli (red), Pax Forlag A7S, Oslo

Tronstad, Kristian Rose, Vebjørn Aalandslid, Gunnlaug Daugstad og Lars Østby (2006): Integrasjon i et nøtteskall. I: *Integreringskart 2006*. Djuve, Anne Britt, Hanne Cecilie Kavli og Monica Lund (red), IMDi-rapporter 1/2006

Tronstad, Kristian Rose (2004): *Innvandring og innvandrere 2004*, Statistiske analyser 66, Statistisk sentralbyrå

Tronstad, Kristian Rose, Vebjørn Aalandslid, Lars Østby og Bjørn Mathisen (kommende) *Familieinnvandring, sysselsetting og gjenutvandring*. Rapporter 2006, Statistisk sentralbyrå

Tysse, Tone Ingrid og Nico Keilman (1998) *Utvandring blant innvandrere 1975-1995*. Rapporter 98/15, Statistisk sentralbyrå

UDI [Utlendingsdirektoratet] (2005) Tal og fakta 2005, Utlendingsdirektoratet

UDI [Utlendingsdirektoratet] (2004) Tall og fakta 2004, Utlendingsdirektoratet

Vassenden, Kåre (2005) *SSBs gjennomgang av DUF-data*. Upublisert rapport datert 15.09.2005.

Wikan, Unni (2005) Vold i ærens navn. Kronikk i *Aftenposten* 28.05.2005.

Woon, Long Litt (2006): Kristin Lavransdatter på urdu, Signert, i: *Aftenposten* 09.10.2006.

Østby, Lars (2006a) Hvor mange innvandrere er det egentlig i Norge? *Samfunnsspeilet* 4/2006, Statistisk sentralbyrå

Østby, Lars (2006b): Innvandrerne i det norske samfunnet, i: *Samfunnsspeilet* 4/2004, Statistisk sentralbyrå

Østby, Lars (2004a) *Innvandrere i Norge – Hvem er de og hvordan går det med dem? Del I Demografi*. Notat 2004/65, Statistisk sentralbyrå

Østby, Lars (2004b) *Innvandrere i Norge – Hvem er de og hvordan går det med dem? Del II Levekår*. Notat 2004/66, Statistisk sentralbyrå

Diverse avisartikler:

Aftenposten 04.03.2006: Ambassade: UDI-svikter, artikkel

Dagsavisen 12.03.2006: Slår alarm om falske ekteskap, artikkel

Dagsavisen 13.03.2006: Vår kjærlighet blir ikke trodd, artikkel

Dagsavisen 14.03.2006: "Skal ikke hvite og mørke få gifte seg?", artikkel

Aftenposten 09.03. 2006: Stadig flere tvangsgiftes, Debattinnlegg

Klassekampen 26.09. 2006: Halvert innvandring, artikkel.

Klassekampen 27. 09.2006: Leder.

Vedlegg A

Tabeller

Tabell A1. Førstegenerasjonsinnvandrere etter botid og landbakgrunn, per 1.1.2005. Prosent

Landbakgrunn	I alt (N)	Botid i år					
		25 år +	20-25 år	15-20 år	10-15 år	5-10 år	0-5 år
Førstegenerasjonsinnvandrere i alt	301045	16	6	13	14	18	32
Asia med Tyrkia	108651	9	8	18	15	16	34
Øst-Europa i alt	53417	7	3	7	27	23	34
Norden i alt	49937	32	7	9	9	20	23
Vest-Europa i alt	34400	33	7	8	7	15	29
Afrika i alt	33968	6	3	12	13	19	46
Sør- og Mellom-Amerika i alt	11810	11	6	34	9	12	28
Nord-Amerika i alt	7807	40	6	8	8	13	25
Oseania i alt	1055	22	5	6	7	14	46
Herav:							
Sverige	21839	23	6	9	10	26	26
Danmark	17796	46	8	10	7	9	18
Irak	15340	0	0	3	10	29	57
Pakistan	15154	30	11	19	10	13	17
Somalia	12907	0	0	7	15	23	55
Bosnia-Hercegovina	12693	1	0	1	65	25	8
Vietnam	12039	8	25	24	26	7	10
Iran	11955	1	1	34	18	20	27
Tyskland	11092	31	5	6	6	16	36
Storbritannia	10452	39	10	9	8	12	22
Tyrkia	9042	15	9	21	15	17	23
Russland	8613	1	0	0	7	22	69
Polen	8096	11	11	17	15	11	36
Sri Lanka	8067	2	4	35	22	20	17
Filippinene	6915	8	9	22	13	15	34
Thailand	6591	2	4	9	13	18	55
Chile	5630	10	5	59	9	6	10
Afghanistan	5164	0	0	3	3	6	88
India	4602	26	16	17	10	12	19
Marokko	4325	19	9	19	16	17	19
Kina	4158	10	5	16	18	12	39
Nederland	3893	30	8	8	9	16	29
Kroatia	2528	14	2	6	10	42	27
Etiopia	2406	2	2	11	7	19	58
Frankrike	2384	23	6	7	8	17	40
Eritrea	1647	6	5	32	25	9	23
Spania	1396	31	7	11	8	15	28
Litauen	1310	1	0	0	3	11	84
Brasil	1277	7	4	10	10	16	54
Ghana	1184	2	3	22	19	20	34
Ukraina	1117	2	1	1	7	18	72
Liberia	841	1	0	1	1	1	97
Colombia	769	9	2	13	9	16	51

¹ Personer født i utlandet med to utenlandsfødte foreldre.² Hovedsakelig eget, eventuelt foreldrenes fødeland dersom begge er født i utlandet og dette er ulikt personens eget.

Tabell A2. Innvandring i perioden 1991-2004 etter landbakgrunn og oppholdsgrunnlag. Prosent

	Ukjent	Annet	Arbeid	Familie	Flukt	Fam. flukt	Utdanning	I alt (N)
Thailand	5	5	3	84	0	0	3	6 193
Marokko	17	4	5	68	1	2	1	2 828
Filippinene]	8	2	9	67	0	0	14	5 239
Tyrkia	12	3	5	64	5	9	2	5 969
Brasil	9	2	11	61	0	0	16	1 617
Pakistan	22	4	5	61	4	4	2	8 357
Ukraina	2	1	12	58	6	2	19	1 308
Bulgaria	6	2	18	55	5	2	12	1 162
India	12	2	15	54	2	2	12	3 015
Russland	2	1	11	52	22	1	11	10 131
Ghana	4	1	5	49	2	5	34	1 641
USA	9	3	29	47	0	0	12	10 484
Canada	10	2	27	47	0	0	14	1 762
Romania	7	1	15	47	5	2	24	1 832
Kina	7	1	12	43	4	1	32	4 461
Polen	9	2	35	42	1	0	10	6 318
Nederland	4	3	48	39	0	0	6	4 273
Japan	6	1	21	39	0	0	33	1 065
Storbritannia	6	2	53	37	0	0	2	11 807
Chile	25	9	6	37	3	16	4	2 241
Estland	3	1	17	36	2	0	40	1 208
Frankrike	7	1	47	35	0	0	9	4 235
Australia	6	2	34	35	0	0	22	1 538
Litauen	1	1	34	33	0	0	30	1 822
Sri Lanka	7	2	4	33	24	24	5	5 425
Latvia	2	0	20	31	1	0	45	1 220
Vietnam	16	2	3	30	17	30	3	4 880
Libanon	13	4	5	29	37	10	1	1 240
Spania	10	2	37	28	0	0	22	1 533
Tyskland	6	3	50	26	0	0	15	11 458
Italia	5	3	48	26	0	0	18	1 653
Kroatia	3	1	5	22	63	4	2	2 301
Etiopia	8	1	2	17	42	15	16	2 600
Iran	12	2	2	16	54	13	1	8 452
Serbia-Montenegro	3	1	3	14	74	4	1	13 866
Somalia	3	1	0	11	54	30	0	13 709
Irak	4	1	0	10	53	32	0	16 953
Afghanistan	1	1	0	7	69	22	0	5 026
Bosnia-Hercegovina	2	0	1	5	81	10	0	17 723
ANDRE	9	2	13	36	21	4	15	35 184
I ALT	7	2	15	33	27	9	8	243 729

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A3. Førstegenerasjonsinnvandrere med flyktningbakgrunn eller annen oppholdsgrunn, utvalgte landgrupper. Per 1.1.2005. Prosent

Landbakgrunn	Førstegenerasjonsinnvandrere	Andel med flyktningbakgrunn	Andel med annen oppholdsgrunn
I alt	301045	35,6	64,4
Norden	49937	0,0	100,0
Vest-Europa	34400	0,5	99,5
Øst-Europa	53417	52,6	47,4
Nord-Amerika, Oseania	8862	0,4	99,6
Asia m/Tyrkia, Afrika, Mellom- og Sør-Amerika	154429	51,1	48,9
<i>Utvalgte land</i>			100,0
Irak	15340	93,4	6,6
Bosnia-Hercegovina	12693	95,1	4,9
Somalia	12907	89,4	10,6
Iran	11955	88,9	11,1
Vietnam	12039	87,9	12,1
Serbia og Montenegro	9783	81,3	18,7
Sri Lanka	8067	71,1	28,9
Afghanistan	5164	91,3	8,7
Chile	5630	82,5	17,5
Russland	8613	29,1	70,9
Tyrkia	9042	23,2	76,8
Kroatia	2528	72,0	28,0
Etiopia	2406	75,4	24,6
Eritrea	1647	80,2	19,8
Pakistan	15154	8,0	92,0

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A4. Innvandring til Norge 1991-2004. Etter innvandringskategori og år. Absolutte tall

År	A- Uten innvandringsbakgrunn	B -Første-generasjons innvandrere uten norsk bakgrunn	C -Født i Norge av utenlandsfødte foreldre	E - Utenlandsfødt med en norskfødt forelder	F - Norskfødt med en utenlandsfødt forelder	G - Født i utlandet av to norskfødte foreldre	I alt
1991	8 147	15 407	172	792	860	902	26 280
1992	7 355	16 447	179	871	825	1 063	26 740
1993	7 059	21 596	214	950	817	1 070	31 706
1994	6 651	17 245	232	1 025	744	1 012	26 909
1995	6 586	15 905	306	1 118	789	972	25 676
1996	6 630	16 562	365	1 162	736	951	26 406
1997	6 859	21 523	393	1 271	862	1 043	31 951
1998	6 784	26 330	430	1 208	903	1 043	36 698
1999	6 677	31 955	386	1 014	829	975	41 836
2000	5 748	27 816	349	931	737	946	36 527
2001	5 726	25 418	370	925	804	1 015	34 258
2002	5 902	30 821	408	1 148	780	1 058	40 117
2003	5 777	27 065	345	1 097	806	865	35 955
2004	5 323	28 155	355	1 047	712	890	36 482

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A5. Innvandring til Norge 1991-2004 av førstegenerasjonsinnvandrere etter verdensregion og år. Absolutte tall

	I alt	Norden	Resten av Øst-Europa ¹	Resten av EØS ²	Asia+Tyrkia, Afrika, Latin Amerika	Nord Amerika og Oseania	Med ikke-nordisk landbakgrunn
1991	15 407	3 264	1 806	2 261	6 934	1 142	12 143
1992	16 447	3 223	3 253	2 693	6 300	978	13 224
1993	21 596	3 670	8 797	2 705	5 349	1 075	17 926
1994	17 245	4 615	4 844	2 573	4 262	951	12 630
1995	15 905	4 424	3 256	2 784	4 476	965	11 481
1996	16 562	5 389	2 271	2 989	4 820	1 093	11 173
1997	21 523	8 016	2 071	3 529	6 684	1 223	13 507
1998	26 330	9 676	2 497	4 222	8 682	1 253	16 654
1999	31 955	7 482	9 578	3 824	10 154	917	24 473
2000	27 816	6 738	3 380	3 662	13 062	974	21 078
2001	25 418	6 213	3 043	4 188	11 008	966	19 205
2002	30 821	6 211	3 875	4 578	15 142	1 015	24 610
2003	27 065	5 135	3 742	4 072	13 320	796	21 930
2004	28 155	4 460	3 938	6 125	12 653	979	23 695
Sum 1991-2004	322 245	78 516	56 351	50 205	122 846	14 327	243 729

¹ Resten av Øst-Europa inkluderer de østeuropeiske landene som ikke er medlem av EU² Resten av EØS inkluderer EU 25, med de nye medlemslandene, i tillegg til Sveits og småstatene i Vest-Europa (minus de nordiske landene)

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A6. Personer 20 år og over i privathusholdninger. Andel som lever/ikke lever i par, etter innvandrerbefolkningens landbakgrunn¹. 3. november 2001. Prosent

Landbakgrunn	I alt(N=100)	I par i alt	Gifte ²	Samboende	Ikke i par
Hele befolkningen	3 321 580	62,5	50,2	12,2	37,5
Uten innvandrerbakgrunn	3 095 514	62,5	49,9	12,6	37,5
Innvandrerbefolkningen i alt	226 066	62,7	54,8	7,9	37,3
Europa unntatt Tyrkia, i alt	112 629	63,7	51,8	11,8	36,3
Sverige	20 569	59,6	39	20,6	40,4
Danmark	17 588	65,6	52,4	13,2	34,4
Jugoslavia	8 203	69,5	64	5,6	30,5
Bosnia-Hercegovina	9 234	65,7	61,6	4,1	34,3
Storbritannia	9 802	67,5	56,8	10,7	32,5
Tyskland	8 805	62,9	52,1	10,8	37,1
Europa ellers	38 428	62,4	52,2	10,3	37,6
Afrika, i alt	19 670	47,2	43,2	4,1	52,8
Somalia	5 659	28,5	26,3	2,2	71,5
Marokko	3 814	64,4	61,2	3,2	35,6
Etiopia	2 059	41,4	37	4,5	58,6
Ghana	849	58,7	54,8	3,9	41,3
Gambia	737	47,8	39,9	7,9	52,2
Afrika ellers	6 552	53,7	48,1	5,6	46,3
Asia med Tyrkia, i alt	76 716	65,3	62,2	3,1	34,7
Pakistan	13 978	71,5	70,7	0,8	28,5
Vietnam	10 396	58,7	54,4	4,3	41,3
Irak	8 276	44,2	41,9	2,3	55,8
Iran	7 875	56,4	51,6	4,8	43,6
Tyrkia	7 057	74,6	72	2,6	25,4
Sri Lanka	6 670	77	74,9	2,1	23
India	4 348	72,1	69,6	2,5	27,9
Afghanistan	1 103	49,2	48,4	0,8	50,8
Asia ellers	17 013	69,6	64,6	5	30,4
Nord-Amerika, i alt	7 377	65,8	61,5	4,3	34,2
Sør- og Mellom-Amerika, i alt	8 857	58,8	49,5	9,2	41,2
Chile	4 701	54,8	44	10,8	45,2
Sør- og Mellom-Amerika ellers	4 156	63,3	55,8	7,5	36,7
Oseania, i alt	817	68,1	59,5	8,6	31,9

¹ Eget, mors eller fars fødeland (hvis utenlandsk) for personer med to utenlandsfødte foreldre, ellers Norge.

² Inkluderer registrerte partnere.

Kilde: Folke og bolig tellingen 2001, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A7. Personer 16 år og eldre i enpersonshusholdninger etter landbakgrunn, kjønn og sivilstand. Per 3. november 2001. Prosent

Landbakgrunn	Kjønn	I alt (N=100)	Ugift	Gift ¹	Skilt/separert ²	Enke/enkemann ³
Hele befolkningen	Menn	353 475	61,4	3,2	10,7	24,6
	Kvinner	386 088	34,5	1,6	44,2	19,7
Uten innvandrerbakgrunn	Menn	318 687	62,3	1,5	11,6	24,6
	Kvinner	364 186	33,9	1,2	45,4	19,5
Innvandrerbefolkningen i alt	Menn	34 788	52,8	19,3	2,9	24,9
	Kvinner	21 902	45,6	8,4	23,7	22,3
<i>Herav...</i>						
Sverige	Menn	3 378	76,4	3,5	2,3	17,8
	Kvinner	3 409	61,6	1,4	20,9	16,1
Danmark	Menn	2 415	57,4	4,5	9	29,1
	Kvinner	2 372	37,9	1,8	37,3	23
Jugoslavia	Menn	1 043	58,8	10,5	1	29,8
	Kvinner	382	47,9	11,5	21,7	18,8
Bosnia-Hercegovina	Menn	787	62,5	9,9	10	17,5
	Kvinner	675	36,4	10,2	43,1	10,2
Storbritannia	Menn	1 491	45,7	14,8	4	35,5
	Kvinner	1 014	23,5	2,3	46,5	27,7
Tyskland	Menn	1 202	61,2	7,7	4,8	26,2
	Kvinner	1 427	45,3	3,5	26,8	24,5
Somalia	Menn	2 154	39,5	43,7	1	15,8
	Kvinner	796	32,9	52	7	8
Marokko	Menn	664	27,3	19,7	0,6	52,4
	Kvinner	152	32,2	20,4	8,6	38,8
Etiopia	Menn	699	61,5	20	0,6	17,9
	Kvinner	273	65,2	15,4	4,4	15
Pakistan	Menn	1 103	39,4	36,4	3,3	20,9
	Kvinner	488	35,7	20,5	19,7	24,2
Vietnam	Menn	1 233	65,9	10,1	1,4	22,6
	Kvinner	633	57,7	10,1	17,4	14,8
Irak	Menn	3 667	33,1	60,8	0,8	5,4
	Kvinner	274	36,5	24,1	23,4	16,1
Iran	Menn	1 665	64,2	9,3	0,6	25,9
	Kvinner	450	44,7	10	13,3	32
Tyrkia	Menn	707	31,5	21,5	1,1	45,8
	Kvinner	253	26,1	30,4	14,6	28,9
Sri Lanka	Menn	784	70,8	15,3	1,9	12
	Kvinner	286	46,5	19,2	25,2	9,1
India	Menn	395	42,5	19,7	2,8	34,9
	Kvinner	224	40,6	14,7	21,9	22,8
Chile	Menn	753	47	11,3	0,9	40,8
	Kvinner	285	43,5	7	15,1	34,4

¹ Inkluderte registrert partner.² Inkludert skilt/separert partner.³ Inkludert gjenlevende partner.

Kilde: Folke og bolig tellingen 2001, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A8. Sivilstand etter kjønn, innvandrerkategori og landbakgrunn for utvalgte land. 18-23 år. 1.1.2005. Prosent

Landbakgrunn	Kjønn	Innvandrerkategori	Gift	Ugift	Annen sivilstand	Personer i alt (N)
Alle 18-23 år	Menn		1,4	98,5	0,1	167563
	Kvinner		4,6	95,0	0,4	160867
Innvandrerbefolkningen 18-23 år	Menn	Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	8,5	90,7	0,7	12432
		Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	4,9	94,7	0,4	2739
	Kvinner	Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	26,2	72,0	1,8	13829
		Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	12,7	86,2	1,1	2536
<i>Herav fra...</i>						
Serbia og Montenegro	Menn	Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	13,4	85,7	1,0	614
		Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	0,0	100,0	0,0	32
	Kvinner	Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	37,7	60,0	2,3	615
		Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	22,7	77,3	0,0	22
Polen	Menn	Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	6,7	92,5	0,8	239
		Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	1,4	98,6	0,0	72
	Kvinner	Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	14,0	85,2	0,9	344
		Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	1,6	98,4	0,0	62
Tyrkia	Menn	Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	32,9	66,3	0,8	498
		Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	14,2	85,8	0,0	246
	Kvinner	Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	61,5	35,8	2,7	561
		Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	36,0	61,2	2,7	258
Marokko	Menn	Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	10,7	86,8	2,5	121
		Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	4,3	95,7	0,0	161
	Kvinner	Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	53,7	42,2	4,1	147
		Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	10,4	86,8	2,8	144
Sri Lanka	Menn	Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	8,2	91,8	0,0	401
		Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	2,4	97,6	0,0	42
	Kvinner	Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	36,7	61,9	1,4	354
		Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	3,6	96,4	0,0	28
Filippinene	Menn	Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	1,2	97,6	1,2	166
		Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	4,7	95,3	0,0	64
	Kvinner	Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	37,8	59,9	2,2	312
		Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	3,4	96,6	0,0	59
India	Menn	Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	19,4	76,3	4,3	93
		Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	3,8	96,2	0,0	184
	Kvinner	Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	47,0	50,4	2,6	117
		Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	7,8	91,6	0,6	179
Pakistan	Menn	Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	20,1	78,8	1,0	676
		Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	6,6	92,4	1,0	1038
	Kvinner	Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	46,8	49,7	3,5	823
		Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	16,2	82,8	1,0	965
Vietnam	Menn	Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	5,0	94,8	0,2	500
		Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	1,2	98,8	0,0	321
	Kvinner	Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	28,4	70,1	1,5	599
		Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	1,4	98,2	0,4	280
Chile	Menn	Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	3,5	94,8	1,7	346
		Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	2,4	97,6	0,0	41
	Kvinner	Førstegenerasjonsinnvandrer uten norsk bakgrunn	10,0	88,9	1,1	351
		Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre	9,7	90,3	0,0	31

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A9. Prosentandeler som er gift, etter alder, kjønn og landbakgrunn (utvalgte land). 1.1.2005

Landbakgrunn	Kjønn	18-19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år +
Danmark	Menn	0	3	15	39	53	62	67
	Kvinner	5	5	25	52	63	67	54
Sverige	Menn	0	2	12	33	48	55	59
	Kvinner	1	4	15	44	54	63	47
Serbia og Montenegro	Menn	1	23	57	72	81	79	76
	Kvinner	14	52	70	77	79	70	43
Polen	Menn	0	10	35	65	73	74	66
	Kvinner	0	20	45	64	66	63	43
Russland	Menn	0	9	44	75	85	89	71
	Kvinner	9	35	69	78	77	78	45
Tyrkia	Menn	4	43	71	76	76	84	87
	Kvinner	26	68	80	80	81	81	58
Bosnia-Hercegovina	Menn	0	8	38	66	82	83	82
	Kvinner	3	24	54	76	80	74	46
Etiopia	Menn	2	9	23	52	53	77	58
	Kvinner	4	23	56	55	62	63	17
Marokko	Menn	0	14	42	62	70	80	93
	Kvinner	13	46	75	77	75	84	45
Somalia	Menn	1	21	59	69	67	70	78
	Kvinner	4	38	58	57	53	57	33
Afghanistan	Menn	2	13	45	85	91	91	85
	Kvinner	12	54	76	85	68	52	25
Sri Lanka	Menn	1	12	52	84	89	90	76
	Kvinner	11	50	85	93	89	77	35
Filippinene	Menn	0	4	31	63	80	81	84
	Kvinner	5	40	63	79	76	73	49
India	Menn	0	14	52	79	84	88	80
	Kvinner	6	34	68	84	85	80	44
Irak	Menn	1	18	61	75	78	83	80
	Kvinner	12	53	85	87	82	68	39
Iran	Menn	0	6	30	54	61	70	72
	Kvinner	7	28	62	71	62	62	48
Pakistan	Menn	1	22	63	84	91	95	89
	Kvinner	7	44	76	87	88	84	62
Thailand	Menn	0	7	18	30	43	44	75
	Kvinner	13	68	81	81	74	60	57
Vietnam	Menn	0	7	33	60	72	79	81
	Kvinner	3	31	54	67	70	70	49
Brasil	Menn	0	21	39	46	63	53	82
	Kvinner	11	67	73	72	60	61	52
Chile	Menn	0	8	25	41	55	61	65
	Kvinner	3	17	32	52	61	57	41

Kilde: Befolkningsstatistikk/Statistisk sentralbyrå.

Tabell A10. Prosentandel som er aldri har vært gift eller registrert partner etter alder, kjønn og utvalgte land. 1.1.2005

Landbakgrunn	Kjønn	18-19 år	20-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år +
Hele befolkningen	Menn	100	97	83	52	27	12	8
	Kvinner	99	91	70	39	19	7	6
Innvandrerbefolkningen	Menn	99	85	55	29	15	8	5
	Kvinner	93	63	35	16	9	6	4
Herav fra...								
Danmark	Menn	100	97	84	53	29	13	5
	Kvinner	95	94	72	39	20	9	3
Sverige	Menn	100	98	88	61	36	17	8
	Kvinner	99	95	83	50	29	9	3
Serbia og Montenegro	Menn	99	75	35	19	5	4	4
	Kvinner	85	45	22	10	5	3	3
Polen	Menn	100	90	62	28	14	6	6
	Kvinner	100	78	49	16	5	2	6
Russland	Menn	100	91	52	18	4	4	8
	Kvinner	91	63	25	5	2	2	5
Tyrkia	Menn	96	54	14	5	5	3	2
	Kvinner	74	27	8	3	3	1	2
Bosnia-Hercegovina	Menn	100	91	59	28	9	6	2
	Kvinner	97	74	40	15	6	6	6
Eritrea	Menn	100	92	81	45	23	11	0
	Kvinner	94	72	46	29	20	8	4
Gambia	Menn	100	96	38	5	2	5	0
	Kvinner	100	60	23	6	3	0	0
Marokko	Menn	100	85	42	10	3	3	1
	Kvinner	87	48	13	4	1	0	2
Somalia	Menn	99	77	35	16	10	4	2
	Kvinner	96	55	19	8	6	5	9
Afghanistan	Menn	98	87	51	13	4	6	0
	Kvinner	88	45	19	5	5	1	3
Sri Lanka	Menn	99	88	44	12	6	2	3
	Kvinner	89	48	13	3	3	4	4
Filippinene	Menn	100	95	63	23	6	2	1
	Kvinner	95	56	30	7	2	5	5
India	Menn	100	83	45	10	3	3	1
	Kvinner	94	64	25	4	3	1	1
Irak	Menn	99	80	33	17	8	4	4
	Kvinner	87	43	7	3	2	2	6
Iran	Menn	100	93	64	33	21	5	3
	Kvinner	92	69	24	7	5	2	3
Kina	Menn	100	94	56	19	5	4	2
	Kvinner	98	79	41	8	2	3	8
Pakistan	Menn	99	76	31	7	2	1	0
	Kvinner	93	52	15	2	0	0	0
Thailand	Menn	98	87	66	28	29	22	0
	Kvinner	88	29	10	2	0	1	6
Vietnam	Menn	100	92	63	29	14	4	1
	Kvinner	97	67	37	20	8	7	3
USA	Menn	100	84	52	22	10	9	6
	Kvinner	98	74	38	11	5	5	5
Brasil	Menn	100	71	43	38	18	26	0
	Kvinner	89	29	17	6	4	4	7
Chile	Menn	100	89	69	40	17	9	7
	Kvinner	96	82	56	22	10	11	6

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A11. Ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn, bosatte kvinner 1.1.2005. Absolutte tall

Bosatte kvinner	I alt	Norge	Norden	Vest-Europa ellers	Øst-Europa	Afrika	Asia med Tyrkia	Nord-Amerika og Oseania	Sør- og Mellom-Amerika	Uopp-gitt
I alt	840568	766995	9480	9182	10413	5984	27421	2315	1980	6798
Norge	756181	730646	7167	6760	1693	1532	2484	1913	892	3094
Norden	12014	9550	1777	184	54	53	102	58	20	216
Vest-Europa ellers	8270	5867	110	1778	66	60	145	55	27	162
Øst-Europa	16176	6453	127	151	8501	42	264	24	21	593
Afrika	6516	965	18	52	9	4187	132	6	4	1143
Asia med Tyrkia	35295	9067	199	155	68	91	24243	30	10	1432
Nord-Amerika og Oseania	2749	2346	41	52	9	7	20	221	5	48
Sør- og Mellom-Amerika	3367	2101	41	50	13	12	31	8	1001	110

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A12. Ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn, bosatte menn 1.1.2005. Absolutte tall

Bosatte menn	I alt	Norge	Norden	Vest-Europa ellers	Øst-Europa	Afrika	Asia med Tyrkia	Nord-Amerika og Oseania	Sør- og Mellom-Amerika	Uopp-gitt
I alt	844209	753129	11789	8097	15516	5356	33710	2695	3243	10674
Norge	769512	730644	9549	5859	6405	962	8984	2339	2089	2681
Norden	9884	7166	1772	110	126	18	198	41	41	412
Vest-Europa ellers	9803	6765	184	1775	148	50	152	52	50	627
Øst-Europa	11849	1697	54	66	8489	9	67	9	13	1445
Afrika	8334	1537	53	60	42	4175	91	7	12	2357
Asia med Tyrkia	30242	2500	102	145	262	132	24177	20	31	2873
Nord-Amerika og Oseania	2398	1923	56	55	23	6	31	222	8	74
Sør- og Mellom-Amerika	2187	897	19	27	21	4	10	5	999	205

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A13. Inngåelser av ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn (verdensregion). 2002

	Kvinner i alt	Norge	Norden	Vest-Europa	Øst-Europa	Afrika	Asia m/Tyrkia	Nord-Amerika og Oseania	Sør- og Mellom-Amerika	Stasløse og uopp-gitt
Menn i alt	25776	20023	446	245	1348	322	2292	142	312	646
Norge	21465	18276	339	174	900	92	1098	130	211	245
Norden	491	359	65	5	18	5	24	3	3	9
Vest-Europa ellers	415	308	9	43	23	2	11	1	11	7
Øst-Europa u/Tyrkia	552	158	3	2	332	2	8	0	1	46
Afrika	443	167	6	7	4	169	5	1	1	83
Asia med Tyrkia	1589	308	12	10	30	12	969	2	4	242
Nord-Amerika og Oseania	163	139	2	1	3	1	11	4	1	1
Sør- og Mellom-Amerika	218	122	3	1	3	1	2	0	73	13
Statsløse og uopp-gitt	440	186	7	2	35	38	164	1	7	0

¹ Minst en av partene er bosatt i Norge.² Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke-bosatt.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Tabell A14. Inngåelser av ekteskap etter ektefellenes landbakgrunn (verdensregion). 2003

	Kvinner i alt	Norge	Resten av Norden	Vest-Europa	Øst-Europa	Asia med Tyrkia	Afrika og Oseania	Nord-Amerika	Sør- og Mellom-Amerika	Statsløse og uoppgift
Menn i alt	24 119	18 579	398	259	1 244	2 185	338	129	357	630
Norge	20 008	16 797	292	178	853	1 133	100	114	278	263
Resten av Norden	437	321	59	6	12	25	2	1	6	5
Øst-Europa	516	173	5	2	292	3	2	2	1	36
Vest-Europa	439	326	14	54	11	15	3	3	3	10
Asia med Tyrkia	1 433	309	8	9	30	831	11	6	5	224
Afrika	461	186	5	4	4	7	166	3	2	84
Nord- Amerika og Oseania	163	97	2	1	4	3	-	-	48	8
Sør- og Mellom- Amerika	168	147	2	2	5	9	2	-	1	-
Statsløse og uoppgift	494	223	11	3	33	159	52	-	13	-

¹ Minst en av partene er bosatt i Norge.

² Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen og ikke-bosatt.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A15. Ekteskapsinngåelser etter mannens landbakgrunn. Absolutte tall og prosent. 2002

Mannens landbakgrunn	I alt	Kvinnens landbakgrunn							
		Norsk landbakgrunn	Samme landbakgrunn	Med annen utenlandsk bakgrunn	Statløse og uoppgift	Norsk landbakgrunn	Samme landbakgrunn	Med annen utenlandsk bakgrunn	Statløse og uoppgift
		Absolutte tall				Prosent			
Norge	19 816	15 586	15 586	4 024	206	79	79	20	1
Sverige	549	407	38	95	9	74	7	17	2
Danmark	493	359	36	90	8	73	7	18	2
USA	362	282	11	63	6	78	3	17	2
Storbritannia	329	240	12	70	7	73	4	21	2
Pakistan	327	22	206	26	73	7	63	8	22
Tyrkia	241	97	108	21	15	40	45	9	6
Vietnam	225	1	187	6	31	0	83	3	14
Irak	217	46	113	35	23	21	52	16	11
Tyskland	213	135	21	54	3	63	10	25	1
Serbia og Montenegro	157	46	60	37	14	29	38	24	9
Bosnia- Hercegovina	151	12	87	42	10	8	58	28	7
Iran	140	31	71	22	16	22	51	16	11
Sri Lanka	138	11	85	2	40	8	62	1	29
Chile	109	34	50	17	8	31	46	16	7
Marokko	104	34	33	12	25	33	32	12	24
Nederland	90	61	8	18	3	68	9	20	3
India	85	21	34	11	19	25	40	13	22
Finland	74	50	11	12	1	68	15	16	1
Polen	73	33	23	12	5	45	32	16	7
Kina	64	15	27	15	7	23	42	23	11
Frankrike	56	38	5	11	2	68	9	20	4
Island	55	30	9	15	1	55	16	27	2
Somalia	53	3	31	5	14	6	58	9	26
Filippinene	44	10	25	6	3	23	57	14	7
Canada	44	35	1	7	1	80	2	16	2
Makedonia	42	12	11	9	10	29	26	21	24
Eritrea	36	4	8	8	16	11	22	22	44
Tunisia	36	20	7	3	6	56	19	8	17
Italia	35	25	2	7	1	71	6	20	3

¹ Minst en av ektefellene bosatt i Norge.

² Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Tabell A16. Ekteskapsinngåelser etter mannens landbakgrunn. Absolutte tall og prosent. 2003

Mannens landbakgrunn	I alt	Kvinnens landbakgrunn							
		Norsk landbakgrunn	Samme landbakgrunn	Med annen utenlandsk bakgrunn	Statløse og uoppgitt	Norsk landbakgrunn	Samme landbakgrunn	Med annen utenlandsk bakgrunn	Statløse og uoppgitt
		Absolutte tall				Prosent			
Norge	20 008	16 797	16 797	2 948	263	84	84	15	1
Tyrkia	270	120	115	18	17	44	43	7	6
Pakistan	229	13	122	15	79	6	53	7	34
Sverige	218	166	22	26	4	76	29	12	2
Irak	208	57	83	47	21	27	40	23	10
Serbia og Montenegro	169	60	66	32	11	36	39	19	7
Vietnam	160	5	121	8	26	3	76	5	16
Storbritannia	160	134	6	19	1	84	4	12	1
Iran	157	29	78	27	23	18	50	17	15
Danmark	143	111	15	17	-	78	10	12	-
USA	120	107	-	13	-	89	-	11	-
Bosnia- Hercegovina	107	13	69	19	6	12	64	18	6
Sri Lanka	100	9	70	3	18	9	70	3	18
Tyskland	97	55	21	18	3	57	22	19	3
Marokko	87	30	31	4	22	34	36	5	25
Nederland	69	51	9	7	2	74	13	10	3
India	68	17	34	7	10	25	50	10	15
Chile	67	24	27	10	6	36	40	15	9
Somalia	56	1	29	5	21	2	52	9	38
Kina	52	3	31	12	6	6	60	23	12
Algerie	45	28	7	4	6	62	16	9	13
Finland	38	20	8	10	-	53	21	26	-
Frankrike	38	32	2	3	1	84	5	8	3
Nigeria	38	31	2	5	-	82	5	13	-
Polen	36	13	19	2	2	36	53	6	6
Russland	35	7	18	6	4	20	51	17	11
Afghanistan	33	3	19	5	6	9	58	15	18
Kroatia	33	8	10	12	3	24	30	36	9
Island	30	18	8	3	1	60	27	10	3
Etiopia	29	3	15	8	3	10	52	28	10

¹ Minst en av ektefellene bosatt i Norge.² Landbakgrunn gjelder innvandrerbefolkningen.

Tabell A17. Andel bosatte førstegenerasjonsinnvandrere etter alder for innvandring som inngikk ekteskap i perioden 1996-2004, etter ektefellens landbakgrunn

Landbakgrunn	Kjønn	Ektefellens landbakgrunn for personer innvandret før fylte 16 år					Ektefellens landbakgrunn for personer innvandret etter fylte 16 år				
		I alt (N)	Prosent			I alt (N)	Prosent				
			Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge		Bosatt i utlandet	Uten innvandrerbakgrunn	Samme landbakgrunn bosatt i Norge	Annen utenlandsk bosatt i Norge	Bosatt i utlandet
Serbia og Montenegro	Menn	93	8,6	7,5	5,4	78,5	714	18,8	23,5	7,4	50,3
	Kvinner	166	7,8	24,1	4,8	63,3	288	12,2	44,4	10,4	33,0
Tyrkia	Menn	337	3,9	10,1	2,1	84,0	501	15,8	10,2	4,0	70,1
	Kvinner	373	4,3	8,8	2,7	84,2	184	14,1	20,7	2,7	62,5
Bosnia-Hercegovina	Menn	77	7,8	26,0	3,9	62,3	603	10,8	37,3	7,1	44,8
	Kvinner	172	4,7	32,6	6,4	56,4	387	13,7	48,3	8,5	29,5
Marokko	Menn	98	6,1	18,4	5,1	70,4	490	18,6	5,1	5,1	71,2
	Kvinner	105	3,8	18,1	1,0	77,1	125	18,4	13,6	12,8	55,2
Somalia	Menn	27	0,0	11,1	3,7	85,2	327	3,4	26,9	0,9	68,8
	Kvinner	54	14,8	22,2	3,7	59,3	204	4,9	38,2	5,9	51,0
Sri Lanka	Menn	83	6,0	26,5	2,4	65,1	1110	4,1	36,4	1,7	57,8
	Kvinner	134	3,0	33,6	0,0	63,4	519	5,6	72,3	1,2	21,0
Filippinene	Menn	70	11,4	32,9	5,7	50,0	95	12,6	42,1	4,2	41,1
	Kvinner	70	35,7	20,0	12,9	31,4	607	69,0	8,4	6,4	16,1
India	Menn	114	7,0	19,3	0,9	72,8	305	19,0	11,5	7,2	62,3
	Kvinner	108	20,4	10,2	9,3	60,2	137	12,4	29,2	5,8	52,6
Irak	Menn	38	5,3	7,9	15,8	71,1	926	19,0	13,0	7,3	60,7
	Kvinner	93	3,2	23,7	5,4	67,7	196	3,6	52,0	4,1	40,3
Iran	Menn	89	23,6	20,2	7,9	48,3	1067	16,3	16,1	7,0	60,5
	Kvinner	136	16,2	29,4	14,7	39,7	369	20,6	39,6	10,6	29,3
Kina	Menn	37	8,1	18,9	8,1	64,9	178	10,7	18,5	7,9	62,9
	Kvinner	32	9,4	21,9	12,5	56,3	196	40,8	17,3	15,8	26,0
Pakistan	Menn	615	3,6	15,4	1,3	79,7	508	4,3	20,9	3,5	71,3
	Kvinner	547	1,3	22,3	0,9	75,5	194	3,6	24,7	2,6	69,1
Thailand	Menn	20	20,0	5,0	10,0	65,0	27	22,2	18,5	0,0	59,3
	Kvinner	36	47,2	0,0	19,4	33,3	410	78,0	1,5	9,3	11,2
Vietnam	Menn	547	1,8	45,3	1,5	51,4	822	1,0	28,2	1,0	69,8
	Kvinner	450	9,3	61,6	3,6	25,6	402	13,2	49,8	3,5	33,6
Chile	Menn	79	39,2	10,1	7,6	43,0	349	27,8	14,3	6,6	51,3
	Kvinner	142	28,9	13,4	5,6	52,1	209	33,5	18,7	9,1	38,8

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A18. Bosatte menn med og uten innvandrerbakgrunn under 24 år viet til ikke-bosatte kvinner i 2004, etter kvinnens landbakgrunn

Kvinnens landbakgrunn	Mann uten innvandrerbakgrunn		Kvinnens landbakgrunn	Mann med innvandrerbakgrunn	
	I alt	Prosent		I alt	Prosent
I alt	55	100	I alt	226	100
Uoppgitt	9	16	Uoppgitt	73	32
Thailand	7	13	Pakistan	29	13
USA	6	11	Irak	21	9
Andre land	33	61	Tyrkia	16	7
			Jugoslavia	14	6
			Vietnam	11	5
			Iran	8	4
			Somalia	7	3
			Afghanistan	7	3
			India	5	2
			Andre land	35	15

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A19. Bosatte kvinner med og uten innvandrerbakgrunn under 24 år viet til ikke-bosatte kvinner i 2004, etter mannens landbakgrunn

Mannens landbakgrunn	Kvinner uten innvandrerbakgrunn		Mannens landbakgrunn	Kvinner med innvandrerbakgrunn	
	I alt	Prosent		I alt	Prosent
I alt	191	100	I alt	350	100
Uoppgitt	36	19	Uoppgitt	129	37
Tyrkia	22	12	Pakistan	48	14
USA	15	8	Tyrkia	34	10
Irak	8	4	Serbia og Montenegro	25	7
Storbritannia	6	3	Irak	9	3
Nigeria	6	3	Bosnia-Hercegovina	8	2
Serbia og Montenegro	5	3	Sri Lanka	8	2
Chile	4	2	India	8	2
Andre land	89	47	Andre land	81	23

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A20. Bosatte menn med og uten innvandrerbakgrunn under 21 år viet til ikke-bosatte kvinner i 2004, etter kvinnens landbakgrunn

Kvinnens landbakgrunn	Mann med innvandrerbakgrunn	
	I alt	Prosent
I alt	76	100
Uoppgitt	22	29
Pakistan	12	16
Irak	9	12
Tyrkia	7	9
Afghanistan	4	5
Serbia og Montenegro	4	5
Andre land	18	24

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A21. Bosatte kvinner med og uten innvandrerbakgrunn under 21 år viet til ikke-bosatte kvinner i 2004, etter mannens landbakgrunn

Mannens landbakgrunn	Kvinner uten innvandrerbakgrunn		Mannens landbakgrunn	Kvinner med innvandrerbakgrunn	
	I alt	Prosent		I alt	Prosent
I alt	77	100	I alt	174	100
Uoppgitt	14	18	Uoppgitt	54	31
Tyrkia	12	16	Pakistan	27	16
Irak	5	6	Tyrkia	26	15
USA	5	6	Serbia og Montenegro	15	9
Albania	4	5	Irak	8	5
Storbritannia	3	4	Bosnia-Hercegovina	5	3
Kamerun	3	4	Iran	5	3
Andre land	31	40	Andre land	35	20

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A22. Prosentandel som er skilt og gift, etter alder og kjønn og utvalgte land. 1.1.2005

Landbakgrunn	Kjønn	18-19 år		20-24 år		25-29 år		30-39 år		40-49 år		50-59 år		60 år +	
		Gift	Skilt	Gift	Skilt	Gift	Skilt	Gift	Skilt	Gift	Skilt	Gift	Skilt	Gift	Skilt
Hele befolkningen	Menn	0	0	3	0	15	1	41	5	57	12	68	16	70	9
	Kvinner	1	0	8	0	27	2	50	7	61	16	67	19	46	9
Innvandrerbefolkningen	Menn	1	0	14	0	41	2	60	6	68	12	71	15	71	13
	Kvinner	7	0	34	1	57	4	70	8	70	14	69	17	48	13
Herav fra...															
Danmark	Menn	0	0	3	0	15	1	39	5	53	14	62	20	68	15
	Kvinner	5	0	5	0	25	1	52	6	63	13	67	17	54	12
Sverige	Menn	0	0	2	0	12	0	33	4	48	12	55	24	60	22
	Kvinner	1	0	4	0	15	1	44	5	54	13	63	23	47	16
Serbia og Montenegro	Menn	1	0	23	1	57	4	72	5	81	7	79	11	76	10
	Kvinner	14	0	52	1	70	3	78	6	79	7	71	13	43	8
Polen	Menn	0	0	10	0	36	1	65	5	73	10	74	16	67	13
	Kvinner	0	0	20	0	45	2	64	14	66	20	63	24	43	20
Russland	Menn	0	0	9	0	45	1	77	4	85	6	89	4	71	2
	Kvinner	9	0	35	1	69	3	78	11	77	12	78	10	45	13
Tyrkia	Menn	4	0	43	1	71	7	76	11	76	12	84	8	87	5
	Kvinner	26	0	68	1	80	5	80	8	81	10	81	7	58	5
Bosnia-Hercegovina	Menn	0	0	8	0	38	1	66	3	82	5	83	6	82	3
	Kvinner	3	0	24	1	54	4	76	5	80	7	74	8	46	4
Eritrea	Menn	0	0	8	0	18	1	44	7	55	13	65	12	87	4
	Kvinner	6	0	28	0	44	5	49	14	48	22	55	28	57	4
Gambia	Menn	0	0	4	0	43	3	39	43	42	45	56	22	83	17
	Kvinner	0	0	37	2	52	9	56	21	35	42	45	45	33	0
Marokko	Menn	0	0	14	0	43	6	62	19	70	21	80	10	93	2
	Kvinner	13	0	46	4	75	7	77	11	75	15	84	13	45	17
Somalia	Menn	1	0	21	0	59	3	69	6	67	10	70	13	78	6
	Kvinner	4	0	38	3	58	10	57	16	53	19	57	15	33	12
Afghanistan	Menn	2	0	13	0	45	2	85	1	91	2	91	1	85	2
	Kvinner	12	0	54	1	76	2	85	3	68	4	52	4	25	0
Sri Lanka	Menn	1	0	12	0	52	1	84	2	89	3	90	4	76	2
	Kvinner	11	0	50	1	85	1	93	2	89	4	77	5	35	3
Filippinene	Menn	0	0	5	0	35	0	65	7	81	8	82	13	84	8
	Kvinner	5	0	41	0	63	4	79	7	76	12	74	10	49	17
India	Menn	0	0	14	0	52	1	79	6	84	10	88	6	80	7
	Kvinner	6	0	34	0	68	4	84	7	85	7	81	11	44	12
Irak	Menn	1	0	18	1	61	2	75	4	78	6	83	7	80	6
	Kvinner	12	0	53	2	85	2	87	4	82	7	68	7	39	5
Iran	Menn	0	0	6	0	30	3	54	7	61	11	70	16	72	15
	Kvinner	7	0	28	1	63	7	71	14	62	22	62	20	48	11
Kina	Menn	0	0	6	0	41	1	72	5	82	8	86	8	79	8
	Kvinner	2	0	21	0	57	1	80	7	83	11	84	9	51	8
Pakistan	Menn	1	0	22	1	63	3	84	5	91	5	95	2	89	3
	Kvinner	7	0	44	1	76	5	87	6	88	5	84	6	62	3
Thailand	Menn	2	0	13	0	27	2	50	16	57	10	44	33	75	25
	Kvinner	13	0	68	1	81	4	81	10	74	17	60	21	57	10
Vietnam	Menn	0	0	7	0	33	2	60	6	72	9	79	9	81	7
	Kvinner	3	0	31	0	54	5	67	8	70	14	70	12	49	7
USA	Menn	0	0	14	0	47	1	66	6	72	13	72	15	69	10
	Kvinner	2	0	26	0	58	1	79	7	79	12	74	17	39	10
Brasil	Menn	0	0	26	0	46	2	51	6	65	12	53	21	82	9
	Kvinner	11	0	67	0	74	3	73	13	60	27	61	21	52	21
Chile	Menn	0	0	9	0	26	3	42	13	55	17	61	21	65	16
	Kvinner	3	0	17	0	33	6	53	16	61	22	57	20	42	17

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tidligere utgitt på emneområdet*Previously issued on the subject***Notater**

- 2006/31: E. Høydahl og O. Selboe: Monitor for sekundærflytting. En deskriptiv analyse av sekundærflyttinger blant flyktninger bosatt i Norge 1995-2004.
- 2005/51: S. Blom: Holdninger til innvandrere og innvandring 2005.
- 2005/13: T. Seland Forgaard: Monitor for sekundærflytting. En deskriptiv analyse av sekundærflyttinger blant flyktninger bosatt i Norge 1994-2003.
- 2004/88: G. Daugstad og B. Lie: Kvalitativ forstudie til levekårsundersøkelse blant ikke-vestlige innvandrere
- 2004/71: M. Dzamarija: Norske barn i utlandet. Utvalgte land: Pakistan, Marokko, Tyrkia og Spania.
- 2004/65: L. Østby: Innvandrere i Norge - Hvem er de, og hvordan går det med dem? Del I: Demografi
- 2004/66: L. Østby: Innvandrere i Norge - Hvem er de, og hvordan går det med dem? Del I: Levekår
- 2004/31: M. Dzamarija og T. Kalve: Barn og unge med innvandrerbakgrunn
- 2003/59: M. Mongstad og L. Zang: På veien fra familie- til husholdsregister: En metode for prediksjon av samboere uten barn
- 2003/44: L. Østby: Innvandring fra nye EU-land; fortid, nåtid og mulig framtid.
- 2003/33: S. Pettersen: Bosettingsmønster og segregasjon i storbyregionene. Ikke-vestlige innvandrere og grupper med høy og lav utdanning. Utredninger til Storbymeldingen, del 1.
- 2001/23: L. Østby: Beskrivelse av nyankomne flyktningers vei inn i det norske samfunnet.

Rapporter (RAPP)

- 2006/33: S. Blom: Innvandreres bo- og flyttemønstre i Oslo rundt årtusenskiftet
- 2006/26: G. Daugstad: Omfang av bruk av kontantstøtte blant barn med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn
- 2004/16: T. Lappegård: Valg av livsløp i det flerkulturelle Norge. Foløpsanalyser av giftermål og barnefødsler blant kvinner med innvandrerbakgrunn
- 2004/14: B. Lie: Fakta om ti innvandrergrupper
- 2004/1: B. Lie: Ekteskapsmønstre i det flerkulturelle Norge
- 2002/21: I. Byberg: Innvandrerkvinner i Norge. Demografi, utdanning, arbeid og inntekt.

- 2000/25: T. Lappegård: Mellom to kulturer. Fruktbarhetsmønstre blant innvandrerkvinner i Norge
- 1998/16: S. Blom: Levekår blant ikke-vestlige innvandrere

Sosiale og økonomiske studier (SØS)

- 107: S. Blom: Innvandreres bosettingsmønster i Oslo

Statistiske analyser (SA)

- 66: K. Tronstad (red): Innvandring og innvandrere, 2004
- 50: B. Lie: Innvandring og innvandrere, 2002
- 33: M. Bjærtnes: Innvandring og innvandrere, 2000
- 20: K. Vassenden: Innvandrere i Norge. Hvem er de, hva gjør de og hvordan lever de?

Økonomiske analyser (ØA)

- 2005/6: V. Aalandslid: Inn- og utvandring blant innvandrere - hvor mang vil flytte i årene framover?

Samfunnsspeilet

- 2006/4: H. Brunborg og I. Texmon: Hvor stor blir innvandrerbefolkningen framover?
- 2006/4: S. Blom: Befolkningsutviklingen i Oslo i årene 1998-2003: Flere innvandrere, færre nordmenn
- 2006/4: G. Daugstad: Hvem gifter innvandrere i Norge seg med?
- 2006/4: L. Østby: Hvor mange innvandrere er det egentlig i Norge?
- 2006/4: A. Hurlen-Foss: 1 av 5 nyfødte har foreldre som har innvandret
- 2005/4: G. Daugstad: Innvandrerbefolkningen er mangfoldig
- 2004/3: B. Lie: Stadig flere søker lykken med utenlandske ektefeller
- 2004/3: B. Lie: Store forskjeller i ekteskapsmønsteret blant innvandrere i Norge
- 2004/3: B. Lie og L. Østby: Har du en utenlandsfødt bestemor eller bestefar?
- 2001/2: Temanummer om innvandrerrelatert statistikk

Statistikk og analyser publiseres løpende på SSB websider

<http://www.ssb.no/innvandring/>

De sist utgitte publikasjonene i serien Rapporter*Recent publications in the series Reports*

- 2006/19 L. Allertsen og T. Kalve. Innvandrerbarn i barnevernet 2004. 2006. 50s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6996-2
- 2006/20 T.A. Galloway og M. Møgstad: Årlig og kronisk fattigdom i Norge. En empirisk analyse av perioden 1993-2001. 2006. 37s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-7002-2
- 2006/21 B. Langset, E. Holmøy og L. Lerskau: Et grånende Norge: Betydningen av økt behov for eldreomsorg for makroøkonomi og offentlige finanser mot 2050. 2006. 24s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-7018-9
- 2006/22 E. Ugreninov og O. F. Vaage: Studenters levekår 2005. 2006. 86s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-7020-0
- 2006/23 V. Aalandslid: Valgdeltakelsen blant norske statsborgere med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn ved Stortingsvalget 2005. 2006. 37s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-7022-7
- 2006/24 G. Dahl og S. Lien: Uførepensjon og sosialhjelp/introduksjonsstønad blant innvandrere. 2006. 45s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-7027-8
- 2006/25 S. Lien og E. Nørgaard: Rapportering fra krisesentrene 2005. 2006. 37s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-7029-4
- 2006/26 G. Daugstad: Omfang av bruk av kontantstøtte blant barn med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn. 2006. 66s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-7033-2
- 2006/27 J.I. Hamre: Evaluering av ordinære arbeidsmarkedstiltak påbegynt 4. kvartal 2004. Dokumentasjon og analyse av effekter november 2005. 2006. 76s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-7044-8
- 2006/28 A.C. Bøeng og D. Splide: Energiindikatorer for norsk økonomi 1990-2004. 2006. 58s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-7052-9
- 2006/29 I. Thomsen, Ø. Kleven, J.H. Wang og L-C Zhang: Coping with decreasing response rates in Statistics Norway. Recommended practice for reducing the effect of nonresponse. 2006. 52s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-7054-5
- 2006/30 B Hoem (ed.): The Norwegian Emission Inventory 2006. Documentation of methodologies for estimating emissions of greenhouse gases and long-range transboundary air pollutants. 2006. 195s. 260 kr inkl. mva. ISBN 82-537-7059-6
- 2006/31 A. Hurlen Foss og L. Solheim: Kvaliteten i Folke- og bolig tellingen 2001. 2006. 57s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-7062-6
- 2006/32 K.H. Alfsen, J.L. Hass, Hu Tao and Wu You: International experiences with "green GDP". 2006. 42s 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-7064-2
- 2006/33 S. Blom: Innvandreres bo- og flyttemønstre i Oslo rundt årtusenskiftet. 2006. 81s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-7066-9
- 2006/34 Å. Cappelen og G. Soland: Skattebaserte ordninger for å stimulere FoU i næringslivet. Noen internasjonale erfaringer. 41s. 155,- kr inkl. mva. ISBN 82-537-7070-7
- 2006/35 R. H. Kitterød og J. Lyngstad: Mest samvær blant ressurssterke fedre? Betydningen av inntekt og utdanning for samværsfedres kontakt med barna. 56s. 180,- kr inkl. mva. ISBN 82-537-7077-4
- 2006/36 A. Rolland: Brukertilfredshet med offentlig innkreving. Utredning for FAD og Innkrevingsutvalget. 29s. 155,- kr inkl. mva. ISBN 82-537-7079-0
- 2006/37 A. Snellingen Bye, T. Sandmo og G. Berge: Jordbruk og miljø. Resultatkontroll jordbruk 2006. 114s. 210,- kr inkl. mva. ISBN 82-537-7085-5
- 2006/38 B.K. Wold, A. Matovu, F. Jørve, C. Kizza, P. Nabukhonzo, E. Rauan, R. Johannessen and G. Iversen Moyo: Tracking Resource and Policy Impact in Uganda. Incorporating Millennium Development Goals & Indicators and Poverty Reduction Strategy Paper Monitoring Across Sectors. 99s. 180,- kr inkl. mva. ISBN 82-537-7087-1
- 2006/39: G. Daugstad: Grenseløs kjærlighet? Familieinnvandring og ekteskapsmønstre i det flerkulturelle Norge. 169 s. 260,- kr inkl. mva. ISBN 82-537-7095-2